

การสลับภาษาไทยกับภาษาจีนแต้จิ๋วของคนไทยเชื้อสายจีนในชุมชนเยาวราช

นางสาววิลาสินี ดาราฉาย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

บทคัดย่อและแฟ้มข้อมูลฉบับเต็มของวิทยานิพนธ์ตั้งแต่ปีการศึกษา 2554 ที่ให้บริการในคลังปัญญาจุฬาฯ (CUIR)
เป็นแฟ้มข้อมูลของนิสิตเจ้าของวิทยานิพนธ์ ที่ส่งผ่านทางบัณฑิตวิทยาลัย

The abstract and full text of theses from the academic year 2011 in Chulalongkorn University Intellectual Repository (CUIR)
are the thesis authors' files submitted through the University Graduate School.

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาอักษรศาสตรดุษฎีบัณฑิต

สาขาวิชาภาษาศาสตร์ ภาควิชาภาษาศาสตร์

คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2557

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

THAI-TEOCHEW CODE-SWITCHING IN THE SPEECH OF THE CHINESE THAI
IN YAOWARAT COMMUNITY

Miss Wilasinee Darachai

A Dissertation Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Doctor of Philosophy Program in Linguistics
Department of Linguistics
Faculty of Arts
Chulalongkorn University
Academic Year 2014
Copyright of Chulalongkorn University

หัวข้อวิทยานิพนธ์	การสลับภาษาไทยกับภาษาจีนแต่ใจของคนไทยเชื้อสายจีนในชุมชนเยาวราช
โดย	นางสาววิลาสินี ดาราฉาย
สาขาวิชา	ภาษาศาสตร์
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก	ศาสตราจารย์ ดร.อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์

คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาตรีบัณฑิต

.....คณบดีคณะอักษรศาสตร์
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประพนธ์ อัครวิรุฬหการ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.วิโรจน์ อรุณมานะกุล)

.....อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก
(ศาสตราจารย์ ดร.อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์)

.....กรรมการ
(ศาสตราจารย์ ดร.ธีระพันธ์ เหลืองทองคำ)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชัยยุทธ ปริญาวุฒิชัย)

.....กรรมการภายนอกมหาวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.วิไลวรรณ ขนิษฐานันท์)

วิลาสินี ดาราฉาย : การสลับภาษาไทยกับภาษาจีนแต้จิ๋วของคนไทยเชื้อสายจีนในชุมชนเยาวราช (THAI-TEOCHEW CODE-SWITCHING IN THE SPEECH OF THE CHINESE THAI IN YAOWARAT COMMUNITY) อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก: ศ. ดร.อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, 151 หน้า.

งานวิจัยนี้มุ่งวิเคราะห์การสลับภาษาระหว่างภาษาจีนแต้จิ๋วกับภาษาไทยของคนไทยเชื้อสายจีนในชุมชนเยาวราช ประเด็นที่วิเคราะห์ ได้แก่ หน้าที่ของการสลับภาษา ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะของการสลับภาษากับความเป็นปึกแผ่นระหว่างผู้พูดผู้ฟังและหัวข้อการสนทนา และเงื่อนไขทางวากยสัมพันธ์ของการสลับภาษา โดยมีสมมติฐานว่า หน้าที่ของการสลับภาษาที่ใช้มากที่สุด คือ การยกถ้อยคำ (quotation) และความเป็นปึกแผ่น (solidarity) กับหัวข้อการสนทนามีอิทธิพลต่อความถี่ของการสลับภาษา รูปแบบการสลับภาษา (ระหว่างประโยค / ภายในประโยค) และการใช้ภาษาหลัก (จีนแต้จิ๋ว / ไทย) นอกจากนี้ ผู้วิจัยยังคาดว่า การสลับภาษาของคนไทยเชื้อสายจีนแต้จิ๋วไม่ละเมิดกฎไวยากรณ์ของภาษาไทยหรือจีนแต้จิ๋ว คือ ไม่ละเมิดกฎการลำดับคำ กฎการปรากฏร่วมของกริยาในหน่วยสร้างกริยาเรียง และกฎที่ว่าคำแรกที่สลับต้องไม่เป็นคำไวยากรณ์

ข้อมูลที่ใช้ในงานวิจัยได้มาจากการสนทนาของคนไทยเชื้อสายจีนรุ่นที่ 2 ซึ่งเป็นผู้รู้สองภาษา ที่เติบโตในชุมชนเยาวราช จำนวน 20 คน บริเวณจุดเก็บข้อมูล ได้แก่ วงเวียนโอเดียน แยกเฉลิมบุรี ตลาดเก่าถนนมังกร เยาวราช 17 ซอยทรงสวัสดิ์ เยาวราช 2 สีแยกผดุงด้าว ซอยบำรุงรัฐ และเยาวราช 10

ผลการวิจัยพบว่า หน้าที่ของการสลับภาษามี 7 หน้าที่ ได้แก่ การยกถ้อยคำ (quotation) การซ้ำถ้อยคำเพื่อเน้นย้ำ (reiteration) การขยายความ (message qualification) การทำให้เป็นเรื่องส่วนตัว (personalization) การอุทาน (interjection) การเจาะจงผู้รับสาร (addressee specification) และการเบี่ยงบัง (hedging) ส่วนหน้าที่ที่พบมากที่สุด คือ การยกถ้อยคำ ซึ่งสอดคล้องกับงานในอดีต

ในด้านความสัมพันธ์ระหว่างการสลับภาษากับความเป็นปึกแผ่นและหัวข้อการสนทนาพบว่า ความเป็นปึกแผ่นทำให้ความถี่ในการสลับภาษาลดลง ในขณะที่ การสนทนาหัวข้อที่เกี่ยวกับวัฒนธรรมจีนทำให้ความถี่ในการสลับภาษาเพิ่มขึ้น ส่วนรูปแบบการสลับภาษา คือ สลับภาษาระหว่างประโยคหรือภายในประโยค และการใช้ภาษาไทยหรือจีนแต้จิ๋วเป็นภาษาหลักไม่ขึ้นอยู่กับความเป็นปึกแผ่นและหัวข้อการสนทนา

ในด้านเงื่อนไขบังคับทางวากยสัมพันธ์พบว่า การสลับภาษาไทย-จีนแต้จิ๋ว ไม่ละเมิดกฎไวยากรณ์ในการลำดับคำและการปรากฏร่วมของกริยาในหน่วยสร้างกริยาเรียง แต่ละเมิดเงื่อนไขที่ว่า คำแรกที่สลับต้องไม่เป็นคำไวยากรณ์

ภาควิชา ภาษาศาสตร์ลายมือชื่อนิสิต

สาขาวิชา ภาษาศาสตร์ลายมือชื่อ อ.ที่ปรึกษาหลัก

ปีการศึกษา 2557

5280516222 : MAJOR LINGUISTICS

KEYWORDS: CODE-SWITCHING / TEOCHEW / THAI / YAOWARAT COMMUNITY / THAI CHINESE

WILASINEE DARACHAI: THAI-TEOCHEW CODE-SWITCHING IN THE SPEECH OF THE CHINESE THAI IN YAOWARAT COMMUNITY. ADVISOR: PROF.AMARA PRASITHRATHSINT, Ph.D., 151 pp.

This study investigates Thai-Teochew code-switching among the Thai Chinese living in the Yaowarat community. The purpose is to analyze the functions of code-switching, the relationship between the characteristics of code-switching and solidarity and conversational topics and syntactic constraints of Thai-Teochew code-switching.

It is hypothesized that the most frequently used function of the code-switching is quotation and that the inter-sentential or the intra-sentential pattern and the matrix language of code-switching depend on the solidarity and the conversational topics. Also, it is hypothesized that the Thai-Teochew code-switching never violate the syntactic follows the grammatical constraints that word order in either language is never changed and that the first word of each switching turn is never a grammatical word.

Data was collected by interviewing 20 Thai-Teochew speakers who had lived in Yaowarat, the China town, all their life.

The results indicate that there are seven code-switching functions in the Thai-Teochew's speech; quotation, addressee specification, interjection, reiteration, message qualification, personalization and hedging. The quotation is used the most.

It is also found that frequency of code-switching depends on solidarity and conversational topics. The speaker code-switches less often when there is solidarity between him and the hearer but more often when talking about Chinese culture. However, the pattern of the inter-sentential or the intra-sentential code switching and the matrix language of code-switching are not influenced by solidarity and Chinese cultural topics.

Concerning the grammatical constraints, it is found that the word order in either Thai or Teochew is never changed, but that the first word constraint was violated; i.e, the first word that the speaker switches into can be a grammatical word.

Department: Linguistics

Student's Signature

Field of Study: Linguistics

Advisor's Signature

Academic Year: 2014

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณศาสตราจารย์กิตติคุณ ดร. อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ถ่ายทอดความรู้ อบรม สั่งสอน ให้แนวคิด แนวทาง และข้อเสนอแนะ ที่เป็นประโยชน์ ทั้งต่อการทำงานวิจัยและการใช้ชีวิตส่วนตัว จนวิทยานิพนธ์เล่มนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี และขอขอบพระคุณที่ดูแล ใส่ใจ ห่วงใย อดทน และเสียสละ เพื่อทำให้ลูกศิษย์คนนี้เป็นนักภาษาศาสตร์และนักวิจัยที่ดีและมีคุณภาพ

ขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร. วิโรจน์ อรุณมานะกุล ประธานคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ศาสตราจารย์ ดร. ชีระพันธ์ เหลืองทองคำ รองศาสตราจารย์ ดร. วิไลวรรณ ขนิษฐานันท์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ชัญญุพร ปริญาวุฒิชัย คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาอบความคิดเห็นและข้อเสนอแนะแก่ผู้วิจัย เพื่อทำให้วิทยานิพนธ์เล่มนี้เป็นงานที่ดีและสมบูรณ์มากขึ้น

ขอบพระคุณคณาจารย์ภาควิชาภาษาศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยทุกท่าน ที่ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ทางภาษาศาสตร์แก่ผู้วิจัย และขอบพระคุณมหาวิทยาลัยศรีปทุมที่สนับสนุนเวลาให้ทำงานวิจัยอย่างเต็มที่

การทำงานวิจัยเล่มนี้ ผู้วิจัยได้รับแรงสนับสนุนและกำลังใจที่สำคัญจากครอบครัวดาราฉาย ขอขอบคุณคุณพ่อสุรินทร์ คุณแม่วิไล คุณวิภาพรณ คุณวิลาวัลย์ และคุณอภิรัฐ ขอขอบคุณครอบครัวบุหงาเรือง ครอบครัวมีสุวรรณ และครอบครัวเลาะมะ ขอขอบคุณเพื่อนคนสำคัญ คุณอรภัทร คุณกฤตพร คุณกรองแก้ว คุณเนติ คุณงามฉลวย คุณวิมลรัตน์ คุณชญาดา คุณสุขใจ คุณจิรัฐดา และคุณสุทธิดา สำหรับแรงผลักดันและคำแนะนำที่ทำให้ผู้วิจัยผ่านพ้นช่วงท้อแท้ ขอขอบคุณคุณชลิตา ที่เสียสละและช่วยเหลือผู้วิจัยในการเก็บข้อมูล ขอขอบคุณคุณศิริรัตน์ คุณมนต์ชัย คุณรุ่งอรุณ คุณมนสิการ คุณนิดา คุณธัญวิทย์ คุณณัฐพล คุณนรินธร คุณกานต์ธิดา คุณศุจิณัฐ คุณปัทมา คุณวลัยพร คุณทองสุข คุณจักรพงษ์ และเพื่อน พี่ น้องชาวภาษาศาสตร์ อักษรศาสตร์ทุกคนที่เอาใจช่วยเสมอมา และขอขอบคุณคุณวาสูเทพและครอบครัวกาญจนกุล สำหรับความรัก ความเข้าใจ และการดูแลเอาใจใส่ที่มีให้ผู้วิจัยตลอด

ท้ายที่สุด ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณชาวเขาวราชทุกท่าน โดยเฉพาะคุณซึ้งและคุณเชียม สำหรับน้ำใจ ความช่วยเหลือ ความร่วมมือ และความเมตตาที่มีต่อผู้วิจัย จนทำให้วิทยานิพนธ์เล่มนี้สำเร็จขึ้นมาได้

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฎ
สารบัญภาพ.....	ฐ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	12
1.3 สมมติฐานของการวิจัย	12
1.4 ขอบเขตของการวิจัย	13
1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	14
บทที่ 2 ทบทวนวรรณกรรม.....	15
2.1 ผลงานเกี่ยวกับการศึกษาการสลับภาษาในประเด็นต่าง ๆ.....	15
2.1.1 การทำแบบจำลองการสลับภาษา.....	15
2.1.2 การสลับภาษากับการปฏิสัมพันธ์ของผู้ร่วมสนทนา.....	17
2.1.3 การสลับภาษากับอัตลักษณ์ของกลุ่มชาติพันธุ์.....	18
2.1.4 การสลับภาษากับการสัมผัสภาษา.....	20
2.1.5 การสลับภาษากับการรู้หลายภาษา	20
2.1.6 แบบลักษณะของการสลับภาษา	21
2.1.7 ลักษณะทางไวยากรณ์กับการสลับภาษา	22
2.1.8 หน้าที่ของการสลับภาษา.....	24

2.2	ประเด็นปัญหาและข้อขัดแย้งเกี่ยวกับการศึกษาการสลับภาษา.....	27
2.2.1	การให้คำนิยามที่ซ้อนเหลื่อมและหลากหลายของการสลับภาษา.....	28
2.2.2	การกำหนดขอบเขตความแตกต่างของการสลับภาษาและการยืมภาษา.....	30
2.2.3	ความแตกต่างระหว่างการสลับภาษากับการเกิดพิตจีนและการเกิดครีโอล.....	34
2.3	งานวิจัยการสลับภาษาและการปนภาษาในสังคมไทย.....	36
2.4	งานวิจัยที่เกี่ยวกับภาษาจีนแต่จิวในสังคมไทย.....	37
2.5	สรุป.....	41
บทที่ 3	วิธีดำเนินการวิจัย.....	43
3.1	ขั้นตอนการเก็บข้อมูล.....	43
3.1.1	การเตรียมตัวก่อนการเก็บข้อมูลภาคสนาม.....	43
3.1.2	การเก็บข้อมูลภาคสนาม.....	51
3.1.3	การจัดระเบียบข้อมูล.....	52
3.2	ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล.....	54
3.2.1	การวิเคราะห์หน้าที่ของการสลับภาษาของคนไทยเชื้อสายจีนในชุมชนเยาวราช.....	54
3.2.2	การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะของการสลับภาษาของคนไทยเชื้อสายจีนในชุมชนเยาวราชกับความเป็นปึกแผ่นและหัวข้อการสนทนา.....	57
3.2.3	การวิเคราะห์เงื่อนไขทางวากยสัมพันธ์ของการสลับภาษาของคนไทยเชื้อสายจีนในชุมชนเยาวราช.....	65
บทที่ 4	หน้าที่ของการสลับภาษาของคนไทยเชื้อสายจีนในชุมชนเยาวราช.....	68
4.1	รายละเอียดหน้าที่ของการสลับภาษา.....	69
4.1.1	การยกถ้อยคำ (Quotation).....	69
4.1.2	การซ้ำถ้อยคำเพื่อเน้นย้ำ (Reiteration).....	72
4.1.3	การขยายความ (Message Qualification).....	74
4.1.4	การทำให้เป็นเรื่องส่วนตัว (Personalization).....	76

4.1.5 การอุทาน (Interjection)	78
4.1.6 การเจาะจงผู้รับสาร (Addressee Specification)	80
4.1.7 การเบี่ยงบัง (Hedging).....	82
4.2 ความถี่ของหน้าที่ของการสลับภาษา.....	83
บทที่ 5 ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะของการสลับภาษาของคนไทยเชื้อสายจีนในชุมชน เยาวราชกับ ความเป็นปึกแผ่นและหัวข้อการสนทนา.....	86
5.1 ความสัมพันธ์ระหว่างความถี่ของการสลับภาษากับความเป็นปึกแผ่นและหัวข้อการ สนทนา.....	87
5.1.1 ความสัมพันธ์ระหว่างความถี่ของการสลับภาษากับความเป็นปึกแผ่น	88
5.1.2 ความสัมพันธ์ระหว่างความถี่ของการสลับภาษากับหัวข้อการสนทนา.....	89
5.1.3 ความสัมพันธ์ระหว่างความถี่ของการสลับภาษากับความเป็นปึกแผ่นและหัวข้อการ สนทนา	90
5.2 ความสัมพันธ์ระหว่างการสลับภาษาระหว่างประโยค/ ภายในประโยคกับความเป็น ปึกแผ่นและหัวข้อการสนทนา	92
5.2.1 ความสัมพันธ์ระหว่างการสลับภาษาระหว่างประโยค/ ภายในประโยคกับความเป็น ปึกแผ่น	93
5.2.2 ความสัมพันธ์ระหว่างการสลับภาษาระหว่างประโยค/ภายในประโยคกับหัวข้อการ สนทนา	94
5.2.3 ความสัมพันธ์ระหว่างการสลับภาษาระหว่างประโยค/ภายในประโยคกับความเป็น ปึกแผ่นและหัวข้อการสนทนา.....	96
5.3 ความสัมพันธ์ระหว่างการใช้ภาษาจีนแต้จิ๋ว/ภาษาไทยเป็นภาษาหลักกับความเป็นปึกแผ่น และหัวข้อการสนทนา	98
5.3.1 ความสัมพันธ์ระหว่างการใช้ภาษาจีนแต้จิ๋ว/ภาษาไทยเป็นภาษาหลักกับความเป็น ปึกแผ่น	98

5.3.2 ความสัมพันธ์ระหว่างการใช้ภาษาจีนแต้จิ๋วและภาษาไทยเป็นภาษาหลักกับหัวข้อ การสนทนา.....	99
5.3.3 ความสัมพันธ์ระหว่างการใช้ภาษาจีนแต้จิ๋ว/ภาษาไทยเป็นภาษาหลักกับความเป็น ปีกแผ่นและหัวข้อการสนทนา.....	101
บทที่ 6 เงื่อนไขบังคับทางวากยสัมพันธ์ของคนไทยเชื้อสายจีนในชุมชนเยาวราช.....	104
6.1 การไม่ละเมิดกฎไวยากรณ์เมื่อสลับภาษา	105
6.2 คำแรกที่สลับต้องไม่เป็นคำไวยากรณ์.....	108
บทที่ 7 สรุปผลการวิจัยและอภิปรายผล	113
7.1 สรุปผลการวิจัย.....	113
7.1.1 หน้าที่ของการสลับภาษา.....	114
7.1.2 ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะของการสลับภาษากับความเป็นปีกแผ่นและหัวข้อ การสนทนา.....	116
7.1.3 เงื่อนไขบังคับทางวากยสัมพันธ์ของการสลับภาษา.....	116
7.2 อภิปรายผล.....	117
7.3 ข้อเสนอแนะ	120
รายการอ้างอิง.....	122
ภาคผนวก.....	129
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	151

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 2.1 การพิจารณาการสลับภาษาด้วยระดับของการผสมผสานกับภาษาพื้นฐาน	32
ตารางที่ 3.1 ข้อมูลของผู้บอกภาษาและข้อสังเกตการใช้ภาษาในชีวิตประจำวัน.....	49
ตารางที่ 3.2 ความถี่หน้าที่ของการสลับภาษาปรากฏในการสนทนาของคนไทยเชื้อสายจีนใน ชุมชนเยาวราช	57
ตารางที่ 3.3 ความถี่ของการสลับภาษากับความเป็นปีกแผ่นของคนไทยเชื้อสายจีนในชุมชน เยาวราช	59
ตารางที่ 3.4 ความถี่ของการสลับภาษากับหัวข้อการสนทนาของคนไทยเชื้อสายจีนในชุมชน เยาวราช	59
ตารางที่ 3.5 ความถี่ของการสลับภาษากับความเป็นปีกแผ่นและหัวข้อการสนทนาของคนไทยเชื้อ สายจีนในชุมชนเยาวราช	59
ตารางที่ 3.6 ความถี่ของการสลับภาษาระหว่างประโยค/ภายในประโยคกับความเป็นปีกแผ่นของ คนไทยเชื้อสายจีนในชุมชนเยาวราช.....	61
ตารางที่ 3.7 ความถี่ของการสลับภาษาระหว่างประโยค/ภายในประโยคกับหัวข้อการสนทนาของ คนไทยเชื้อสายจีนในชุมชนเยาวราช.....	61
ตารางที่ 3.8 ความถี่ของการสลับภาษาระหว่างประโยค/ภายในประโยคกับความเป็นปีกแผ่นและ หัวข้อการสนทนาของคนไทยเชื้อสายจีนในชุมชนเยาวราช	62
ตารางที่ 3.9 ความถี่ของการใช้ภาษาจีน/ภาษาไทยเป็นภาษาหลักกับความเป็นปีกแผ่นของคน ไทยเชื้อสายจีนในชุมชนเยาวราช.....	64
ตารางที่ 3.10 ความถี่ของการใช้ภาษาจีน/ภาษาไทยเป็นภาษาหลักกับหัวข้อการสนทนาของคน ไทยเชื้อสายจีนในชุมชนเยาวราช.....	64
ตารางที่ 3.11 ความถี่ของการใช้ภาษาจีน/ภาษาไทยเป็นภาษาหลักกับความเป็นปีกแผ่นและ หัวข้อการสนทนาของคนไทยเชื้อสายจีนในชุมชนเยาวราช	65
ตารางที่ 4.1 ความถี่หน้าที่ของการสลับภาษาที่ปรากฏในการสนทนาของคนไทยเชื้อสายจีนใน ชุมชนเยาวราช	84

ตารางที่ 5.1 ความถี่ของการสลับภาษากับความเป็นปึกแผ่นของคนไทยเชื้อสายจีนในชุมชน เยาวราช	88
ตารางที่ 5.2 ความถี่ของการสลับภาษากับหัวข้อการสนทนาของคนไทยเชื้อสายจีนในชุมชน เยาวราช	90
ตารางที่ 5.3 ความถี่ของการสลับภาษากับความเป็นปึกแผ่นและหัวข้อการสนทนาของคนไทยเชื้อ สายจีนในชุมชนเยาวราช	91
ตารางที่ 5.4 ความถี่ของการสลับภาษาระหว่างประโยค/ภายในประโยคกับความเป็นปึกแผ่นของ คนไทยเชื้อสายจีนในชุมชนเยาวราช.....	93
ตารางที่ 5.5 ความถี่ของการสลับภาษาระหว่างประโยค/ภายในประโยคกับหัวข้อการสนทนาของ คนไทยเชื้อสายจีนในชุมชนเยาวราช.....	95
ตารางที่ 5.6 ความถี่ของการสลับภาษาระหว่างประโยค/ภายในประโยคกับความเป็นปึกแผ่นและ หัวข้อการสนทนาของคนไทยเชื้อสายจีนในชุมชนเยาวราช	96
ตารางที่ 5.7 ความถี่ของการใช้ภาษาจีนแต้จิ๋ว/ภาษาไทยเป็นภาษาหลักกับความเป็นปึกแผ่นของ คนไทยเชื้อสายจีนในชุมชนเยาวราช.....	98
ตารางที่ 5.8 ความถี่ของการใช้ภาษาจีนแต้จิ๋ว/ภาษาไทยเป็นภาษาหลักกับหัวข้อการสนทนาของ คนไทยเชื้อสายจีนในชุมชนเยาวราช.....	100
ตารางที่ 5.9 ความถี่ของการใช้ภาษาจีนแต้จิ๋ว/ภาษาไทยเป็นภาษาหลักกับความเป็นปึกแผ่นและ หัวข้อการสนทนาของคนไทยเชื้อสายจีนในชุมชนเยาวราช	101

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 3.1 แผนที่ถนนเยาวราช.....	44
ภาพที่ 3.2 ป้ายบอกข้อมูลถนนเยาวราช.....	44
ภาพที่ 3.3 บริเวณวงเวียนโอเดียนจุดเริ่มต้นจุดเก็บข้อมูลบริเวณที่ 1.....	45
ภาพที่ 3.4 แยกเฉลิมบุรี จุดสิ้นสุดจุดเก็บข้อมูลบริเวณที่ 1.....	45
ภาพที่ 3.5 มุลนิธิเทียนฟ้า จุดสังเกตของหัวถนนเยาวราช.....	46
ภาพที่ 3.6 ตลาดเก่า จุดเก็บข้อมูลบริเวณที่ 2.....	46
ภาพที่ 3.7 ถนนมังกร จุดเก็บข้อมูลบริเวณที่ 2.....	47
ภาพที่ 3.8 ซอยเยาวราช 2 จุดเก็บข้อมูลบริเวณที่ 3.....	47
ภาพที่ 3.9 ซอยเยาวราช 10 จุดเก็บข้อมูลบริเวณที่ 4.....	48
ภาพที่ 5.1 ความถี่ของการสลับภาษากับความเป็นปึกแผ่นของคนไทยเชื้อสายจีนในชุมชน เยาวราช.....	89
ภาพที่ 5.2 ความถี่ของการสลับภาษาเกี่ยวกับหัวข้อการสนทนาของคนไทยเชื้อสายจีนในชุมชน เยาวราช.....	90
ภาพที่ 5.3 ความถี่ของการสลับภาษากับความเป็นปึกแผ่นและหัวข้อการสนทนาของคนไทยเชื้อ สายจีนในชุมชนเยาวราช.....	91
ภาพที่ 5.4 ความถี่ของการสลับภาษาระหว่างประโยค/ภายในประโยคกับความเป็นปึกแผ่นของ คนไทยเชื้อสายจีนในชุมชนเยาวราช.....	94
ภาพที่ 5.5 ความถี่ของการสลับภาษาระหว่างประโยค/ภายในประโยคกับหัวข้อการสนทนาของ คนไทยเชื้อสายจีนในชุมชนเยาวราช.....	95
ภาพที่ 5.6 ความถี่ของการสลับภาษาระหว่างประโยค/ภายในประโยคกับความเป็นปึกแผ่นและ หัวข้อการสนทนาของคนไทยเชื้อสายจีนในชุมชนเยาวราช.....	97
ภาพที่ 5.7 ความถี่ของการใช้ภาษาจีนแต้จิ๋ว/ภาษาไทยเป็นภาษาหลักกับความเป็นปึกแผ่นของ คนไทยเชื้อสายจีนในชุมชนเยาวราช.....	99

ภาพที่ 5.8 ความถี่ของการใช้ภาษาจีนแต้จิ๋ว/ภาษาไทยเป็นภาษาหลักกับหัวข้อการสนทนาของ คนไทยเชื้อสายจีนในชุมชนเยาวราช.....	100
ภาพที่ 5.9 ความถี่ของการใช้ภาษาจีนแต้จิ๋ว/ภาษาไทยเป็นภาษาหลักกับความเป็นปีกแผ่นและ หัวข้อสนทนาของคนไทยเชื้อสายจีนในชุมชนเยาวราช.....	102

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในกรุงเทพมหานคร หลายชุมชนมีคนไทยเชื้อสายจีนอาศัยอยู่ เช่น ชุมชนซอยหลังวัดหัวลำโพง ชุมชนคลองเตย ถนนพระรามสี่ ชุมชนหลังวัดไตรมิตรวิทยาราม ถนนเยาวราช ฯลฯ วาริน ธิมะวัฒนาและคณะ (2546) กล่าวว่า ชาวจีนอพยพเข้ามาประกอบอาชีพในเมืองไทยเป็นจำนวนมาก ตั้งแต่สมัยอยุธยาจนถึงสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น (พ.ศ. 2325-2394) ชาวจีนที่เข้ามาพำนักในภาคกลางประกอบด้วยชาวจีนจาก 5 กลุ่มภาษาพูด คือ เต๋วจิว กวางตุ้ง ฮกเกี้ยน ไทหล่า และแคะ ชาวจีนพวกแรก ๆ ที่เข้ามาในกรุงเทพมหานคร คือ พวกเต๋วจิว ซึ่งதியู ศรีนราวัฒน์และคณะ (2537) กล่าวว่า กรุงเทพมหานครเป็นที่ที่มีชาวจีนเต๋วจิวอาศัยอยู่มากที่สุดในงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยสนใจศึกษาการสลับภาษา (code-switching) ของผู้รู้สองภาษา (bilingual) โดยเฉพาะอย่างยิ่งคนไทยเชื้อสายจีนที่เป็นผู้รู้สองภาษาใช้ได้ทั้งภาษาไทยและภาษาจีนเต๋วจิว ความหมายของผู้รู้สองภาษาที่พจนานุกรมศัพท์ภาษาศาสตร์ (ภาษาศาสตร์ประยุกต์) (ราชบัณฑิตยสถาน, 2553) นิยามไว้ คือ ผู้ที่รู้และใช้ภาษาได้สองภาษา โดยที่ทั้งสองภาษาเป็นภาษาแม่ หรือภาษาหนึ่งเป็นภาษาแม่ แต่อีกภาษาหนึ่งเป็นภาษาที่เรียนรู้เป็นภาษาที่สอง หรือภาษาต่างประเทศ ชุมชนเยาวราชเป็นชุมชนที่น่าสนใจ เนื่องจากเป็นชุมชนที่มีชาวไทยเชื้อสายจีนเต๋วจิวอาศัยอยู่จำนวนมาก ทวี วัตงาม (2540) กล่าวว่า ถนนเยาวราช ถูกขนานนามว่าเป็นถนนสาย “ไชน่าทาวน์” ของเมืองไทย เพราะอาจกล่าวได้ว่าตลอดสายเป็นแหล่งทำมาหากินและที่อยู่อาศัยของคนจีน ธนทรัพย์ มีทรัพย์ (2549) สนับสนุนว่า เยาวราชถือกำเนิดในเมืองไทยตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ 5 และนับเป็นย่านชุมชนชาวจีนที่ใหญ่ที่สุดในเมืองไทย จากการสำรวจเบื้องต้นของผู้วิจัยทำให้พบว่า คนในชุมชนเยาวราชส่วนใหญ่เป็นผู้รู้สองภาษาพูดได้ทั้งภาษาไทยและภาษาจีนเต๋วจิว มีการสลับภาษาระหว่างภาษาไทยกับภาษาจีนเต๋วจิวเกิดขึ้นทั่วไป เช่น

ร้านนี้ขาย sa33 khow21 tsoj21 (‘เสื้อผ้าเยอะ’)

ถึงแตกนี้ mɔ42 cia ʔ55(‘ห้ามกิน’)

แม่สื่อเขาก็พูดคำเพราะๆ สีถั่วยนี้ก็พูด si21 kaj21 ti21 kia55 puŋ33 tsaw21 tsaw55
gow55 nam55 ji21 nɨŋ21 tsia ʔ21 hua24 thaw55 (‘ถั่วยน้ำจิ้มสีใบแบ่งเท่าๆ กันจะได้มี
ลูกผู้ชายห้าคน ผู้หญิงสองคน มีกินอุดมสมบูรณ์’)

เมื่อต้องติดต่อสื่อสารกับคนไทย ชาวจีนที่รู้แต่ภาษาจีนแต่จึงจำเป็นต้องเรียนรู้ภาษาไทย เพื่อใช้เป็นภาษาที่สอง ทำให้กลายเป็นผู้รู้สองภาษาและเมื่อคนกลุ่มนี้ใช้ภาษาจีนกับภาษาไทยสลับกันไปมา ก็เกิดการสัมผัสภาษาขึ้น และพฤติกรรมหนึ่งที่เกิดจากการสัมผัสภาษาก็คือการสลับภาษา

ผู้วิจัยนิยามความหมายของคนไทยเชื้อสายจีนในงานวิจัยนี้ คือ ชาวจีนแต่เกิดในประเทศไทยและเป็นเชื้อสายของผู้อพยพชาวจีน กล่าวคือ มีบิดามารดาเป็นคนจีนแต่เกิด

ในการศึกษาเรื่องการสลับภาษา มุยสกิน (Muysken, 2000) กล่าวว่า เป็นเวลากว่าสามทศวรรษมาแล้วที่การศึกษาการสลับภาษาเป็นส่วนหนึ่งที่สำคัญของการศึกษาทางภาษาศาสตร์ นับตั้งแต่การตีพิมพ์งานวิจัยของป็อบแล็ก (Poplack, 1980) ซึ่งนำเสนอการวิเคราะห์ข้อมูลการสนทนาของชาวเปอร์โตริกันที่รู้สองภาษา คือ ภาษาอังกฤษและภาษาสเปนในนิวยอร์ก และระบุว่า การสลับภาษาเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของบรรทัดฐานในการสนทนาของชุมชนผู้รู้สองภาษา แวนดัล์ม (Van Dulm, 2007) อธิบายว่า ที่ผ่านมามีงานวิจัยเรื่องการสลับภาษาแบ่งได้เป็น 2 แนวทาง คือ งานวิจัยทางด้านไวยากรณ์และด้านภาษาศาสตร์สังคม สอดคล้องกับคำกล่าวของโบ๊สเทปี (Boztepe, 2003) ที่ว่า การศึกษาการใช้ภาษาสลับสองภาษาหรือมากกว่าสองภาษาในบทสนทนาถูกพัฒนาไปในแนวทางที่แตกต่างกัน 2 แนวทางอย่างชัดเจน คือ แนวทางเชิงโครงสร้าง (structural approach) และแนวทางเชิงภาษาศาสตร์สังคม (sociolinguistic approach) โดยการศึกษาเชิงโครงสร้างให้ความสำคัญกับมุมมองทางไวยากรณ์ของการสลับภาษา มุ่งระบุเงื่อนไขบังคับทางวากยสัมพันธ์ (syntactic constraints) และเงื่อนไขบังคับของหน่วยคำและวากยสัมพันธ์ (morphosyntactic constraints) ของการสลับภาษา ในขณะที่งานวิจัยตามแนวทางของภาษาศาสตร์สังคมมองว่า การสลับภาษาเป็นปรากฏการณ์ระดับสัมพันธ์สาร (discourse) คำถามวิจัยทางด้านภาษาศาสตร์สังคมจึงมุ่งเน้นไปที่การตอบคำถามของงานวิจัย เช่น การสลับภาษาเกี่ยวข้องกับปัจจัยทางสังคมอย่างไร หรือหน้าที่ทางสัมพันธ์สารที่เฉพาะเจาะจงในการสลับภาษาคืออะไร ซึ่งความเห็นของทั้งแวนดัล์ม (Van Dulm, 2007) และโบ๊สเทปี (Boztepe, 2003) เป็นไปในทิศทางเดียวกับที่แซงค็อฟและป็อบแล็ก (Sankoff & Poplack, 1981) เสนอไว้ว่า การศึกษาการสลับภาษามี 2 ประเภท คือ การศึกษาเพื่อทำความเข้าใจสถานการณ์การสลับภาษาภายใต้กรอบความคิดของสังคมแบบจุลภาค โดยพิจารณาถึงเป้าหมายของการใช้การสลับภาษาเพื่อการปฏิสัมพันธ์ หน้าที่ของการสลับภาษาในการสื่อสาร และการตีความทางสังคม ส่วนอีกประเภท คือ การศึกษาเพื่อหาไวยากรณ์ของการสลับภาษา ซึ่งโบ๊สเทปี (Boztepe, 2003) ได้สรุปว่า แนวทางการศึกษาการสลับภาษาทั้งสองแนวทาง คือ เชิงโครงสร้างและเชิงภาษาศาสตร์สังคมไม่ได้มีความขัดแย้งกัน เพียงแต่เป็นการศึกษาด้วยแนวคิดที่ต่างกัน กล่าวคือ แนวคิดหนึ่งพยายามระบุหาค่าประกอบทางโครงสร้างจากรูปแบบของหน่วยคำและวากยสัมพันธ์ (morphosyntactic pattern) ภายใต้กฎไวยากรณ์ของการสลับภาษา ส่วนอีกแนวคิดหนึ่งต้องการอธิบายว่าทำไมผู้รู้สองภาษาถึงใช้การสลับภาษาในการสนทนา

ที่ผ่านมา มีผู้ศึกษาการสลับภาษาในแง่มุมต่าง ๆ จำนวนมาก อีกทั้งยังให้คำจำกัดความของการสลับภาษาที่แตกต่างกันไป ไนเล็ป (Nilep, 2006) กล่าวว่า งานวิจัยการสลับภาษาที่ผ่านมา เช่น โรมเนน (Romaine, 1989) เซนออสและเจนิซี (Cenoz & Genesee, 2001) และโฟโตส (Fotos, 2001) อธิบายว่า รหัส (code) มีความหมายเหมือนกับวิธภาษา (language variety) คือ เป็นประเภทย่อยของภาษาใดภาษาหนึ่ง โดยไนเล็ป (Nilep, 2006) เสนอคำนิยามของการสลับภาษา คือ การใช้รูปภาษาโดยการเลือกหรือการสลับเพื่อสร้างบริบททางภาษาในการปฏิสัมพันธ์ ในขณะที่ ป็อบแล็ก (Poplack, 1981) นิยามการสลับภาษา คือ การคงรูปแบบจากภาษาหนึ่งไปเป็นอีกภาษาหนึ่ง โดยไม่มีการปรับเปลี่ยน ดังนั้น กรณีในการแยกการสลับภาษาออกจากผลลัพธ์อื่นของการสัมผัสภาษา เช่น การแทรกแซงภาษา การเกิดพิดจิ้น และการยืม คือ การสลับภาษาจะไม่มี การเปลี่ยนรูปหรือการแทนที่ส่วนใดส่วนหนึ่งของไวยากรณ์หรือคลังคำศัพท์ของภาษาหนึ่งเลย และการสลับภาษาถูกใช้เป็นบรรทัดฐานของการสื่อสารในสถานการณ์ทั่วไปของชุมชนหลายภาษา ป็อบแล็ก (Poplack, 1981) ยังกล่าวอีกว่า ประเภทของการสลับภาษาเกี่ยวข้องกับระดับความรู้ภาษาที่สอง กล่าวคือ เมื่อผู้พูดมีความรู้ในอีกภาษาน้อย การสลับภาษาในบทสนทนาจึงจะเกิดขึ้นน้อยตามไปด้วย ประเภทของการสลับภาษาที่ปรากฏมากที่สุดในงานของป็อบแล็ก (Poplack, 1981) คือ การสลับภาษาภายในประโยค และชนิดของคำที่นำมาใช้สลับภายในประโยคมากที่สุด คือ คำนาม

การอธิบายความหมายของการสลับภาษาแบ่งได้เป็น 2 ลักษณะ ซึ่งครอบคลุมทั้งการสลับภาษาภายในประโยค (intra-sentential) และการสลับภาษาระหว่างประโยค (inter-sentential) เช่น มิลรอยและมุยสเกิน (Milroy & Muysken, 1995) นิยามความหมายของการสลับภาษา คือ การใช้ภาษาโดยผู้รู้สองภาษาหรือมากกว่าสลับไปมาภายในบทสนทนาเดียวกัน และมายเอิร์ส-สกอตตัน (Myers-Scotton, 1993b) ที่ให้นิยามการสลับภาษา คือ การสลับวิธภาษาภายในบทสนทนาเดียวกัน คำนิยามของมิลรอย มุยสเกิน และมายเอิร์ส-สกอตตันเป็นคำนิยามแบบกว้างที่ไม่แบ่งแยกว่าการสลับภาษาเกิดขึ้นในระดับประโยคหรือระหว่างประโยค แตกต่างจากคำนิยามอีกลักษณะของนักวิจัยอีกกลุ่ม (Kachru, 1983) (Singh, 1985) (Sridhar & Sridner, 1980) ที่ให้นิยามความหมายของการสลับภาษาเฉพาะการสลับภาษาระหว่างประโยคเท่านั้น ส่วนการสลับภาษาภายในประโยคใช้คำว่า การปนภาษา (code-mixing) ในงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยกำหนดขอบเขตของการวิเคราะห์การสลับภาษาครอบคลุมทั้งการสลับภาษาภายในประโยคและการสลับภาษาระหว่างประโยค ผู้วิจัยจึงให้คำจำกัดความของการสลับภาษา คือ การใช้ภาษาหนึ่งในทุกระดับ ได้แก่ หน่วยคำ คำ วลี ประโยค สลับกับอีกภาษาหนึ่งโดยผู้รู้สองภาษาหรือมากกว่าสองภาษา เพื่อวิเคราะห์ทั้งการสลับภาษาภายในประโยคและระหว่างประโยค

ผู้วิจัยเห็นด้วยกับข้อเสนอแนะของแซงค็อฟและป็อบแล็ก (Sankoff & Poplack, 1981) ที่ว่า การศึกษาการสลับภาษาที่สมบูรณ์ต้องเป็นการศึกษารอบด้าน ทั้งชาติพันธุ์ ทัศนคติ และ

ไวยากรณ์ โดยต้องวิเคราะห์ว่าการสลับภาษาเกิดขึ้นเมื่อไหร่ ที่ไหน อย่างไร และทำไมถึงเกิดการสลับภาษา ในการวิจัยครั้งนี้ เพื่อทำให้เห็นภาพรวมของการสลับภาษาของคนไทยเชื้อสายจีนแต่จิวในชุมชนเยาวราชให้มากที่สุด ผู้วิจัยจึงต้องการวิเคราะห์ทั้งเชิงไวยากรณ์ คือ เงื่อนไขบังคับทางวากยสัมพันธ์ และเชิงสังคม คือ ตัวแปรสังคมที่มีผลต่อการสลับภาษาได้แก่ ความเป็นปึกแผ่น (solidarity) และหัวข้อการสนทนา รวมทั้งหน้าที่ของการสลับภาษาในการสื่อสาร

กลุ่มประชากรเป้าหมายในการวิจัยครั้งนี้ คือ คนไทยเชื้อสายจีนแต่จิวในชุมชนเยาวราชที่พูดได้ทั้งภาษาไทยและภาษาจีนแต่จิวซึ่งเป็นผู้รู้สองภาษา ไวน์ไรค์ (Weinreich, 1968) นิยามความหมายของผู้รู้สองภาษาตามอุดมคติ (ideal bilingual) คือ ผู้ที่สลับจากภาษาหนึ่งไปอีกภาษาหนึ่งได้ตามการเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์การสื่อสารอย่างเหมาะสม เช่น เมื่อเปลี่ยนคู่สนทนา หรือเปลี่ยนหัวข้อการสนทนา และการสลับภาษาจะไม่เกิดขึ้นในสถานการณ์สื่อสารที่ไม่มีการเปลี่ยนแปลงลักษณะที่ตรงข้ามกับผู้รู้สองภาษาตามอุดมคติ คือ ผู้รู้สองภาษาแบบไม่สมบูรณ์ (imperfect bilingual) ซึ่งเป็นผู้ที่มีความสามารถทางภาษาน้อยกว่าผู้รู้สองภาษาตามอุดมคติ ส่วนลาบอฟ (Labov, 1971) กล่าวว่า การสลับภาษาสเปนกับภาษาอังกฤษเป็นตัวอย่างของการแปรแบบไม่มีกฎเกณฑ์ (non-rule governed variation) และเป็นพฤติกรรมเฉพาะบุคคล (idiosyncratic behavior) อย่างไรก็ตาม โบซเตเป (Boztepe, 2003) กล่าวว่า งานวิจัยการสลับภาษาที่ผ่านมาค้านกับแนวความคิดของทั้งไวน์ไรค์และลาบอฟ โดยแสดงให้เห็นว่า การสลับภาษาเป็นส่วนหนึ่งในการใช้ภาษาของผู้รู้สองภาษาแบบไม่สมบูรณ์ด้วยและไม่ใช้พฤติกรรมทางภาษาเฉพาะบุคคล อีกทั้งยังเกิดขึ้นอย่างมีกฎเกณฑ์ในตำแหน่งที่เฉพาะเจาะจง ดังนั้น งานวิจัยส่วนใหญ่ในช่วงหลังจึงมีความพยายามในการหาเงื่อนไขบังคับทางวากยสัมพันธ์ของการสลับภาษาภายในประโยค และการหาตำแหน่งที่เกิดการสลับภาษาภายในประโยคเพื่อหากฎเกณฑ์ของการสลับภาษา

จอห์น กัมเปอร์ซ (Gumperz, 1982) เป็นอีกหนึ่งบุคคลที่คัดค้านแนวคิดของลาบอฟ (Labov, 1971) ในเรื่องการยกตัวอย่างข้อความการสลับภาษาสเปนกับภาษาอังกฤษว่าเป็นการแปรแบบไม่มีกฎเกณฑ์ (non-rule governed variation) และการเป็นพฤติกรรมเฉพาะบุคคล (idiosyncratic behavior) โดยกัมเปอร์ซ อธิบายว่า ลาบอฟตีความคำว่า “สังคม” เฉพาะปรากฏการณ์ที่เห็นได้ด้วยสถิติ ไม่ได้ให้ความสนใจกับลักษณะทางสังคมของกลุ่มผู้รู้สองภาษาและความสามารถในการตีความผู้ฟัง ซึ่งกัมเปอร์ซยืนยันว่า การสลับภาษาเกิดขึ้นด้วยเงื่อนไขของการเปลี่ยนแปลง ได้แก่ การกระจายตัวของกลุ่มผู้พูด การแปรของบรรทัดฐานทางสังคม มาตรฐานของภาษา เอกลักษณ์ของกลุ่มชาติพันธุ์ รวมทั้งภูมิหลังทางสังคมของผู้พูด กัมเปอร์ซ (Gumperz, 1982) สนับสนุนว่า การสลับภาษาในการสนทนา (conversational code-switching) เป็นปรากฏการณ์ทางภาษาศาสตร์สังคมโดยกล่าวว่า การสลับภาษาพบบ่อยมากในการพูดแบบไม่เป็นทางการของสมาชิกชนกลุ่มน้อยที่อาศัยอยู่ด้วยกันในเมือง โดยใช้ภาษาของชนกลุ่มน้อยซึ่งเป็นภาษาแม่ (native language) ที่บ้าน และใช้ภาษาของคน

ส่วนใหญ่ (majority language) พูดที่ทำงาน หรือใช้เพื่อติดต่อกับสมาชิกของกลุ่มอื่น กัมเปอร์ซเรียกภาษาของคนกลุ่มน้อยว่าเป็น ‘we code’ ใช้พูดภายในกลุ่มและในกิจกรรมที่ไม่เป็นทางการ ส่วนภาษาของคนส่วนใหญ่เป็น ‘they code’ ใช้พูดนอกกลุ่มและมีความเป็นทางการมากกว่า นอกจากนั้น กัมเปอร์ซยังอธิบายเพิ่มเติมว่า การสลับจากภาษาหนึ่งไปเป็นอีกภาษาหนึ่ง ผู้พูดต้องพูดได้อย่างคล่องแคล่ว ไม่มีการหยุดพูดเพราะลังเล และไม่มีการเปลี่ยนจังหวะของประโยค ระดับเสียงสูงต่ำหรือทำนองเสียงเมื่อสลับภาษา นอกจากนั้น ในการสลับภาษาต้องไม่มีส่วนหนึ่งส่วนใดที่ระบุว่าผู้พูดผู้ฟังไม่เข้าใจซึ่งกันและกัน

แนวคิดที่มีอิทธิพลต่อการศึกษาศาสตร์การสลับภาษาตามแนวทางของภาษาศาสตร์สังคมมาจากงานของบลอมและกัมเปอร์ซ (Blom & Gumperz, 1972) ที่ให้ความสำคัญกับเหตุการณ์ทางสังคม (social events) ซึ่งหมายถึง ผู้ร่วมสนทนา (participants) เช่น ผู้พูด ผู้ฟัง เวลาสถานที่ (setting) และหัวข้อการสนทนา (topic) โดยอธิบายว่าในสถานการณ์ที่เฉพาะเจาะจง รูปภาษาบางรูปเหมาะสมมากกว่ารูปภาษาอื่น กัมเปอร์ซ (Gumperz, 1982) เสนอประเภทการสลับภาษาที่น่าสนใจ คือ การสลับภาษาในการสนทนาโดยให้คำจำกัดความ คือ การเรียงต่อกัน (juxtaposition) ของคำพูดที่มีการสลับข้อความจากระบบหรือระบบย่อยของไวยากรณ์ที่แตกต่างกันสองระบบภายในบทสนทนาเดียวกัน ส่วนพจนานุกรมศัพท์ภาษาศาสตร์ (ภาษาศาสตร์ประยุกต์) (ราชบัณฑิตยสถาน, 2553) ให้ความหมายของการสลับภาษาในการสนทนาว่า หมายถึง การที่ผู้รู้สองภาษาใช้ภาษาทั้งสองสลับกันในระหว่างการสนทนาโดยมิได้มีวัตถุประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่งโดยเฉพาะ ผู้พูดมักไม่รู้ตัวว่าตนกำลังใช้รหัสหรือภาษาสลับกัน ความหมายของการสลับภาษาในการสนทนาที่กว้างและครอบคลุมมากขึ้น ไม่แบ่งว่าการสลับภาษาเกิดขึ้นจากปัจจัยใด และเน้นว่าการสลับภาษาเกิดขึ้นอย่างเป็นธรรมชาติ กล่าวคือ ในการสนทนาผู้พูดจะไม่ว่างตัวว่ากำลังเกิดการสลับภาษาอยู่

ในการวิเคราะห์การสลับภาษา กัมเปอร์ซ (Gumperz, 1982) อธิบายว่า การสลับภาษามีหน้าที่ในระบบการสื่อสาร สมาชิกในชุมชนสามารถตกลงร่วมกันในการตีความการสลับภาษาในบริบท (context) ซึ่งทำให้การสลับภาษามีกฎเกณฑ์และมีการรับรู้ร่วมกัน โดยกัมเปอร์ซระบุหน้าที่ของการสลับภาษาในการสื่อสารไว้ 6 หน้าที่ ได้แก่ การยกถ้อยคำ (quotation) การเจาะจงผู้รับสาร (addressee specification) การอุทาน (Interjection) การซ้ำถ้อยคำเพื่อเน้นย้ำ (reiteration) การขยายความ (message qualification) และการทำให้เป็นเรื่องส่วนตัว (personalization)

กัมเปอร์ซ (Gumperz, 1982) อธิบายว่า หน้าที่ของการสลับภาษาทั้ง 6 หน้าที่คล้ายกับตัวบอกความหมายจากบริบท (contextualization cues) ซึ่งเป็นได้ทั้งสถานการณ์ภาษาและจากตัวภาษาเอง ปีเตอร์ เอเวร์ (Auer, 1992) กล่าวว่า ตัวบอกความหมายจากบริบท คือ รูป (form) ทุกรูปที่ผู้ร่วมสนทนาใช้เพื่อสร้างบริบททางภาษาสำหรับการตีความถ้อยความที่เฉพาะเจาะจง คุณสมบัติของตัวบอกความหมายจากบริบทมี 5 คุณสมบัติ ได้แก่

- 1) ความซ้ำซ้อนของรหัสและการเกิดร่วมของตัวบอกความหมายจากปริบท เช่น การลงน้ำหนัก พยางค์ การมอง และการแสดงท่าทางร่วมกันเพื่อเป็นตัวบอกความหมายจากปริบท
- 2) การไม่มีสิ่งอ้างอิงของตัวบอกความหมายจากปริบท ซึ่งแตกต่างจากคำศัพท์ที่มีสิ่งอ้างอิง
- 3) การเปรียบเทียบ เช่น การสลับภาษาเป็นตัวบอกความหมายจากปริบทเพราะมีการเปรียบเทียบระหว่างภาษาสองภาษา
- 4) ความเป็นธรรมชาติและความเป็นแบบแผนของตัวบอกความหมายจากปริบท เช่น การหยุด คือ ตัวบอกความหมายจากปริบทที่เป็นธรรมชาติในการเปลี่ยนผลัด ส่วนการสลับภาษา คือ ตัวบอกความหมายจากปริบทที่เป็นแบบแผนขึ้นอยู่กับชุมชนและวัฒนธรรม
- 5) การบ่งชี้ทั้งโครงสร้างความรู้เดิม (schemata) และบทบาททางสังคม (social roles) ของตัวบอกความหมายจากปริบท เช่น ในการสนทนาระหว่างหมอกับคนไข้ ตัวบอกความหมายจากปริบทในการเปลี่ยนผลัดซึ่งเป็นโครงสร้างความรู้เดิมของคู่สนทนา สามารถบ่งชี้บทบาททางสังคมระหว่างหมอกับคนไข้ได้ด้วย คือ ทำให้สิทธิในการเลือกเปลี่ยนผลัดของคนไข้จำกัดเมื่อเทียบกับสิทธิของหมอ

เบตสัน (Bateson, 1959) เสนอว่า ความหมายของอภิศาสตร์สื่อสาร (metacommunication) มีความหมายใกล้เคียงกับตัวบอกความหมายจากปริบทของกัมเปิร์ช โดยให้ความหมายของอภิศาสตร์สื่อสารว่า คือ ข้อมูลที่ผู้ปฏิสัมพันธ์ต้องการสื่อสารนอกเหนือจากข้อความ เพื่อบ่งชี้ขอบเขตและประเภทของข้อความ

ผู้วิจัยต้องการพิสูจน์ว่า การสลับภาษาไทยกับภาษาจีนแต่ใจของคนไทยเชื้อสายจีนในชุมชนเยาวราชมีหน้าที่ของการสลับภาษาและมีความสัมพันธ์กับตัวแปรสังคม โดยในงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยวิเคราะห์หน้าที่ของการสลับภาษามีที่หน้าที่ อะไรบ้าง พร้อมระบุตัวบ่งชี้หน้าที่ของแต่ละหน้าที่รวมทั้งหน้าที่ใดที่พบบ่อยที่สุดในการสลับภาษา เพราะผู้วิจัยพบว่า งานที่ผ่านมายังไม่มีการระบุสถิติที่แน่ชัดว่าพบหน้าที่ของการสลับภาษาใดมากที่สุด

นอกจากนี้ ผู้วิจัยยังต้องการวิเคราะห์ว่าตัวแปรสังคม คือ ความเป็นปึกแผ่นและหัวข้อการสนทนามีความสัมพันธ์ลักษณะของการสลับภาษา ได้แก่ ความถี่ของการสลับภาษาและรูปแบบการสลับว่าเป็นการสลับภายในประโยคหรือระหว่างประโยคอย่างไรด้วย พจนานุกรมศัพท์ภาษาศาสตร์ (ภาษาศาสตร์ประยุกต์) (ราชบัณฑิตยสถาน, 2553) ระบุความหมายและยกตัวอย่างของความเป็นปึกแผ่น คือ การประสานฉีกแน่นภายในกลุ่ม ซึ่งมักเกิดจากความใกล้ชิดกัน ความเห็นอกเห็นใจกัน การมีความสนใจร่วมกัน หรือการแสดงความเท่าเทียมกัน ความเป็นปึกแผ่นเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้มีการใช้ภาษาที่แสดงความเท่าเทียมกันมากขึ้น เช่น การใช้สรรพนามบุรุษที่ 2 tu หรือ vous แบบเท่าเทียมกันทั้งผู้พูดผู้ฟังในภาษาฝรั่งเศส กล่าวคือ ถ้าผู้พูดใช้ tu ผู้ฟังก็ใช้ tu หรือถ้าผู้พูดใช้ vous ผู้ฟังก็ใช้ vous ซึ่งตามปกติแล้ว ถ้าผู้พูดกับผู้ฟังไม่มีความเป็นปึกแผ่น คือ ไม่มีความสัมพันธ์แน่นแฟ้นต่อ

กัน คนที่มีสถานภาพสูงกว่าจะเรียกคนที่ต่ำกว่าว่า tu และคนที่ต่ำกว่าจะเรียกคนที่สูงกว่าว่า vous แต่ถ้าทั้งคู่มีความเป็นปึกแผ่นก็จะใช้สรรพนามเหมือน ๆ กันเรียกกันได้ นอกจากนี้ทำให้เกิดความเท่าเทียมกันในการใช้ภาษาแล้ว ความเป็นปึกแผ่นยังอาจมีอิทธิพลทำให้คนในชุมชนใช้รูปภาษาที่ไม่มาตรฐานหรือรูปภาษาท้องถิ่นอีกด้วย ในด้านการสลับภาษา การ์เซีย (García, 2005) กล่าวว่า การสลับภาษาถูกใช้เพื่อสร้างความใกล้ชิดสนิทสนม ซึ่งสอดคล้องกับแรมป์ตัน (Rampton, 1995) ที่สนับสนุนว่า การสลับภาษาถูกใช้ภายในกลุ่มเพื่อยืนยันถึงความเป็นปึกแผ่นของคนในชุมชน ตัวแปรสังคมถัดมา คือ หัวข้อการสนทนา (topic content) ไนเลป (Nilep, 2006) กล่าวว่า ในเหตุการณ์ทางสังคมหนึ่ง ถึงแม้ว่าผู้ร่วมสนทนาจะเป็นคนเดียวกันและสนทนาในเวลาและสถานที่เดียวกัน แต่เมื่อมีการเปลี่ยนหัวข้อการสนทนา (topic shift) ก็ถือว่าเป็นอีกหนึ่งเหตุการณ์ทางสังคมที่แตกต่างไป เออเวร์ (Auer, 1995) อธิบายว่า ผู้รู้สองภาษามีแนวโน้มที่จะสลับภาษาจากภาษาหนึ่งไปอีกลanguage หนึ่งเมื่อมีการเปลี่ยนหัวข้อการสนทนา ผู้วิจัยคาดว่า หัวข้อการสนทนา มีผลต่อการสลับภาษา และการสลับภาษาที่พบระหว่างการเปลี่ยนหัวข้อการสนทนานั้นเป็นผลโดยตรงมาจากหัวข้อการสนทนา ดังนั้น ผู้วิจัยจึงต้องการพิสูจน์ว่า ทั้งความเป็นปึกแผ่นและหัวข้อการสนทนามีอิทธิพลต่อการสลับภาษาของคนไทยเชื้อสายจีนแต่จิว

การวิเคราะห์โครงสร้างของการสลับภาษา มาเยอร์ส-สกอตตัน (Myers- Scotton, 1993b) เสนอแบบจำลองกรอบภาษาหลัก (the matrix language frame model) เพื่อวิเคราะห์ว่าภาษาใดเป็นภาษาหลัก (matrix language) และภาษาที่แทรกอยู่ (embedded language) โดยอธิบายความหมายของการสลับภาษา คือ ผู้รู้สองภาษาหรือผู้รู้หลายภาษาเลือกรูป (form) ของภาษาที่แทรกอยู่มาใช้ในถ้อยคำของภาษาหลักระหว่างการสนทนา แบบจำลองกรอบภาษาหลักมีสมมติฐาน คือ ถ้อยคำที่มีการสลับภาษาสามารถระบุภาษาหลักได้ โดยภาษาหลักและภาษาที่แทรกอยู่มีความสัมพันธ์ที่ไม่เท่ากันตามหลักการ 3 หลักการ ได้แก่ หลักการการลำดับหน่วยคำ (the morpheme order principle) หมายถึงหน่วยประกอบ (constituent) ที่ประกอบด้วยภาษาหลักกับภาษาที่แทรกอยู่ มีการลำดับหน่วยคำตามไวยากรณ์ของภาษาหลักเสมอ หลักการหน่วยคำไวยากรณ์ (the system morpheme principle) หมายถึง ประโยคที่มีการสลับภาษา หน่วยคำไวยากรณ์ทั้งหมดมาจากภาษาหลัก และสมมติฐานของตำแหน่งเฉพาะ (the blocking hypothesis) คือ หน่วยคำเนื้อหา (content morpheme) ของภาษาที่แทรกอยู่ถูกจำกัดเฉพาะตำแหน่งที่ไม่ละเมิดกฎไวยากรณ์ของภาษาหลักเท่านั้น

ในงานนี้ การศึกษาการสลับภาษาภายในประโยค (intra-sentential) ผู้วิจัยต้องการวิเคราะห์ทั้งประโยคที่มีภาษาไทยเป็นภาษาหลักและประโยคที่มีภาษาจีนแต่จิวเป็นภาษาหลักซึ่งพูดโดยผู้บอกภาษาคนเดียวกัน โดยอาศัยแนวคิดและหลักการของแบบจำลองกรอบภาษาหลัก (the

matrix language frame model) เพื่อตอบคำถามวิจัยที่ว่า การเลือกใช้ภาษาใดเป็นภาษาหลักมีความสัมพันธ์กับตัวแปรสังคม คือ ความเป็นปึกแผ่นและหัวข้อการสนทนาอย่างไร

การศึกษาการสลับภาษาอีกประเด็นที่สำคัญ คือ การมองหาไวยากรณ์ของการสลับภาษาซึ่งเป็นการศึกษาตามแนวทางของภาษาศาสตร์โครงสร้าง ป็อบแล็ก (Poplack, 1981) จากงานวิจัยเรื่อง “โครงสร้างทางวากยสัมพันธ์และหน้าที่ทางสังคมของการสลับภาษา” ได้อธิบายโครงสร้างทางวากยสัมพันธ์ของการสลับภาษาอังกฤษกับภาษาสเปน และเสนอกรอบความคิดเรื่องหน้าที่ของการสลับภาษา โดยป็อบแล็ก ศึกษาการสลับภาษาในชุมชนเอล บาร์ริโอ (El Barrio) ซึ่งเป็นชุมชนเก่าแก่ของชาวเปอร์โตริโกในสหรัฐอเมริกาผู้ออกภาษา คือ ผู้รู้ภาษาอังกฤษและภาษาสเปนที่มีทัศนคติที่ดีต่อการพูดสองภาษา และใช้การสลับภาษามากกว่าสมาชิกคนอื่น ใช้วิธีการเก็บข้อมูล คือ การสังเกตทางชาติพันธุ์ และการบันทึกเสียงการสนทนาที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาหลัก แบ่งตามวัจนลีลา ได้แก่ 1) การสัมภาษณ์แบบเป็นทางการตามหัวข้อที่กำหนด 2) การสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการตามเรื่องที่น่าสนใจ 3) การพูดคุยทั่วไป ซึ่งทั้ง 3 ประเภทที่กล่าวมาเป็นการเก็บข้อมูลโดยเพื่อนชาวเปอร์โตริโก และ 4) การสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการซึ่งป็อบแล็กเป็นคนสัมภาษณ์เองในเรื่องทั่วไปของกลุ่มชาติพันธุ์ในหัวข้อที่เฉพาะเจาะจง เช่น อาหาร การละเล่น ฯลฯ ป็อบแล็ก (Poplack, 1981) พบว่าเงื่อนไขบังคับของการสลับภาษา คือ การสลับภาษาเกิดเฉพาะกับหน่วยคำอิสระ (free morpheme constraint) และในโครงสร้างของภาษาที่มีความหมายเดียวกัน การสลับภาษาเกิดในโครงสร้างของภาษาใดภาษาหนึ่งที่จะไม่ละเมิดกฎไวยากรณ์ของภาษานั้น (equivalence constraint) เช่น การสลับภาษาอังกฤษกับภาษาสเปน (Poplack, 1980)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A. Eng	I	told him	that	so that	he	would bring it	fast.
	↑	↗	↑	↑	↑	↘	↑
B. Sp	(Yo)	le dije	eso	pa'que	(el)	la trajera	ligero.
C. Cs	I	told him	that	PA'QUE		LA TRAJERA	LIGERO.

จากตัวอย่างข้างต้น ส่วนที่มีเส้นประคั่น คือ ตำแหน่งที่เกิดการสลับภาษาได้ โครงสร้างของภาษาที่มีความหมายเดียวกัน เช่น “told him” กับ “le dije” เมื่อเกิดภายในประโยคที่มีการสลับภาษา คือ ประโยค C ต้องไม่ปรากฏโครงสร้างที่ละเมิดกฎไวยากรณ์ของภาษาอังกฤษหรือภาษาสเปน เช่น *him told หรือ *dije le และไม่พบการสลับภาษา เช่น *told le, *le told, *him dije, *dije him

ป๊อบแล็ก (Poplack, 1981) แสดงผลการวิเคราะห์การสลับภาษา พบว่า เกิดการสลับภาษาทั้งหมด 400 ครั้ง ประเภทของการสลับภาษาที่ปรากฏมากที่สุด คือ การสลับคำนาม รองลงมา คือ การสลับระหว่างประโยคที่เกิดร่วมกัน (conjoined sentence) และการสลับระหว่างประโยคสมบูรณ์ พบการปรากฏคำนามเฉพาะทางชาติพันธุ์สูงมาก ตัวแปรด้านวจนลีลาแบบไม่เป็นทางการมีผลเมื่อสนทนากับสมาชิกในกลุ่มทำให้เกิดการสลับภาษามากที่สุด และเมื่อเปรียบเทียบการสนทนา ระหว่างสมาชิกในกลุ่มและนอกกลุ่มพบว่า ประเภทของการสลับภาษาที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ คือ การสลับภาษาภายในประโยค

งานวิจัยต่อมาที่สนใจไวยากรณ์ของการสลับภาษา คือ งานของแซงค็อฟและป๊อบแล็ก (Sankoff & Poplack, 1981) ที่สนใจไวยากรณ์รูปนัย (formal grammar) ของการสลับภาษา เพื่อยืนยันว่า สามารถบอกเงื่อนไขบังคับของการสลับภาษาจากไวยากรณ์ของภาษา 2 ภาษาที่เกิดร่วมกัน ในการพูดข้อความต่อเนื่องได้ โดยวิเคราะห์เฉพาะโครงสร้างผิวแบบไวยากรณ์ไม่พึ่งบริบท (context-free grammar) อธิบายลักษณะของกฎการเขียนใหม่ (rewriting rule) จากไวยากรณ์ภาษาสเปน ไวยากรณ์ภาษาอังกฤษ และไวยากรณ์ของการสลับภาษา เงื่อนไขที่ใช้ในการพิจารณากฎการเขียนใหม่ คือ เงื่อนไขการแปลได้ (translatability condition) ซึ่งมีสมมติฐานว่า กฎไวยากรณ์ของภาษาหนึ่งสามารถแปลเป็นกฎของไวยากรณ์ในอีกภาษาหนึ่งได้ เช่น กฎภาษาสเปน NP ---> DET N ADJ สามารถแปลได้เป็นกฎภาษาอังกฤษ คือ NP ---> DET ADJ N และเงื่อนไขการใช้ตัวยก (superscript condition) เพื่อบอกองค์ประกอบของกฎ คือ ภาษาที่ใช้สลับและประเภททางไวยากรณ์ เช่น

NP ---> DET N sp: n ADJsp: adj

CHULALONGKORN UNIVERSITY

กฎข้างต้นอธิบายได้ว่า ในนามวลีของการสลับภาษาสเปนกับภาษาอังกฤษ คำบ่งชี้ (DET) สามารถเป็นได้ทั้งภาษาสเปนและภาษาอังกฤษ เพราะไม่มีการระบุด้วยตัวยก ส่วนคำนาม (N) และ คำคุณศัพท์ (ADJ) ตามกฎเป็นได้เฉพาะภาษาสเปนเท่านั้น ดังนั้นจะไม่มีกฎ เช่น

*NP ---> DET N eng: n ADJeng: adj *the house white

*NP ---> DET N sp: n ADJeng: adj *the casa white

งานวิจัยของแซงค็อฟและป๊อบแล็ก (Sankoff & Poplack, 1981) สนับสนุนความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะทางไวยากรณ์ของภาษากับการสลับภาษา การวิเคราะห์โครงสร้างผิวแบบไวยากรณ์ไม่พึ่งพาบริบททำให้สามารถนำไวยากรณ์ของภาษา 2 ภาษามารวมกันเพื่อสร้างเป็นกฎไวยากรณ์ของ

การสลับภาษาได้ ส่วนตำแหน่งที่เกิดการสลับภาษาก็แสดงให้เห็นว่าโครงสร้างทางวากยสัมพันธ์ส่งผลต่อการสลับภาษา

ผู้วิจัยต้องการสนับสนุนว่า การสลับภาษาไทยกับภาษาจีนแต่จิวของคนไทยเชื้อสายจีนในชุมชนเยาวราช สามารถบอกเงื่อนไขบังคับทางวากยสัมพันธ์ของการสลับภาษาภายในประโยค (intra-sentential code-switching) ได้ ผู้วิจัยสอบถามจากผู้เชี่ยวชาญภาษาจีนแต่จิวในเก็บข้อมูลเบื้องต้น ทำให้ทราบว่า โครงสร้างของภาษาไทยและภาษาจีนแต่จิวที่มีความหมายเดียวกันบางโครงสร้างมีการเรียงคำขยายต่างกัน เช่น

paŋ21 ('สีแดง') *paw33* ('ของ')

ห้องรวม *koj21* ('ง่าย') *chuaj21* ('หา') แค่นี้เอง

โครงสร้างภาษาจีนแต่จิวที่ยกตัวอย่างมีคำขยายนำหน้าคำหลัก แตกต่างจากโครงสร้างภาษาไทยที่มีคำหลักนำหน้าคำขยาย ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจพิสูจน์ว่า ถ้าการสลับภาษาเป็นไปตามเงื่อนไขบังคับของبوبแล็ก (Poplack, 1981) ที่ว่า ในโครงสร้างของภาษาที่มีความหมายเดียวกัน การสลับภาษาเกิดในโครงสร้างของภาษาใดภาษาหนึ่งที่ไม่ละเมิดกฎไวยากรณ์ของภาษานั้น การสลับภาษาภายในประโยคของคนไทยเชื้อสายจีนในชุมชนเยาวราชก็ต้องเป็นไปตามเงื่อนไขบังคับนี้เช่นกัน คือ ไม่ละเมิดกฎการลำดับคำของภาษาไทยหรือภาษาจีนแต่จิว

ประเด็นต่อมา คือ การวิเคราะห์เงื่อนไขบังคับของการสลับภาษาในหน่วยสร้างกริยาเรียง กิ่งกาญจน์ เทพกาญจนา (Thepkajana, 1986) อธิบายว่า หน่วยสร้างกริยาเรียง (serial verb construction) หมายถึง รูปผิวของกริยาวลีที่มากกว่าหนึ่งวลีเรียงต่อกัน ส่วนกริยาเรียง (serial verb) หมายถึง กริยาหรือกริยาวลีที่ต้องพึ่งพากิริยาตัวแรก เช่น “เขาเดินไปโรงเรียน” กริยาวลี “ไปโรงเรียน” พึ่งพากิริยา “เดิน” ซึ่งภาษาไทยและภาษาจีนแต่จิวมีการปรากฏร่วม (co-occurrence) ของคำกริยาที่ใช้ในหน่วยสร้างกริยาเรียงเหมือนกัน เช่น

ɲua55 khɿ21 tsiaʔ21 pɿŋ21 ('ฉันไปกินข้าว')

ʔ33 laj21 mɿŋ21 ɲua55 ta55 khɿ24 ti21 ko21 ('เขามาถามฉันว่าไปที่ไหน')

ɲua55 khɿ24 khiaʔ21 ho21 ʔ:33 thoŋ21 ('ฉันไปหยิบให้เขาดู')

จากตัวอย่างจะเห็นว่ามีการปรากฏร่วมของคำกริยาบอกทิศทาง (directional verbs) คือ *khɿ24* ('ไป') *laj21* ('มา') กับคำกริยาอื่นทั้งในภาษาไทยและภาษาจีนแต่จิว ซึ่งในการสลับภาษาไทยกับภาษาจีนแต่จิว ถ้าภาษาไทยและภาษาจีนแต่จิวมีการปรากฏร่วมของคำกริยาในหน่วยสร้างกริยา

เรียงที่เหมือนกันจะเกิดการสลับภาษา เช่น *na55 khɛ21 tsia21 pɛŋ21* ('ฉันไปกินข้าว') อาจมีการสลับเป็น *na55 ไป tsia21 ข้าว* หรือ *na55 khɛ21 กินข้าว* แต่ในกรณีที่คำกริยาสองคำหรือมากกว่ามีการปรากฏร่วมเฉพาะในภาษาไทยแต่ไม่มีในภาษาจีนแต่จิว ต้องไม่พบในการสลับภาษา เช่น ภาษาไทยสามารถพูดว่า ฉันขอมีเงินก่อน (แล้วค่อยเรียนต่อ) แต่ในภาษาจีนแต่จิวไม่พูดและไม่มี การปรากฏร่วมของคำกริยา *khɔ51* ('ขอ') และ *ni51* ('มี') ภาษาจีนแต่จิวจะพูดว่า *ho21 na55 ni21 tsi55 saŋ55* ('ให้ฉันมีเงินก่อน') ดังนั้น ในงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยต้องการยืนยันว่า จะไม่พบการสลับ ภาษา เช่น *ฉันขอ *na55 tsi55 saŋ55* ('มีเงินก่อน') กล่าวคือ ไม่ละเมิดกฎไวยากรณ์ในภาษาใด ภาษาหนึ่ง

งานวิจัยของเอสซิสเซวา (Essizewa, 2010) ศึกษาการใช้ภาษาของผู้รู้สองภาษา คือ ภาษา กาบิเย (Kabiye) และภาษาเอเว (Ewe) ในชุมชนกาบิเย ประเทศโตโก สนับสนุนว่า ถึงแม้ภาษาสอง ภาษาจะมีไวยากรณ์เหมือนกัน เช่น มีการลำดับคำเหมือนกัน แต่ในหน่วยสร้างกริยาเรียงที่การปรากฏ ร่วมของกริยาไม่เหมือนกันก็ไม่พบการสลับภาษา ดังนั้น ผู้วิจัยจึงต้องการวิเคราะห์ว่า การสลับภาษา ภายในประโยคของคนไทยเชื้อสายจีนมีเงื่อนไขบังคับ คือ ไม่ละเมิดกฎการปรากฏร่วมของกริยาใน หน่วยสร้างกริยาเรียงของภาษาไทยหรือจีนแต่จิว

อีกประเด็นที่น่าสนใจที่ผู้วิจัยสรุปได้จากงานของดิซิวิโล มุยสเกิน และซิงห์ (Di Sciullo, Muysken, & Singh, 1986) และงานของเบลลาซี รูบิน และโตริบิโอ (Belazi, Rubin, & Toribio, 1994) คือ คำแรกที่สลับต้องไม่เป็นคำไวยากรณ์ (function word) ซึ่งผู้วิจัยต้องการยืนยันว่า ในการ สลับภาษาไทยและภาษาจีนแต่จิวก็ไม่มีคำแรกด้วยคำไวยากรณ์เช่นกัน ยกตัวอย่างเช่น

ɰ33 naŋ21mɔ51 ('เขาไม่สบาย') *ɰ33 tsia21* ('เขาจึง') ไม่ไปทำงาน

จะเห็นได้ว่า คำไวยากรณ์ คือ *tsia21* ('จึง') ไม่เป็นคำแรกที่ใช้สลับ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงต้องการ วิเคราะห์และสนับสนุนว่า การสลับภาษาภายในประโยคของคนไทยเชื้อสายจีนมีเงื่อนไข คือ คำแรกที่ สลับต้องไม่เป็นคำไวยากรณ์

การศึกษาเรื่องการสลับภาษาเป็นเรื่องที่น่าสนใจโดยเฉพาะกับกลุ่มผู้รู้สองภาษา คือ ภาษาไทยและภาษาจีนแต่จิว ผู้วิจัยพบว่า ยังไม่มีงานใดที่ศึกษาการสลับภาษาไทยกับภาษาจีนแต่จิว ของคนไทยเชื้อสายจีนอย่างครอบคลุม ทั้งเรื่องหน้าที่ของการสลับภาษา ตัวแปรทางสังคมที่มีอิทธิพล ต่อการสลับภาษา และเงื่อนไขบังคับทางวากยสัมพันธ์ ผู้วิจัยจึงต้องการศึกษาเพื่อตอบคำถามวิจัยที่ว่า หน้าที่ของการสลับภาษาไทยกับภาษาจีนแต่จิวมีกี่หน้าที่ อะไรบ้าง หน้าที่ใดปรากฏมากที่สุด ลักษณะ ของการสลับภาษามีความสัมพันธ์กับตัวแปรสังคม ได้แก่ ความเป็นปึกแผ่นและหัวข้อการสนทนา อย่างไร และเงื่อนไขบังคับทางวากยสัมพันธ์ของการสลับภาษาเป็นอย่างไร

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อวิเคราะห์

- 1.2.1 หน้าที่ของการสลับภาษาของคนไทยเชื้อสายจีนในชุมชนเยาวราช
- 1.2.2 ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะของการสลับภาษาของคนไทยเชื้อสายจีนในชุมชนเยาวราชกับ (1) ความเป็นปึกแผ่นระหว่างผู้พูดและผู้ฟังและ (2) หัวข้อการสนทนา
- 1.2.3 เงื่อนไขทางวากยสัมพันธ์ของการสลับภาษาของคนไทยเชื้อสายจีนในชุมชนเยาวราช

1.3 สมมติฐานของการวิจัย

- 1.3.1 หน้าที่ของการสลับภาษาของคนไทยเชื้อสายจีนในชุมชนเยาวราชมี 6 หน้าที่ ได้แก่ การยกถ้อยคำ (quotation) การเจาะจงผู้รับสาร (addressee specification) การอุทาน (Interjection) การซ้ำถ้อยคำเพื่อเน้นย้ำ (reiteration) การขยายความ (message qualification) และการทำให้เป็นเรื่องส่วนตัว (personalization) หนึ่ง หน้าที่ของการสลับภาษาของคนไทยเชื้อสายจีนในชุมชนเยาวราชที่พบมากที่สุด คือ การยกถ้อยคำ
- 1.3.2 เมื่อสนทนากับคนที่มีความเป็นปึกแผ่น (solidarity) และหัวข้อการสนทนาเป็นเรื่องเกี่ยวกับวัฒนธรรมจีน คนไทยเชื้อสายจีนมีการสลับภาษาน้อยครั้งกว่าแต่สลับภาษาระหว่างประโยคมากกว่าและใช้ภาษาจีนเป็นภาษาหลักมากกว่า เมื่อสนทนากับคนที่ไม่มีความเป็นปึกแผ่นและหัวข้อการสนทนาไม่เกี่ยวกับวัฒนธรรมจีน
- 1.3.3 การสลับภาษาไทย-จีนแต่จิวขึ้นอยู่กับเงื่อนไขทางวากยสัมพันธ์ ได้แก่ การสลับภาษาที่เกิดในโครงสร้างทางวากยสัมพันธ์ของภาษาใดภาษาหนึ่งต้องไม่ละเมิดกฎไวยากรณ์ของภาษานั้น เช่น ไม่ละเมิดกฎการลำดับคำ กฎการปรากฏร่วมของกริยาในหน่วยสร้างกริยาเรียง และคำแรกที่สลับต้องไม่เป็นคำไวยากรณ์

1.4 ขอบเขตของการวิจัย

- 1.4.1 บริเวณจุดเก็บข้อมูลที่เป็นตัวแทนชุมชนเยาวราช ได้แก่
 - (1) วงเวียนโอเดียน-แยกเฉลิมบุรี
 - (2) ตลาดเก่า-ถนนมังกร-เยาวราช 17
 - (3) ซอยทรงสวัสดิ์-เยาวราช 2-สี่แยกผดุงด้าว
 - (4) ซอยบำรุงรัฐ-เยาวราช 10
- 1.4.2 ผู้บอกภาษาเป็นคนไทยเชื้อสายจีนรุ่นที่ 2 ซึ่งเป็นผู้รู้สองภาษา คือ ภาษาไทยและภาษาจีนแต้จิ๋ว และเติบโตในชุมชนเยาวราช
- 1.4.3 แนวคิดหลักที่ใช้ในงานวิจัย
 - 1.4.3.1 หน้าที่ของการสลับภาษา (Gumperz, 1982)
 - 1.4.3.2 แบบจำลองกรอบภาษาหลัก (The matrix language frame model) (Myers- Scotton, 1993b)
 - 1.4.3.3 เงื่อนไขบังคับของการสลับภาษา (Poplack, 1981)
- 1.4.4 นิยามศัพท์
 - 1.4.4.1 การสลับภาษา คือ การใช้ภาษาหนึ่งในทุกระดับ ได้แก่ หน่วยคำ คำ วลี ประโยค สลับกับอีกภาษาหนึ่งโดยผู้รู้สองภาษาหรือมากกว่าสองภาษา ครอบคลุมทั้งการสลับภาษาภายในประโยค และระหว่างประโยค
 - 1.4.4.2 คน/ชาวไทยเชื้อสายจีน (แต้จิ๋ว) คือ ชาวจีนแต้จิ๋วที่เกิดในประเทศไทยและเป็นเชื้อสายของผู้อพยพชาวจีน กล่าวคือ มีบิดามารดาเป็นคนจีนแต้จิ๋ว
 - 1.4.4.3 หน้าที่ของการสลับภาษา คือ วัตถุประสงค์หรือเป้าหมายอย่างใดอย่างหนึ่งที่เกิดขึ้นด้วยการสลับภาษาของผู้พูดเพื่อการสื่อสารและสามารถระบุได้ด้วยตัวบ่งชี้หน้าที่
 - 1.4.4.4 ความเป็นปึกแผ่น หมายถึง การเป็นสมาชิกในครอบครัวเดียวกันมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกันในฐานะญาติพี่น้อง
 - 1.4.4.5 คนในชุมชน คือ สมาชิกในครอบครัวหรือคนที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับผู้บอกภาษา

1.4.4.6 คนนอกชุมชน คือ คนที่ไม่มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับผู้
บอกภาษามาก่อน

1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

- 1.5.1 เพิ่มองค์ความรู้เรื่องการสลับภาษา
- 1.5.2 ให้ความรู้ใหม่ที่สามารถใช้เป็นหลักฐานยืนยันหรือคัดค้านทฤษฎีการสลับ
ภาษา
- 1.5.3 เป็นแนวทางในการวางแผนภาษาและการচারงภาษาจีนแต่จีวในประเทศ
ไทยต่อไป

บทที่ 2 ทบทวนวรรณกรรม

ในการศึกษาการสลับภาษาไทยกับภาษาจีนแต่จิวของชาวไทยเชื้อสายจีนในชุมชนเยาวราช ผู้วิจัยได้ทบทวนเนื้อหาที่เป็นประโยชน์ต่อการทำวิจัยด้านการสลับภาษา โดยแบ่งเนื้อหาในบททบทวนวรรณกรรมนี้แบ่งออกเป็น 4 หัวข้อ ได้แก่ ผลงานเกี่ยวกับการศึกษาการสลับภาษาในประเด็นต่าง ๆ ประเด็นปัญหาและข้อขัดแย้งเกี่ยวกับการศึกษาการสลับภาษา งานวิจัยการสลับภาษาและการปนภาษาในสังคมไทย และงานวิจัยการใช้ภาษาจีนแต่จิวในสังคมไทย ซึ่งมีรายละเอียดของแต่ละหัวข้อ ดังนี้

2.1 ผลงานเกี่ยวกับการศึกษาการสลับภาษาในประเด็นต่าง ๆ

ที่ผ่านมา มีผู้ศึกษาการสลับภาษาไว้อย่างหลากหลาย ในที่นี้ ผู้วิจัยขอเสนอผลงานเกี่ยวกับการศึกษาการสลับภาษาใน 8 ประเด็น ได้แก่ การทำแบบจำลองการสลับภาษา การสลับภาษากับการปฏิสัมพันธ์ของผู้ร่วมสนทนา การสลับภาษากับอัตลักษณ์ของกลุ่มชาติพันธุ์ การสลับภาษากับการสัมผัสภาษา การสลับภาษากับการรู้หลายภาษา แบบลักษณะของการสลับภาษา ลักษณะทางไวยากรณ์ของการสลับภาษา และหน้าที่ของการสลับภาษา ดังนี้

2.1.1 การทำแบบจำลองการสลับภาษา

ผลงานเกี่ยวกับการศึกษาการสลับภาษาในประเด็นแรก คือ การทำแบบจำลองการสลับภาษา ในที่นี้ขอเสนองานของมายเอิร์ส-สกอตตัน (Myers- Scotton, 1993b) ที่เสนอแบบจำลองกรอบภาษาหลัก (the Matrix Language Frame Model) และงานของเหว่ย (Wei, 2005) ที่เสนอการใช้แบบจำลองเหตุผลนิยม (Rational Choice Model, RC Model) โดยแบบจำลองทั้งสองมีความแตกต่างกันในรายละเอียด ดังนี้

มายเอิร์ส-สกอตตัน (Myers- Scotton, 1993b) เสนอแบบจำลองกรอบภาษาหลักเพื่อใช้วิเคราะห์ว่าภาษาใดเป็นภาษาหลัก (matrix language) และภาษาที่แทรกอยู่ (embedded language) ในการสลับภาษา โดยอธิบายความหมายของการสลับภาษา คือ ผู้รู้สองภาษาหรือผู้รู้หลายภาษาเลือกรูป (form) ของภาษาที่แทรกอยู่มาใช้ในถ้อยคำของภาษาหลักระหว่างการสนทนา

แบบจำลองกรอบภาษาหลักมีสมมติฐาน คือ ถ้อยคำที่มีการสลับภาษาสามารถระบุภาษาหลักได้ โดยภาษาหลักและภาษาที่แทรกอยู่มีความสัมพันธ์ที่ไม่เท่ากันตามหลักการ 3 หลักการ ได้แก่ หลักการลำดับหน่วยคำ (the morpheme order principle) หมายถึง หน่วยประกอบ (constituent) ที่ประกอบด้วยภาษาหลักกับภาษาที่แทรกอยู่ มีการลำดับหน่วยคำตามไวยากรณ์ของภาษาหลักเสมอ หลักการหน่วยคำไวยากรณ์ (the system morpheme principle) หมายถึง ประโยคที่มีการสลับภาษา หน่วยคำไวยากรณ์ทั้งหมดมาจากภาษาหลัก และสมมติฐานของตำแหน่งเฉพาะ (the blocking hypothesis) คือ หน่วยคำเนื้อหา (content morpheme) ของภาษาที่แทรกอยู่ถูกจำกัดเฉพาะตำแหน่งที่ไม่ละเมิดกฎไวยากรณ์ของภาษาหลักเท่านั้น ตัวอย่างของการนำแบบจำลองกรอบภาษาหลักไปใช้ในการวิจัย เช่น ดิวชาร์ (Deuchar, 2006) ทดสอบแบบจำลองกรอบภาษาหลักด้วยข้อมูลภาษาของผู้รู้สองภาษา คือ ภาษาอังกฤษกับภาษาเวลส์ หน่วยในการวิเคราะห์ คือ ประโยคสองภาษา (bilingual clauses) เน้นวิเคราะห์การสลับภาษาภายในประโยคเพื่อระบุว่าภาษาใดเป็นภาษาหลัก โดยวิเคราะห์ตั้งแต่ระดับหน่วยคำ (morpheme) และจะไม่วิเคราะห์คำยืมซึ่งเป็นคำที่ปรากฏในพจนานุกรมปัจจุบัน ข้อมูลมาจากบทสนทนา 11 บทสนทนานรวมเวลา 5 ชั่วโมงของผู้รู้สองภาษาที่อาศัยอยู่ในประเทศเวลส์แถบฝั่งตะวันตกเฉียงเหนือจำนวน 30 คน อายุตั้งแต่ 20 ปีขึ้นไปทั้งเพศชายและหญิง ความแตกต่างของไวยากรณ์ภาษาอังกฤษและภาษาเวลส์ คือ ภาษาอังกฤษมีโครงสร้าง คือ ประธาน-กริยา-กรรม แตกต่างจากโครงสร้างภาษาเวลส์ คือ กริยา-ประธาน-กรรม ดิวชาร์ (Deuchar, 2006) แสดงให้เห็นว่าหลักการลำดับหน่วยคำ (the morpheme order principle) สามารถบอกได้ว่าประโยคที่มีการสลับภาษามีภาษาใดเป็นภาษาหลักและภาษาใดเป็นภาษาที่แทรกอยู่ เช่น

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

oedd gynnon ni ystafell yn Plas yn Dref, ystafell brilliant
be. 3S. IMP with-us PRON.3S room in Plas yn Dref room brilliant
'We had a room in Plas yn Dref, a brilliant room' (Deuchar, 2006)

ประโยคข้างต้นมีการสลับคำภาษาอังกฤษ คือ *brilliant* เป็นประโยคที่มีโครงสร้างแบบกริยา-ประธาน-กรรม ตามไวยากรณ์ของภาษาเวลส์ นอกจากนี้ นามวลี *ystafell brilliant* ('a brilliant room') มีการลำดับคำแบบคำหลัก-คำขยาย ซึ่งเป็นการลำดับคำของภาษาเวลส์อีกด้วย จึงวิเคราะห์ได้ว่า ประโยคนี้มีภาษาหลัก คือ ภาษาเวลส์ และภาษาที่แทรกอยู่ คือ ภาษาอังกฤษ

นอกเหนือจากแบบจำลองกรอบภาษาหลักของมายเอิร์ส-สกอตตัน (Myers- Scotton, 1993b) แล้ว ยังมีแบบจำลองการสลับภาษาที่น่าสนใจอีก คือ แบบจำลองเหตุผลนิยม (Rational Choice Model, RC Model) ที่มุ่งหาปัจจัยภายในจากแรงจูงใจของผู้พูดต่อการเลือกภาษา มี

สมมติฐานเกี่ยวกับการสลับภาษา คือ ผู้รู้สองภาษามีความสามารถและเหตุผลในการสลับภาษาเพื่อทำให้ตัวเลือกทางภาษามีประสิทธิภาพและได้รับผลประโยชน์สูงสุดในการสนทนา งานที่ใช้แบบจำลองเหตุผลนิยม คือ งานของเหวย์ (Wei, 2005) ที่แสดงการวิเคราะห์การสลับภาษาด้วยแบบจำลองเหตุผลนิยมร่วมกับการวิเคราะห์บทสนทนา (Conversational Analysis) เพื่อพยายามตอบคำถามเรื่องแรงจูงใจในการเลือกภาษา รวมทั้งการให้ความสำคัญกับลำดับของการปฏิสัมพันธ์ของผู้ร่วมสนทนาเพื่อสร้างความสำเร็จในการสนทนาของผู้รู้สองภาษา โดยเชื่อว่า การวิเคราะห์ด้วยแบบจำลองเหตุผลนิยมเพียงอย่างเดียวไม่เพียงพอที่จะอธิบายหน้าที่ของการสลับภาษา เพราะปัญหาของแบบจำลอง คือ ไม่คำนึงถึงปัจจัยทางสังคมซึ่งเป็นส่วนสำคัญในการตัดสินใจเลือกหรือการสลับภาษาของผู้พูด การนำแนวทางการวิเคราะห์บทสนทนาาร่วมด้วยจะทำให้ได้ข้อสรุปของการสลับภาษามีความชัดเจนและน่าเชื่อถือมากขึ้น ตัวอย่างการวิเคราะห์มาจาบทสนทนาระหว่างเด็กผู้หญิงอายุ 11 ขวบกับแม่ ทั้งคู่เป็นผู้รู้สองภาษา คือ ภาษาอังกฤษและภาษาจีน บทสนทนาเริ่มต้นด้วยภาษาจีนเมื่อลูกสาวต้องการเตือนแม่ว่าพรุ่งนี้จะไปบ้านเพื่อนและดูหนัง คำตอบของแม่ในผลัดถัดมาทั้งหมดแสดงความรำคาญต่อการเตือนของลูกสาว เมื่อแม่ตระหนักได้ว่าคำตอบของตนเองแสดงความไม่ใส่ใจสังเกตเห็นได้จากช่วงว่างระหว่างการสนทนา จึงถามลูกสาวกลับเรื่องการไปดูหนังด้วยภาษาจีน และลูกสาวก็ตอบกลับด้วยภาษาจีน แต่สิ่งที่น่าสนใจ คือ หลังจากนั้น เกิดช่วงว่างในการสนทนาอีกครั้ง ลูกสาวก็แสดงความตั้งใจที่แท้จริงของการสนทนาทันที ด้วยการสลับเป็นภาษาอังกฤษเพื่อขอเงินจากแม่ แบบจำลองเหตุผลนิยมแสดงคำตอบเรื่องการขอร้องแบบอ้อมของลูกสาวที่เกิดการสลับเป็นภาษาอังกฤษว่า เป็นเรื่องของแรงจูงใจภายใน คือ การปิดบังความต้องการที่แท้จริง และสนับสนุนเหตุผลของการสลับว่า เกี่ยวข้องกับความสุภาพ อำนาจการต่อรอง ความสัมพันธ์ระหว่างรุ่นอายุ และสิ่งสำคัญ คือ ช่วงจังหวะหรือลำดับที่เหมาะสมของการสลับภาษาเพื่อให้ได้ผลประโยชน์สูงสุดในการสนทนา นอกจากนี้ การสลับภาษาจะเกิดหลังช่วงว่างของการสนทนา การวิเคราะห์ร่วมระหว่างแบบจำลองเหตุผลนิยมและการวิเคราะห์บทสนทนาแสดงแนวทางที่ครอบคลุม น่าสนใจ และทำให้เข้าใจถึงวิธีการใช้ภาษา และการปฏิสัมพันธ์ในการสนทนาของผู้รู้สองภาษามากขึ้น

2.1.2 การสลับภาษากับการปฏิสัมพันธ์ของผู้ร่วมสนทนา

งานเกี่ยวกับการศึกษาการสลับภาษาในประเด็นต่อมา คือ การสลับภาษากับการปฏิสัมพันธ์ของผู้ร่วมสนทนา โดยใช้รูปแบบการวิเคราะห์บทสนทนาเพื่ออธิบายตำแหน่งของการสลับภาษาในผลัดและลำดับการพูดและวิธีการที่ใช้สลับภาษา การวิเคราะห์บทสนทนาทำให้เห็นว่า การสลับภาษาสามารถแสดงให้เห็นถึงการเลือกผลัด การแก้ไขผลัด และการระบุผลัดที่ไม่ตั้งใจให้เกิดของผู้พูดในการ

สนทนา ตัวอย่างของผลงานที่ศึกษาเกี่ยวกับการสลับภาษากับการปฏิสัมพันธ์ของผู้ร่วมสนทนา ได้แก่ งานของไบเลย์ (Bailey, 2000) ที่วิเคราะห์หน้าที่ของการสลับภาษาที่ปรากฏในการสนทนาของนักเรียนมัธยมอเมริกันเชื้อสายโดมินิกันเพื่อแสดงความเห็นคัดค้าน “กลวิธีการสลับภาษา” ของกัมเปอร์ซ (Gumperz, 1982) ว่าเฉพาะเจาะจงเกินไป กล่าวคือ คำอธิบายหน้าที่ของการสลับภาษาของกัมเปอร์ซให้ความสำคัญกับความตั้งใจ และเป็นการวางแผนล่วงหน้าของผู้พูด สอดคล้องกับเอาเวอร์ (Auer, 1984) ที่กล่าวว่า บางครั้งการสลับภาษาก็เกิดขึ้นโดยไม่มี การวางแผนล่วงหน้า และอธิบายว่า ในการวิเคราะห์การสลับภาษาซึ่งเป็นปรากฏการณ์การปฏิสัมพันธ์ของผู้ร่วมสนทนา ผู้วิเคราะห์ต้องพยายามดึงเอาส่วนสำคัญต่าง ๆ ของบทสนทนาออกมาให้ได้มากที่สุด เพื่อแสดงเป็นรูปแบบของการสลับภาษา ไบเลย์ (Bailey, 2000) พบว่า การถอดบทสนทนาเพื่อวิเคราะห์การสลับภาษาด้วยการบันทึกเสียงเพียงอย่างเดียวมีข้อจำกัดมากกว่าการบันทึกด้วยกล้องวิดีโอ โดยเฉพาะเรื่องการบรรยายท่าทางประกอบ การสนทนาของผู้ร่วมสนทนา กู๊ดวิน (Goodwin, 1981) กล่าวว่า ในการสร้างบทบาทของการปฏิสัมพันธ์ของผู้ร่วมสนทนาเพื่อแสดงผลัดของผู้พูดแต่ละคน บ่อยครั้งก็ต้องอาศัยการอ้างอิงจากการมอง การพยักหน้า หรือ การวางท่าทางต่าง ๆ ของผู้ร่วมสนทนา ไบเลย์แสดงความเห็นว่า ความสามารถในการพูดภาษาสเปนของชาวอเมริกันเชื้อสายโดมินิกันมีความหมายเชิงอุปสรรคที่มีนัยสำคัญสูง กล่าวคือ ในประเทศสหรัฐอเมริกา การพูดภาษาสเปนของชาวโดมินิกันถูกใช้เพื่อระบุอัตลักษณ์ของชาวอเมริกันเชื้อสายโดมินิกัน สเปน อิตาลี หรือลาติน มากกว่าที่จะแสดงว่าเป็นอัตลักษณ์ของชาวอเมริกันเชื้อสายแอฟริกัน หรือเฮติ ผลจากการวิเคราะห์การสลับภาษาที่ปรากฏในการสนทนาต่อเนื่องของนักเรียนมัธยมอเมริกันเชื้อสายโดมินิกัน พบว่า การสลับภาษาอังกฤษ - สเปนเกิดขึ้นในการปฏิสัมพันธ์ของกลุ่มเพื่อนนักเรียน และเกิดการสลับเมื่อมีการเปลี่ยนสถานการณ์ หัวข้อ และเป็นวิธีการการสร้างบริบท เช่น การระบุถึงสิ่งที่อ้างอิงโดยตรง นอกจากนี้ ยังพบอีกว่าการสลับภาษาสามารถแสดงให้เห็นถึงมิติอื่น ๆ ได้ด้วย เช่น การสลับภาษาเพื่อเปรียบเทียบเชิงอุปสรรค เพื่อบ่งชี้แบบแผนทางสังคมเรื่องการประณามเชื้อชาติ และเพื่อแก้ไขลำดับของหัวข้อการสนทนา

2.1.3 การสลับภาษากับอัตลักษณ์ของกลุ่มชาติพันธุ์

การสลับภาษากับอัตลักษณ์ของกลุ่มชาติพันธุ์เป็นอีกประเด็นที่มีผู้ศึกษาไว้ โดยเป็นการวิเคราะห์การสลับภาษาในบริบทที่เฉพาะเจาะจง พิจารณาเหตุการณ์ทางสังคม ประวัติศาสตร์ กลุ่มชาติพันธุ์ เชื้อชาติของคนในชุมชนภาษา เพื่ออธิบายหน้าที่ของการแปรภาษา (language variation)

ในการปฏิสัมพันธ์ทางสังคม ผลงานการสลับภาษากับอัตลักษณ์ของกลุ่มชาติพันธุ์ ได้แก่ งานของเฮลเลอร์ (Heller, 1992) (Heller, 1995) และงานของแอนนา เดอ ฟิน่า (De Fina, 2007)

เฮลเลอร์ (Heller, 1992) (Heller, 1995) สนับสนุนว่าการสลับภาษาใช้เป็นกลวิธีการทางการเมือง การสลับภาษากับการปฏิสัมพันธ์ทางสังคม ใช้รูปแบบการวิเคราะห์บทสนทนา เพื่ออธิบายตำแหน่งของการสลับภาษาในผลัดและลำดับการพูด และวิธีการที่ภาษาสลับ การวิเคราะห์บทสนทนา ทำให้เห็นว่า การสลับภาษาสามารถแสดงให้เห็นถึงการเลือกผลัด การแก้ไขผลัด และการระบุผลัดที่ไม่ตั้งใจให้เกิดของผู้พูดในการสนทนา ส่วนงานวิจัยของแอนนา เดอ ฟิน่า (De Fina, 2007) เสนอว่าการทำความเข้าใจกลุ่มชาติพันธุ์ต้องศึกษาจากแบบแผนปฏิบัติทางสังคมที่เป็นรูปธรรม ใช้วิธีการสังเกต และวิเคราะห์บทสนทนาในการปฏิสัมพันธ์ของคนในกลุ่มชาติพันธุ์ โดยใช้แนวคิดของการปฏิสัมพันธ์ของผู้ร่วมสนทนาเรื่องการสลับภาษา เพื่อมองหการสร้างอัตลักษณ์ของกลุ่มชาติพันธุ์ เวงเกอร์ (Wenger, 1998) อธิบายว่า ความสัมพันธ์ระหว่างชุมชนปฏิบัติ และการสร้างอัตลักษณ์ของกลุ่มชาติพันธุ์เกิดจากการใช้ภาษาที่สร้างมโนทัศน์ของชุมชน จากการทำกิจกรรมร่วมกัน มีความผูกพันซึ่งกันและกัน และมีคลังความรู้ทางภาษาร่วมกัน เดอ ฟิน่า (De Fina, 2007) ศึกษาการปฏิสัมพันธ์ของผู้ร่วมสนทนาในชุมชนปฏิบัติชื่อ IL Circolo della Briscola ชมรมไพ่ที่ก่อตั้งขึ้นในกรุงวอชิงตันดีซี เป็นสถานที่สังสรรค์ประจำเดือนของกลุ่มชายชาวอิตาลีที่อาศัยอยู่ในอเมริกา อายุระหว่าง 55- 65 ปี สมาชิกของชมรมเป็นผู้รู้สองภาษา หรือมากกว่าสองภาษา โดยภาษาหลักที่ใช้ในการปฏิสัมพันธ์ของสมาชิกในกลุ่ม คือ ภาษาอังกฤษ และภาษาอิตาเลียนที่มีความหลากหลาย ทั้งวิธภาษา ภาษาย่อย และภาษาชนกลุ่มน้อย เดอ ฟิน่าเก็บข้อมูลโดยการสังเกต จดบันทึก สัมภาษณ์อัดเสียง พร้อมทั้งบันทึกภาพวีดิทัศน์จากการสนทนาของสมาชิกกลุ่มจำนวน 48 คน ในช่วงปี พ.ศ. 2545- 2546 ข้อมูลที่ใช้ในการวิเคราะห์การสลับภาษามาจากการกล่าวแจ้งเรื่องต่าง ๆ ของประธานชมรม การสนทนาของสมาชิกระหว่างการเล่นไพ่ และการสอนวิธีการเล่นไพ่ให้สมาชิกใหม่ ผลจากการวิเคราะห์บทสนทนา พบว่า ในบทสนทนาที่มีภาษาอังกฤษเป็นภาษาหลัก เกิดการสลับภาษาอิตาเลียน ทั้งภายในประโยคเดียวกัน ได้แก่ การสลับคำศัพท์เฉพาะในการเล่นไพ่ เช่น *briscola* ('trump') *carico* ('high trump') คำเรียกอาหารอิตาเลีย เช่น *pasta con vongole* ('pasta with clams') และการสลับระดับประโยค เช่น *lo c'ho quelli là* ('I have those.') การสลับภาษาในชุมชนปฏิบัติ IL Circolo della Briscola ไม่ได้เกิดขึ้นเพราะระดับความเป็นทางการของการสนทนาหรือหน้าที่ในการสนทนา แต่เป็นการสลับภาษาเพื่อการสร้างอัตลักษณ์ที่สั่งสมมาของชุมชนปฏิบัติ และเพื่อใช้เป็นตัวบ่งชี้ที่สำคัญของกลุ่มชาติพันธุ์

2.1.4 การสลับภาษากับการสัมผัสภาษา

ผลงานการศึกษาการสลับภาษาในประเด็นถัดมา คือ การสลับภาษากับการสัมผัสภาษา มีผู้ศึกษาไว้ คือ งานของเบนตาฮิลาและดาวีส์ (Bentahila & Davies, 1995) ที่เสนอรูปแบบการสลับภาษาและการสัมผัสภาษา เพื่อแสดงให้เห็นความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการสลับภาษาและรูปแบบการสัมผัสภาษา โดยศึกษาผู้พูดภาษาอาหรับ-ฝรั่งเศสในประเทศโมร็อกโก ประเทศโมร็อกโกถูกปกครองโดยรัฐบาลประเทศฝรั่งเศส ตั้งแต่ปี ค.ศ. 1912- 1956 ภาษาฝรั่งเศสเข้ามามีบทบาทสำคัญในระบบการศึกษาและระบบราชการ แทนที่ภาษาอาหรับเดิม ต่อมาเมื่อประเทศได้รับอิสรชนโยบายภาษาเกิดการเปลี่ยนแปลง ปัจจุบัน โมร็อกโกใช้ภาษาอาหรับเป็นภาษาราชการและใช้ในสื่อการเรียนการสอนทุกวิชาจนถึงระดับมัธยมศึกษา ส่วนภาษาฝรั่งเศสใช้เฉพาะระดับอุดมศึกษาบางสาขา เช่น วิทยาศาสตร์ มนุษยศาสตร์ สถานการณ์ภาษาของประเทศโมร็อกโกทำให้พื้นฐานภาษาของกลุ่มประชากรแต่ละยุคแตกต่างกันตัวแปรที่มีความสำคัญและมีอิทธิพลต่อรูปแบบการสลับภาษา คือ ระยะเวลาที่ภาษาสัมผัสกัน และประสบการณ์ภาษาของแต่ละบุคคล การเก็บข้อมูลทำโดยการบันทึกบทสนทนาของกลุ่มประชากร 2 กลุ่มที่เกิดในช่วงเวลาต่างกันเพื่อเปรียบเทียบรูปแบบการสลับภาษาและการปรากฏของแต่ละรูปแบบ กลุ่มตัวอย่างแรกเกิดในช่วงปีที่ฝรั่งเศสปกครอง ภาษาฝรั่งเศสมีบทบาทมากกว่าภาษาอาหรับ และกลุ่มตัวอย่างที่สองเกิดในช่วงปีที่ประเทศได้รับอิสรแล้ว ประชากรกลุ่มนี้อยู่ในช่วงที่ภาษาอาหรับมีบทบาทสำคัญ แต่ต้องเรียนภาษาฝรั่งเศสเพื่อการศึกษาในระดับอุดมศึกษา จะเห็นได้ว่า ผู้พูดสองภาษาทั้งสองกลุ่มมีประสบการณ์ทางภาษา และระดับการสัมผัสภาษาที่แตกต่างกัน ผลการศึกษาพบว่า รูปแบบการสลับภาษาที่พบสูงสุดในประชากรกลุ่มตัวอย่างแรก คือ การสลับระหว่างประโยค คิดเป็นร้อยละ 25.5 ซึ่งพบในประชากรกลุ่มที่สองเพียงร้อยละ 5.6 ในกลุ่มตัวอย่างที่สองพบการสลับนามวลีถึงร้อยละ 50 เบนตาฮิลาและดาวีส์สรุปว่า ความถี่ของรูปแบบการสลับภาษาที่ต่างกันเป็นผลมาจากผู้พูดมีประสบการณ์และรูปแบบของการสัมผัสภาษาที่ต่างกัน สิ่งที่น่าสนใจจากงานนี้ คือ มีการใช้หน่วยคำไม่อิสระ (bound morpheme) จากภาษาอาหรับกับคำกริยาภาษาฝรั่งเศส ซึ่งค้านกับเงื่อนไขบังคับการสลับภาษาของปีอบแล็ก (Poplack, 1980) ที่กล่าวว่า การสลับภาษาเกิดเฉพาะกับหน่วยคำอิสระ (free morpheme constraint) เท่านั้น

2.1.5 การสลับภาษากับการรู้หลายภาษา

งานที่ศึกษาการสลับภาษาในประเด็นสุดท้าย คือ การสลับภาษากับการรู้หลายภาษา มีงานวิจัยที่ศึกษาในประเด็นนี้ เช่น งานของเหลียงและหลี่ซาน (Liang & Li-shan, 2011) ที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการสลับภาษาและภูมิหลังทางภาษาของนักเรียนจีนในรัฐปูเลาปีนัง ประเทศมาเลเซีย โดยสนับสนุนว่า รัฐปูเลาปีนังมีความหลากหลายทางภาษามาก ภาษาที่ใช้มากที่สุด คือ ภาษามาเลย์และภาษาอังกฤษ รองลงมา คือ ภาษาจีนกลาง ภาษาจีนฮกเกี้ยน นอกจากนี้ยังมีการใช้ภาษาจีนถิ่นอื่น ๆ เช่น ภาษาจีนแต้จิ๋ว ภาษาจีนแคะ ภาษาจีนกวางตุ้ง รวมถึงภาษาของชนกลุ่มน้อย การสลับภาษาเกิดขึ้นอย่างทั่วไปในการสนทนา เหลียงและหลี่ซานต้องการวิเคราะห์แรงจูงใจในการสลับภาษาของนักเรียนจีน รวมทั้งการมองหาความสัมพันธ์ระหว่างการใช้ภาษาของผู้รู้หลายภาษากับตัวแปรทางสังคม จากการตอบแบบสอบถามของนักเรียนจีนจำนวน 412 คน อายุ 13- 18 ปี พบว่า ภาษาที่พูดได้มากที่สุด คือ ภาษาจีนกลาง คิดเป็นร้อยละ 99.5 รองลงมา คือ ภาษามาเลย์ คิดเป็นร้อยละ 96.1 เกือบครึ่งของนักเรียนจีนพูดได้มากที่สุด คือ 5 ภาษา เมื่อวิเคราะห์แรงจูงใจ พบว่า การสลับภาษาประมาณร้อยละ 70 เกิดขึ้นเมื่อใช้ในการทักทาย ขอบคุณ และขอโทษ มีแนวโน้มที่ภาษาจีนกลางและภาษาจีนถิ่นอื่นถูกใช้เป็นภาษาที่พูดสลับเมื่อสนทนาด้วยภาษามาเลย์และภาษาอังกฤษ และยังพบว่า อายุมีผลต่อแรงจูงใจและการใช้การสลับภาษา กล่าวคือ นักเรียนที่มีอายุมากกว่าใช้การสลับภาษาเมื่อต้องการขอบคุณและขอโทษ ส่วนนักเรียนที่อายุน้อยกว่าใช้การสลับภาษาเพื่อแสดงการถามย้ำ (tag question) นักเรียนที่มีอายุมากกว่าใช้ภาษาจีนถิ่นอื่น ภาษาอังกฤษ และภาษามาเลย์สลับเมื่อสนทนาด้วยภาษาจีนกลางและใช้ภาษาอังกฤษสลับเมื่อสนทนาภาษาจีนถิ่น ส่วนนักเรียนที่มีอายุน้อยกว่าใช้ภาษาจีนกลางสลับเมื่อสนทนาด้วยภาษาอังกฤษหรือภาษามาเลย์

2.1.6 แบบลักษณะของการสลับภาษา

แวนดัล์ม (Van Dulm, 2007) กล่าวว่า ในขณะทำงานวิจัยส่วนใหญ่ของการสลับภาษาให้ ความสนใจกับการนำเสนอการสร้างแบบจำลองทางไวยากรณ์ของการสลับภาษาหรือเงื่อนไขบังคับทางไวยากรณ์ก็มีงานวิจัยที่นำเสนอแบบลักษณะของการสลับภาษา (typology of code-switching) คือ งานวิจัยของมุยสเกิน (Muysken, 2000) ที่ศึกษาคุณสมบัติทางไวยากรณ์เพื่อจัดประเภทของการสลับภาษา มุยสเกิน แบ่งประเภทของการสลับภาษาเป็น 3 ประเภท ได้แก่ การแทรก (insertion) การสลับ (alternation) และการกลายเป็นหน่วยศัพท์ที่พ้องกัน (congruent lexicalization)

ประเภทแรกของการสลับภาษา คือ การแทรก (insertion) มุยสเกิน (Muysken, 2000) อธิบายว่า เป็นการแทรกหน่วยประกอบ (constituent) จากภาษา B เข้าไปในหน่วยสร้าง

(construction) ของภาษา A ที่เป็นภาษาหลัก (matrix language) เช่น ตัวอย่างจากข้อมูลงานวิจัยของนอร์เทียร์ (Nortier, 1990) การสลับภาษาอารบิกโมร็อกโกกับภาษาดัตช์

Zib li-ya een glas water of zo.

(‘Get me a glass of water or something.’)

จากตัวอย่าง หน่วยประกอบของภาษาดัตช์ คือ *een glas water of zo* (‘a glass of water’) แทรกเข้าไปในหน่วยสร้างของภาษาอารบิกที่เป็นภาษาหลัก

ประเภทต่อมา คือ การสลับ (alternation) เกิดขึ้นเมื่อไวยากรณ์ของภาษาสองภาษาใช้แทนกันได้ (compatibility) เช่น ตัวอย่างจากข้อมูลงานวิจัยของเทรฟเฟอร์-ดัลลัส (Treffers-Daller, 1994) การสลับภาษาฝรั่งเศสกับภาษาดัตช์

Je dois glisser daan vinger hier.

(‘I have to insert my finger here.’)

ประเภทสุดท้ายของการสลับภาษา คือ การกลายเป็นหน่วยศัพท์ที่พ้องกัน (congruent lexicalization) เมื่อไวยากรณ์ของภาษาสองภาษาเกิดร่วมกันภายในโครงสร้างของประโยค เช่น ตัวอย่างจากข้อมูลงานวิจัยของไคลน์ (Clyne, 1987) การสลับภาษาดัตช์กับภาษาอังกฤษ

Wan ik komt home from school

(‘When I come home from school’)

ตัวอย่างข้างต้น มีการกลายเป็นหน่วยศัพท์ที่พ้องกัน คือ มีการใช้คำภาษาดัตช์ที่คล้ายกับคำภาษาอังกฤษ *when* คือ *wan* ซึ่งกลายมาจากคำภาษาดัตช์ที่มีความหมายเดียวกัน คือ *(du) wanneer* ในประโยคที่สลับภาษาดัตช์กับภาษาอังกฤษ การ์ดเนอร์-คลอโรส (Gardner- Chloros, 2009) กล่าวว่า การกลายเป็นหน่วยศัพท์ที่พ้องกันเป็นผลมาจากการรู่เข้าของภาษาหรือความคล้ายคลึงระหว่างภาษาสองภาษา

2.1.7 ลักษณะทางไวยากรณ์กับการสลับภาษา

งานวิจัยในอดีตสนับสนุนว่ามีความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะทางไวยากรณ์กับการสลับภาษา งานของดิซิวโล มุยสเกิน และซิงท์ (Di Sciullo et al., 1986) เสนอเงื่อนไขของการสลับภาษาตาม ทฤษฎีกำกับ (government theory) ที่มีแนวคิดว่า ความสัมพันธ์ทางโครงสร้างเป็นความสัมพันธ์ ระหว่างหน่วย 2 หน่วย คือ หน่วยกำกับ (governor) ที่เป็นส่วนหลัก (head) คือ นาม กริยา คุณศัพท์ และบุพบท และหน่วยถูกกำกับ (governee) โดยมีการกำหนดบทบาทของหน่วยกำกับและ หน่วยถูกกำกับภายในขอบเขตที่ถูกกำกับ (governed category) คือ หน่วยถูกกำกับจะไม่อยู่ภายใน CP, VP, NP, หรือ PP ซึ่งไม่มีตัวกำกับอยู่ภายใน ดิซิวโล มุยสเกิน และซิงท์ (Di Sciullo et al., 1986) ระบุว่า การสลับภาษาอยู่ภายใต้เงื่อนไขกำกับ (government constraint) คือ ภายใน ขอบเขตที่ถูกกำกับภาษาของหน่วยถูกกำกับต้องเป็นภาษาเดียวกันกับหน่วยกำกับ ตัวอย่างมา งานวิจัยการสลับอังกฤษกับภาษาฮินดีของดิซิวโล มุยสเกิน และซิงท์ (Di Sciullo et al., 1986)

a. I told him that *ram̄* *bahut* *bimar̄* *hai*.

b. *I told him *ki ram̄* *bahut* *bimar̄* *hai*.

(‘I told him that Ram was very sick.’)

จากตัวอย่าง หน่วยกำกับ คือ *told* และหน่วยถูกกำกับ คือ *that* ซึ่งหน่วยถูกกำกับ *that* จะ ไม่อยู่ภายใน CP (complementizer phrase) ที่ไม่มีหน่วยกำกับ *told* อยู่ภายใน ประโยค a จึง เป็นไปตามเงื่อนไขกำกับ คือ ภายในขอบเขตที่ถูกกำกับภาษาของหน่วยถูกกำกับต้องเป็นภาษา เดียวกันกับหน่วยกำกับ กล่าวคือ เมื่อภาษาของหน่วยกำกับ *told* เป็นภาษาอังกฤษ หน่วยถูกกำกับที่ อยู่ภายในขอบเขตที่ถูกกำกับ คือ *that* จึงต้องเป็นภาษาอังกฤษด้วย และทำให้ประโยค b ละเมิด เงื่อนไขกำกับ

งานวิจัยต่อมาศึกษาการสลับภาษาด้วยแนวทางของนักไวยากรณ์เพิ่มพูน (generativist approach) คือ งานวิจัยของเบลลาซี รูบิน และโตริปีโอ (Belazi et al., 1994) กล่าวว่า การสลับ ภาษาเกี่ยวข้องกับลักษณะของภาษา (language feature) เช่น [+English] และเสนอเงื่อนไข คือ ลักษณะของภาษาของส่วนเติมเต็ม (complement) ต้องเหมือนกับลักษณะของภาษาของส่วนหลักที่เป็น คำไวยากรณ์ (The functional head constraint) กล่าวคือ เมื่อส่วนหลักที่เป็นคำไวยากรณ์มี ลักษณะเป็นภาษาใด เช่น [+French] ส่วนเติมเต็มก็ต้องใช้ลักษณะในภาษานั้น คือ [+French] ด้วย เงื่อนไขนี้ไม่อนุญาตให้มีการสลับภาษาระหว่างส่วนหลักที่เป็นคำไวยากรณ์กับส่วนเติมเต็มของส่วน หลักที่เป็นคำไวยากรณ์ แต่อนุญาตให้มีการสลับภาษาระหว่างส่วนหลักที่เป็นคำเนื้อหา (lexical head) กับส่วนเติมเต็มของส่วนหลักที่เป็นคำเนื้อหา งานวิจัยของเบลลาซี รูบิน และโตริปีโอ (Belazi

et al., 1994) อธิบายเงื่อนไขด้วยตัวอย่าง A จากข้อมูลการสลับภาษาอังกฤษกับภาษาสเปน เปรียบเทียบกับตัวอย่าง B ซึ่งเป็นข้อมูลการสลับภาษาอารบิกตูนิเซียนกับภาษาฝรั่งเศส

A They used to serve *bebidas alcoholicas en ese restaurante*.
 drink-PL alcoholic in that restaurant
 ('They used to serve alcoholic drinks in that restaurant.')

B *Ana ma *l'aime*-s.
 I Neg it like-Neg
 ('I don't like it.')

ตัวอย่าง A เงื่อนไขอนุญาตให้มีการสลับภาษาระหว่างส่วนหลักที่เป็นคำเนื้อหา คือ คำกริยา ภาษาอังกฤษ *serve* กับส่วนเติมเต็มภาษาสเปน *bebidas alcoholicas en ese restaurant* ได้ เปรียบเทียบกับตัวอย่าง B ที่เงื่อนไขไม่อนุญาตให้มีการสลับภาษาระหว่างส่วนหลักที่เป็นคำไวยากรณ์ คือ คำปฏิเสธ *ma...-s* ซึ่งเป็นคำไวยากรณ์ในภาษาอารบิกตูนิเซียนกับส่วนเติมเต็มที่เป็นกริยาสลับภาษาฝรั่งเศส *l'aime* ('like it') ดังนั้น ตัวอย่าง B จึงละเมิดเงื่อนไข

แมคสวาน (Macswan, 2006) และแวนดัล์ม (Van Dulm, 2007) เห็นตรงกันว่า เงื่อนไขที่กำหนดขอบเขตการสลับภาษาด้วยลักษณะของภาษาของส่วนหลักที่เป็นคำไวยากรณ์และส่วนเติมเต็มที่นำเสนอโดยเบลลาซี รูบิน และโตริปิโอ (Belazi et al., 1994) เมื่อนำไปทดสอบกับข้อมูลการสลับภาษาจริงแล้วพบปัญหาทั้งเรื่องการตั้งสมมติฐานที่ต้องกำหนดลักษณะของภาษาของสองภาษา และเรื่องการนำไปประยุกต์ใช้กับปรากฏการณ์ของภาษาอื่น

2.1.8 หน้าที่ของการสลับภาษา

กัมเปอร์ซ (Gumperz, 1982) เสนอหน้าที่ของการสลับภาษา ดังนี้ การยกถ้อยคำ (quotation) การเจาะจงผู้รับสาร (addressee specification) การอุทาน (interjection) การซ้ำถ้อยคำเพื่อเน้นย้ำ (reiteration) การขยายความ (message qualification) และการทำให้เป็นเรื่องส่วนตัว (personalization) ในที่นี้ ขอเสนอคำจำกัดความหน้าที่ของการสลับภาษาและตัวอย่างของแต่ละหน้าที่ ดังนี้

การยกถ้อยคำ (Quotation)

กัมเปิร์ซ (Gumperz, 1982) อธิบายว่า การยกถ้อยคำเกิดจากผู้รู้สองภาษาไม่รู้ว่าจะใช้ถ้อยคำใดให้เหมาะสมกับเรื่องที่กำลังพูดอยู่ด้วยภาษานั้น จึงเกิดการสลับไปใช้อีกภาษาหนึ่งที่คิดว่าเหมาะสมตรงกับหัวข้อที่กำลังสนทนามากกว่า โดยเป็นการยกถ้อยคำของบุคคลอื่น ถ้อยคำที่ใช้ทั่วไปในสังคม หรือถ้อยคำและสำนวนที่มาจากหนังสือ และผู้รู้สองภาษามีความตระหนักรู้ในการใช้ภาษามากที่สุด

ขอยกตัวอย่างการสลับภาษาเยอรมันกับภาษาอังกฤษ ซึ่งมาจากงานของมูร์ (Muhr, 2006) เพื่อนำเสนอหน้าที่การยกถ้อยคำ

(a) *Der Kollege aus den Niederlanden sei "absolutely first class", befand Eddie George, Chef der Bank of England.*

(‘The colleague from the Netherlands was "absolutely first class", stated Eddie George, head of the Bank of England.’)

(b) *Bei künftigen Krisen in Europa werden die Amerikaner "Germans to the front" rufen, anstatt eigene Spezialkräfte zu schicken.*

(‘In future crises in Europe the Americans will call "Germans to the front" instead of sending their own special forces.’)

ตัวอย่าง (a) และ (b) ข้างต้นเสนอการสลับจากภาษาเยอรมันเป็นภาษาอังกฤษเมื่อต้องการยกถ้อยคำภาษาอังกฤษที่เป็นถ้อยคำของบุคคลอื่น

การเจาะจงผู้รับสาร (addressee specification)

นิยามหน้าที่การเจาะจงผู้รับสารสรุปจากตัวอย่างการสลับภาษาอังกฤษกับภาษาฮินดีในงานของกัมเปิร์ซ (Gumperz, 1982) คือ เป็นการสลับภาษาที่เกิดขึ้นจากความตั้งใจของผู้พูดที่จะส่งสารให้กับคนหนึ่งคนใดโดยเฉพาะ อาจเป็นการบอกกล่าว การตั้งถามคำถาม หรือเป็นการออกคำสั่งก็ได้

ตัวอย่างจากงานของกัมเปิร์ซ (Gumperz, 1982) เป็นตัวอย่างการสลับภาษาอังกฤษกับภาษาฮินดีในประโยคสุดท้าย

ภรรยา: *Pipamint piyēṅgi ap (will you have some peppermint)?*

แขก: *Piyēṅgi? (drink)?*

ภรรยา: *Pinekihi čiz hai (that is what it's for, drinking).*

แขก: *Ye kaise piya iata hai (how can I drink it)?*

สามี: *But she doubts us, ki isme kuč alcohol to nah ī (there might be some alcohol in it). [หันไปพูดกับภรรยา] Put it in a glass of her.*

จากตัวอย่างบทสนทนาจะเห็นได้ว่า มีการสลับจากภาษาอินดีเป็นภาษาอังกฤษอย่างตั้งใจ เมื่อเจาะจงหันไปพูดกับภรรยา

การอุทาน (Interjection)

หน้าที่การอุทาน (Interjection) สรุปรจากตัวอย่างงานวิจัยของกัมเปิร์ซ (Gumperz, 1982) คือ เป็นการสลับภาษาด้วยคำอุทานในภาษาใดภาษาหนึ่งเพื่อแสดงความรู้สึก และอารมณ์ของผู้พูด เช่น ตัวอย่างงานจากการสลับภาษาสเปนกับภาษาอังกฤษของกัมเปิร์ซ (Gumperz, 1982)

A Well, I'm glad I met you.

B Andele pues (O.K. swell). And do come again. Mm?

จากตัวอย่างในผลัด B ผู้พูดอุทานด้วยภาษาสเปน *Andele pues (O.K. swell)* ก่อนสลับพูดเป็นภาษาอังกฤษ

การซ้ำถ้อยคำเพื่อเน้นย้ำ (reiteration)

การซ้ำถ้อยคำเพื่อเน้นย้ำจากงานของกัมเปิร์ซ (Gumperz, 1982) คือ ถ้อยคำที่พูดไปแล้วในภาษาหนึ่ง ถูกพูดซ้ำอีกครั้งในความหมายเดียวกันด้วยอีกภาษาเพื่อเน้นให้ถ้อยคำนั้นมีความชัดเจนมากขึ้น เช่น ตัวอย่างจากงานของกัมเปิร์ซ (Gumperz, 1982) การสลับภาษาอินดีกับภาษาอังกฤษ ขณะที่พ่อกำลังสอนลูกชายว่าอย่า

Baju-me jao beta, andar mat (go to the side son, not inside). Keep to the side.

ตัวอย่างข้างต้น ถ้อยคำภาษาอินดี *Baju-me jao beta (go to the side son)* เกิดซ้ำอีกครั้งด้วยการสลับภาษาเป็นภาษาอังกฤษ *Keep to the side.* เพื่อเน้นย้ำลูกชาย

การขยายความ (message qualification)

หน้าที่การขยายความจากงานวิจัยของกัมเปิร์ซ (Gumperz, 1982) สรุปรได้ว่า เป็นการขยายความถ้อยคำที่กล่าวมาแล้วในภาษาหนึ่ง ให้เข้าใจง่ายขึ้นด้วยอีกภาษา ซึ่งเกิดจากผู้รู้สองภาษาใช้การสลับภาษาอย่างตั้งใจเพื่อขยายความของถ้อยคำให้มีความชัดเจนและทำให้ผู้ฟังเข้าใจมากขึ้น กัมเปิร์ซ (Gumperz, 1982) สนับสนุนว่า หน้าที่การขยายความนั้นเป็นหน้าที่ที่เกิดขึ้นมากในการสลับภาษา ตัวอย่างการสลับภาษาอังกฤษกับภาษาสเปนของกัมเปิร์ซ (Gumperz, 1982)

We've got all... all these kids here right now. Los que estan ya criados aquí, no los que estan recein venidos de México (those that have been born here, not the ones that have just arrived from Mexico). They all understood English.

จากตัวอย่างข้างต้น การขยายความถ้อยคำ *all these kids* ในภาษาอังกฤษ เกิดขึ้นด้วยการสลับภาษาเป็นภาษาสเปน *Los que estan ya criados aquí, no los que estan recein*

venidos de México (those that have been born here, not the ones that have just arrived from Mexico) เพื่อให้ถ้อยคำชัดเจนขึ้น

การทำให้เป็นเรื่องส่วนตัว (personalization)

นิยามการทำให้เป็นเรื่องส่วนตัวสรุปจากงานของกัมเปอร์ซ (Gumperz, 1982) คือ เป็นการสลับภาษาที่ใช้ถ้อยคำแสดงความเห็นส่วนตัว มีการสะท้อนความคิด มุมมอง หรือความรู้สึกของผู้พูด ขณะที่กล่าวถ้อยคำด้วยการสลับภาษาอย่างเฉพาะเจาะจงและตั้งใจ กัมเปอร์ซ (Gumperz, 1982) เสนอว่า การทำให้เป็นเรื่องส่วนตัว (personalization as personal opinion) แตกต่างกับถ้อยคำทั่วไป (objectivization as public knowledge) ในเรื่องระดับความเกี่ยวข้องของผู้พูด (degree of speaker involvement) กับถ้อยคำ กล่าวคือ ผู้พูดทำให้ถ้อยคำเกี่ยวข้องกับตนเองมากขึ้นด้วยการใช้ถ้อยคำนั้นเสนอความเห็นของตนเอง ซึ่งผู้ฟังต้องอาศัยการตีความจากบริบทเพื่อหาความหมายที่แสดงความคิดเห็นบางอย่างของผู้พูดในถ้อยคำนั้น ตัวอย่างการทำให้ถ้อยคำเป็นเรื่องส่วนตัวจากงานของกัมเปอร์ซ (Gumperz, 1982) เป็นการสลับภาษาอินดีกับภาษาอังกฤษ เช่น

A Tera nam liya, lipa ka nam liya (he mentioned you, he mentioned Lipa)

B aha kya kakne (ah what should I say) she'll be flattered. Aĵ māileke a rāhi thi na (today I was going to bring her see).

จากตัวอย่าง การทำให้ถ้อยคำเป็นเรื่องส่วนตัวเกิดขึ้นเมื่อสลับจากภาษาอินดีเป็นภาษาอังกฤษ *she'll be flattered* เพื่อแสดงความเห็นส่วนตัวของผู้พูดต่อ Lipa ที่ถูกเอ่ยถึงในบทสนทนา

งานของกัมเปอร์ซ (Gumperz, 1982) เป็นการเสนอแนวคิดหน้าที่ของการสลับภาษา โดยอธิบายจากตัวอย่างที่พบ ซึ่งส่วนใหญ่มาจากการสลับภาษาอังกฤษกับภาษาสเปนและการสลับภาษาอินดีกับภาษาอังกฤษ

2.2 ประเด็นปัญหาและข้อขัดแย้งเกี่ยวกับการศึกษาการสลับภาษา

ความหลากหลายของการศึกษาการสลับภาษาแสดงให้เห็นประเด็นปัญหาและข้อขัดแย้งหลายประการเกี่ยวกับการสลับภาษา ในที่นี้ขอเสนอประเด็นปัญหาและข้อขัดแย้งใน 3 ประเด็นหลัก ได้แก่ การให้คำนิยามที่ซ้อนเหลื่อมและหลากหลายของการสลับภาษา การกำหนดขอบเขตความแตกต่างระหว่างการสลับภาษาและการยืมภาษา และความเหมือนความต่างของการสลับภาษากับการเกิดพิดจิ้นและครีโอล ดังนี้

2.2.1 การให้คำนิยามที่ซ้อนเหลื่อมและหลากหลายของการสลับภาษา

ประเด็นปัญหาแรก คือ การให้คำนิยามการสลับภาษาที่ซ้อนเหลื่อมและหลากหลายของการสลับภาษา ซึ่งเป็นประเด็นที่มีรอยและมุยสเกิน (Milroy & Muysken, 1995) เกริ่นไว้ในบทนำของหนังสือ “One Speaker, Two Languages” ว่า งานวิจัยที่เกี่ยวกับการสลับภาษาเต็มไปด้วยความสับสนในการนิยามคำศัพท์ที่ซ้อนเหลื่อมกัน โดยเฉพาะมีการให้คำนิยามของการสลับภาษาที่แตกต่างกันไป ความไม่ชัดเจนของคำนิยามเริ่มตั้งแต่การอธิบายคำว่า ‘รหัส’ (code) ในเล็บ (Nilep, 2006) อธิบายว่า งานที่เกี่ยวกับการสลับภาษาที่ผ่านมา เช่น โรเมน (Romaine, 1989) เซน้อสและเจนิซี (Cenoz & Genesee, 2001) และโฟโตส (Fotos, 2001) แสดงให้เห็นว่า รหัส (code) มีความหมายเหมือนกับวิธภาษา คือ เป็นประเภทย่อยของภาษาใดภาษาหนึ่ง การ์ดเนอร์-คลอโรส (Gardner-Chloros, 2009) เน้นว่าการสลับเกิดขึ้นได้ทั้งการสลับระหว่างภาษา (languages) และการสลับระหว่างภาษาย่อย (dialects) ของภาษาเดียวกัน ส่วนโบสเทปี (Boztepe, 2003) กล่าวว่า รหัส (code) เป็นมโนทัศน์ที่เป็นกลางของวิธภาษา (linguistic variety) เป็นได้ทั้งภาษาหรือภาษาย่อย อย่างไรก็ตาม มีนักวิจัยจำนวนไม่มากที่ให้ความสำคัญกับการอธิบายความหมายของรหัสอย่างชัดเจนในการให้คำนิยามการสลับภาษา

บูลล็อคและโตริบิโอ (Bullock & Toribio, 2009) กล่าวถึงประเด็นปัญหาเรื่องการนิยามการสลับภาษาว่า เป็นเรื่องยากที่จะแสดงลักษณะของการสลับภาษาที่แน่นอน เพราะการสลับภาษาประกอบด้วยขอบเขตที่กว้างเกี่ยวข้องกับภาวะสองภาษาและปรากฏการณ์การสัมผัสภาษา ในอดีต มีผู้ที่สนใจศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการสลับภาษาและการสัมผัสภาษา เช่น งานวิจัยของเบนตาฮิล่าและดาร์วีส์ (Bentahila & Davies, 1995) ที่ยืนยันได้ว่าการสัมผัสภาษาและการสลับภาษามีความสัมพันธ์กันและการสัมผัสภาษาทำให้เกิดการสลับภาษา

เมื่อการสลับภาษาประกอบด้วยขอบเขตที่กว้างของภาวะสองภาษาและปรากฏการณ์การสัมผัสภาษาจึงมีผู้ที่พยายามสรุปสาเหตุของปัญหาการนิยามความหมายของการสลับภาษาไว้ เช่น บูลล็อคและโตริบิโอ (Bullock & Toribio, 2009) สรุปสาเหตุของปัญหาไว้มี 3 ประการ ได้แก่ ประการแรก ขอบเขตทางภาษาของการสลับภาษายกขอบเขตตั้งแต่การแทรก (insertion) คำเดียวในประโยคไปจนถึงการสลับ (alternation) หน่วยที่ใหญ่ขึ้นของภาษาในสัมพันธสาร ประการที่สอง การสลับภาษาถูกใช้โดยผู้รู้สองภาษาที่มีระดับความเชี่ยวชาญภาษาต่างกัน และผู้รู้สองภาษาอาศัยอยู่ในสถานที่ที่ประเภทของการสัมผัสภาษามีความหลากหลาย ดังนั้น รูปแบบของการสลับภาษาที่พบจึงไม่เป็นรูปแบบเดียวกันเสมอ ประการสุดท้าย มีการนำมโนทัศน์การสลับภาษาไปใช้ในงานหลากหลายประเภท เช่น การอธิบายความสัมพันธ์ทางไวยากรณ์ การแสดงเอกลักษณ์ของกลุ่มชาติพันธุ์ การ

เสนอจุดมุ่งหมายที่เฉพาะเจาะจงของสัมพันธสาร ดังนั้น จากสาเหตุ 3 ประการที่กล่าวมาจึงแสดงให้เห็นว่า งานวิจัยด้านการสลับภาษายังคงมีการถกเถียงกันอยู่ทั้งการอธิบายลักษณะที่ชัดเจนของการสลับภาษา และการแบ่งประเภทความหลากหลายของปรากฏการณ์ที่มาจากการสัมผัสภาษา

การอธิบายลักษณะของการสลับภาษาแบ่งได้เป็น 2 ลักษณะ คือ คำนิยามที่ให้การสลับภาษา (code-switching) ครอบคลุมทั้งการสลับภาษาภายในประโยค (intra-sentential) และการสลับภาษาระหว่างประโยค (inter-sentential) เช่น มิลรอยและมุยสเกิน (Milroy & Muysken, 1995) นิยามความหมายของการสลับภาษา คือ การใช้ภาษาโดยผู้รู้สองภาษาหรือมากกว่าสลับไปมาภายในบทสนทนาเดียวกัน และไม่เออร์-สกอตตัน (Myers-Scotton, 1993b) ที่ให้นิยามการสลับภาษา คือ การสลับวิธภาษาภายในบทสนทนาเดียวกัน คำนิยามของมิลรอยและมุยสเกิน และมายเอิร์ส-สกอตตัน เป็นคำนิยามแบบกว้างที่ไม่แบ่งแยกว่าการสลับภาษาเกิดขึ้นในระดับประโยคหรือระหว่างประโยค ซึ่งแตกต่างจากคำนิยามอีกลักษณะของนักวิจัย (Kachru, 1983) (Singh, 1985) (Sridhar & Sridner, 1980) ที่ให้นิยามความหมายของการสลับภาษา (code-switching) เฉพาะการสลับภาษาระหว่างประโยคเท่านั้น ส่วนการสลับภาษาภายในประโยคใช้คำว่า การปนภาษา (code-mixing) แทน เช่น แฮมเมอร์สและบลังก์ (Hamers & Blanc, 2000) ให้นิยามการปนภาษา คือ ประเภทหนึ่งของการใช้ภาษาที่มีการแทรก กล่าวคือ เมื่อหน่วยประกอบ (constituent) จากภาษา A แทรกอยู่ภายในถ้อยคำหนึ่งของภาษา B และภาษา B เป็นภาษาเด่น (dominant language) ของถ้อยคำนั้น การปนภาษามีทั้งการปนคำเดี่ยวในตัวอย่าง (a) และการปนสำนวนในตัวอย่าง (b) จากการปนภาษาอังกฤษกับภาษาแอฟริกันส์ (Afrikaans) (Van Dulm, 2007)

(a) Ek bedoel sy **POPULARITIES** het gestyg né.

I mean his have PAST PART-rise hey

(I mean his popularities has risen, hey.)

(b) Dit is wannêr hy gesê het **BUDDIES FOR LIFE** jy weet.

that is when he PAST PART-say have you know

(That's when he said, "Buddies for life", you know)

ตัวอย่างของการสลับภาษาระหว่างประโยค (inter-sentential code switching) เช่น ชื่อผลงานการสลับภาษาสเปนกับภาษาอังกฤษของป๊อปแล็ค (Poplack, 1980)

Sometimes I'll start a sentence in Spanish **y termino en español.** ('...and I finish in Spanish.'))

ประเด็นปัญหาเรื่องความกำกวมระหว่างการสลับภาษากับการปนภาษานั้นมีนักวิจัยส่วนหนึ่งพยายามแสดงความชัดเจนในการให้คำนิยามระหว่างการสลับภาษาและการปนภาษาในงานวิจัย เช่น โบกัมบา (Bokamba, 1989) นิยามการสลับภาษาให้แตกต่างจากการปนภาษา กล่าวคือ การสลับภาษาอยู่ระหว่างขอบเขตประโยค (sentence boundaries) ภายในเหตุการณ์สื่อสารเดียวกัน ส่วนการปนภาษา คือ การแทรกหน่วยภาษาที่หลากหลาย เช่น การแทรกหน่วยคำไมเอิสระ (bound morpheme) ที่เป็นหน่วยคำวิภัตติปัจจัย คำ วลี และอนุพยางค์ (clause) จากระบบหรือระบบย่อยของไวยากรณ์ที่ต่างกันสองระบบ มุยสเกิน (Muysken, 2000) เน้นว่า การปนภาษา หมายถึง การที่คำศัพท์และลักษณะทางไวยากรณ์ของภาษาสองภาษาปรากฏร่วมกันในหนึ่งประโยค ส่วนการสลับภาษาเป็นการเรียงต่อกันของภาษามากกว่าหนึ่งภาษาในหนึ่งเหตุการณ์สื่อสาร นอกจากนั้น แม็คคอร์มิก (McCormick, 1995) เสนอแนะว่า การสลับภาษาเป็นการสลับหน่วยที่ยาวกว่าคำหนึ่งคำ ในขณะที่ การปนภาษาเกี่ยวข้องกับหน่วยที่สั้นกว่า และมักเป็นเพียงคำหนึ่งคำ ส่วนงานวิจัยในไทยที่ศึกษาเรื่องการสลับภาษาหรือการปนภาษา พบว่า มีการใช้คำนิยามที่ชัดเจน เช่น งานวิจัยของนันทยา บุญทองแสน (2542) ศึกษาการปนภาษาอังกฤษในภาษาไทยกับทัศนคติทางภาษาของบุคลากรโรงแรมในแต่ละระดับชั้นอาชีพ กำหนดขอบเขตของการปนภาษา หมายถึง การใช้คำภาษาอังกฤษในระดับคำหรือวลีที่เข้ามาปนในการพูดภาษาไทยเท่านั้น จะไม่รวมถึงการใช้ภาษาอังกฤษในระดับประโยคหรือข้อความต่อเนื่องยาว ๆ ดังนั้น การระบุขอบเขตที่ชัดเจนในการศึกษาการสลับภาษาเป็นทางออกที่ดีของงานวิจัย

2.2.2 การกำหนดขอบเขตความแตกต่างของการสลับภาษาและการยืมภาษา

การ์ดเนอร์-คลอโรส (Gardner-Chloros, 2009) กล่าวว่า การสัมผัสภาษา (language contact) นอกเหนือจากทำให้เกิดการสลับภาษาแล้ว ยังทำให้เกิดการยืมภาษา ดังนั้น ประเด็นปัญหาและข้อขัดแย้งต่อมาที่สำคัญเกี่ยวกับการสลับภาษาจึงเป็นเรื่องของการหาเกณฑ์ในการแยกการสลับภาษาออกจากการยืมภาษา เพื่อหาขอบเขตความแตกต่างที่ชัดเจนระหว่างการสลับภาษาและการยืมภาษา เพราะทั้งสองปรากฏการณ์เป็นผลมาจากการสัมผัสภาษาเหมือนกัน ไคลน์ (Clyne, 1987) อธิบายว่า มีกลุ่มนักวิจัย 2 กลุ่มที่มองมโนทัศน์ของการสลับภาษาแตกต่างกัน โดยกลุ่มแรกเห็นว่าการสลับภาษาอยู่ในขอบเขตที่คลุมเครือ (fuzzy-edged) กล่าวคือ เป็นแนวต่อเนื่อง (continuum) ที่เกี่ยวข้องกับยืมภาษาหรือการรวมทางวากยสัมพันธ์ (syntactic merging) และอีกกลุ่มที่คิดว่าการสลับภาษาเป็นรูปแบบหนึ่งของการสัมผัสภาษาที่ไม่เกี่ยวข้องกับการลู่เข้าหรือการยืมลักษณะซึ่งกันและกันของภาษาสองภาษา มุยสเกิน (Muysken, 2000) เสนอว่า ผู้วิจัยมีความจำเป็นที่ต้องแบ่ง

ขอบเขตของการสลับภาษาจากปรากฏการณ์อื่น โดยเฉพาะการยืมภาษา เนื่องจากการสลับคำเดียวจำนวนมากภายในประโยคของผู้รู้สองภาษา ดังนั้น ความลำบากของประเด็นปัญหานี้ คือ จะทำอย่างไรเพื่อแยกความแตกต่างของการสลับภาษาและการยืมภาษาให้ชัดเจน โบ๊สเทปี (Boztepe, 2003) สนับสนุนความเห็นของมูยสเกิน โดยกล่าวว่า การยืมคำศัพท์ (lexical borrowing) ต้องถูกแยกออกจากการวิเคราะห์ถ้อยคำที่มีการสลับภาษา และขอบเขตระหว่างการสลับภาษาและการยืมคำศัพท์จำเป็นต้องมีการอธิบายอย่างชัดเจนก่อนที่จะทำการวิเคราะห์ข้อมูลการสลับภาษาโดยเฉพาะการวิเคราะห์ด้านโครงสร้าง

งานในอดีตมีกลุ่มแนวคิด 2 กลุ่มที่ให้คำตอบสำหรับประเด็นปัญหาเรื่องการกำหนดขอบเขตที่ชัดเจนระหว่างการสลับภาษาและการยืมคำศัพท์ โดยทั้ง 2 กลุ่มมีความคิดที่ขัดแย้งกัน ได้แก่ กลุ่มแรกนำโดยป๊อปแล็ก (Poplack, 1978) (Poplack, 1980) (Poplack, 1981) (Poplack, Wheeler, & Weatwood, 1987) (Sankoff & Poplack, 1981) (Sankoff, Poplack, & Vanniarajan, 1990) ที่เสนอเกณฑ์การพิจารณาสถานะของคำเดียวที่เป็นคำต่างประเทศ (foreign word) หรือคำที่มาจากภาษาผู้ให้ (donor language) ด้วยระดับของการผสมผสานเข้ากับภาษาผู้รับ (recipient language) หรือภาษาพื้นฐาน (base language) ในด้านเสียง หน่วยคำ และวากยสัมพันธ์ เพื่อตัดสินว่าคำนั้นจัดอยู่ในการสลับภาษาหรือการยืมภาษา และนักวิจัยอีกกลุ่ม (Bentahila & Davies, 1983) (Myers-Scotton, 1993a) ที่แย้งว่า การสลับภาษาและการยืมภาษาไม่ใช่กระบวนการที่แตกต่างกัน และไม่มี ความจำเป็นที่ต้องหาความแตกต่างระหว่างการสลับภาษากับการยืมภาษาเพื่อนำมาใช้เป็นขอบเขตในการวิเคราะห์การสนทนาของผู้รู้สองภาษา โดยรายละเอียดของแต่ละกลุ่มมีดังนี้

กลุ่มแรกที้นำโดยป๊อปแล็กเชื่อว่า การยืมภาษาและการสลับภาษาขึ้นอยู่กับกลไกที่ต่างกัน โดยมองว่าในถ้อยคำสองภาษา (bilingual utterances) มาจากภาษาผู้ให้ (donor language) และภาษาผู้รับ (recipient language) หรือภาษาพื้นฐาน (base language) คำว่า “ภาษาพื้นฐาน” มาจากแนวคิดของแฮสเซลโม (Hasselmo, 1970) หมายถึง ภาษาส่วนใหญ่ของลักษณะทางเสียงและหน่วยคำของสัมพันธสาร ป๊อปแล็ก (Poplack, 1981) นิยามการสลับภาษา คือ การคงรูปจากภาษาหนึ่งไปเป็นอีกภาษาหนึ่งโดยไม่มีการปรับเปลี่ยน ดังนั้น เกณฑ์ในการแยกการสลับภาษาออกจากผลลัพธ์อื่นของการสัมผัสภาษา เช่น การแทรกแซงภาษา การเกิดพิตจิ้น การยืมภาษา คือ การสลับภาษาจะไม่มี การเปลี่ยนรูปหรือการแทนที่ระบบไวยากรณ์หรือคลังคำศัพท์ของอีกภาษาหนึ่ง

ป๊อปแล็ก (Poplack, 1980) เสนอเกณฑ์การพิจารณาการสลับภาษาด้วยระดับของการผสมผสาน (level of integration) เสียง หน่วยคำ และวากยสัมพันธ์กับภาษาพื้นฐาน (base language) ดังตาราง

ตารางที่ 2.1 การพิจารณาการสลับภาษาด้วยระดับของการผสมผสานกับภาษาพื้นฐาน

ประเภท	ระดับของการผสมผสานกับภาษาพื้นฐาน			การสลับภาษา
	เสียง	หน่วยคำ	วากยสัมพันธ์	
1	✓	✓	✓	ไม่เป็น
2	x	x	✓	เป็น
3	✓	x	x	เป็น
4	x	x	x	เป็น

จากตารางที่ 2.1 ประเภทที่ 1 คือ คำศัพท์จากภาษาผู้ให้มีการผสมผสานกับภาษาผู้รับหรือภาษาพื้นฐานทั้ง 3 ระดับ คือ เสียง หน่วยคำ และวากยสัมพันธ์ ไม่เป็นการสลับภาษาแต่เป็นการยืมภาษา (borrowing) ยกตัวอย่างเช่น¹

Es possible que te **MOGUEEN**. ('They might mug you.')

คำว่า *moqueen* มาจากคำภาษาอังกฤษ *mug* ที่มีการผสมผสานทั้งเสียง หน่วยคำ และวากยสัมพันธ์กับภาษาสเปน เมื่อพิจารณาตามเกณฑ์จึงไม่เป็นการสลับภาษาแต่เป็นการยืมภาษา

ประเภทที่ 2 คือ ภาษาผู้ให้มีการผสมผสานเฉพาะในระดับวากยสัมพันธ์กับภาษาผู้รับหรือภาษาพื้นฐาน เช่น

Las palabras **HEAVY-DUTY**, bien grandes, se me han olvidado. ('I've forgotten the real big, heavy-duty words.')

Las palabras **HEAVY-DUTY** ('heavy-duty words') ตำแหน่งของส่วนขยายที่เป็นภาษาอังกฤษ *heavy-duty* ถูกใช้ตามโครงสร้างของภาษาสเปน คือ ส่วนหลัก *les palabras* ('words') ตามด้วยส่วนขยาย *heavy-duty* และไม่มีการผสมผสานกับเสียงหรือหน่วยคำ จึงพิจารณาได้ว่าเป็นการสลับภาษา

ประเภทที่ 3 คือ ภาษาผู้ให้มีการผสมผสานเฉพาะในระดับเสียงกับภาษาผู้รับหรือภาษา

¹ ตัวอย่างการสลับภาษาสเปนกับภาษาอังกฤษอ้างอิงจากงานของป็อบแล็ค (Poplack, 1980)

พื้นฐาน เช่น

[da 'wari se] ('That's what he said.')

การผสมผสานเฉพาะเสียงกับภาษาสเปนเป็นไปตามกฎทางเสียงของภาษาสเปนเปอร์โตริกัน แต่หน่วยคำและวากยสัมพันธ์ยังเป็นภาษาอังกฤษ ดังนั้น จึงถือว่าการสลับภาษา

ประเภทที่ 4 ไม่มีการผสมผสานระหว่างภาษาผู้ให้กับภาษาผู้รับหรือภาษาพื้นฐานเลย เช่น

No creo que son **FIFTY-DOLLAR SUEDE ONES**. ('I don't think they're fifty-dollar suede ones.')

ส่วนที่สลับไปเป็นภาษาอังกฤษ คือ *fifty-dollars suede ones* ไม่มีการผสมผสานในระดับใดระดับหนึ่งกับภาษาสเปนเลย จึงพิจารณาได้ว่าเป็นการสลับภาษา และป๊อบแล็ก (Poplack, 1980) กล่าวว่า ประเภทของการสลับภาษาประเภทที่ 4 ปรากฏมากที่สุดในการสนทนาของผู้รู้สองภาษา

ต่อมาป๊อบแล็ก วิลเลอร์ และเวสวู้ด (Poplack et al., 1987) มีการพิจารณาเกณฑ์การสลับภาษาเรื่องการผสมผสานทางเสียง (phonological integration) ใหม่ เนื่องจากการผสมผสานทางเสียงมีธรรมชาติของการแปรสูง โดยเสนอขอบเขตความต่อเนื่อง (continuum) ของการยืมคำศัพท์เป็นการยืมชั่วคราว (nonce borrowing) หมายถึง คำเดี่ยวหรือหน่วยคำไม่อิสระ (bound morpheme) ที่ผสมผสานในระดับหน่วยคำและระดับโครงสร้างกับภาษาพื้นฐาน แต่มีหรือไม่มีการผสมผสานในระดับเสียงก็ได้ ซึ่งแตกต่างจากการยืมถาวร (established borrowing) หมายถึง คำที่ผสมผสานเข้ากับภาษาพื้นฐานทั้ง 3 ระดับ คือ เสียง หน่วยคำ และโครงสร้าง เกิดการใช้ซ้ำในระดับบุคคล มีการใช้อย่างแพร่หลายในระดับชุมชน และเป็นที่ยอมรับในชุมชน เห็นได้ว่าการยืมทั้งสองประเภทแตกต่างกันในเรื่องการใช้ซ้ำและระดับของการยอมรับ กล่าวคือ ขอบเขตความต่อเนื่องของการยืมคำศัพท์ยอมให้คำศัพท์เดี่ยวของภาษาอื่นได้รับสถานะของคำยืมถาวร เมื่อมีการใช้บ่อยขึ้นและใช้พูดโดยผู้รู้หนึ่งภาษาในชุมชน คำที่อยู่ภายในประโยคเมื่อพิจารณาแล้วว่าเป็นส่วนหนึ่งในขอบเขตความต่อเนื่องของการยืมคำศัพท์ไม่นับว่าเป็นการสลับภาษา ป๊อบแล็ก (Poplack, 2001) ยอมรับว่าเกณฑ์ที่ใช้แยกการยืมชั่วคราวออกจากการสลับคำเดี่ยวนั้นเมื่อนำไปใช้จริงในงานวิจัยแล้วทำยากเนื่องจากโครงสร้างของประโยคสองภาษามีความซับซ้อน

ปัญหาการกำหนดขอบเขตความชัดเจนระหว่างการสลับภาษาและการยืมภาษา มีนักวิจัยแสดงความเห็นคัดค้านเกณฑ์การแบ่งขอบเขตระหว่างการสลับภาษาและการยืมภาษาด้วยระดับของการผสมผสาน (level of integration) ของป๊อบแล็ก (Poplack, 1980) เช่น มายเอิร์ส-สกอตตัน

(Myers- Scotton, 1993a) ที่ปฏิเสธการผสมผสานในระดับหน่วยคำและวากยสัมพันธ์ว่าไม่สามารถใช้เป็นเกณฑ์ในการบอกความแตกต่างระหว่างการสลับภาษากับการยืมภาษาได้ เพราะกระบวนการทั้งสองกระบวนการ คือ การผสมผสานหน่วยคำและการผสมผสานโครงสร้างของประโยคในระดับวากยสัมพันธ์เป็นกระบวนการที่เป็นส่วนหนึ่งของแนวต่อเนื่อง (continuum) ของการยืมด้วย ความคิดเห็นของมายเอิร์ส-สกอตตัน คือ การสลับภาษาและการยืมภาษาเป็นกระบวนการที่ไม่ต่างกัน ไม่มี ความจำเป็นที่ต้องจัดแบ่งประเภทว่าคำศัพท์ใดเป็นการสลับภาษาหรือการยืมภาษา โดยเสนอให้ใช้เกณฑ์ความถี่ในการใช้คำศัพท์ (frequency of use) ซึ่งสามารถตัดสินได้ว่า คำศัพท์ที่ยืมมาจากภาษาผู้ให้ คำใดที่เข้าใกล้หรือกลายเป็นส่วนหนึ่งในคลังคำศัพท์ของภาษาผู้รับ มายเอิร์ส-สกอตตัน ยังเสนอความคิดเห็นที่ขัดแย้งกับนักวิจัย เช่น เบนตาฮิลาและดาวีส์ (Bentahila & Davies, 1983) เรื่องลักษณะของการยืมคำ โดยแย้งว่า คำที่ถูกยืมมาใช้ไม่ใช่ทุกคำที่ยืมมาเพื่อเติมเต็มคำศัพท์ที่ขาดไปในคลังคำของภาษาผู้รับ มายเอิร์ส-สกอตตัน มีความเห็นไปในทิศทางเดียวกันกับเฮาเก้น (Haugen, 1953) ที่เสนอว่า การยืมคำศัพท์แสดงขอบเขตที่มากกว่าความจำเป็นของภาษา โดยเฮาเก้นแบ่งการยืมออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ การยืมที่มาจากความจำเป็น คือ การยืมคำทางวัฒนธรรม (cultural borrowing) คือ การยืมคำที่ไม่เคยมีอยู่ในวัฒนธรรมของภาษาผู้รับ และการยืมคำแกน (core borrowing) คือ การยืมคำที่มีอยู่แล้วในภาษา ไม่มีความจำเป็นต้องยืมเข้ามาอีก ส่วนอีสแมน (Eastman, 1992) เสนอความเห็นที่เห็นว่า ความพยายามในการระบุความแตกต่างของการสลับภาษา การปนภาษา และการยืมภาษาเป็นเรื่องที่ไม่ควรทำและสูญเปล่า เพราะการศึกษาเพื่อทำความเข้าใจกระบวนการทางสังคมและวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับการสลับภาษาไม่มีความจำเป็นต้องหากฎเกณฑ์มาแบ่งประเภทของการสลับภาษา การปนภาษา และการยืมภาษา

การนำเสนอทางออกสำหรับปัญหาการกำหนดขอบเขตความชัดเจนระหว่างการสลับภาษา และการยืมภาษาแบ่งเป็น 2 แนวทางที่ขัดแย้งกันอย่างชัดเจน คือ แนวทางแรกที่สนับสนุนให้มีการหาเกณฑ์ความแตกต่างระหว่างการสลับภาษาและการยืมภาษา ต่างจากอีกแนวทางที่ไม่เห็นความจำเป็นของการแยกการสลับภาษาออกจากการยืมภาษาเพราะเชื่อว่าเป็นกระบวนการที่ไม่ต่างกัน อย่างไรก็ตาม ถ้ามองในมิติการเปลี่ยนแปลงภาษา (language change) การ์ดเนอร์-คลอโรส (Gardner-Chloros, 2009) กล่าวว่า การสลับภาษากับการยืมภาษาเป็นกระบวนการที่แตกต่างกัน เพราะการยืมภาษาทำให้เกิดการลู่เข้าของภาษา (convergence) ในขณะที่ การสลับภาษาเป็นการใช้ภาษา รูปแบบหนึ่งในการสนทนาของผู้รู้สองภาษา

2.2.3 ความแตกต่างระหว่างการสลับภาษากับการเกิดพิตจิ้นและการเกิดครีโอล

ประเด็นปัญหาถัดมา คือ ประเด็นความเหมือนความต่างของการสลับภาษากับการเกิดพิดจิ้น (pidginization) และการเกิดครีโอล (creolization) พจนานุกรมศัพท์ภาษาศาสตร์ (ภาษาศาสตร์ประยุกต์) (ราชบัณฑิตยสถาน, 2553) ให้ความหมายของการเกิดพิดจิ้น คือ กระบวนการที่ผู้พูดภาษาต่างกันมีความจำเป็นต้องสื่อสารกัน ทำให้เกิดการผสมภาษาอย่างรวดเร็วและรุนแรง เพื่อให้ทั้ง 2 ฝ่ายเข้าใจกัน ภาษาที่เกิดจากการผสมเรียกว่าพิดจิ้น (pidgin) ส่วนการเกิดครีโอล คือ กระบวนการที่พิดจิ้นพัฒนาไปจนกลายเป็นครีโอล ลักษณะสำคัญของพัฒนาการ คือ การเปลี่ยนแปลงจากภาษาที่ไม่มีผู้พูดเป็นภาษาแม่ไปเป็นภาษาที่มีผู้ใช้เป็นภาษาแม่ มีจำนวนคนพูดมากขึ้น มีกฎเกณฑ์ทางไวยากรณ์มากขึ้น และใช้แพร่หลายมากขึ้นในหน้าที่ต่าง ๆ ทางสังคม การ์ดเนอร์-คลอโรส (Gardner-Chloros, 2009) กล่าวว่า การสลับภาษาเป็นปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นควบคู่ไปกับการเกิดพิดจิ้นและการเกิดครีโอล เพราะเป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นร่วมกัน เนื่องจากมีปัจจัยทางสังคมคล้ายกัน ซึ่งอาจนำไปสู่ผลลัพธ์ที่คล้ายกันด้วย งานวิจัยของโรเมน (Romaine, 1992) แสดงให้เห็นว่า การสลับภาษาและการเกิดครีโอลเป็นคนละมโนทัศน์กัน โดยการสลับภาษาสามารถเกิดขึ้นได้ถึงแม้ว่าจะอยู่ในบริบทที่มีความต่อเนื่องของการเกิดครีโอลมาแล้ว 20 ปีอย่างประเทศปาปัวนิวกินี มีการใช้ 5 วิชาคือภาษาอังกฤษมาตรฐาน ภาษาอังกฤษที่เป็นภาษาที่สองซึ่งมีความแตกต่างของระดับของความเชี่ยวชาญที่หลากหลาย ทोकพิซินที่ปรับการพูดให้เหมือนภาษาอังกฤษ (anglicized Tok Pisin) ทोकพิซินของผู้อพยพ และทोकพิซินที่เป็นครีโอล (creolized Tok Pisin) วิชาภาษาทั้งหมดถูกใช้ร่วมกัน และสะท้อนถึงการจัดช่วงชั้นทางสังคมในปาปัวนิวกินี ซีเกล (Siegal, 1994) ยืนยันว่าสถานการณ์การใช้ภาษาที่หลากหลายในปาปัวนิวกินีเป็นการสลับภาษาระหว่างทोकพิซินกับภาษาอังกฤษ ในขณะที่โรเมน (Romaine, 1992) เชื่อว่า ไม่มีหลักเกณฑ์ใดที่สามารถบอกได้ว่า ถ้อยคำจำนวนมากที่ใช้ในปาปัวนิวกินีเป็นของภาษาใด

ปรากฏการณ์ทางภาษาที่แสดงขอบเขตความแตกต่างระหว่างการเกิดครีโอลและการสลับภาษา คือ คำกริยาผสมสองภาษา (bilingual compound verb) งานวิจัยของโรเมน (Romaine, 1986) ศึกษาการสลับภาษาอังกฤษกับภาษาปัญจาบิ (Punjabi) พบว่า คำกริยาช่วยภาษาปัญจาบิถูกนำมารวมเข้ากับคำเนื้อหาทั้งคำนาม คำกริยา และคำคุณศัพท์ภาษาอังกฤษในการสนทนาของผู้รู้สองภาษาจนกลายเป็นคำกริยาผสมสองภาษา เช่น 'ple kerna' 'ple' มาจากคำกริยาภาษาอังกฤษ 'play' กับคำกริยาช่วยในภาษาปัญจาบิ คือ 'kerna' (to do/ make) โดยคำกริยาผสมสองภาษามีหน้าที่เป็นหน่วยอรรถ (semantic unit) หรือหน่วยทางวากยสัมพันธ์ (syntactic unit) และถูกนำมาใช้แทนที่คำกริยาที่มีความหมายเหมือนกันในภาษาปัญจาบิ ดังนั้น การสร้างรูปคำกริยาผสมสองภาษาที่มีกฎเกณฑ์ทางไวยากรณ์แสดงลักษณะของการเกิดครีโอล ไม่ใช่เป็นการสลับภาษาสองภาษาเท่านั้น

2.3 งานวิจัยการสลับภาษาและการปนภาษาในสังคมไทย

ในสังคมไทยมีผู้ศึกษาทั้งการสลับภาษาและการปนภาษาไว้หลายงาน ในที่นี้ได้ทบทวน รวบรวมงานวิจัยการสลับภาษาไว้ 3 เรื่อง ได้แก่ งานวิจัยของรัชฎาพร นาถบุญ (Natboon, 1993) บงกช ฐานุตตม (2541) และอัญชลี ชัยวิเชียร (2550) ส่วนงานวิจัยการปนภาษามี 2 เรื่อง คือ งานวิจัยของนภารัฐ ฐิติวัฒนา (2539) และนัฐยา บุญกองแสน (2542) โดยเนื้อหาของงานวิจัยแต่ละเรื่องมีดังนี้

งานวิจัยแรกเกี่ยวกับการสลับภาษา ได้แก่ งานของรัชฎาพร นาถบุญ (Natboon, 1993) ที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการสลับภาษาของภาษาไทยถิ่นเหนือ (คำเมือง) กับภาษาไทยมาตรฐาน และบทบาททางสังคมของผู้พูดในสถานการณ์ที่แตกต่างกัน โดยพิจารณาการสลับภาษาตามสถานการณ์เมื่อสถานการณ์มีความเป็นทางการมากขึ้น สังเกตพบการหยุดพูด การลังเล หรือเปลี่ยนความเร็วในการพูด นอกจากนี้ ยังพิจารณาการสลับภาษาเชิงอุปถัมภ์ พบว่า มีการสลับภาษาเมื่อเปลี่ยนหัวข้อสนทนาและมีการสลับภาษาไปมาภายในประโยคเดียวกันซ้ำกันหลายครั้งในการสนทนา โดยไม่ขึ้นอยู่กับ การเปลี่ยนสถานการณ์หรือหัวข้อในการสนทนา เมื่อคำนวณทางสถิติพบว่ามีความสัมพันธ์ระหว่างการสลับภาษา ไทยถิ่นเหนือ (คำเมือง) กับภาษาไทยมาตรฐานกับตัวแปรทางสังคม ได้แก่ วัจนลีลา ผู้ร่วมสนทนา แวดวงภาษา หัวข้อการสนทนา อาชีพ และการศึกษา ต่อมา คือ งานของบงกช ฐานุตตม (2541) วิเคราะห์การสลับภาษาระหว่างภาษาไทยกลางและภาษาไทยถิ่นใต้ของนักศึกษาสถาบันราชภัฏสงขลา พบปัจจัยทางสังคมที่ส่งผลต่อการสลับภาษา คือ ความสัมพันธ์ของคู่สนทนาและสถานที่ ได้แก่ เมื่อสนทนากับบุคคลในครอบครัวที่บ้านมีการใช้ภาษาไทยถิ่นใต้สูงสุด ต่างจากการสนทนากับอาจารย์ในห้องเรียนมีการใช้ภาษาไทยกลางสูงสุด เมื่อสนทนากับเพื่อนที่มหาวิทยาลัยมีความหลากหลายในการใช้ภาษา แต่ก็ยังคงใช้ภาษาไทยถิ่นใต้สูงกว่าภาษาไทยกลาง นอกจากนี้ ยังพบว่าในการสนทนากับเพื่อนมีการสลับภาษาเกิดขึ้นมากกว่าการสนทนากับบุคคลอื่นด้านความถี่ พบว่า ในการสนทนาที่ใช้ภาษาไทยกลางเป็นภาษาหลักมีการสลับภาษาในระดับคำสูง คือ มีการสลับใช้คำของภาษาไทยถิ่นใต้ ส่วนการสนทนาที่ใช้ภาษาไทยถิ่นใต้เป็นภาษาหลักพบการสลับภาษาในระดับประโยคสูง คือ มีการสลับใช้ประโยคของภาษาไทยกลาง งานวิจัยของอัญชลี ชัยวิเชียร (2550) วิเคราะห์การสลับภาษาระหว่างภาษาไทยและภาษาอังกฤษของนักเรียนหลักสูตรการเรียนการสอนแบบสองภาษา ที่การเรียนการสอนเป็นภาษาอังกฤษในรายวิชาคณิตศาสตร์ ภาษาอังกฤษ และ วิทยาศาสตร์ พบปัจจัยที่มีผลต่อการสลับภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทยของนักเรียน คือ ความคุ้นชินในการใช้คำ วลี หรือ ประโยค และความไม่ชำนาญในภาษาอังกฤษ และอธิบายว่า หน้าที่ของการสลับภาษามี 8 หน้าที่ ได้แก่ การเน้นย้ำ การร้องขอ การอธิบาย การเรียกความสนใจ การแสดงความ

ขอบคุณ การถาม การขอโทษ และการอุทาน งานวิจัยการปนภาษา ได้แก่ งานของนภารัฐ ฐิติวัฒนา (2539) ศึกษาการปนภาษาอังกฤษในภาษาไทยของอาจารย์สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ อาจารย์จากสาขาวิชาภาษาอังกฤษ และสาขาวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์ ของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ พบการปนภาษาอังกฤษในภาษาไทยที่มีรูปแบบการปนภาษาที่ หลากหลายทั้งระดับของการปนภาษาและการใช้ชนิดของคำ โดยอาจารย์สาขาวิชาภาษาอังกฤษมี ระดับของการปนภาษาทั้งในระดับคำ วลี และประโยค แตกต่างจากอาจารย์สาขาอื่นที่มีการปนภาษา แค่ระดับคำและวลีเท่านั้น และอาจารย์สาขาวิชาภาษาอังกฤษยังมีการใช้ชนิดของคำและความถี่ใน การปนภาษามากที่สุด นอกจากนี้ งานวิจัยยังสนับสนุนว่าทัศนคติต่อการปนภาษาไม่ได้สอดคล้องกับ พฤติกรรมการปนภาษาเสมอ เช่น อาจารย์สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ทุกคนเห็นด้วยกับการปน ภาษาแต่มีเพียง 1 ใน 5 คนเท่านั้นที่มีพฤติกรรมการปนภาษามาก งานต่อมา คือ งานวิจัยของนัฐยา บุญกองแสน (2542) ศึกษาการปนภาษาอังกฤษในภาษาไทยกับทัศนคติทางภาษาของบุคลากร โรงแรมในแต่ละระดับชั้นอาชีพ พบว่ามีการปนภาษาอังกฤษในภาษาไทยทั้งด้านการออกเสียงและ การใช้คำ ในข้อความความยาวประมาณ 3-4 บรรทัด พบการปนภาษาเฉลี่ยสามครั้งครึ่ง ชั้นอาชีพที่ อาศัยความชำนาญเฉพาะครั้งเดียวมีพฤติกรรมการปนภาษาน้อยที่สุด ส่วนชั้นอาชีพการจัดการ ชั้น อาชีพหัวหน้างาน และชั้นอาชีพที่อาศัยความชำนาญเฉพาะมีพฤติกรรมการปนภาษาที่ไม่แตกต่างกัน ด้านพฤติกรรมการปนภาษากับทัศนคติต่อภาษาอังกฤษพบว่าสัมพันธ์กันในทางบวก คือ ผู้ที่ชอบ ภาษาอังกฤษมากจะพูดปนภาษามากกว่าผู้ที่ชอบภาษาอังกฤษปานกลาง และงานสนับสนุนว่าคนไทย มักปนคำภาษาอังกฤษที่เกี่ยวข้องกับหน้าที่การงาน

2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวกับภาษาจีนแต้จิ๋วในสังคมไทย

งานวิจัยเกี่ยวกับภาษาจีนแต้จิ๋วในสังคมไทย ในที่นี้รวบรวมไว้ 8 เรื่อง ได้แก่ งานวิจัยที่ศึกษา เกี่ยวกับคำยืมภาษาจีน คือ คำยืมภาษาจีนในภาษาไทยปัจจุบันของปราณี ภายอรุณสิทธิ์ (2527) และ ความเข้าใจความหมายของคำยืมภาษาจีนถิ่นแต้จิ๋วในการใช้ภาษาไทยของณชล ตรีพรทิพย์ (Treepornthip, 2004) งานวิจัยที่ศึกษาคำในภาษาจีนแต้จิ๋ว คือ ลักษณะคำซ้ำในภาษาจีนแต้จิ๋วของ เสาวภาคย์ วรลัคนากุล (2532) และการใช้คำลักษณะนาม /kaj55/ ของชาวจีนแต้จิ๋วในประเทศไทย ของจิราณัฐ งามพัฒนากุล (2534) งานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับคำเรียกในภาษาจีนแต้จิ๋ว คือ คำเรียกขาน ในภาษาจีนแต้จิ๋วที่ใช้โดยคนไทยเชื้อสายจีนในชุมชนเยาวราชของสุดา หัสสภานู (2545) การใช้คำ เรียกขานของคนจีนแต้จิ๋วในกรุงเทพมหานครของญาดาคุณัญญ์ หวังเสต (Wangset, 2002) และ การศึกษาคำเรียกรสและทัศนคติเกี่ยวกับรสในภาษาจีนแต้จิ๋วตามแนววรรคศาสตร์ชาติพันธุ์ของพร

ลัดดา เมฆบัณฑูรย์ (2547) นอกจากนี้ ยังมีรายงานผลการวิจัยการใช้ภาษาของคนจีนใน กรุงเทพมหานครของตียู ศรีนราวัฒน์และคณะ (2537) โดยแต่ละงานวิจัยมีเนื้อหา ดังนี้

ปราณี กายอรุณสิทธิ์ (2527) ศึกษารวบรวมคำยืมภาษาจีนในภาษาไทยปัจจุบัน ตั้งแต่ พ.ศ. 2493 จากเอกสารและสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ซึ่งกำหนดไว้ทั้งหมด 9 รายการ เช่น พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2523 เพื่อหาที่มาของคำยืมว่าส่วนใหญ่มาจากภาษาจีนถิ่นใด และเพื่อหาเกณฑ์การปรับการออกเสียงให้เข้ากับระบบเสียงภาษาไทย จากคำยืมที่รวบรวมได้จำนวน 463 คำ เมื่อสัมภาษณ์ผู้บอกภาษาจีนถิ่นต่าง ๆ ที่ต้องมีภูมิลำเนาเดิมอยู่ในประเทศจีนก่อนแล้วอพยพเข้ามาในประเทศไทย คำยืมที่พบเป็นคำยืมภาษาจีนแต่จิวมากที่สุด รองลงมา คือ คำยืมภาษาจีนฮกเกี้ยน ตัวอย่างคำยืม เช่น ซาลาเปา /sA33 lA33 pau:33/ “ชื่อขนมชนิดหนึ่งของจีนทำด้วยแป้งสาลีปั้นเป็นลูกกลมข้างในใส่ไส้มีทั้งไส้หวานและไส้เค็ม” หยวน /juan24/ “ยอมให้, อนุโลมให้, ตกลงให้ด้วยดี” โดยคำยืมภาษาจีนมีการปรับการออกเสียงให้เข้ากับระบบเสียงภาษาไทยทั้งเสียงพยัญชนะ เสียงสระ และเสียงวรรณยุกต์ เช่น (ขนม) โกะ /ko:24/ “ชื่อขนมชนิดหนึ่งทำด้วยแป้งข้าวเหนียวผสมน้ำตาลทรายอัดใส่พิมพ์ทำเป็นรูปต่าง ๆ” ในภาษาจีนแต่จิวออกเสียงเป็น /kɔ33/ ส่วนภาษาจีนฮกเกี้ยนเป็น /ko33/ ซึ่งงานวิจัย พบว่า เสียงวรรณยุกต์เป็นเสียงที่มีการปรับมากที่สุด

เสาวภาคย์ วรลัคนากุล (2532) ศึกษาลักษณะคำซ้ำในภาษาจีนแต่จิวที่พูดในบริเวณ กรุงเทพมหานครพบว่า มีการซ้ำคำตั้งแต่สองถึงสี่พยางค์ เมื่อจัดเป็นประเภทได้ 3 ประเภท คือ คำซ้ำสองพยางค์ คำซ้ำสามพยางค์ และคำซ้ำสี่พยางค์ ซึ่งเป็นการซ้ำที่เกิดขึ้นใน 2 รูปแบบ คือ การซ้ำคำที่ติดต่อกัน เช่น /juaʔ2 juaʔ4/ (‘ร้อน ๆ’) และการซ้ำคำที่ไม่ติดต่อกัน เช่น /thoj5 liau5 thoj3/ (‘ดูแล้วดูอีก’) นอกจากนี้ ยังได้ศึกษาเรื่องลักษณะของการซ้ำคำกับเสียงวรรณยุกต์ทั้ง 6 เสียงวรรณยุกต์ของภาษาจีนแต่จิว เมื่อศึกษาแต่ละเสียงวรรณยุกต์พบว่า การซ้ำคำมีการเปลี่ยนเสียงวรรณยุกต์ในรูปแบบต่าง ๆ เช่น คำที่มีเสียงวรรณยุกต์ที่ 2 เช่น /to2/ เมื่อซ้ำคำ มีการเปลี่ยนเสียงวรรณยุกต์ของพยางค์แรกเป็นวรรณยุกต์ที่ 3 /to3 to2/ (‘เทห่วย’) แต่คำซ้ำในกลุ่มที่มีเสียงวรรณยุกต์ที่ 1 ไม่มีการเปลี่ยนเสียงวรรณยุกต์เลยเนื่องจากเป็นเสียงวรรณยุกต์ระดับ ในด้านความหมาย พบว่า เมื่อซ้ำคำแล้วสามารถจัดเป็นกลุ่มคำที่บอกความหมายได้ 4 กลุ่มใหญ่ ๆ ได้แก่ ความหมายเปลี่ยนไปจากเดิมเล็กน้อย ความหมายกว้างขึ้น ความหมายแคบลง และเกิดความหมายใหม่

จิราณัฐ งามพัฒนกุล (2534) วิเคราะห์การใช้คำลักษณะนาม /kaj55/ ของชาวจีนแต่จิวในประเทศไทยกับตัวแปรสังคม คือ อายุและสถานะสองภาษา โดยเลือกใช้คำนาม 3 กลุ่มทดสอบ ซึ่งในแต่ละกลุ่มประกอบด้วยตัวแทนของคำนามที่มีชีวิตและไม่มีชีวิตจำนวน 2 คำ รวมทั้งสิ้น 6 คำ ได้แก่ (1) คำนามที่ปกติปรากฏร่วมกับคำลักษณะนาม /kaj55/ เสมอ คือ /now33 kia51/ (‘เด็ก’) และ /pua55/ (‘จวน’) (2) คำนามที่ปกติไม่ปรากฏร่วมกับคำลักษณะนาม /kaj55/ คือ /ŋjɔw33/ (‘แมว’) และ /pik11/ (‘ปากกา’) และ (3) คำนามที่ปกติไม่ปรากฏร่วมกับคำลักษณะนาม /kaj55/ แต่อาจมี

การปรากฏร่วมกับ /kaj55/ จากผู้พูดบางคน คือ /huaj21 sia21/ ('พระสงฆ์') และ /tshɿŋ55/ ('โต๊ะ') ผลการทดสอบพบว่า มีรูปแปรของคำลักษณะนามทั้งหมด 7 คำ คือ /kaj55/, /naŋ55/, /tsiaŋ11/, /ki33/, /ŋuj33/, /ŋoŋ33/, และ /tia33/ โดยมีการแปรที่สำคัญ ดังนี้ ผู้พูดที่มีอายุต่างกัน มีการใช้ /kaj55/ ร่วมกับกลุ่มคำนามกลุ่มที่ (3) คือ /huaj21 sia21/ ('พระสงฆ์') และ /tshɿŋ55/ ('โต๊ะ') แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนตัวแปรสภาวะสองภาษา เมื่อเปรียบเทียบการใช้ /kaj55/ ระหว่างผู้ที่พูดภาษาจีนแต่จิวภาษาเดียวกับผู้ที่รู้สองภาษา คือ ภาษาไทยและจีนแต่จิว พบว่า ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ และมีแนวโน้มว่า /kaj55/ อาจเป็นรูปแปรที่ใช้แทนรูปแปรอื่นในอนาคต เพราะผู้พูดอายุน้อยใช้ในความถี่ที่มากกว่าผู้พูดอายุมาก ซึ่งผลการวิจัยแสดงให้เห็นถึง ภาษาจีนแต่จิวในประเทศไทยที่กำลังอยู่ระหว่างการเปลี่ยนแปลง

ติญ ศรีนราวัฒน์และคณะ (2537) ศึกษาลักษณะการใช้ภาษาและการเลือกใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารในชีวิตประจำวันของกลุ่มตัวอย่างประชากรที่พูดภาษาจีนแต่จิวในกรุงเทพมหานครและทัศนคติที่มีต่อภาษาไทยและภาษาจีน โดยแบ่งตัวอย่างประชากรออกเป็น 5 กลุ่มตามระดับการศึกษา ได้แก่ กลุ่มที่ 1 กลุ่มที่เกิดในประเทศจีน หรือกลุ่มชาวจีนอพยพ ซึ่งไม่ได้รับการศึกษาในระบบของไทย กลุ่มที่ 2 กลุ่มผู้มีการศึกษาระดับประถมศึกษาหรือต่ำกว่า กลุ่มที่ 3 กลุ่มผู้มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษา กลุ่มที่ 4 กลุ่มผู้มีการศึกษาระดับอาชีวศึกษาหรือเทียบเท่าและกลุ่มที่ 5 กลุ่มผู้ที่กำลังศึกษาระดับปริญญาตรี หรือจบการศึกษาระดับปริญญาตรี หรือสูงกว่า ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า ตัวอย่างประชากรเกินครึ่งพูดได้สองภาษา คือ ภาษาไทยและภาษาจีนแต่จิว ภาษาที่ตัวอย่างประชากรพูดได้เมื่อตอนเป็นเด็ก คือ ภาษาไทยและภาษาจีนแต่จิว ตัวอย่างประชากรกลุ่มที่ 1 หรือกลุ่มคนจีนอพยพสามารถพูด อ่านและเขียนภาษาจีนแต่จิวได้มากกว่าตัวอย่างประชากรที่เกิดในประเทศไทย ทุกกลุ่มตัวอย่างประชากรใช้ภาษาจีนแต่จิวในบริบทครอบครัว เมื่อสนทนากับญาติผู้ใหญ่ บิดามารดา ยกเว้นกลุ่มที่ 5 ที่ใช้ภาษาไทย และกลุ่มที่ศึกษาในระบบการศึกษาไทยมีทัศนคติทางบวกต่อภาษาจีนน้อย

งานของสุดา หัสสภานุ (2545) ศึกษาเกี่ยวกับคำเรียกขานในภาษาจีนแต่จิว โดยเก็บข้อมูลการสนทนาในชีวิตประจำวันของคนไทยเชื้อสายจีนแต่จิวในเยาวราช รวมถึงพิจารณาโครงสร้างและรูปแบบของคำเรียกขาน อีกทั้งยังให้ความสนใจกับความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดผู้ฟังและอายุของผู้พูดที่มีอิทธิพลต่อการใช้คำเรียกขานด้วย ผลการศึกษา พบว่า คำเรียกขานภาษาจีนแต่จิวของคนไทยเชื้อสายจีนแต่จิวในเยาวราช ประกอบด้วย 2 ส่วน คือ ส่วนคำนำหน้า /ŋA/ ซึ่งมีหรือไม่มีก็ได้ และส่วนตามหลังที่ต้องมีเสมอ ได้แก่ คำสรรพนาม คำเรียกญาติ คำเรียกอาชีพ/ตำแหน่ง หรือชื่อ รูปแบบที่พบมีความหลากหลายถึง 13 รูปแบบ แบ่งเป็นหลัก ๆ ได้ 2 ประเภท คือ รูปแบบประเภทที่ไม่มี /ŋA/ เป็นคำนำหน้า 7 รูปแบบ ได้แก่ คำสรรพนาม คำเรียกญาติ คำเรียกอาชีพ/ตำแหน่ง ชื่อ คำสรรพนาม+ชื่อ คำเรียกญาติ+ชื่อ และอาชีพ/ตำแหน่ง+ชื่อ ส่วนอีกประเภท คือ รูปแบบที่มี /ŋA/ เป็นคำ

หน้าหน้า 6 รูปแบบ ได้แก่ /?A/+คำสรรพนาม /?A/+คำเรียกญาติ /?A/+คำเรียกอาชีพ/ตำแหน่ง /?A/+ชื่อ /?A/+คำสรรพนาม+ชื่อ และ /?A/+คำเรียกญาติ+ชื่อ ความเคารพและความสนิทสนมเป็นปัจจัยสำคัญเมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดผู้ฟังต่อการใช้คำเรียกขาน กล่าวคือ เมื่อผู้พูดมีความสนิทสนมกับผู้ฟังมีการใช้ชื่อเรียกขาน ส่วนเมื่อผู้พูดมีความเคารพผู้ฟังมีการใช้คำเรียกญาติ ส่วนผลของการศึกษาการใช้คำเรียกขานตามอายุผู้พูด พบว่า ผู้พูดที่มีอายุน้อยมีการใช้รูปแบบที่มี /?A/ ลดลง และได้รับอิทธิพลการใช้คำเรียกขานจากภาษาไทย

ญาดาคุณิษฐ์ หวังเสต (Wangset, 2002) ศึกษาแบบการใช้คำเรียกขานของคนแต่จิวในกรุงเทพมหานครตามอายุและเพศของผู้ฟัง โดยเก็บข้อมูลจากแบบสอบถาม ซึ่งถามผู้บอกภาษาเพศชายและเพศหญิงอย่างละ 100 คน ตาม 4 กลุ่มอายุ ได้แก่ ต่ำกว่า 15 ปี 16-30 ปี 31-50 ปี และ 51 ปีขึ้นไป เมื่อวิเคราะห์รูปแบบการใช้คำเรียกขานแล้ว พบว่า คนแต่จิวในกรุงเทพมหานครใช้คำทั้งภาษาจีนแต่จิว ภาษาไทย และภาษาอื่น เช่น ภาษาอังกฤษ เป็นคำเรียกขาน ประกอบขึ้นด้วยคำสรรพนามและคำนาม มีทั้งหมด 3 โครงสร้าง 12 รูปแบบ โครงสร้างแรกมีเพียงส่วนประกอบเดียวซึ่งเป็นส่วนที่ต้องมีในคำเรียกขาน โครงสร้างแรกแบ่งเป็น 4 รูปแบบ คือ คำสรรพนามหรือคำนำหน้า คำเรียกญาติ อาชีพหรือตำแหน่ง และชื่อ โครงสร้างที่สองประกอบด้วยสองส่วน แบ่งเป็น 6 รูปแบบ เช่น คำแสดงลำดับที่+คำเรียกญาติ และโครงสร้างสุดท้ายประกอบด้วยสามส่วน แบ่งเป็น 2 รูปแบบ ยกตัวอย่างเช่น คำสรรพนามหรือคำนำหน้า+อาชีพหรือตำแหน่ง+ชื่อ การเรียงลำดับส่วนที่ต้องมีกับส่วนประกอบอื่น คือ คำสรรพนามหรือคำนำหน้า คำแสดงลำดับที่ คำเรียกญาติ อาชีพหรือตำแหน่ง ชื่อ ตัวแปรที่สำคัญ คือ รุ่นอายุ อายุ และเพศของผู้ฟัง มีความสัมพันธ์กับการใช้คำเรียกขานในการเรียกญาติ ส่วนตัวแปรที่เพิ่มขึ้นเมื่อเรียกขานบุคคลทั่วไป คือ สถานภาพและเชื้อชาติ งานวิจัยนี้แสดงให้เห็นว่า คนแต่จิวในกรุงเทพมหานครให้ความสำคัญกับระบบเครือญาติมากที่สุด

งานวิจัยเกี่ยวกับคำเรียกในภาษาจีนแต่จิวอีกหนึ่งงาน คือ งานของพรลัดดา เมฆบัณฑุรย์ (2547) ที่ศึกษาคำเรียกรสตามแนววรรคศาสตร์ชาติพันธุ์ เพื่อจำแนกคำเรียกรสพื้นฐานและไม่พื้นฐาน กลวิธีการสร้างคำเรียกรสไม่พื้นฐาน และคำแสดงทัศนคติและความหมายเกี่ยวกับรสในภาษาจีนแต่จิว โดยสัมภาษณ์ผู้บอกภาษาที่พูดภาษาจีนแต่จิว 20 คน ใช้รายชื่ออาหาร 185 รายการ พบว่า คำเรียกรสพื้นฐานมี 9 คำและเป็นตัวแทนประเภทรสพื้นฐาน 8 ประเภท ได้แก่ /tisA4/ 'จืด' /sin1/ 'เปรี้ยว' /kiam5/ 'เค็ม' /ti:1/ และ /tiam5/ 'หวาน' /khow4/ 'ขม' /kam1/ 'ชุ่มคอ' /siab2/ 'ฝาด' และ /hiam1/ 'เผ็ด' เมื่อวิเคราะห์องค์ประกอบ มีความแตกต่างใน 7 มิติ คือ ความคงทนของรส ความฉ่ำฉอม การได้กลิ่นทางจมูก ความแสบ ความเหนียวคอ ความกระหายน้ำ และความเสียวฟัน กลวิธีการสร้างคำเรียกรสไม่พื้นฐานมี 3 กลวิธี คือ การซ้ำคำเรียกรส เช่น /ti:1ti:1/ 'หวานหวาน' การผสมคำเรียกรสพื้นฐานเข้าด้วยกัน เช่น /ti:1kiam5/ 'หวานเค็ม' และการผสมคำเรียกรสพื้นฐานกับคำขยาย เช่น /kiam2phaj1/ 'เค็มหอม' ส่วนคำที่แสดงทัศนคติและความหมายเกี่ยวกับ

รสพบทั้งทางบวก ทางลบ และเป็นกลาง กลุ่มคำทางบวก ได้แก่ กลุ่มคำที่มีความหมายถูกปาก อร่อย ดี เจริญอาหาร ยินดี มีรส และไม่เลว กลุ่มคำทางลบ ได้แก่ กลุ่มคำที่มีความหมายไม่ถูกปาก ไม่อร่อย เลี่ยน กินยาก ไม่มีรส และรสจัด ส่วนกลุ่มคำที่มีความหมายเป็นกลาง คือ กลุ่มคำที่มีความหมายว่า กินง่าย ธรรมดา ไม่แตกต่าง และพอสมควร

งานสุดท้ายที่เกี่ยวกับการใช้ภาษาจีนแต่จิวในสังคมไทย คือ ความเข้าใจความหมายของคำยืมภาษาจีนแต่จิวในการใช้ภาษาไทยของณชล ตรีพรทิพย์ (Treepornthip, 2004) ที่รวบรวมคำยืมภาษาจีนแต่จิว แบ่งหมวดหมู่ทางความหมาย และเปรียบเทียบความเข้าใจในความหมายของคำยืมภาษาจีนแต่จิวระหว่างคนไทยเชื้อสายจีนแต่จิวและคนไทยเชื้อสายไทยจากการสัมภาษณ์ งานวิจัยเริ่มต้นจากการรวบรวมคำยืมภาษาจีนแต่จิวจำนวน 290 คำ จากงานของปราณี ภายอรุณสิทธิ์ (2527) จำนวน 202 คำ ที่เหลือจำนวน 88 คำ ได้มาจากการสัมภาษณ์คนไทยเชื้อสายจีนแต่จิวอายุมากกว่า 50 ปี ที่มีพ่อแม่เป็นคนจีนอพยพและเป็นผู้รู้ภาษาจีนแต่จิว ผลปรากฏว่า มีการใช้คำยืมภาษาจีนแต่จิวลดลง จากจำนวน 290 คำ เหลือ 222 คำ เมื่อเปรียบเทียบความหมายของคำยืมภาษาจีนแต่จิวที่ใช้ในปัจจุบันกับความหมายในพจนานุกรมแต่จิว พบว่า คนไทยเชื้อสายจีนแต่จิวมีความเข้าใจความหมายของคำยืมตรงกับพจนานุกรมถึงร้อยละ 87.12 ในขณะที่ คนไทยเชื้อสายไทยเข้าใจความหมายของคำยืมตรงกับพจนานุกรม ร้อยละ 44.70 หมวดคำที่มีความหมายต่างจากพจนานุกรมแต่จิวมากที่สุดของคนไทยทั้งสองกลุ่ม คือ หมวดคมนาคนและหมวดมาตราวัดปริมาณ เช่น /taŋ33 ke:33/ ความหมายจากพจนานุกรมแต่จิวมีสองความหมาย คือ ‘เรือหาปลาประเภทหนึ่ง’ และ ‘เจ้าของ’ แต่คนไทยทั้งสองกลุ่มรู้จักเพียงความหมายเดียว คือ ‘เรือหาปลาประเภทหนึ่ง’ และ /ji:41 ?it41/ จากพจนานุกรมแต่จิวมีเพียงความหมายเดียว คือ ‘ยี่สิบเอ็ด’ แต่คนไทยเชื้อสายจีนแต่จิวเข้าใจคำยืมนี้ใน 2 ความหมาย คือ ‘ยี่สิบเอ็ด’ และ ‘การเล่นไพ่ประเภทหนึ่ง’ ส่วนคนไทยเชื้อสายไทยรู้จักเฉพาะ ‘การเล่นไพ่ประเภทหนึ่ง’ เมื่อพิจารณาในภาพรวม คำยืมภาษาจีนแต่จิวในภาษาไทยส่วนใหญ่ คือ ร้อยละ 91.90 ไม่พบการเปลี่ยนแปลงทางความหมาย

2.5 สรุป

การทบทวนงานวิจัยในบทนี้ แสดงผลงานเกี่ยวกับการศึกษาการสลับภาษาในประเด็นต่าง ๆ ประเด็นปัญหาและข้อขัดแย้งเกี่ยวกับการศึกษาการสลับภาษา งานวิจัยการสลับภาษาและการปนภาษาในสังคมไทย และงานวิจัยการใช้ภาษาจีนแต่จิวในสังคมไทย ซึ่งผู้วิจัยพบว่าเป็นประโยชน์ต่อการทำวิจัยการสลับภาษา แต่มีเนื้อหาไม่เกี่ยวข้องโดยตรงกับสิ่งที่ผู้วิจัยต้องการศึกษา ยิ่งไปกว่านั้น งานวิจัยที่เกี่ยวกับการสลับภาษาที่ผ่านมา ส่วนมากมักเป็นการศึกษาที่มุ่งเน้นในประเด็นใดประเด็น

หนึ่งโดยเฉพาะ ในงานนี้ ผู้วิจัยจึงมีความต้องการวิเคราะห์การสลับภาษาให้ครอบคลุมมากขึ้น แสดงภาพรวมที่ชัดเจนของการสลับภาษาไทยกับภาษาจีนแต้จิ๋วเพื่อเพิ่มพูนองค์ความรู้เรื่องการสลับภาษา

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย

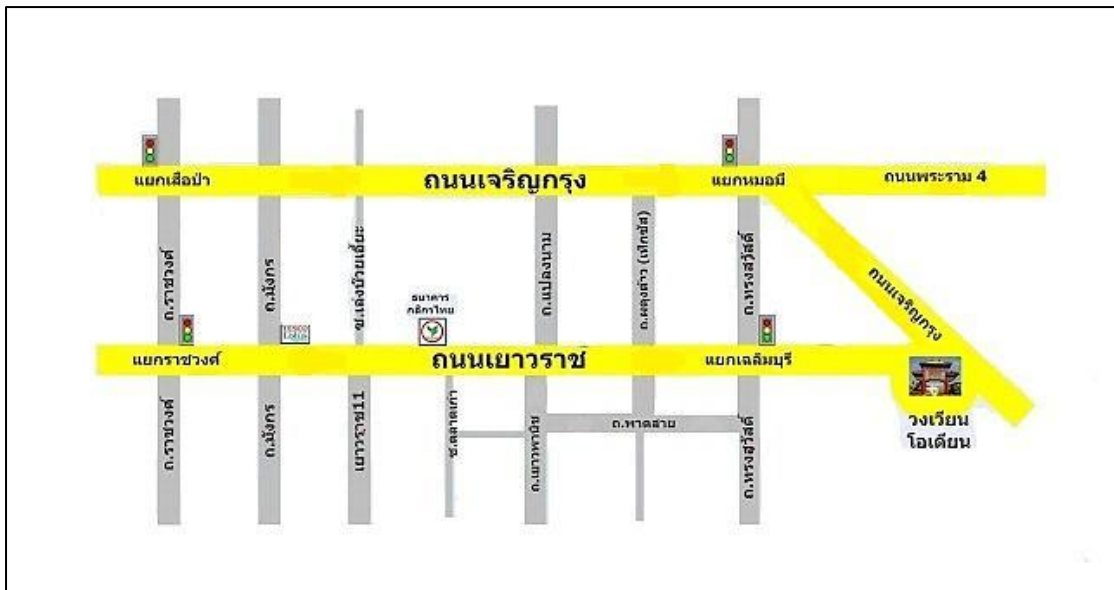
ในบทนี้ ผู้วิจัยอธิบายขั้นตอนและวิธีการของการดำเนินงานวิจัยในการศึกษาการสลับภาษาไทยกับภาษาจีนแต้จิ๋วของชาวไทยเชื้อสายจีนแต้จิ๋วในชุมชนเยาวราช โดยนำเสนอเป็น 2 หัวข้อใหญ่ ๆ คือ ขั้นตอนการเก็บข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล ในส่วนขั้นตอนการเก็บข้อมูล ผู้วิจัยกล่าวถึงรายละเอียดของการเตรียมตัวก่อนการเก็บข้อมูล การเก็บข้อมูลภาคสนาม และการจัดระเบียบข้อมูลส่วนที่สองเป็นขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูลแต่ละขั้นตอนรวมถึงการคำนวณค่าทางสถิติ

3.1 ขั้นตอนการเก็บข้อมูล

3.1.1 การเตรียมตัวก่อนการเก็บข้อมูลภาคสนาม

ผู้วิจัยสำรวจชุมชนเยาวราช เขตสัมพันธวงศ์ ซึ่งมีระยะทางประมาณ 1 กิโลเมตรโดยเริ่มต้นที่ ชุมประตู่เฉลิมพระเกียรติ 60 พรรษาบริเวณวงเวียนโอเตียนผ่านบริเวณตลาดเก่าเยาวราช และสิ้นสุดที่บริเวณปลายสุดของถนนเยาวราช เพื่อคัดเลือกบริเวณที่เป็นแหล่งรวมชาวไทยเชื้อสายจีนแต้จิ๋วซึ่งรู้สองภาษา คือ ภาษาไทยและภาษาจีนแต้จิ๋ว เมื่อทำการสำรวจแล้ว ผู้วิจัยแบ่งชุมชนเยาวราชออกเป็น 8 บริเวณใหญ่ ๆ และสุ่มตัวอย่างแบบง่ายด้วยการจับฉลากเพื่อให้เหลือ 4 บริเวณ ที่ใช้เป็นตัวแทนของชุมชนเยาวราชและเป็นจุดเก็บข้อมูล โดยบริเวณจุดเก็บข้อมูล 4 บริเวณที่สุ่มได้มีดังนี้

- (1) วงเวียนโอเตียน-แยกเฉลิมบุรี
- (2) ตลาดเก่า-ถนนมังกร-เยาวราช 17
- (3) ซอยทรงสวัสดิ์-เยาวราช 2-สี่แยกผดุงด้าว
- (4) ซอยบำรุงรัฐ-เยาวราช 10

ภาพที่ 3.1 แผนที่ถนนเยาวราช
(www.chinatownyaowarach.com)

ภาพที่ 3.2-3.9 แสดงสถานที่สำคัญบริเวณจุดเก็บข้อมูล 4 บริเวณในชุมชนเยาวราช

ภาพที่ 3.2 ป้ายบอกข้อมูลถนนเยาวราช

ภาพที่ 3.3 บริเวณวงเวียนโอเตียนจุดเริ่มต้นจุดเก็บข้อมูลบริเวณที่ 1

ภาพที่ 3.4 แยกเฉลิมบุรี จุดสิ้นสุดจุดเก็บข้อมูลบริเวณที่ 1

ภาพที่ 3.5 มุลินธิเทียนฟ้า จุดสังเกตของหัวถนนเยาวราช

ภาพที่ 3.6 ตลาดเก่า จุดเก็บข้อมูลบริเวณที่ 2

ภาพที่ 3.7 ถนนมังกร จุดเก็บข้อมูลบริเวณที่ 2

ภาพที่ 3.8 ซอยเยาวราช 2 จุดเก็บข้อมูลบริเวณที่ 3

ภาพที่ 3.9 ซอยเขาวงราช 10 จุดเก็บข้อมูลบริเวณที่ 4

หลังจากนั้น ผู้วิจัยจึงเข้าไปทำความรู้จักและสร้างความคุ้นเคยกับคนที่อาศัยอยู่ในบริเวณจุดเก็บข้อมูลแต่ละจุด เริ่มต้นจากการให้คนในชุมชนเขาวงราชที่ผู้วิจัยรู้จักเป็นคนพาผู้วิจัยไปแนะนำตัวกับคนในบริเวณนั้นก่อน แล้วอาศัยการแนะนำต่อ ๆ กัน จากครอบครัวหนึ่งไปอีกรครอบครัวหนึ่ง นอกจากนี้ ยังมีการสร้างความรู้จักและคุ้นเคยกันด้วยการซื้อของและการใช้บริการเป็นประจำอีกด้วย ในขั้นตอนนี้ ผู้วิจัยใช้ระยะเวลาประมาณ 4-5 เดือนเข้าไปในชุมชนเพื่อสร้างความไว้วางใจ จนสามารถคัดเลือกผู้บอกภาษาแบบเจาะจง (purposive sampling) โดยมีเกณฑ์การคัดเลือก คือ ผู้บอกภาษาต้องเป็นคนไทยเชื้อสายจีนแต่จิวรุ่นที่ 2 ซึ่งเป็นผู้รู้สองภาษา คือ ภาษาไทยและภาษาจีนแต่จิว และเติบโตในชุมชนเขาวงราช สาเหตุที่ผู้วิจัยเลือกผู้บอกภาษารุ่นที่ 2 เพราะเป็นรุ่นที่ใช้ทั้งภาษาไทยและภาษาจีนแต่จิวได้ดี ต่างจากรุ่นที่ 1 ที่พูดไทยไม่ค่อยได้ และรุ่นที่ 3 ที่พูดจีนแต่จิวไม่ค่อยได้ ซึ่งในแต่ละบริเวณจุดเก็บข้อมูล ผู้วิจัยคัดเลือกผู้บอกภาษาจำนวน 5 คน จาก 5 ครอบครัว รวมทั้งสิ้นจำนวน 20 คน รวมถึงการคัดเลือกคนในครอบครัว 1 คนจากทุกครอบครัวเพื่อเป็นผู้ช่วยเก็บข้อมูลด้วย

ผู้บอกภาษาทั้ง 20 คนประกอบอาชีพหลัก คือ การค้าขาย เป็นชาย 10 คน หญิง 10 คนอายุน้อยที่สุด คือ 57 ปี มากที่สุด คือ 74 ปี ในการที่ผู้บอกภาษาเหล่านี้เลือกว่าจะใช้ภาษาไทยหรือภาษาจีนกับคนในครอบครัว เป็นที่สังเกตได้ว่ามักคำนึงผู้ที่พูดด้วยเป็นญาติรุ่นใด คือ 1) รุ่นพ่อแม่ 2)

รุ่นพี่น้อง ลูกพี่ลูกน้อง ญาติรุ่นเดียวกัน 3) รุ่นลูกหลาน ซึ่งแสดงในตารางข้างล่าง นอกจากนั้นยังแสดงด้วยว่าใช้ภาษาอะไรพูดกับคนนอกครอบครัว คือ ผู้ช่วยเก็บข้อมูล ผู้วิจัย ลูกค้า และลูกจ้าง ตารางที่ 3.1 ข้อมูลของผู้บอกภาษาและข้อสังเกตการใช้ภาษาในชีวิตประจำวัน²

ผู้ บอก ภาษา คนที่	เพศ	อายุ	การใช้ภาษา							
			ภาษาไทย				ภาษาจีนแต้จิ๋ว			
			พูดกับคนในครอบครัว			พูดกับ คนนอก ครอบครัว	พูดกับคนในครอบครัว			พูดกับ คนนอก ครอบครัว
			พ่อ แม่	พี่ น้อง	ลูก หลาน		พ่อ แม่	พี่ น้อง	ลูก หลาน	
1.	ชาย	57	-	✓	✓	✓	-	✓	-	✓
2.	ชาย	57	-	✓	-	✓	-	✓	-	✓
3.	หญิง	57	-	✓	✓	✓	-	✓	✓	✓
4.	ชาย	58	-	-	✓	✓	-	-	✓	✓
5.	หญิง	58	✓	✓	-	✓	✓	✓	-	✓
6.	หญิง	59	-	✓	-	✓	-	✓	-	✓
7.	ชาย	59	-	✓	-	✓	✓	✓	-	✓
8.	หญิง	60	-	✓	-	✓	-	✓	-	✓
9.	ชาย	60	-	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
10.	ชาย	61	-	-	✓	✓	-	-	✓	✓
11.	หญิง	65	-	✓	✓	✓	-	✓	-	✓
12.	หญิง	65	-	✓	✓	✓	-	✓	-	✓
13.	หญิง	66	-	✓	-	✓	-	✓	-	✓
14.	ชาย	67	-	✓	✓	✓	-	✓	-	✓
15.	ชาย	67	-	✓	-	✓	-	✓	-	✓
16.	หญิง	68	-	-	✓	✓	-	-	✓	✓
17.	หญิง	69	-	✓	✓	✓	-	✓	✓	✓
18.	ชาย	69	-	✓	✓	✓	-	✓	✓	✓
19.	ชาย	71	-	✓	-	✓	-	✓	-	✓
20.	หญิง	74	-	✓	-	✓	-	✓	-	✓

²ในที่นี้ เครื่องหมาย “☑” หมายถึง ใช้พูด ส่วนเครื่องหมาย “-” หมายถึง ไม่มีข้อมูล

จากตารางที่ 3.1 ผู้บอกภาษาใช้ทั้งภาษาไทยและภาษาจีนแต่จีวกับพี่น้อง ลูกพี่ลูกน้อง ญาติ รุ่นเดียวกัน และคนนอกครอบครัว ส่วนกับคนในครอบครัว พบผู้บอกภาษาเพียง 1 คนที่ใช้ทั้งภาษาไทยและภาษาจีนแต่จีวกับพ่อแม่ และผู้บอกภาษาใช้ภาษาไทยเป็นส่วนใหญ่กับลูกหลาน มีพูดภาษาจีนแต่จีวด้วยบ้างแต่ไม่มาก

ก่อนเก็บข้อมูล ผู้วิจัยขอความร่วมมือ ขออนุญาต และทำการนัดหมายวันเก็บข้อมูลกับผู้บอกภาษา โดยแจ้งล่วงหน้ากับผู้บอกภาษาและคนในครอบครัวก่อนว่าเป็นการบันทึกเสียงการสนทนา ความคิดเห็นทั่วไปเกี่ยวกับวิถีชีวิตของคนในชุมชนเขาวราช การเก็บข้อมูลการสนทนาของผู้บอกภาษาแต่ละคน แบ่งการสนทนาเป็น 2 ครั้ง ครั้งแรกเป็นการสนทนากับผู้ช่วยเก็บข้อมูลที่เป็นคนนอกชุมชน และครั้งที่ 2 เป็นการสนทนากับผู้ช่วยเก็บข้อมูลที่เป็นคนในชุมชน แต่แต่ละครั้งใช้เวลาพูดคุยไม่เกิน 30 นาที โดยผู้วิจัยไม่ได้บอกวัตถุประสงค์ที่แท้จริงของการทำวิจัยเพราะต้องการความเป็นธรรมชาติในการสนทนา หลังจากนั้น ผู้วิจัยจึงทำการนัดหมายวันเพื่อเก็บข้อมูลบันทึกเสียง โดยมีเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล คือ เครื่องบันทึกเสียงขนาดเล็กและสมุดบันทึกของผู้วิจัย

ผู้ช่วยเก็บข้อมูลซึ่งรู้สองภาษา คือ ภาษาไทยและภาษาจีนแต่จีวที่ทำหน้าที่เป็นผู้ดำเนินการสนทนากับผู้บอกภาษานั้น ผู้วิจัยกำหนดให้มี 2 ประเภท คือ คนนอกชุมชนเขาวราชที่ต้องไม่มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับผู้บอกภาษามาก่อนเลย และคนในชุมชนเขาวราชที่ต้องเป็นสมาชิกในครอบครัวและมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับผู้บอกภาษา กล่าวคือ ให้ผู้ช่วยเก็บข้อมูลที่เป็นคนนอกชุมชนเป็นตัวแทนของคนที่ไม่มีความเป็นปึกแผ่นกับผู้บอกภาษาและให้ผู้ช่วยเก็บข้อมูลที่เป็นคนในชุมชนเป็นตัวแทนของคนที่มีความเป็นปึกแผ่นกับผู้บอกภาษาทั้งนี้เพื่อใช้เป็นข้อมูลสำหรับวิเคราะห์ตัวแปรความเป็นปึกแผ่น ซึ่งผู้วิจัยเชื่อว่ามีความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะของการสลับภาษากับความเป็นปึกแผ่น เช่น ความถี่ของการสลับภาษาได้รับอิทธิพลมาจากความเป็นปึกแผ่นหรือความไม่เป็นปึกแผ่นระหว่างผู้พูดผู้ฟัง ก่อนการเก็บข้อมูล ผู้วิจัยได้อธิบายและทำความเข้าใจกับผู้ช่วยเก็บข้อมูลทุกคนว่า การตั้งคำถามในแต่ละหัวข้อให้ผู้ช่วยเก็บข้อมูลสังเกตสถานการณ์ บริบทแวดล้อม และความเป็นไปได้ในการตั้งคำถาม ซึ่งไม่มีการลำดับหัวข้อก่อนหลังหรือกำหนดว่าคำถามใดใช้ภาษาใด เพราะต้องการความเป็นธรรมชาติมากที่สุดในการสนทนา แต่ขอให้ผู้ช่วยเก็บข้อมูลดำเนินการสนทนาเป็นสองภาษา คือ มีการใช้ทั้งภาษาไทยและภาษาจีนแต่จีว

ในงานวิจัยนี้มีผู้ช่วยเก็บข้อมูลทั้งหมด 22 คน ผู้ช่วยเก็บข้อมูลที่เป็นคนนอกชุมชนมี 2 คน คนแรกเป็นหญิงอายุ 35 ปี คนที่สองเป็นชายอายุ 27 ปี ทั้งคู่มีการศึกษาดี พูดภาษาไทยและภาษาจีนแต่จีวได้เป็นอย่างดี โดยแต่ละคนรับผิดชอบเก็บข้อมูลจากผู้บอกภาษา 10 คน ส่วนผู้ช่วยเก็บข้อมูลที่เป็นคนในชุมชนเขาวราชมี 20 คนตามจำนวนผู้บอกภาษา มีสถานะเป็นลูก 7 คน สามหรือภรรยา 4 คน พี่หรือน้อง 2 คนและลูกพี่ลูกน้องหรือญาติกับผู้บอกภาษา 7 คน ทั้งหมดพูดสองภาษาทั้งภาษาไทย

และภาษาจีนแต่ก็ได้มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับผู้บอกภาษาและอาศัยอยู่ในบ้านหรือบริเวณละแวกเดียวกับผู้บอกภาษา

ในการเตรียมหัวข้อการสนทนา ผู้วิจัยจัดทำรายการหัวข้อการสนทนาให้กับผู้ช่วยเก็บข้อมูลไว้เป็นแนวทางในการตั้งคำถามและเพื่อเอื้อให้การสนทนาที่มีความหลากหลาย แต่เมื่อวิเคราะห์จะแบ่งเป็น 2 ประเภทใหญ่ คือ หัวข้อเกี่ยวกับวัฒนธรรมจีนและหัวข้อที่ไม่เกี่ยวกับวัฒนธรรมจีนเพื่อใช้วิเคราะห์ตัวแปรหัวข้อการสนทนาที่มีความสัมพันธ์กับลักษณะของการสลับภาษา ผู้วิจัยคาดว่า เมื่อหัวข้อที่ใช้ในการสนทนาต่างกัน จะส่งผลให้ลักษณะของการสลับภาษา เช่น ความถี่หรือการใช้ภาษาหลักต่างกัน หัวข้อที่ใช้การสนทนามีดังนี้

(1) หัวข้อเกี่ยวกับวัฒนธรรมจีน ได้แก่ ประเพณีสำคัญ ๆ ของเยาวราช เช่น วันไหว้บรรพบุรุษ วันตรุษจีน วันเซ่งเม้ง เทศกาลกินเจ การไหว้เจ้าแม่กวนอิมและเทพเจ้าที่เคารพนับถือ การดูวงจ๊วยและดวงดาว การทำบุญทำทานของคนจีน งานแฮนดิค งานแต่งงาน งานศพ งานขึ้นบ้านใหม่ สิ่งของมงคลที่ใช้ในงานประเภทต่าง ๆ การแต่งกาย การแสวงหาโชคลาภ การสะเดาะเคราะห์ การสวดมนต์ การดูวันมงคล วันชง การดูปฏิทินจีน

(2) หัวข้อที่ไม่เกี่ยวกับวัฒนธรรมจีน ได้แก่ ประวัติครอบครัว การเข้ามาประเทศไทยของบรรพบุรุษการศึกษาเล่าเรียน การประกอบอาชีพ การใช้ชีวิตประจำวัน ครอบครัวญาติพี่น้อง งานอดิเรก คดีในการทำงาน สถานที่ท่องเที่ยวในประเทศและต่างประเทศ การค้าขายย่านเยาวราช ความเปลี่ยนแปลงในชุมชนเยาวราช ข้าวสารบ้านเมืองทั่วไป

3.1.2 การเก็บข้อมูลภาคสนาม

ในการเก็บข้อมูลภาคสนามมีการบันทึกเสียงการสนทนาผู้บอกภาษา 20 คน คนละ 2 ครั้ง เมื่อถึงวันนัดหมายกับผู้บอกภาษาแต่ละคน ก่อนการบันทึกเสียงครั้งแรก ผู้วิจัยในฐานะลูกค้าประจำทำการซื้อของพุดคุดตามปกติเพื่อให้บรรยากาศเป็นกันเอง หลังจากนั้นจึงขอความช่วยเหลือและขออนุญาตบันทึกเสียงการสนทนา โดยอธิบายกับผู้บอกภาษาว่าเป็นการสอบถามเกี่ยวกับวิถีชีวิตวัฒนธรรมประเพณีทั่วไปเพื่อไปทำรายงาน ประมาณ 30 นาที ส่วนสาเหตุที่ผู้วิจัยให้เพื่อนที่เป็นคนไทยเชื้อสายจีนแต่จิว (ผู้ช่วยเก็บข้อมูลที่เป็นคนนอกชุมชน) มาสนทนาแทนเพราะต้องการคนที่เข้าใจประเพณีจีนมากกว่าผู้วิจัย การบันทึกเสียงครั้งแรกระหว่างผู้บอกภาษากับผู้ช่วยเก็บข้อมูลที่เป็นคนนอกชุมชนเป็นการสนทนาในหัวข้อที่กำหนดทั้งที่เกี่ยวข้องและไม่เกี่ยวกับวัฒนธรรมจีน ส่วนครั้งที่สองเป็นการสนทนายาระหว่างผู้บอกภาษากับผู้ช่วยเก็บข้อมูลที่เป็นคนในชุมชน สนทนาในหัวข้อที่กำหนดเช่นกัน ทั้งสองครั้งมีระยะเวลาห่างกันประมาณ 1-2 อาทิตย์ โดยก่อนการเก็บข้อมูลครั้งที่ 2 ผู้วิจัยนัด

หมายล่วงหน้าอีกครั้งและแจ้งกับผู้บอกภาษาถึงสาเหตุที่ต้องเก็บข้อมูลซ้ำเพราะข้อมูลครั้งแรกยังไม่เพียงพอ และขอให้คนในครอบครัว (ผู้ช่วยเก็บข้อมูลที่เป็นคนในชุมชน) ซึ่งผู้วิจัยได้เตรียมไว้ก่อนหน้าแล้วเป็นผู้ช่วยดำเนินการสนทนาแทนเพราะผู้ช่วยเก็บข้อมูลครั้งแรกติดธุระมาช่วยไม่ได้

ขณะบันทึกเสียงการสนทนาแต่ละครั้ง ผู้วิจัยเป็นผู้ควบคุมเครื่องบันทึกเสียง สังเกตการณ์ และจดบันทึกข้อมูลแวดล้อมต่าง ๆ รวมทั้งร่วมวงสนทนาด้วยบางครั้งเพื่อสร้างบรรยากาศที่ดีในการสนทนา รวมเวลาในการบันทึกเสียงสนทนาจากผู้บอกภาษา 20 คน คนละ 2 ครั้ง ครั้งละประมาณ 30 นาที คือ 20 ชั่วโมง 42 นาที เมื่อทำการวิเคราะห์ ผู้บอกภาษา 1 คน สามารถแบ่งข้อมูลการสนทนาได้เป็น 4 ประเภท คือ

- (1) การสนทนากับคนในครอบครัวที่มีความเป็นปึกแผ่นในหัวข้อเกี่ยวกับวัฒนธรรมจีน
- (2) การสนทนากับคนในครอบครัวที่มีความเป็นปึกแผ่นในหัวข้อไม่เกี่ยวกับวัฒนธรรมจีน
- (3) การสนทนากับคนนอกชุมชนที่ไม่มีความเป็นปึกแผ่นในหัวข้อเกี่ยวกับวัฒนธรรมจีน
- (4) การสนทนากับคนนอกชุมชนที่ไม่มีความเป็นปึกแผ่นในหัวข้อไม่เกี่ยวกับวัฒนธรรมจีน

สาเหตุที่ผู้วิจัยแบ่งข้อมูลการสนทนาเป็น 4 ประเภทเพื่อใช้ในการวิเคราะห์นั้น เพราะต้องการพิสูจน์ว่า การสลับภาษามีความสัมพันธ์กับตัวแปรสังคม โดยในงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยต้องการวิเคราะห์ว่าตัวแปรสังคม 2 ตัวแปร คือ ความเป็นปึกแผ่นและหัวข้อการสนทนาว่ามีความสัมพันธ์กับลักษณะของการสลับภาษา ได้แก่ ความถี่ของการสลับภาษา รูปแบบของการสลับภาษาว่าเป็นการสลับภายในประโยคหรือระหว่างประโยค และการเลือกใช้ภาษาว่ามีการใช้ภาษาใดเป็นภาษาหลักในการสนทนาและการแบ่งข้อมูลออกเป็น 4 ประเภทดังกล่าวเป็นการควบคุมตัวแปร สอดคล้องกับสิ่งที่ต้องการพิสูจน์ และทำให้ผู้วิจัยมีหลักฐานมาสนับสนุนหรือคัดค้านหนึ่งในสมมติฐานของงานวิจัยนี้ คือ เมื่อสนทนากับคนที่มีความเป็นปึกแผ่น (solidarity) และหัวข้อการสนทนาที่เป็นเรื่องเกี่ยวกับวัฒนธรรมจีน คนไทยเชื้อสายจีนแต่จีวมีการสลับภาษาน้อยครั้งกว่า แต่สลับภาษาระหว่างประโยคมากกว่า และใช้ภาษาจีนเป็นภาษาหลักมากกว่า เมื่อสนทนากับคนที่ไม่มีความเป็นปึกแผ่นและหัวข้อการสนทนาที่ไม่เกี่ยวกับวัฒนธรรมจีน

3.1.3 การจัดระเบียบข้อมูล

หลังจากเก็บข้อมูลแล้วผู้วิจัยจัดระเบียบข้อมูลโดยนำเสียงสนทนาของผู้บอกภาษาเฉพาะที่เป็นภาษาจีนแต่จีวมาถอดเสียงเป็นสัทอักษร พร้อมแปลคำต่อคำ แปลความหมายโดยรวมของประโยค และใส่คำแปลไว้ในวงเล็บและเครื่องหมายคำพูด (‘ ’) นอกจากนั้น ผู้วิจัยยังระบุรายละเอียดต่าง ๆ ประกอบด้วย เช่น ชื่อของผู้ร่วมสนทนา วันเดือนปี สถานที่ที่บันทึก หัวข้อการ

สนทนา และข้อมูลแวดล้อมอื่นที่เป็นประโยชน์ต่อการวิเคราะห์ เช่น สาเหตุของการหยุดสนทนาเพื่อทำอย่างอื่น การพูดแทรกของบุคคลในครอบครัว

การถ่ายถอดเสียงภาษาจีนแต้จิ๋ว ผู้วิจัยอาศัยระบบเสียงภาษาจีนแต้จิ๋วที่เสนอในงานวิจัยของปราณี กายอรุณสิทธิ์ (2527) เป็นแนวทางการถ่ายถอดเสียง ได้แก่ หน่วยเสียงพยัญชนะภาษาจีนแต้จิ๋วมีทั้งหมด 19 หน่วยเสียง ปรากฏเป็นพยัญชนะต้นได้ 18 หน่วยเสียง คือ /p- t- k- ʔ- ph- th- kh- b- g- ts- tsh- s- h- m- n- ŋ- l- j-/ และปรากฏเป็นพยัญชนะท้ายได้ 7 หน่วยเสียง คือ /-p- k- ʔ- m- ŋ- w- j-/ สระมีทั้งหมด 11 หน่วยเสียง แบ่งเป็น สระธรรมดา (oral vowels) 6 หน่วยเสียง คือ /i e a iu o/ สระนาสิก (nasal vowels) 5 หน่วยเสียง คือ /i ě ǎ ü ö/ และสระประสม 8 หน่วยเสียง คือ /ia/, /iä/, /io/, /iö /, /ue/, /uē/, /ua/, /uä/ วรรณยุกต์ภาษาจีนแต้จิ๋วมีทั้งหมด 6 หน่วยเสียง คือ วรรณยุกต์กลางระดับ /33/ วรรณยุกต์ต่ำระดับ /11/ วรรณยุกต์ต่ำตก /21/ วรรณยุกต์สูงตก /51/ วรรณยุกต์สูงระดับ /55/ และวรรณยุกต์ต่ำขึ้น /24/ แต่เมื่อพิจารณาจากข้อมูลเสียงภาษาจีนแต้จิ๋วที่เก็บมาแล้ว ผู้วิจัยพบว่า มีสระธรรมดาเพิ่มขึ้น 2 หน่วยเสียง ซึ่งไม่เหมือนกับในระบบเสียงภาษาจีนแต้จิ๋วของปราณี กายอรุณสิทธิ์ (2526) ได้แก่ สระต่ำ-หน้า /æ/ และสระต่ำ-หลัง /ɔ/ ดังนั้น ในงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยจึงปรับเพิ่มสระธรรมดา (oral vowels) จาก 6 หน่วยเสียง เป็น 8 หน่วยเสียง คือ /i e æ a iu o ɔ/

สำหรับการถอดเสียงสนทนา ผู้วิจัยไม่ระบุสัญลักษณ์ที่เกี่ยวกับความเร็วช้า จังหวะ และทำนองเสียง เพราะไม่จำเป็นต่อการวิเคราะห์ โดยสัญลักษณ์ที่ผู้วิจัยกำหนดใช้ทั้งหมดในงานมีดังนี้

(‘’) คำแปล

#ตัวเลข# จุดที่มีการสลับภาษาและระบุลำดับด้วยตัวเลข เช่น #1# คือ จุดที่สลับจากภาษาหนึ่งไปอีกภาษาหนึ่งครั้งที่ 1 ในบทสนทนา

(.) การหยุดพูด

(()) บรรยายลักษณะ อาการ ท่าทางของผู้บอกภาษา

[] ข้อสังเกตของผู้วิจัย

ตัวอย่างการถอดเสียงสนทนา เช่น

A kiŋ33 ni55 kuj33 huaj21 (‘ปีนี้อายุเท่าไร’)

B ʔaj24 ja21 (‘อายุหย่า’) #1# อายุเธอ โท (.)#2# law55 liaw21ŋow21 tsap21 tshik55 liaw21 law55 liaw55 law55 si55 liaw55 (‘แก่แล้วหัวสืบเจ็ดแล้ว แก่แล้ว แก่จะตายแล้ว’)(หัวเราะ) [ค่อนข้างอายเมื่อถามเรื่องอายุ]

จากตัวอย่าง เมื่อผู้วิจัยถ่ายถอดเสียงสนทนาด้วยระบบเสียงภาษาจีนแต่จื๋วแล้ว ได้ใส่คำแปลไว้ในสัญลักษณ์ (‘) เช่น *kiŋ33 ni55 kuj33 huaj21* (‘ปีนี้อายุเท่าไร’) เมื่อถึงจุดที่มีการสลับภาษา ผู้วิจัยใช้สัญลักษณ์ #ตัวเลข# เช่น *ʔaj24 ja21* (‘อ้ายหย่า’) #1# อายุเหรอ เพื่อระบุจุดที่มีการสลับภาษาและใส่ตัวเลขเพื่อบอกว่าเป็นการสลับภาษาครั้งที่เท่าไร การใส่ตัวเลขทำให้ง่ายต่อการนับจำนวนในการวิเคราะห์เมื่อมีการหยุดพูด ผู้วิจัยใช้สัญลักษณ์ (.) และเมื่อผู้พูดแสดงอาการ หรือท่าทางต่าง ๆ ผู้วิจัยใช้สัญลักษณ์ (()) พร้อมบรรยายลักษณะท่าทางไว้ภายในสัญลักษณ์ เช่น ในผลัด B มีการหยุดพูดช่วงกลางผลัดและการหัวเราะท้ายผลัด *ʔaj24 ja21* (‘อ้ายหย่า’) #1# อายุเหรอ โห (.)#2# *law55 liaw21ŋow21 tsap21 tshik55 liaw21 law55 liaw55 law55 si55 liaw55* (‘แก่แล้วทำสิบเจ็ดแล้ว แก่แล้ว แก่จะตายแล้ว’) ((หัวเราะ)) สัญลักษณ์สุดท้าย คือ [] ใช้บรรยายข้อสังเกตของผู้วิจัยเองที่ได้จากการสนทนา เพื่อใช้เป็นข้อมูลเพิ่มเติมประกอบการวิเคราะห์ เช่น [ค่อนข้างอายเมื่อถามเรื่องอายุ]

3.2 ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล

หลังจากจัดระเบียบข้อมูลแล้ว ผู้วิจัยจึงดำเนินการตามขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งในส่วนของ การวิเคราะห์การสลับภาษาของคนไทยเชื้อสายจีนในชุมชนเยาวราช ผู้วิจัยแบ่งการวิเคราะห์ออกเป็น 3 หัวข้อตามวัตถุประสงค์ ได้แก่ การวิเคราะห์หน้าที่ของการสลับภาษา การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะของการสลับภาษากับความเป็นปีกแผ่นและหัวข้อการสนทนา และการวิเคราะห์เงื่อนไขบังคับทางวากยสัมพันธ์ของการสลับภาษา โดยแต่ละหัวข้อมีรายละเอียด ดังนี้

3.2.1 การวิเคราะห์หน้าที่ของการสลับภาษาของคนไทยเชื้อสายจีนในชุมชนเยาวราช

ผู้วิจัยอาศัยทฤษฎีและกรอบแนวคิดของกัมเปอร์ซ (Gumperz, 1982) เพื่อวิเคราะห์หน้าที่ของการสลับภาษา ได้แก่ การยกถ้อยคำ (Quotation) การเจาะจงผู้รับสาร (Addressee specification) การอุทาน (Interjection) การซ้ำถ้อยคำเพื่อเน้นย้ำ (Reiteration) การขยายความ (Message qualification) และการทำให้เป็นเรื่องส่วนตัว (Personalization) เพื่อพิสูจน์แนวคิดของกัมเปอร์ซ (Gumperz, 1982) ที่ว่า การสลับภาษามีหน้าที่ในระบบการสื่อสาร สมาชิกในชุมชนสามารถตกลงร่วมกันในการตีความการสลับภาษาในบริบท (context) ซึ่งทำให้การสลับภาษามีกฎเกณฑ์และมีการรับรู้ร่วมกัน

ในงานวิจัยนี้ เกณฑ์การวิเคราะห์หน้าที่ของการสลับภาษา คือ วิเคราะห์หน้าที่ของการสลับภาษาทุกครั้งที่มีการสลับภาษาในข้อมูล ทั้งการสลับจากภาษาจีนแต่จีวไปเป็นภาษาไทยและการสลับจากภาษาไทยไปเป็นภาษาจีนแต่จีว โดยแต่ละครั้งที่เกิดการสลับภาษา ผู้วิจัยระบุตัวบ่งชี้หน้าที่ของแต่ละหน้าที่ และวิเคราะห์ว่าการสลับที่เกิดขึ้นมีหน้าที่อะไร ขอบเขตของการวิเคราะห์ คือ วิเคราะห์เฉพาะการสลับภาษาที่เกิดในผลัดของผู้บอกภาษาเท่านั้น ทั้งจากการสลับภาษาจีนแต่จีวเป็นภาษาไทยและจากภาษาไทยเป็นภาษาจีนแต่จีว ผู้วิจัยให้ความหมายหน้าที่ของการสลับภาษาในงานนี้คือ วัตถุประสงค์หรือเป้าหมายอย่างใดอย่างหนึ่งที่เกิดขึ้นจากการสลับภาษาของผู้พูดในการสื่อสารที่ระบุด้วยตัวบ่งชี้หน้าที่ หลังจากสรุปหน้าที่ของการสลับภาษาและตัวบ่งชี้หน้าที่ทั้งหมดแล้ว ผู้วิจัยยังวิเคราะห์ความถี่ของแต่ละหน้าที่ที่พบด้วย เพื่อแจกแจงว่าหน้าที่ของการสลับภาษาใดที่พบมากที่สุด และรองลงมาตามลำดับ โดยมีสมมติฐาน คือ หน้าที่ของการสลับภาษาของคนไทยเชื้อสายจีนในชุมชนเยาวราชมี 6 หน้าที่ ได้แก่ การยกถ้อยคำ การเจาะจงผู้รับสาร การอุทาน การซ้ำถ้อยคำเพื่อเน้นย้ำ การขยายความ และการทำให้เป็นเรื่องส่วนตัว อนึ่ง หน้าที่ของการสลับภาษาของคนไทยเชื้อสายจีนในชุมชนเยาวราชที่พบมากที่สุด คือ การยกถ้อยคำ

ผู้วิจัยขอ นำการวิเคราะห์หน้าที่ของการสลับภาษาบางส่วนจากงานวิจัยเป็นตัวอย่างเพื่อให้เห็นภาพของการวิเคราะห์ ดังนี้

ตัวอย่าง (1) ตัดมาเฉพาะผลัดของผู้บอกภาษาที่กำลังสนทนาเกี่ยวกับหัวข้อคติในการทำงานกับผู้ช่วยเก็บข้อมูลที่เป็นคนนอกชุมชน

จริง ๆ แล้วผมเคยเขียนหลักปรัชญาอันนึงนะ คือว่า #1# naŋ 21 sɨ33 lu33 kaŋ33 tsak21 seŋ55 koŋ33 si24 heŋ21 hok21 ('คนเราเกิดมาแล้วทำงานจนประสบความสำเร็จถือว่าเป็นความสุข') #2# คือผมเป็นคนที่ว่า มองการทำงานเป็นความสุขนะฮะ มองการทำงานเป็นความสุข ผมไม่ได้ไปดูที่ตัวเงินมากกว่า ซึ่ง ไอ้ ไอ้ แบบนี้ จริง ๆ แล้วเค้า ถ้าในหลัก หลักการจัดการนี้ ผิด หลักการจัดการนี้ สมัยก่อนผมไป ไปเรียนอาจารย์เล็กชั่วโมงแรก อาจารย์เล็กออกมาต้อนรับนักศึกษาว่า ว่า นี่พวกเธออยากรวยไหม ถ้าอยากนะ ก็กูเงินเขามาเยอะ ๆ กลับมาบอกพ่อ ๆ อาจารย์เล็กบอกว่า ถ้าอยากทำงาน อยากรวยนะ กูเงินเขามาเยอะ ๆ พ่อบอก #3# si55 sua55 thiw33 huɑŋ33 ('พูดจาเหลวไหล') #4# เพราะพ่อผมกูเงินจากธนาคารเอเชีย ตอนนั้นกูมาสองแสน คือตอนนั้น ช่วงสองพันห้าร้อยกว่า ก็ยัง ยัง 7 เปอร์เซนต์ 8 เปอร์เซนต์ 10 กว่าเปอร์เซนต์ ไม่ใช่ไปกูเงินแล้วเขาให้คุณกูนะ ต้องเอาญาติผมสองคนไปค้ำนะฮะ แล้วสองแสนนี้ได้สี่แสน แล้วทุกวันนี้ะ อย่างตอนพ่อผมทำแล้วแยะ เพราะว่า คืออย่างสมมติ โอเค 30 มิถุนายนนะ คุณเอาไปเท่าไร สี่แสน คุณต้องเอามาคืนให้หมด แล้ววันที่ 2 กรกฎาคม คุณมาเอาไปใหม่นะ เค้าก็ยังงี้ ของเรารู้อยู่แล้วว่า งวดหน้ามันขึ้นมา 15 เปอร์เซนต์เต็ม แต่ว่าไม่มีเงินไปให้เค้า ไม่มีก็ต้องเทขายไปราคาถูก อันนี้ได้กำไรก็

ไม่ได้ทำอะไรได้อย่างหลักการจัดการอย่างอาจารย์เล็ก ถูกไหม ถูก ทุกวันนี้ทุกคนก็ใช้ระบบนี้นะ คือกู้เงิน
เค้าย่างเดียว

จากตัวอย่าง (1) ผู้วิจัยวิเคราะห์ว่ามีการสลับภาษา 4 ครั้ง เห็นได้จากสัญลักษณ์ #ตัวเลข#
โดยแต่ละครั้งมีหน้าที่และตัวบ่งชี้หน้าที่ ดังนี้

ครั้งที่ 1 และ 3 สัญลักษณ์ #1# และ #3# ทั้งสองครั้งเป็นการสลับจากภาษาไทยเป็น
ภาษาจีนแต่จี้ มีการใช้ตัวบ่งชี้หน้าที่ตามลำดับ คือ “คือว่า” และ “บอก” ตามด้วยถ้อยคำภาษาจีน
แต่จี้ จี้วิเคราะห์ให้การสลับภาษามีหน้าที่ คือ การยกถ้อยคำ

จริง ๆ แล้วผมเคยเขียนหลักปรัชญาอันนึงนะ คือว่า #1# naŋ21 sɨ33 ɲuj33 kaŋ33
tsak21 seŋ55 koŋ33 si24 heŋ21 hok21 (‘คนเราเกิดมาควรจะทำงาน อย่าปล่อยเวลาผ่านไป
อย่างไรประโยชน์’)

ซึ่ง ไอ้ ไอ้ แบบนี้ จริง ๆ แล้วเค้า ถ้าในหลัก หลักการจัดการนี้ ผิด หลักการจัดการนี้
สมัยก่อนผมไป ไปเรียนอาจารย์เล็กชั่วโมงแรก อาจารย์เล็กออกมาต้อนรับนักศึกษาว่า ว่า นี่พวกเธอ
อยากรวยไหม ถ้าอยากนะ กู้เงินเขามาเยอะ ๆ กลับมาบอกพ่อ ๆ อาจารย์เล็กบอกว่า ถ้าอยาก
ทำงาน อยากรวยนะ กู้เงินเขามาเยอะ ๆ พ่อบอก #3# si55 sua55 thiw33 huaŋ33 (‘พูดจา
เหลวไหล’)

ส่วนครั้งที่ 2 และ 4 ใช้สัญลักษณ์ #2# และ #4# ทั้งสองครั้งเป็นการสลับจากภาษาจีน
แต่จี้เป็นภาษาไทย มีตัวบ่งชี้หน้าที่ตามลำดับ คือ “คือ” และ “เพราะ” ตามด้วยถ้อยคำภาษาไทย
เพื่อทำให้ถ้อยคำภาษาจีนแต่จี้ที่กล่าวมาก่อนมีความชัดเจนและเข้าใจมากขึ้น จี้วิเคราะห์ให้การ
สลับภาษามีหน้าที่ คือ การขยายความ

naŋ21 sɨ33 ɲuj33 kaŋ33 tsak21 seŋ55 koŋ33 si24 heŋ21 hok21 (‘คนเราเกิดมา
ควรจะทำงาน อย่าปล่อยเวลาผ่านไปอย่างไรประโยชน์’) #2# คือผมเป็นคนที่ว่า มองการทำงานเป็น
ความสุขนะ มองการทำงานเป็นความสุข ผมไม่ได้ไปดูที่ตัวเงินมากกว่า

si55 sua55 thiw33 huaŋ33 (‘พูดจาเหลวไหล’) #4# เพราะพ่อผมกู้เงินจากธนาคาร
เอเชีย ตอนนั้นกู้มาสองแสนคือตอนนั้น ช่วงสองพันห้าร้อยกว่า ก็ยัง ๆ 7 เปอร์เซ็นต์ 8 เปอร์เซ็นต์ 10
กว่าเปอร์เซ็นต์ ไม่ใช่ไปกู้เงินแล้วเขาให้คุณกู้นะ ต้องเอาญาติผมสองคนไปค้ำนะซะ แล้วสองแสนนี้ได้สี่
แสน แล้วทุกวันนี้ะ อย่างตอนพ่อผมทำแล้วแย้ เพราะว่า คืออย่างสมมติ โอเค 30 มิถุนายนนะ คุณ
เอาไปเท่าไร สี่แสน คุณต้องเอามาคืนให้หมด แล้ววันที่ 2 กรกฎาคม คุณมาเอาไปใหม่ะ เค้าก็ยังจี
ของเราอยู่แล้ว ว่า งวดหน้ามันขึ้นมา 15 เปอร์เซ็นต์เต็ม แต่ว่าไม่มีเงินไปให้เค้า ไม่มีก็ต้องเทขายไป

ราคาถูก อันนี้ได้กำไรก็ได้กำไรไอย่างหลักการจัดการอย่างอาจารย์เล็ก ถูกไหม ถูก ทุกวันนี้ทุกคนก็ใช้ระบบนี้ละ คือกู้เงินเค้าอย่างเดียว

สรุปจากตัวอย่างพบการสลับภาษาทั้งหมด 4 ครั้ง มีหน้าที่การยกถ้อยคำ 2 ครั้ง ตัวบ่งชี้หน้าที่ คือ “คือว่า” และ “บอก” ตามด้วยถ้อยคำภาษาจีนแต่จิวและหน้าที่การขยายความ 2 ครั้ง ตัวบ่งชี้หน้าที่ คือ “คือ” และ “เพราะ” ตามด้วยถ้อยคำภาษาไทย

หลังจากสรุปหน้าที่ของการสลับภาษาและตัวบ่งชี้หน้าที่ทั้งหมดแล้ว ผู้วิจัยจึงนับจำนวนนำไปคิดเป็นร้อยละและเสนอความถี่หน้าที่ของการสลับภาษาในรูปแบบของตาราง

ตัวอย่างตารางแสดงความถี่ของหน้าที่ของการสลับภาษาที่ปรากฏในการสนทนาของคนไทยเชื้อสายจีนในชุมชนเยาวราช

ตารางที่ 3.2 ความถี่หน้าที่ของการสลับภาษาปรากฏในการสนทนาของคนไทยเชื้อสายจีนในชุมชนเยาวราช

หน้าที่ของการสลับภาษา	ครั้ง	ร้อยละ
การยกถ้อยคำ		
การเจาะจงผู้รับสาร		
การอุทาน		
การซ้ำถ้อยคำเพื่อเน้นย้ำ		
การขยายความ		
การทำให้เป็นเรื่องส่วนตัว		
รวม		

หลังจากวิเคราะห์หน้าที่และตัวบ่งชี้หน้าที่ของการสลับภาษาของคนไทยเชื้อสายจีนในชุมชนเยาวราชเสร็จแล้ว ผู้วิจัยจึงนำผลการวิเคราะห์ที่ได้ไปสรุปและอภิปรายผลต่อไป

3.2.2 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะของการสลับภาษาของคนไทยเชื้อสายจีนในชุมชนเยาวราชกับความเป็นปึกแผ่นและหัวข้อการสนทนา

งานวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยต้องการตอบคำถามวิจัยที่ว่า ลักษณะของการสลับภาษาของคนไทยเชื้อสายจีนในชุมชนเยาวราชมีความสัมพันธ์กับตัวแปรทางสังคมอย่างไร โดยมุ่งวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทางสังคม 2 ตัวแปร คือ ความเป็นปึกแผ่นและหัวข้อการสนทนากับลักษณะของการสลับภาษา ได้แก่ ความถี่การสลับภาษา ชนิดของการสลับภาษาว่าเป็นการสลับภาษาภายในประโยค

(intra-sentential) หรือการสลับภาษาระหว่างประโยค (inter-sentential) และการใช้ภาษาหลักในการสลับภาษาภายในประโยค (intra-sentential) โดยได้ตั้งสมมติฐานไว้ คือ เมื่อสนทนากับคนที่มีความเป็นปึกแผ่น (solidarity) และสนทนาในหัวข้อการสนทนาที่เป็นเรื่องเกี่ยวกับวัฒนธรรมจีน คนไทยเชื้อสายจีนมีการสลับภาษาน้อยครั้งกว่า แต่สลับภาษาระหว่างประโยคมากกว่า และมีการใช้ภาษาจีนเป็นภาษาหลักมากกว่า เมื่อสนทนากับคนที่ไม่มีความเป็นปึกแผ่นและหัวข้อการสนทนาที่ไม่เกี่ยวกับวัฒนธรรมจีน ผู้วิจัยเชื่อว่า ในการสนทนาของผู้บอกภาษากับผู้ช่วยเก็บข้อมูลที่เป็นคนในครอบครัว เมื่อทั้งคู่มีความใกล้ชิด มีความเป็นปึกแผ่นซึ่งกันและกัน ยิ่งเป็นการสนทนาในหัวข้อเกี่ยวกับวัฒนธรรมจีน ผู้บอกภาษาไม่มีความจำเป็นที่ต้องสลับภาษา ทำให้จำนวนครั้งในการสลับภาษาเกิดขึ้นน้อย การสลับแต่ละครั้งก็เป็นการสลับระหว่างประโยค และภาษาหลักที่ใช้ก็เป็นภาษาจีนแต่จิวเพื่อแสดงความเป็นกลุ่มชาติพันธุ์หรือเป็นพวกพ้องเดียวกัน

หลังจากจัดระเบียบข้อมูลแล้ว ผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์ในการนับ คือ นับเฉพาะผลัดของผู้บอกภาษาเท่านั้นที่มีการสลับภาษาทั้งหมดกี่ครั้ง โดยนับตั้งแต่ผลัดแรกของผู้บอกภาษาในการสนทนา ผลัดการสนทนาที่วิเคราะห์จากผู้บอกภาษา 1 คน แบ่งเป็น ผลัดจากการสนทนากับคนที่มีความเป็นปึกแผ่นในหัวข้อเกี่ยวกับวัฒนธรรมจีน 15 ผลัดและที่ไม่เกี่ยวกับวัฒนธรรมจีน 15 ผลัด และผลัดจากการสนทนาของผู้บอกภาษากับคนที่ไม่มีความเป็นปึกแผ่นในหัวข้อเกี่ยวกับวัฒนธรรมจีน 15 ผลัด และที่ไม่เกี่ยวกับวัฒนธรรมจีน 15 ผลัด รวมคนละ 60 ผลัดโดยไม่คำนึงถึงความสั้นยาวของผลัดหรือระยะเวลาในการสนทนา สาเหตุที่ผู้วิจัยกำหนดจำนวนผลัดเพราะต้องการให้จำนวนผลัดของผู้บอกภาษาแต่ละคนเท่ากันและสัมพันธ์ไปกับตัวแปรที่ต้องการวิเคราะห์ ซึ่งผู้วิจัยได้ผลัดทั้งหมดจำนวน 1,200 ผลัด (ผู้บอกภาษา 20 คน คนละ 60 ผลัด รวมเป็น 1,200 ผลัด) มาทำการวิเคราะห์

ผู้วิจัยเริ่มวิเคราะห์ลักษณะของการสลับภาษาตามตัวแปรทางสังคมด้วยการนับความถี่ของการสลับภาษา ต่อมา พิจารณาว่าแต่ละครั้งที่สลับเป็นการสลับภาษาระหว่างประโยคหรือการสลับภาษาภายในประโยค และสุดท้าย เป็นการวิเคราะห์ภาษาหลักที่ใช้ในการสลับภาษาภายในประโยค ผู้วิจัยขอยกตัวอย่างการวิเคราะห์และการนำเสนอผลของลักษณะของการสลับภาษาตามตัวแปรทางสังคม ดังนี้

ผู้วิจัยเริ่มด้วยการนับจำนวนครั้งของการสลับภาษา (วิธีการนับจำนวนครั้งของการสลับภาษาคู่มือ 3.2.1) หลังจากนับเสร็จแล้ว จึงนำข้อมูลไปคิดเป็นร้อยละ วิธีการคิดเป็นร้อยละ เช่น จากจำนวนการสลับภาษาทั้งหมด คือ 179 ครั้ง เมื่อผู้บอกภาษาสนทนากับคนที่มีความเป็นปึกแผ่น มีการสลับภาษา 63 ครั้ง คำนวณเป็นร้อยละ คือ 63 คูณ 100 ทหาร 179 เท่ากับ 35.20 แล้วจึงนำเสนอผลที่ได้ในรูปแบบของตารางที่แสดงทั้งความถี่และร้อยละของการสลับภาษาตามตัวแปรความเป็นปึกแผ่นและหัวข้อการสนทนา ตามลำดับ

ตัวอย่างตารางแสดงความถี่ของการสลับภาษากับความเป็นปีกแผ่นของคนไทยเชื้อสายจีนใน
ชุมชนเยาวราช

ตารางที่ 3.3 ความถี่ของการสลับภาษากับความเป็นปีกแผ่นของคนไทยเชื้อสายจีนในชุมชนเยาวราช

ความเป็นปีกแผ่น	ครั้ง	ร้อยละ
มีความเป็นปีกแผ่นกับผู้ฟัง		
ไม่มีความเป็นปีกแผ่นกับผู้ฟัง		
รวม		

ตัวอย่างตารางแสดงความถี่ของการสลับภาษากับหัวข้อการสนทนาของคนไทยเชื้อสายจีนใน
ชุมชนเยาวราช

ตารางที่ 3.4 ความถี่ของการสลับภาษากับหัวข้อการสนทนาของคนไทยเชื้อสายจีนในชุมชนเยาวราช

หัวข้อการสนทนา	ครั้ง	ร้อยละ
หัวข้อวัฒนธรรมจีน		
หัวข้อไม่ใช่วัฒนธรรมจีน		
รวม		

ตัวอย่างตารางแสดงความถี่ของการสลับภาษากับความเป็นปีกแผ่นและหัวข้อการสนทนา
ของคนไทยเชื้อสายจีนในชุมชนเยาวราช

ตารางที่ 3.5 ความถี่ของการสลับภาษากับความเป็นปีกแผ่นและหัวข้อการสนทนาของคนไทยเชื้อสาย
จีนในชุมชนเยาวราช

ความเป็นปีกแผ่นและหัวข้อการสนทนา	ครั้ง	ร้อยละ
มีความเป็นปีกแผ่น-หัวข้อวัฒนธรรมจีน		
มีความเป็นปีกแผ่น-ไม่ใช่วัฒนธรรมจีน		
ไม่มีความเป็นปีกแผ่น-หัวข้อวัฒนธรรมจีน		
ไม่มีความเป็นปีกแผ่น-หัวข้อไม่ใช่วัฒนธรรมจีน		
รวม		

ส่วนการนำเสนอต่อมา คือ ความถี่และร้อยละของการสลับภาษาระหว่างประโยคและภายในประโยคกับตัวแปรความเป็นปีกแผ่นและหัวข้อการสนทนา ตัวอย่างการวิเคราะห์และนับจำนวนการสลับภาษาระหว่างประโยคและภายในประโยค เช่น

ตัวอย่าง (2) ตัดมาเฉพาะผลัดของผู้บอกภาษาที่กำลังสนทนาเกี่ยวกับหัวข้อวันตรุษจีนกับผู้ช่วยเก็บข้อมูลที่เป็นคนในชุมชน

สารทจีนหรือ ถ้าเป็นตรุษจีน เค้าเรียก #5#jia33 ɲuaj21 tshiw33 ʔk21(‘วันที่หนึ่งเดือนที่หนึ่ง’)((หัวเราะ)) (.) แล้วหนูไม่รู้หรือฮ้า ((หัวเราะ))

จากตัวอย่าง (2) จุดที่มีการสลับภาษาใช้สัญลักษณ์ #5# เป็นการสลับภาษาครั้งที่ 5 ของการสนทนา แต่เมื่อนับจัดให้เป็นการสลับภาษาภายในประโยค 1 ครั้ง คือ เค้าเรียก #5#jia33 ɲuaj21 tshiw33 ʔk21(‘วันที่หนึ่งเดือนที่หนึ่ง’)

ตัวอย่าง (3) ตัดมาเฉพาะผลัดของผู้บอกภาษาที่กำลังสนทนาเกี่ยวกับหัวข้อการทำมาหากินกับผู้ช่วยเก็บข้อมูลที่เป็นคนในชุมชน

ก็ของแม่นั้นะ ก็คือ ต้องช่วยกัน พี่น้องเนีย #6# tua33 tse42 kaʔ21 ɲuaʔ55 huaj21 sia33 sa33 tsuaʔ51 tsoj21 (‘พี่สาวคนโตกับฉันมีอายุห่างกันมาก’) #7# เค้าสามารถทำงานบ้านหาเงินช่วย

จากตัวอย่าง (3) จุดที่มีการสลับภาษามี 2 ครั้ง ใช้สัญลักษณ์ #6# และ #7# เป็นการสลับภาษาครั้งที่ 6 และ 7 ของการสนทนา แต่เมื่อนับจัดให้เป็นการสลับภาษาระหว่างประโยคทั้ง 2 ครั้ง คือ

ครั้งที่ 1 สัญลักษณ์ #6# สลับจากประโยคภาษาไทยไปเป็นประโยคภาษาจีนแต่จั่ว

ก็ของแม่นั้นะ ก็คือ ต้องช่วยกัน พี่น้องเนีย #6# tua33 tse42 kaʔ21 ɲuaʔ55 huaj21 sia33 sa33 tsuaʔ51 tsoj21 (‘พี่สาวคนโตกับฉันมีอายุห่างกันมาก’)

ครั้งที่ 2 สัญลักษณ์ #7# สลับจากประโยคภาษาจีนแต่จั่วไปเป็นประโยคภาษาไทย

tua33 tse42 ka ʔ21 ʔua ʔ55 huaj21 sia33 sa33 tsua ʔ51 tsoj21 ('พี่สาวคนโตกับฉัน มีอายุห่างกันมาก') #7# เคยสามารถทำงานบ้าน หาเงินช่วย

เมื่อนับจำนวนของการสลับภาษาระหว่างประโยคและภายในประโยคเสร็จแล้ว ผู้วิจัยนำ จำนวนครั้งที่ได้ไปคิดเป็นร้อยละ หลังจากนั้น จึงนำเสนอความถี่และร้อยละของการสลับภาษา ระหว่างประโยคและภายในประโยคกับตัวแปรความเป็นปีกแผ่นและหัวข้อการสนทนาตามลำดับ

ตัวอย่างตารางแสดงความถี่ของการสลับภาษาระหว่างประโยค/ภายในประโยคกับความเป็น ปีกแผ่นของคนไทยเชื้อสายจีนในชุมชนเยาวราช

ตารางที่ 3.6 ความถี่ของการสลับภาษาระหว่างประโยค/ภายในประโยคกับความเป็นปีกแผ่นของคน ไทยเชื้อสายจีนในชุมชนเยาวราช

ความเป็นปีกแผ่นและหัวข้อการสนทนา	ครั้ง	ร้อยละ
มีความเป็นปีกแผ่น-หัวข้อวัฒนธรรมจีน		
มีความเป็นปีกแผ่น-ไม่ใช่วัฒนธรรมจีน		
ไม่มีความเป็นปีกแผ่น-หัวข้อวัฒนธรรมจีน		
ไม่มีความเป็นปีกแผ่น-หัวข้อไม่ใช่วัฒนธรรมจีน		
รวม		

ตัวอย่างตารางแสดงความถี่ของการสลับภาษาระหว่างประโยค/ภายในประโยคกับหัวข้อการ สนทนาของคนไทยเชื้อสายจีนในชุมชนเยาวราช

ตารางที่ 3.7 ความถี่ของการสลับภาษาระหว่างประโยค/ภายในประโยคกับหัวข้อการสนทนาของคน ไทยเชื้อสายจีนในชุมชนเยาวราช

หัวข้อการสนทนา	การสลับภาษา				รวม
	ระหว่างประโยค		ภายในประโยค		
	ครั้ง	ร้อยละ	ครั้ง	ร้อยละ	
หัวข้อวัฒนธรรมจีน					
หัวข้อไม่ใช่วัฒนธรรมจีน					

ตัวอย่างตารางความถี่ของการสลับภาษาระหว่างประโยค/ภายในประโยคกับความเป็น ปีกแผ่นและหัวข้อการสนทนาของคนไทยเชื้อสายจีนในชุมชนเยาวราช

ตารางที่ 3.8 ความถี่ของการสลับภาษาระหว่างประโยค/ภายในประโยคกับความเป็นปีกแผ่นและ หัวข้อการสนทนาของคนไทยเชื้อสายจีนในชุมชนเยาวราช

ความเป็นปีกแผ่น- หัวข้อการสนทนา	การสลับภาษา				
	ระหว่างประโยค		ภายในประโยค		รวม
	ครั้ง	ร้อยละ	ครั้ง	ร้อยละ	
มีความเป็นปีกแผ่น- หัวข้อวัฒนธรรมจีน					
มีความเป็นปีกแผ่น- หัวข้อไม่ใช่วัฒนธรรมจีน					
ไม่มีความเป็นปีกแผ่น- หัวข้อวัฒนธรรมจีน					
ไม่มีความเป็นปีกแผ่น- หัวข้อไม่ใช่วัฒนธรรมจีน					

ส่วนสุดท้ายของการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะของการสลับภาษาของคนไทยเชื้อสายจีนในชุมชนเยาวราชกับความเป็นปีกแผ่นและหัวข้อการสนทนาคือ การวิเคราะห์ภาษาหลักที่ใช้ในการสลับภาษาภายในประโยค (intra-sentential) ผู้วิจัยต้องการวิเคราะห์การสลับภาษาภายในประโยค (intra-sentential) ทั้งหมด ทั้งประโยคที่มีภาษาไทยเป็นภาษาหลักและประโยคที่มีภาษาจีนแต่ใจเป็นภาษาหลัก โดยอาศัยแนวคิดและหลักการของแบบจำลองกรอบภาษาหลัก (the matrix language frame model) (Myers- Scotton, 1993b) (ดู 2.1.1) เพื่อพิสูจน์ว่า การเลือกใช้ภาษาใดเป็นภาษาหลักในการสลับภาษานั้นมีความสัมพันธ์กับตัวแปรสังคม คือ ความเป็นปีกแผ่นและหัวข้อการสนทนา โดยผู้วิจัยเชื่อว่า เมื่อผู้บอกภาษาสนทนากับคนในครอบครัวซึ่งมีความเป็นปีกแผ่นซึ่งกันและกันในหัวข้อเกี่ยวกับวัฒนธรรมจีน ผู้บอกภาษาใช้ภาษาจีนแต่ใจเป็นภาษาหลักเพื่อแสดงความเป็นกลุ่มชาติพันธุ์เดียวกัน

ตัวอย่างการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยแนวคิดและหลักการของแบบจำลองกรอบภาษาหลัก (the matrix language frame model) (Myers- Scotton, 1993b)

ตัวอย่าง (4) ตัดมาเฉพาะผลัดของผู้บอกภาษาที่กำลังสนทนาเกี่ยวกับหัวข้อการค้าขายกับผู้ช่วยเก็บข้อมูลที่เป็นคนนอกชุมชน

ที่ร้าน #8# *ɲow55 jiŋ21 pia251* ('ขนมชนิดหนึ่งทำจากถั่วและเมล็ดธัญพืช 5 ชนิด') เนีย
ขายดีที่สุด

จากตัวอย่าง (4) พบว่า หน่วยคำไวยากรณ์ทั้งหมดเป็นภาษาไทย คำที่สลับ *ɲow55 jiŋ21 pia251* ('ขนมชนิดหนึ่งทำจากถั่วและเมล็ดธัญพืช 5 ชนิด') ถูกจำกัดอยู่ในตำแหน่งเฉพาะของภาษาไทย มีตัวบ่งชี้เรื่อง (topic marker) 'เนีย' กำหนดตำแหน่งอยู่ และเป็นประโยคที่ไม่มีการละเมิดกฎไวยากรณ์ของภาษาไทยดังนั้น วิเคราะห์ได้ว่า ประโยคจากตัวอย่าง (4) เป็นประโยคที่มีภาษาไทยเป็นภาษาหลัก 1 ประโยค

ตัวอย่าง (5) ตัดมาเฉพาะผลัดของผู้บอกภาษาที่กำลังสนทนาเกี่ยวกับสภาพอากาศกับผู้ช่วยเก็บข้อมูลที่เป็นคนในชุมชน

lɕ55 khia221 ki33 ho2cia33 khɕ55 ('คุณหยิบร่มหนึ่งคันไป') #9# ปั่นเกล้า
คุณ หยิบ คัน ร่ม ไป

จากตัวอย่าง (5) มีการลำดับคำตามไวยากรณ์ของภาษาจีนแต้จิ๋ว เห็นได้ชัดจากตำแหน่งการวางลักษณะนามหน้าคำนาม *ki33* ('คัน') *ho2cia33* ('ร่ม') หน่วยคำไวยากรณ์ทั้งหมดเป็นภาษาจีนแต้จิ๋ว และเป็นประโยคที่ไม่มีการละเมิดกฎไวยากรณ์ของภาษาจีนแต้จิ๋ว ดังนั้น วิเคราะห์ได้ว่า ประโยคจากตัวอย่าง (5) เป็นประโยคที่มีภาษาจีนแต้จิ๋วเป็นภาษาหลัก 1 ประโยค

เมื่อนับจำนวนประโยคที่มีภาษาไทยเป็นภาษาหลักและประโยคที่มีภาษาจีนแต้จิ๋วเป็นภาษาหลักแล้ว จึงนำจำนวนประโยคที่ได้ไปคิดเป็นร้อยละ เช่น จากงานวิจัยนำร่อง ประโยคที่มีการสลับภาษาภายในทั้งหมดมี 116 ประโยค เมื่อสนทนากับคนที่มีความเป็นปึกแผ่น ใช้ภาษาจีนเป็นภาษาหลัก 10 ประโยค คิดเป็นร้อยละ คือ 10 คูณ 100หารด้วย 116 เท่ากับ 8.62 หลังจากนั้น จึงนำเสนอความถี่และร้อยละของการใช้ภาษาจีนและภาษาไทยเป็นภาษาหลักตามตัวแปรความเป็นปึกแผ่นและหัวข้อการสนทนา ตามลำดับ

ตัวอย่างตารางแสดงความถี่ของการใช้ภาษาจีน/ภาษาไทยเป็นภาษาหลักกับความเป็นปึกแผ่นของคนไทยเชื้อสายจีนในชุมชนเยาวราช

ตารางที่ 3.9 ความถี่ของการใช้ภาษาจีน/ภาษาไทยเป็นภาษาหลักกับความถี่ของคนไทยเชื้อสายจีนในชุมชนเยาวราช

ความเป็นปึกแผ่น	ภาษาหลัก				
	ภาษาจีนแต้จิ๋ว		ภาษาไทย		รวม
	ประโยค	ร้อยละ	ประโยค	ร้อยละ	
มีความเป็นปึกแผ่นกับผู้ฟัง					
ไม่มีความเป็นปึกแผ่นกับผู้ฟัง					

ตัวอย่างตารางแสดงความถี่ของการใช้ภาษาจีน/ภาษาไทยเป็นภาษาหลักกับหัวข้อการสนทนาของคนไทยเชื้อสายจีนในชุมชนเยาวราช

ตารางที่ 3.10 ความถี่ของการใช้ภาษาจีน/ภาษาไทยเป็นภาษาหลักกับหัวข้อการสนทนาของคนไทยเชื้อสายจีนในชุมชนเยาวราช

หัวข้อการสนทนา	ภาษาหลัก				
	ภาษาจีนแต้จิ๋ว		ภาษาไทย		รวม
	ประโยค	ร้อยละ	ประโยค	ร้อยละ	
วัฒนธรรมจีน					
ไม่ใช่วัฒนธรรมจีน					

ตัวอย่างตารางความถี่ของการใช้ภาษาจีน/ภาษาไทยเป็นภาษาหลักกับความถี่ของหัวข้อการสนทนาของคนไทยเชื้อสายจีนในชุมชนเยาวราช

ตารางที่ 3.11 ความถี่ของการใช้ภาษาจีน/ภาษาไทยเป็นภาษาหลักกับความเป็นปีกแผ่นและหัวข้อการสนทนาของคนไทยเชื้อสายจีนในชุมชนเยาวราช

ความเป็นปีกแผ่น- หัวข้อการสนทนา	ภาษาหลัก				
	ภาษาจีนแต้จิ๋ว		ภาษาไทย		รวม
	ประโยค	ร้อยละ	ประโยค	ร้อยละ	
มีความเป็นปีกแผ่น- หัวข้อวัฒนธรรมจีน					
มีความเป็นปีกแผ่น- หัวข้อไม่ใช่วัฒนธรรมจีน					
ไม่มีความเป็นปีกแผ่น- หัวข้อวัฒนธรรมจีน					
ไม่มีความเป็นปีกแผ่น- หัวข้อไม่ใช่วัฒนธรรมจีน					

เมื่อนำเสนอผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะของการสลับภาษาของคนไทยเชื้อสายจีนในชุมชนเยาวราชกับความเป็นปีกแผ่นและหัวข้อการสนทนาทั้งหมดแล้ว จึงสรุปและอภิปรายผลต่อไป

3.2.3 การวิเคราะห์เงื่อนไขทางวากยสัมพันธ์ของการสลับภาษาของคนไทยเชื้อสายจีนในชุมชนเยาวราช

ผู้วิจัยต้องการวิเคราะห์เงื่อนไขทางวากยสัมพันธ์ของการสลับภาษาโดยรวมประโยคที่มีการสลับภาษาภายในประโยคทั้งประโยคที่มีภาษาไทยเป็นภาษาหลักและภาษาจีนแต้จิ๋วเป็นภาษาหลักเพื่อนำมาหาโครงสร้างของประโยค เพราะผู้วิจัยตั้งสมมติฐานว่าการสลับภาษาไทยกับภาษาจีนแต้จิ๋วของคนไทยเชื้อสายจีนในชุมชนเยาวราชขึ้นอยู่กับเงื่อนไขทางวากยสัมพันธ์ของภาษาและสามารถบอกเงื่อนไขทางวากยสัมพันธ์ของการสลับภาษาภายในประโยค (intra-sentential code-switching) ได้ โดยเริ่มวิเคราะห์จากชนิดของคำและตำแหน่งที่สลับ เกณฑ์การจำแนกชนิดของคำผู้วิจัยอาศัยเกณฑ์ที่เสนอในงานชนิดของคำในภาษาไทย: การวิเคราะห์ทางวากยสัมพันธ์ของอมราประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (2553) ซึ่งใช้ทฤษฎีทางวากยสัมพันธ์ คือ ทฤษฎีไวยากรณ์พึ่งพาศัพท์การก (Lexicase Dependency Grammar) แบ่งคำในภาษาไทยออกเป็น 8 ชนิด ได้แก่ คำกริยา คำนาม

คำคุณศัพท์ คำบุพบท คำวิเศษณ์ คำสันธาน คำปริมาณ และคำอนุภาค ผู้วิจัยเห็นว่า เกณฑ์การปรากฏร่วมกับคำอื่นจากงานวิจัยของอมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (2553) สามารถนำมาใช้พิจารณาชนิดของคำในภาษาจีนแต้จิ๋วได้ด้วย ดังนั้น ผู้วิจัยจึงใช้เกณฑ์เดียวกันนี้มาพิจารณาชนิดของคำในภาษาจีนแต้จิ๋ว

เมื่อวิเคราะห์ชนิดของคำและตำแหน่งที่สลับภาษาแล้ว ผู้วิจัยจึงนำข้อมูลมาพิสูจน์ว่า การสลับภาษาที่เกิดในโครงสร้างทางวากยสัมพันธ์ของภาษาใดภาษาหนึ่งต้องไม่ละเมิดกฎไวยากรณ์ของภาษานั้น โดยมุ่งพิจารณาการไม่ละเมิดกฎการลำดับคำ กฎการปรากฏร่วมของกริยาในหน่วยสร้างกริยาเรียง และคำแรกที่สลับต้องไม่เป็นคำไวยากรณ์ตัวอย่างการวิเคราะห์ เช่น

ตัวอย่าง (6) ตัดมาเฉพาะผลัดของผู้บอกภาษาที่กำลังสนทนาเกี่ยวกับหัวข้อการค้าขายกับผู้ช่วยเก็บข้อมูลที่เป็นคนในชุมชน

แม่ขาย sa33 khow11 (‘เสื้อผ้า’)

โครงสร้างของประโยคที่มีการสลับภาษามีโครงสร้างเหมือนประโยคภาษาไทย คือ แม่ขาย เสื้อผ้า และประโยคภาษาจีนแต้จิ๋ว ʔa33 ma21 (‘แม่’) boj24 (‘ขาย’) sa33 khow21(‘เสื้อผ้า’) เปรียบเทียบโครงสร้างประโยคได้ ดังนี้

[[แม่]^{NP} [ขาย sa33 khow21]^{VP}]^S

[[แม่]^{NP} [ขายเสื้อผ้า]^{VP}]^S

[[ʔa33 ma21]^{NP} [boj24 sa33 khow21]^{VP}]^S

การพิจารณาคำที่สลับ sa33 khow21(‘เสื้อผ้า’)ว่าเป็นคำนามภาษาจีนแต้จิ๋ว พิสูจน์ได้จากปรากฏหลังคำกริยา ขาย และไม่ปรากฏร่วมกับ boj21(‘ไม่’)ซึ่งเป็นเกณฑ์การพิจารณาชนิดของคำนาม คือ ไม่สามารถพูด *boj21 (‘ไม่’) sa33 khow21(‘เสื้อผ้า’)ได้

ส่วนตำแหน่งที่สลับ คือ กริยาวลี [ขาย sa33 khow21]มีคำกริยา ขายที่เป็นส่วนหลัก ที่มีโครงสร้างเดียวกันทั้งวลีที่สลับภาษา วลีภาษาไทย และวลีภาษาจีนแต้จิ๋ว การสลับภาษาในประโยคนี้ ไม่มีการละเมิดไวยากรณ์ของภาษา ไม่มีการละเมิดกฎการลำดับคำ และคำแรกที่สลับก็ไม่เป็นคำไวยากรณ์

หลังจากวิเคราะห์ประโยคที่มีการสลับภาษาในรูปแบบเดียวกันนี้ทั้งหมดแล้ว ผู้วิจัยจึงนำมาพิจารณาเงื่อนไขทางวากยสัมพันธ์ว่าประกอบด้วยเงื่อนไขใดบ้าง สนับสนุนหรือคัดค้านสมมติฐาน เพื่อนำไปสรุปและอภิปรายผลต่อไป

บทที่ 4

หน้าที่ของการสลับภาษาของคนไทยเชื้อสายจีนในชุมชนเยาวราช

บทนี้เสนอผลการวิเคราะห์หน้าที่ของการสลับภาษาของคนไทยเชื้อสายจีนในชุมชนเยาวราช โดยผู้วิจัยให้นิยามความหมายหน้าที่ของการสลับภาษา คือ วัตถุประสงค์หรือเป้าหมายอย่างใดอย่างหนึ่งที่เกิดขึ้นด้วยการสลับภาษาของผู้พูดเพื่อการสื่อสารและสามารถระบุได้ด้วยตัวบ่งชี้หน้าที่ (function marker)

ผู้วิจัยใช้แนวทางการวิเคราะห์หน้าที่ของการสลับภาษาในงานของกัมเปิร์ซ (Gumperz, 1982) เพื่อวิเคราะห์หน้าที่ของการสลับภาษาจากข้อมูลการสนทนาทั้งหมด ข้อมูลได้มาจากการบันทึกเสียงบทสนทนายาระหว่างผู้บอกภาษาชาวไทยเชื้อสายจีนแต่จิวในชุมชนเยาวราชจำนวน 20 คน กับผู้ช่วยเก็บข้อมูลทั้งที่เป็นคนในและนอกชุมชน ผู้วิจัยกำหนดให้คนในชุมชน คือ สมาชิกในครอบครัวหรือคนที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับผู้บอกภาษา ผู้ช่วยเก็บข้อมูลที่เป็นคนในชุมชนมี 20 คน ตามจำนวนผู้บอกภาษา มีสถานะเป็นลูก สามีภรรยา พี่น้อง ลูกพี่ลูกน้องหรือญาติกับผู้บอกภาษา ทั้งหมดพูดได้สองภาษาทั้งภาษาไทยและภาษาจีนแต่จิว และอาศัยอยู่ในบ้านหรือละแวกเดียวกันกับผู้บอกภาษา ในขณะที่ผู้ช่วยเก็บข้อมูลที่เป็นคนนอกชุมชนต้องไม่มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องคุ้นเคยกับผู้บอกภาษามาก่อนเลย งานวิจัยนี้ ผู้ช่วยเก็บข้อมูลที่เป็นคนนอกชุมชนมี 2 คน แต่ละคนรับผิดชอบในการเก็บข้อมูลจากผู้บอกภาษา 10 คน ผู้ช่วยทั้ง 2 คน พูดภาษาไทยและภาษาจีนแต่จิวได้เป็นอย่างดี ส่วนหัวข้อที่ใช้สนทนาทั้งที่เกี่ยวข้องและไม่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมจีน ในการวิเคราะห์หน้าที่ของการสลับภาษา ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลทั้งหมดโดยไม่คำนึงถึงตัวแปรทางสังคม จุดมุ่งหมายในการวิเคราะห์หน้าที่ของการสลับภาษา คือ 1) วิเคราะห์หน้าที่ทุกครั้งที่มีการสลับภาษาในข้อมูลทั้งหมด ทั้งการสลับจากภาษาจีนแต่จิวไปเป็นภาษาไทยและการสลับจากภาษาไทยไปเป็นภาษาจีนแต่จิว และ 2) ระบุตัวบ่งชี้หน้าที่แต่ละประเภท ส่วนขอบเขตของการวิเคราะห์หน้าที่ของการสลับภาษา คือ วิเคราะห์เฉพาะการสลับภาษาที่เกิดเฉพาะผลัดของผู้บอกภาษาเท่านั้น ทั้งที่สลับจากภาษาจีนแต่จิวเป็นภาษาไทยและจากภาษาไทยเป็นภาษาจีนแต่จิว หลังจากทีสรุปหน้าที่ของการสลับภาษาและตัวบ่งชี้หน้าที่ทั้งหมดแล้ว ผู้วิจัยรวมความถี่ของแต่ละหน้าที่ที่พบ เพื่อแจกแจงว่าหน้าที่ของการสลับภาษาใดที่พบมากที่สุด และรองลงมาตามลำดับ สัญลักษณ์ที่สำคัญในการวิเคราะห์ คือ ครั้งที่สลับภาษาของผู้บอกภาษาแต่ละคน โดยผู้วิจัยใช้สัญลักษณ์ #ตัวเลข# เพื่อระบุจุดที่มีการสลับภาษาและใส่ตัวเลข เช่น #1# เพื่อบอกว่าเป็นการสลับภาษาครั้งที่ 1 ซึ่งการใส่ตัวเลขทำให้ง่ายต่อการนับจำนวนในการวิเคราะห์

เมื่อวิเคราะห์ข้อมูลทั้งหมดจากการสนทนาของผู้บอกภาษาชาวไทยเชื้อสายจีนแต่จิวที่เป็นผู้รู้ทั้งภาษาไทยและภาษาจีนแต่จิวจำนวน 20 คน พบหน้าที่ของการสลับภาษา 7 หน้าที่ เรียงลำดับจากหน้าที่ที่พบมากที่สุดไปน้อยที่สุด ได้แก่

1. การยกถ้อยคำ (Quotation)
2. การซ้ำถ้อยคำเพื่อเน้นย้ำ (Reiteration)
3. การขยายความ (Message qualification)
4. การทำให้เป็นเรื่องส่วนตัว (Personalization)
5. การอุทาน (Interjection)
6. การเจาะจงผู้รับสาร (Addressee specification)
7. การเบี่ยงบัง (Hedging)

ผู้วิจัยตั้งสมมติฐานว่า หน้าที่ของการสลับภาษามี 6 หน้าที่ ได้แก่ การยกถ้อยคำ การเจาะจงผู้รับสาร การอุทาน การซ้ำถ้อยคำเพื่อเน้นย้ำ การขยายความ และการทำให้เป็นเรื่องส่วนตัว ส่วนหน้าที่ของการสลับภาษาที่ตั้งสมมติฐานว่าพบมากที่สุด คือ การยกถ้อยคำ จากการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งหมดพบว่า ตรงกับที่ตั้งสมมติฐานไว้ทั้ง 6 หน้าที่ แต่ในการสลับภาษาของคนไทยเชื้อสายจีนในชุมชนเยาวราช ผู้วิจัยพบเพิ่มอีก 1 หน้าที่ คือ การเบี่ยงบัง ส่วนหน้าที่ที่พบมากที่สุด คือ การยกถ้อยคำ ซึ่งตรงกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

4.1 รายละเอียดหน้าที่ของการสลับภาษา

4.1.1 การยกถ้อยคำ (Quotation)

จากการวิเคราะห์บทสนทนาของคนไทยเชื้อสายจีนในชุมชนเยาวราช พบการสลับภาษาเพื่อยกถ้อยคำเป็นจำนวนมากที่สุด ซึ่งเป็นการยกถ้อยคำของบุคคลอื่น ถ้อยคำที่ใช้ทั่วไปในสังคม และถ้อยคำหรือสำนวนที่มาจากหนังสือ ผู้วิจัยพบหน้าที่นี้เฉพาะในการสลับจากจากภาษาไทยเป็นภาษาจีนแต่จิว โดยมีตัวบ่งชี้หน้าที่การยกถ้อยคำ **คือ คี๊วว่า เป็น เรียก เรียกว่า บอก บอกว่า** ตามด้วยการยกถ้อยคำภาษาจีนแต่จิว เช่น

ตัวอย่างที่ 1

ปรากฏว่าผมไปเรียนลัทธิคอมมิวนิสต์จากด็อกเตอร์ซุนยัตเซ็น คือ #8# suŋ33 toŋ33 sua33 siŋ33 sæ33 ti33³ s#33 siaŋ24 ('แนวความคิดของซุนยัตเซ็น') #9# คำเขียนหมดเลยคือว่า อันไหนเป็น #10# sia21 huaj21 tsu33 ŋi55 ('ลัทธิสังคมนิยม') #11# สังคมนิยม อันไหนเป็น #12# kaŋ21 sua24 tsu33 ŋi55 ('ลัทธิคอมมิวนิสต์') #13# อันไหนเป็น #14# ts#33 piŋ33 kæ33 ('ลัทธินายทุน') #15# อันไหนเป็น #16# miŋ21 tsu24 ('ประชาธิปไตย') #17# ประชาธิปไตย คำสอนละเอียด คำเขียนละเอียด คำเขียนดีมากเลย ปรากฏว่ามันไม่ได้น่ากลัวอะไรมากมาย ประมาณนั้นอะนะ

ตัวอย่างที่ 1 การสลับภาษาในครั้งที่ 8, 10, 12 และ 14 เป็นการสลับจากภาษาไทยเป็นภาษาจีนแต้จิ๋ว ปรากฏตัวบ่งชี้หน้าที่ คือ เป็น ตามด้วยถ้อยคำภาษาจีนแต้จิ๋ว

ตัวอย่างที่ 2

สารทจีนหรือ ถ้าเป็นตรุษจีนเค้าเรียก #2# tsia21 ŋuaj21 tshiw33 ŋk21 ('วันที่หนึ่งเดือนอ้าย') #3# ไข่มุ่ แล้วหนูไม่รู้หรืออ้อ ((หัวเราะ))

ทุกคนไม่มีใครดีไปตลอด ไม่มีใครเลวไปตลอด คนเลวดวงไม่ดี แต่ถ้าหากว่าเราเรียก #21# ŋk55 heŋ33 ji21 tek21 huaŋ33 tsuj42 ('หนึ่งการกระทำ สองคุณธรรม ดวงชะตา')⁴ #22# ก็จะช่วยได้

ถ้าคุณไปทำงานกับเค้า วันเดือนปีเกิดเค้าดูละ เค้าดูคุณลักษณะ คุณอะไรต่าง ๆ ทำไมเค้าต้องดู เพราะว่าราศีนี้ละ เค้ามี เค้าเรียกว่า #94# sa33 ha55 ('ราศีกลุ่มละ 3 ราศี 3 นักษัตรที่เป็นมิตรกัน')

ตัวอย่างที่ 2 การสลับภาษาในครั้งที่ 2, 21 และ 94 เป็นการสลับจากภาษาไทยเป็นภาษาจีนแต้จิ๋ว ปรากฏตัวบ่งชี้หน้าที่ เรียก เรียกว่า ตามด้วยถ้อยคำภาษาจีนแต้จิ๋ว

³ ti33 เป็นภาษาเขียน ใช้เมื่อเป็นทางการ ผู้พูดมักมีการศึกษา ส่วนภาษาพูดใช้ kaj21 ('ของ')

⁴ ผู้วิจัยถอดเสียงตามที่ได้ยิน ที่ถูกนำจะพูดว่า ŋk55 tek55 ji21 heŋ33 sam33 huaŋ33 tsuj42 ('หนึ่งการกระทำ สองคุณธรรม สามดวงชะตา')

ตัวอย่างที่ 3

อย่างทองคำอย่างนี้ เพื่อนผมคนหนึ่งเค้าจะเก่งมาก เค้าเคยซื้อสะสม ๆ นะ ตอนสองหมื่นห้า เค้าเททิ้งหมดเลย เค้าบอกว่าเป็นไปได้ที่จะเลยราคานี้ แล้วจริง ๆ ทุกวันนี้ยังขึ้น แล้วยังบอกว่า ไข่ จิตติบอกว่า สามหมื่น บอกว่า #49# tsek21 ʔak24 si33 li24 haj33 naŋ24 (‘บาปกรรม ทำร้าย คน’) #50# เป็นไปไม่ได้ที่จะติดอยู่ ไข่ของผมตอนนั้นก็ยังมี แต่ว่าผมขายไป ๆ เรื่อย ๆ หมื่นห้าผมก็ เกลี้ยงแล้ว ไม่เหลือแล้ว ((หัวเราะ))

สมัยก่อนผมเรียนคอมเมอร์ซเค้าบอกบ้าน โอโห บ้านไต้ตรงหัวมุมท่าเล ไต้ตรงหัวมุมนี่นะดี ที่สุด แต่คนจีนบอก #96# tshoŋ33 hua33 sua ʔ21 khi21 taŋ24 (‘พลังเคราะห์ภัยปะทะหนัก’)

ตัวอย่างที่ 3 การสลับภาษาในครั้งที่ 49 และ 96 เป็นการสลับจากภาษาไทยเป็นภาษาจีน แต่จิว ปรากฏตัวบ่งชี้หน้าที่ บอกว่า บอก ตามด้วยถ้อยคำภาษาจีนแต่จิว

ผู้วิจัยไม่พบการสลับจากภาษาจีนแต่จิวเพื่อยกถ้อยคำภาษาไทยเลย การสลับภาษาในหน้าที่ นี้ทั้งหมดเป็นการสลับจากภาษาไทยเพื่อยกถ้อยคำภาษาจีนแต่จิว ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากสาเหตุสอง ประการ คือ ประการแรก ผู้บอกภาษาในงานวิจัยครั้งนี้ทั้ง 20 คน เป็นคนไทยเชื้อสายจีนรุ่นที่ 2 ที่ เกิดและเติบโตในชุมชนเยาวราช และเป็นผู้รู้สองภาษาที่ใช้ทั้งสองภาษาได้เป็นอย่างดี และจากการ สังเกตอย่างใกล้ชิดของผู้วิจัยเองเมื่อเข้าไปในชุมชนก็พบว่า ผู้บอกภาษาทั้งหมดพูดภาษาจีนแต่จิวได้ คล่องแคล่ว ทำให้เมื่อพูดภาษาจีนแต่จิวไม่มีความจำเป็นต้องสลับภาษาเพื่อยกถ้อยคำภาษาไทยใน เรื่องที่กำลังพูดอยู่ ตรงข้ามกับการสนทนาด้วยภาษาไทยที่ส่วนใหญ่มักสลับด้วยการยกเอาถ้อยคำใน ภาษาจีนแต่จิวที่เกี่ยวข้องและมีอิทธิพลกับการดำเนินชีวิตประจำวัน อาทิ ความเป็นอยู่ ความเชื่อ ประเพณีของชาวจีน ฯลฯ และสาเหตุอีกประการหนึ่งอาจเป็นเพราะไม่มีถ้อยคำนั้นในภาษาไทย หรือไม่มีถ้อยคำที่สามารถใช้แทนกันได้ จึงจำเป็นต้องยกเอาถ้อยคำจากภาษาจีนแต่จิวมาสลับใช้ในการสนทนา

ถ้อยคำภาษาจีนแต่จิวที่ยกมาสลับแบ่งได้เป็น 6 ประเภท ดังนี้

- 1) งานเทศกาล เช่น kaw33 ŋuaj21 tsæ33 (‘กินเจเดือนเก้า’) tsia33 ŋuaj21 (‘ตรุษจีน’)
- 2) สถานที่ เช่น haj33 ŋua21 sæ33 sua33 (‘สุสานสุขาวดี’) taŋ33 sæ33 (‘ชื่อ ตำบลในเมืองจีน’)
- 3) เทพเจ้า เช่น tua21 law21 ʔa ʔ24 (‘เจ้าพ่อเสือ’) taj21 sia ʔ24 huk21 tsow24 (‘เจ้าพ่อแห่งเจีย’) ti21 tsan21 ʔuaŋ51 (‘พระโพธิสัตว์’)

- 4) ดวงชะตา ราศี นักษัตร เช่น *sia21 tow21* ('ปีเถาะ') *sa33 ha55* ('ราศีกลุ่มละ 3 ราศี') *boj24 kuaj21* ('กระจกยันต์แปดทิศ')
- 5) ประวัติศาสตร์ ตำนาน เช่น *sa33 ji21 kia33* ('หนังสือสามอักษร') *tseŋ33 kuaŋ24 hiaŋ21 buŋ51* ('หนังสือโบราณเพิ่มโลกทัศน์') *tsi24 te24 tsuŋ33 ɲuj24* ('ความเป็นมาของแซ่')
- 6) คติ คำคม หลักคำสอน เช่น
naŋ21 saɛ33 ɲuj33 kaŋ33 tsak33 seŋ24 koŋ33 si21 heŋ21 hok21 ('คนเรา
 เกิดมาแล้วทำงานจนประสบความสำเร็จถือว่าเป็นความสุข')
- bo21 sia24 bo21 hoŋ51 ɲua24 ɦa33 bo21 ka21 pak21 jik55 bo21
 naŋ21 leŋ21 ka21* ('จะอย่างไร หากฉันไม่สอน วันข้างหน้าไม่มีใครสอน')
- thi33 ti21 ɲuan21 ɦiŋ51 hu33 tiw51 hoŋ21 huaŋ33* ('แรกกำเนิดเกิดฟ้าดิน
 เกิดแผ่นดินเหนือผืนน้ำ')

การยกถ้อยคำทั้งหมดที่กล่าวมาข้างต้นสนับสนุนว่า เมื่อผู้รู้สองภาษาไม่รู้จะใช้ถ้อยคำใดให้ตรงกับเรื่องที่กำลังพูดอยู่ในภาษานั้น การสลับไปใช้อีกภาษาหนึ่งที่คิดว่าเหมาะสมกว่าจึงเกิดขึ้น ซึ่งในที่นี้ คือ การสลับไปพูดภาษาจีนแต่จี้วเมื่อต้องการยกถ้อยคำที่เป็นถ้อยคำพูดของบุคคลอื่น ถ้อยคำที่มาจากหนังสือ หรือถ้อยคำที่ใช้กันทั่วไปในสังคมชาวจีนที่เกี่ยวข้องกับชีวิตความเป็นอยู่และวัฒนธรรมของชาวจีน

4.1.2 การซ้ำถ้อยคำเพื่อเน้นย้ำ (Reiteration)

เมื่อวิเคราะห์การสลับภาษาของคนไทยเชื้อสายจีนในชุมชนเยาวราช ผู้วิจัยพบว่า การสลับภาษาในหน้าที่การซ้ำถ้อยคำเพื่อเน้นย้ำ เกิดขึ้นทั้งการสลับจากภาษาไทยเป็นภาษาจีนแต่จี้วและจากภาษาจีนแต่จี้วเป็นภาษาไทยเป็นจำนวนมาก โดยมีตัวบ่งชี้หน้าที่ คือ ความหมายของถ้อยคำที่สลับเหมือนกับความหมายของถ้อยคำก่อนสลับ เช่น

ตัวอย่างที่ 4

bo55 ('ไม่มี') #35# *ley* #36# *bo21 kaɛ33 theŋ55* ('ไม่มีครอบครัว') #37# ไม่มีครอบครัวเลย *ตัวเองมีปัญหาที่เลย* #38# *bo21 kaɛ33 theŋ55* ('ไม่มีครอบครัว') ((หัวเราะ))

ตัวอย่างที่ 4 ถ้อยคำที่ถูกพูดไปแล้วด้วยภาษาจีนแต้จิ๋ว คือ *ba21 kae33 theŋ55* ('ไม่มีครอบครัว') ถูกพูดซ้ำด้วยภาษาไทยในการสลับภาษาครั้งที่ 37 คือ *ไม่มีครอบครัวเลย* ซึ่งเป็นถ้อยคำที่มีความหมายเดียวกัน และเกิดซ้ำอีกครั้งในการสลับภาษาครั้งที่ 38 ด้วยการสลับภาษาพูดถ้อยคำที่มีความหมายเดิมอีกครั้งในภาษาจีนแต้จิ๋ว คือ *ba21 kae33 theŋ55* ('ไม่มีครอบครัว')

ตัวอย่างที่ 5

มีเหลือ คือเสียงมันจะ #85# ba21 pʰ55 ('มีเหลือ') *#86# คือ มีเหลือใจ เหลือกินเหลือใช้*

ตัวอย่างที่ 5 ถ้อยคำภาษาไทย คือ *มีเหลือ* ในการสลับภาษาครั้งที่ 85 ถูกพูดซ้ำด้วยภาษาจีนแต้จิ๋ว คือ *ba21 pʰ55* ('มีเหลือ') ซึ่งเป็นถ้อยคำที่มีความหมายเดียวกัน และเกิดซ้ำอีกครั้งในครั้งที่ 86 ด้วยการสลับภาษา พูดถ้อยคำที่มีความหมายเดิมอีกครั้งในภาษาไทย คือ *มีเหลือ*

ตัวอย่างที่ 6

เพราะว่า ถ้าค่าง่ายก็คือง่าย ยากก็เราอธิษฐานไม่ไหว ง่ายก็คือ #61# siŋ33 thi24 kiaŋ21 khaŋ33 ('ร่างกายแข็งแรง') *#62# แค่นี้ ใจใหม่ ร่างกายสุขภาพแข็งแรง เออก็มั่งมีศรีสุข ร่างกายสุขภาพแข็งแรง*

ตัวอย่างที่ 6 ถ้อยคำภาษาจีนแต้จิ๋ว คือ *siŋ33 thi24 kiaŋ21 khaŋ33* ('ร่างกายแข็งแรง') เมื่อสลับภาษา ถูกพูดซ้ำอีกครั้งด้วยภาษาไทย และเป็นถ้อยคำภาษาไทยที่มีความหมายเดียวกันกับภาษาจีนแต้จิ๋ว คือ *ร่างกายสุขภาพแข็งแรง*

ตัวอย่างที่ 7

ta21 tsi55 ka21 khia51 ('อยู่ที่นี้') *#7# ถ้าเจ็ อยู่ที่นี่ ตั้งแต่เกิด*

ตัวอย่างที่ 7 เป็นการสลับจากภาษาจีนแต้จิ๋วเป็นภาษาไทย โดยถ้อยคำที่ถูกพูดไปแล้วด้วยภาษาจีนแต้จิ๋ว คือ *ta21 tsi55 ka21 khia51* ('อยู่ที่นี้') ถูกพูดซ้ำด้วยภาษาไทยซึ่งมีความหมายเดียวกันกับภาษาจีนแต้จิ๋ว คือ *อยู่ที่นี่*

จากตัวอย่างที่ 4 ถึง 7 ที่ผู้วิจัยได้ยกมาข้างต้นทำให้เห็นได้ว่า หน้าทีการซ้ำถ้อยคำเพื่เน้นย้ำในการสลับภาษาเกิดได้ทั้งการสลับภาษาไทยเป็นภาษาจีนแต้จิ๋วและภาษาจีนแต้จิ๋วเป็นภาษาไทย โดยสามารถระบุตัวบ่งชี้หน้าทีนี้ได้ คือ ถ้อยคำที่พูดแล้วในภาษาหนึ่ง ถูกพูดซ้ำอีกครั้งในความหมายเดียวกันด้วยอีกภาษาหนึ่ง เพื่อให้ถ้อยคำมีความชัดเจนและเข้าใจง่ายมากขึ้น

4.1.3 การขยายความ (Message Qualification)

ในการสนทนาของคนไทยเชื้อสายจีนในชุมชนเยาวราช ผู้วิจัยพบหน้าที่การขยายความเป็นจำนวนมาก แต่หน้าที่การขยายความที่ผู้วิจัยพบนั้น เกิดขึ้นเฉพาะในการสลับจากภาษาจีนแต้จิ๋วเป็นภาษาไทย โดยมีตัวบ่งชี้หน้าที่ของการขยายความแบ่งเป็น 2 ประเภท

(1) มีตัวบ่งชี้หน้าที่ **คือ คือว่า เพราะ เพราะว่** ตามด้วยถ้อยคำขยายความ

ถึงแม้ว่า ผู้วิจัยได้ระบุตัวบ่งชี้หน้าที่ **คือ คือว่า** ด้วยในหน้าที่การยกถ้อยคำข้อ 4.1.1 แต่ความแตกต่างอย่างชัดเจนของทั้งสองหน้าที่นี้ คือ ในหน้าที่การยกถ้อยคำ **คือ คือว่า** ตามด้วยการยกถ้อยคำภาษาจีนแต้จิ๋ว ส่วนในหน้าที่การขยายความ **คือ คือว่า** ตามด้วยถ้อยคำขยายความภาษาไทย

(2) ไม่มีตัวบ่งชี้หน้าที่ เป็นการขยายความถ้อยคำที่กล่าวมาแล้วด้วยการสลับไปพูดอีกภาษาในถ้อยคำถัดไป โดยมีเกณฑ์ว่า ต้องเกี่ยวข้องกับเรื่องที่พูดเท่านั้น

ผู้วิจัยระบุให้ตัวบ่งชี้หน้าที่ของการขยายความเป็นประเภทใดประเภทหนึ่งก็ได้ใน 2 ประเภทที่กล่าวมา เช่น

ตัวอย่างที่ 8

ŋuaʔ24 tsiw21 khɿ24 thoʔ21 kaj21 mia21 thoʔ21 kaj21 huk51paj21 huk51 ('ฉันจะไปดูศาลเจ้า ดูพระ ไหว้พระ') #55# เพราะว่าเราก็ออยู่ในสายนี้ เราขายของพวกเจ้า ขายของเสริมมงคล เราก็อชอบไปศึกษา ไปหาดำรา ไปเมืองนอกที่ก็วิ่งแจ้นร้านหนังสือเลย

ตัวอย่างที่ 8 เป็นการสลับจากถ้อยคำจากภาษาจีนแต้จิ๋ว *ŋuaʔ24 tsiw21 khɿ24 thoʔ21 kaj21 mia21 thoʔ21 kaj21 huk51paj21 huk51* ('ฉันจะไปดูศาลเจ้า ดูพระ ไหว้พระ') เป็นภาษาไทยด้วยตัวบ่งชี้หน้าที่ **เพราะว่** ตามด้วยถ้อยคำที่ขยายความในเรื่องที่กำลังพูดถึงอยู่ คือ เราก็ออยู่ในสายนี้ เราขายของพวกเจ้า ขายของเสริมมงคล ตัวบ่งชี้หน้าที่ของตัวอย่างนี้เป็นตัวบ่งชี้หน้าที่ประเภทที่ 1 **เพราะว่** ตามด้วยถ้อยคำขยายความภาษาไทย

ตัวอย่างที่ 9

taŋ21 tsi21 sow55 ŋua21 mæʔ21 khi21 khɿ55 tia21 tshu33 haŋ21 tsæ33 tɿŋ55
(‘ตั้งแต่สมัยแม่ขึ้นไปไหว้โรงเจเตี้ยชูฮัง’) #58# ที่อยู่ตรงข้ามคิคุย่าเง

ตัวอย่างที่ 9 เป็นการสลับจากภาษาจีนแต้จิ๋วเป็นภาษาไทย ตัวบ่งชี้หน้าที่ คือ ถ้อยคำที่กล่าวแล้วภาษาจีนแต้จิ๋ว คือ *khi21 khɿ55 tia21 tshu33 haŋ21 tsæ33 tɿŋ55* (‘ขึ้นไปไหว้โรงเจเตี้ยชูฮัง’) ถูกขยายความด้วยการสลับเป็นภาษาไทยในถ้อยคำถัดไป คือ ที่อยู่ตรงข้ามคิคุย่าเง และเป็นการพูดในเรื่องที่เกี่ยวข้องกัน คือ โรงเจเตี้ยชูฮังตั้งอยู่ตรงข้ามคิคุย่า

ตัวอย่างที่ 10

no21 ʔia21 (‘ทั้งคู่’) #29# ทั้งภาษาไทยของทางพุทธ แล้วก็ #30# *kuɑŋ33 ʔim33*
nia255 (‘เจ้าแม่กวนอิม’)

ตัวอย่างที่ 10 เป็นการสลับจากภาษาจีนแต้จิ๋วเป็นภาษาไทย ตัวบ่งชี้หน้าที่ คือ ถ้อยคำภาษาจีนแต้จิ๋ว คือ *no21 ʔia21* (‘ทั้งคู่’) ถูกขยายความด้วยการสลับเป็นภาษาไทยในถ้อยคำถัดไป คือ ทั้งภาษาไทยของทางพุทธ

ตัวอย่างที่ 11

mi255 kaj55 mi255 kaj55 tiaʔ21 ta55 ʔaj24 pak21 su33 (‘อะไร อะไร ต้องยอมรับความจริง’) #66# เอ่อ ยอมแพ้ง บ้าง ยอมนะ ก็เหมือนคนอื่นเค้าเล่นการเมืองแบบ แพ้ก็ต้องเจียบ ๆ แพ้ก็คือแพ้ วันไหนที่เป็นของเรา คือถ้าเรา ไม่เคยพาทีมฟุตบอลเราเข้าชิงแชมป์อะไรได้ก็อย่าไปสอนเค้าว่า ต้องเล่นฟุตบอลอย่างไรถึงจะไปเข้าแชมป์ได้ เนอะ แพ้ก็แพ้ไปเลย แล้วให้คนอื่นเค้า เค้ารำก่อนยังไม่ทันรำเลยก็ไอนั่นไม่ดีไอนี้ไม่ดี หรือว่าเอาไปเขย่าโลงยังงี้ ใครจะไปทำไรได้

ตัวอย่างที่ 11 เป็นการสลับจากภาษาจีนแต้จิ๋วเป็นภาษาไทย ตัวบ่งชี้หน้าที่ คือ ถ้อยคำภาษาจีนแต้จิ๋ว คือ *mi255 kaj55 mi255 kaj55 tiaʔ21 ta55 ʔaj24 pak21 su33* (‘อะไร อะไร ต้องยอมรับความจริง’) ถูกขยายความด้วยการสลับเป็นภาษาไทยในถ้อยคำถัดไป คือ เอ่อ ยอมแพ้ง บ้าง ยอมนะ...

ตัวอย่างที่ 9, 10 และ 11 เป็นการสลับจากภาษาจีนแต้จิ๋วเป็นภาษาไทย โดยปรากฏตัวบ่งชี้หน้าที่ประเภทที่ 2 คือ การขยายความถ้อยคำที่กล่าวมาแล้วด้วยการสลับไปพูดอีกภาษาในถ้อยคำถัดไปและต้องเกี่ยวข้องกับเรื่องที่พูดอยู่เท่านั้น ในงานวิจัยนี้ ถ้อยคำที่กล่าวมาแล้ว คือ ภาษาจีนแต้จิ๋ว ถูกขยายความด้วยการสลับไปพูดภาษาไทย เพื่อให้ถ้อยคำที่กล่าวมาแล้วเข้าใจง่ายขึ้น

ในงานวิจัยนี้ การขยายความที่เกิดขึ้นเฉพาะกับการสลับภาษาจีนแต้จิ๋วเป็นภาษาไทยนั้น ผู้วิจัยพบว่า เป็นเพราะผู้บอกภาษามีความตั้งใจทำให้ถ้อยคำภาษาจีนแต้จิ๋วมีความชัดเจนจึงสลับด้วยภาษาไทยเพื่อทำให้ผู้ช่วยเก็บข้อมูลเข้าใจง่ายขึ้น และเนื่องจากผู้บอกภาษาทุกคนทราบว่า ผู้วิจัยที่สังเกตการณ์ขณะที่ผู้ช่วยเก็บข้อมูลสัมภาษณ์อยู่นั้นไม่รู้ภาษาจีนแต้จิ๋วเลย จึงพยายามขยายความด้วยภาษาไทยเพื่อทำให้ผู้วิจัยเข้าใจการสนทนาด้วย ในขณะที่การสนทนาด้วยภาษาไทยไม่มีความจำเป็นต้องทำให้ชัดเจนด้วยการสลับภาษาจีนแต้จิ๋วเพราะสามารถอธิบายได้ด้วยภาษาไทย ซึ่งตรงข้ามกับหน้าที่แรกในข้อ 4.1.1 คือ การยกถ้อยคำ ซึ่งการสลับภาษาเกิดเฉพาะจากภาษาไทยเป็นภาษาจีนแต้จิ๋ว ที่ใช้ถ้อยคำภาษาจีนแต้จิ๋วมาสลับเพื่อพูดถึงชีวิตความเป็นอยู่และวัฒนธรรมจีน อีกข้อสังเกตหนึ่งที่ผู้วิจัยพบ คือ ถึงแม้ว่าผู้ช่วยเก็บข้อมูลทั้งที่เป็นคนในชุมชนและคนนอกชุมชนจะเป็นผู้รู้ทั้งสองภาษาและพูดภาษาแต้จิ๋วได้เป็นอย่างดี แต่เนื่องจากผู้วิจัยบอกก่อนหน้าการบันทึกข้อมูลการสนทนาว่าเป็นการสอบถามเพื่อไปทำรายงาน ผู้บอกภาษาทุกคนจึงพยายามทำให้การสื่อสารชัดเจนและง่ายต่อการเข้าใจมากที่สุด และจากการสังเกตของผู้วิจัยเอง ผู้บอกภาษาทุกคนให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีและพยายามทำให้การสนทนามีประสิทธิภาพ

4.1.4 การทำให้เป็นเรื่องส่วนตัว (Personalization)

ผู้วิจัยวิเคราะห์การสนทนาของคนไทยเชื้อสายจีนในชุมชนเยาวราช พบหน้าที่การทำให้ถ้อยคำเป็นเรื่องส่วนตัวในการสลับภาษาทั้งจากการสลับภาษาไทยเป็นภาษาจีนแต้จิ๋วและภาษาจีนแต้จิ๋วเป็นภาษาไทย ซึ่งมีตัวบ่งชี้หน้าที่ คือ คำบอกทัศนภาวะ เช่น กริยาช่วย วิเศษณ์ อนุภาคลงท้าย เช่น

ตัวอย่างที่ 12

*tin21 sua33 naŋ55 ('คนเมืองจีน') #152# จริง ๆ ไม่ค่อยน่ารักเท่าไร #153# tin21 sua33 naŋ55 ('คนเมืองจีน') #154# เดี๋ยวนี้ก็มีมาซื้อ แต่ก็ยังไม่น่ารัก ((หัวเราะ)) #155# *ɰ33 bə21 ɰj33 maw55 ('เขาไม่มีมารยาท') #156# ง ไซ่ใหม่ ก็เค้าต่อสู้อชีวิตมาลำบาก* ((หัวเราะ))*

ตัวอย่างที่ 12 การสลับภาษาครั้งที่ 152 และ 156 เป็นการสลับจากภาษาจีนแต้จิ๋วเป็นภาษาไทย การสลับภาษาทั้ง 2 ครั้ง มีวัตถุประสงค์เพื่อแสดงความเห็นส่วนตัวและทัศนคติของผู้พูดในการสลับครั้งที่ 152 จริง ๆ *ไม่ค่อยน่ารักเท่าไร* มีตัวบ่งชี้หน้าที่เป็นคำบอกทัศนภาวะ คือ วิเศษณ์จริง ๆ *เท่าไร* และกริยาช่วย *ค่อย* ส่วนครั้งที่ 156 *ง ไซใหม่ ก็เค้าต่อสู้ชีวิตมาลำบาก* มีตัวบ่งชี้หน้าที่เป็นคำทัศนภาวะ คือ วิเศษณ์ *ง ไซใหม่*

ตัวอย่างที่ 13

ʔ33 tiaʔ21 how21 ('เขาต้องให้') #178# *มาเพีย* #179# *ləŋ21 buaŋ21 ʔa21* ('ศาลเจ้าเล่งบ๊วยเอี๊ยะ') #180# *น่ากลัวนะ เค้ามี แถวนั่นอะ*

ตัวอย่างที่ 13 การสลับภาษาครั้งที่ 180 *น่ากลัวนะ* เป็นถ้อยคำแสดงความเห็นส่วนตัวและทัศนคติของผู้พูดมีตัวบ่งชี้หน้าที่เป็นคำบอกทัศนภาวะ คือ อนุภาคลงท้าย *นะ*

ตัวอย่างที่ 14

วัดกัลยาณมิตร เมื่อก่อนเป็น เป็นร้านขายกับข้าวค่ะ *ค่าเช่าประมาณ* #121# *งว33 buaŋ21* ('สองหมื่น') #122# *แล้วก็ให้* #123# *how21 tɰŋ21 sua33 naŋ55 laj21* ('ให้คนเมืองจีนมา') #124# *มีชื่อที่อีกเยอะแยะ* #125# *ʔ33 jiaʔ21 ka55* ('เขากล้ามาก')

ตัวอย่างที่ 14 การสลับภาษาครั้งที่ 124 เป็นการสลับจากภาษาจีนแต้จิ๋วเป็นภาษาไทย *มีชื่อที่อีกเยอะแยะ* เป็นถ้อยคำแสดงความเห็นส่วนตัวและทัศนคติของผู้พูดที่ระบุตัวบ่งชี้หน้าที่เป็นคำบอกทัศนภาวะ คือ วิเศษณ์ *เยอะแยะ* ส่วนครั้งที่ 125 เป็นการสลับจากภาษาไทยเป็นภาษาจีนแต้จิ๋ว ถ้อยคำแสดงความเห็นส่วนตัวและทัศนคติของผู้พูด *ʔ33 jiaʔ21 ka55* ('เขากล้ามาก') มีตัวบ่งชี้หน้าที่เป็นคำบอกทัศนภาวะ คือ วิเศษณ์ *jiaʔ21* ('มาก')

ตัวอย่างที่ 15

ก็หยุด #91# *kuaj24 ni24 tsej21 nɔ21 jik21 tiaʔ21* ('ตรุษจีนหยุดแค่สองวัน') #92# *ต้องไหว้เจ้า ไหว้แล้ว* #93# *seŋ33 li24 hɔ24* ('ค้าขายดี') #94# *คนสมัยนี้ไหว้ไม่ค่อยเป็น เลื่อนหมดแล้ว*

ตัวอย่างที่ 15 การสลับภาษาครั้งที่ 92 และ 94 เป็นการสลับจากภาษาจีนแต้จิ๋วเป็นภาษาไทย ถ้อยคำแสดงความเห็นส่วนตัวและทัศนคติของผู้พูดในการสลับครั้งที่ 92 *ต้องไหว้เจ้า* มีตัว

บ่งชี้หน้าที่เป็นคำบอกทัศนภาวะ คือ กริยาช่วย *ต้อง* ส่วนครั้งที่ 94 *คนสมัยนี้ไหวไม่ค่อยเป็น เลื่อนหมดแล้ว* มีตัวบ่งชี้หน้าที่เป็นทัศนภาวะ คือ กริยาช่วย *ค่อย* และ *วิเศษณ์ แล้ว*

จากการวิเคราะห์ข้อมูล หน้าที่การทำให้เป็นเรื่องส่วนตัวพบทั้งในการสลับภาษาไทยเป็นภาษาจีนแต่จิวและภาษาจีนแต่จิวเป็นภาษาไทย โสสามารถระบุตัวบ่งชี้หน้าที่เป็นคำบอกทัศนภาวะได้ ผู้วิจัยสังเกตเห็นว่า การสลับภาษาเพื่อให้ถ้อยคำเป็นเรื่องส่วนตัวมักเกิดกับการพูดความแสดงความคิดเห็นเรื่องความเป็นอยู่ ประเพณี ความเชื่อ การค้าขายของชาวจีนในชุมชนเยาวราชทั้งในสมัยอดีตและปัจจุบัน

4.1.5 การอุทาน (Interjection)

ผู้วิจัยวิเคราะห์การสนทนาของคนไทยเชื้อสายจีนในชุมชนเยาวราชพบว่า การสลับภาษาหน้าที่การอุทานเกิดขึ้นน้อยในการสนทนา แต่พบทั้งการสลับจากภาษาไทยเป็นภาษาจีนแต่จิวและจากภาษาจีนแต่จิวเป็นภาษาไทย การสลับภาษาเกิดขึ้นเพราะคำอุทาน โดยตัวบ่งชี้หน้าที่สำหรับการสลับภาษาในหน้าที่การอุทานของคนไทยเชื้อสายจีน คือ คำอุทานในภาษาไทยหรือภาษาจีนแต่จิว ซึ่งเมื่อผู้บอกภาษาอุทานด้วยคำอุทานในภาษาหนึ่ง ถ้อยคำที่ตามมาต้องเป็นอีกภาษาหนึ่งเสมอ

ในงานวิจัยนี้ นิยามความหมายของคำอุทานภาษาจีนแต่จิวสรุปจากงานของเสี่ยว อานต้า (2547) โดยคำอุทาน คือ คำที่พูดออกมาเพื่อแสดงความรู้สึกหรือขานรับ โดยคำอุทานในภาษาจีนแต่จิวไม่มีความสำคัญทางโครงสร้างกับส่วนประกอบอื่นภายในประโยคและมักอยู่หน้าประโยค เช่น

Pa33 ('อา')

Pa24 ('ไอ')

Pa24 ja24 ('อ้ายหยา')

ส่วนคำนิยามของคำอุทานภาษาไทย ผู้วิจัยสรุปจากงานวิจัยของอมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (2553) คือ คำอุทานเป็นประเภทหนึ่งของคำอนุภาค เรียกว่า คำอนุภาคอุทาน ซึ่งเป็นคำอนุภาคประเภทหน้าถ้อยคำ เช่น เฮ้ย เฮ้ แหม ไชโย เอ้อ ตัวอย่างจากงานของอมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (2553)

เฮ้ย จะรีบไปไหน เดินไม่มองเลยนะ

เฮ้ เร็วเข้าเถอะ เดี่ยวไปโรงเรียนสาย

แหม ก็เค้าไม่อยากให้ตัวเองกังวลนะ

ไชโย ไทยชนะ 3 ต่อ 2

เฮ้อ เรื่องนี้อีกแล้วหรือ หยุคเหอะ

ตัวอย่างการสลับภาษาหน้าทีการอุทานในการสนทนาของคนไทยเชื้อสายจีนในชุมชน
เยาวราช เช่น

ตัวอย่างที่ 16

A แล้วตอนนี้อยู่เท่าไร

B *ʔaj24 ja21* #41# อายุหรือ โห #42# *law55 liaw21* ('แก่แล้ว') (.) *ɲow21 tsap21 tshik55 liaw21 law55 liaw55 law55 si55 liaw55* ('ห่าสิบเจ็ดแล้ว แก่แล้ว แก่จะตายแล้ว')
(หิวเราะะ)

ตัวอย่างที่ 16 ในผลัด B ผู้บอกภาษาอุทานด้วยคำอุทานภาษาจีนแต่จิว มีตัวบ่งชี้หน้าที่ คือ
คำอุทาน *ʔaj24 ja21* ถ้อยคำที่ตามมาสลับด้วยถ้อยคำภาษาไทย คือ *อายุหรือ โห*

ตัวอย่างที่ 17

A พุดไทยบ้างไหมคะ

B *ʔaj24 ja55* #17# มีซิ ก็ต้องมี ก็พุดปน ๆ กันหนะ

ตัวอย่างที่ 17 ในผลัด B ผู้บอกภาษาอุทานด้วยภาษาจีนแต่จิว มีตัวบ่งชี้หน้าที่ คือ คำอุทาน
ʔaj24 ja55 สลับด้วยถ้อยคำภาษาไทย คือ *มีซิ ก็ต้องมี ก็พุดปน ๆ กันหนะ*

ตัวอย่างที่ 16 และ 17 เป็นหลักฐานสนับสนุนว่า เมื่อผู้บอกภาษาอุทานด้วยคำอุทาน
ภาษาจีนแต่จิว ถ้อยคำที่ตามต้องเป็นถ้อยคำภาษาไทย

ตัวอย่างที่ 18

A มีลูกหรือยังคะ

B *เฮ้ย แหม* #11# *bɔ55 bɔ55* ('ไม่ ๆ') #12# ไม่ได้แต่งงาน

ตัวอย่างที่ 18 ในผลัด B ผู้บอกภาษาอุทานด้วยคำอุทานภาษาไทย มีตัวบ่งชี้หน้าที่ คือ คำ
อุทาน *เฮ้ย แหม* ก่อนสลับด้วยถ้อยคำภาษาจีนแต่จิว คือ *bɔ55 bɔ55* ('ไม่ไม่')

ตัวอย่างที่ 18 สนับสนุนว่า เมื่อผู้บอกภาษาอุทานด้วยภาษาไทย ถ้อยคำที่ตามต้องเป็น ถ้อยคำภาษาจีนแต้จิ๋ว

ในงานวิจัยครั้งนี้ การอุทานเกิดในการสลับภาษาเฉพาะเมื่อสนทนากับคนในครอบครัวเท่านั้น ไม่พบในการสนทนากับคนนอกชุมชน ผู้วิจัยเชื่อว่า ความระมัดระวังตัวในการสนทนากับผู้ช่วยเก็บ ข้อมูลที่เป็นคนนอกชุมชนของผู้บอกภาษาย่อมมีมากกว่าอยู่แล้วเมื่อเปรียบเทียบกับ การสนทนากับคน ในครอบครัว จึงไม่พบการอุทานเกิดขึ้นในการสนทนากับคนนอกชุมชน และเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ การอุทานเกิดขึ้นน้อยในการสลับภาษา

4.1.6 การเจาะจงผู้รับสาร (Addressee Specification)

ผู้วิจัยวิเคราะห์การสนทนาของคนไทยเชื้อสายจีนในชุมชนเยาวราช ปรากฏว่า พบการสลับ ภาษาที่มีหน้าที่การเจาะจงผู้รับสารและพบตัวบ่งชี้หน้าที่ที่เป็นอวัจนภาษา คือ การหันไปพูดกับผู้รับ สารขณะสลับภาษา โดยในงานวิจัยนี้ผู้วิจัยใช้สัญลักษณ์ (()) เพื่อระบุตัวบ่งชี้หน้าที่ว่าผู้บอกภาษา พูดกับใครและหันไปพูดกับใครเมื่อสลับภาษา ซึ่งได้มาจากการสังเกตและจดบันทึกขณะเก็บข้อมูล

ตัวอย่างที่ 19

ตัวอย่างที่ 19 เป็นการสนทนาระหว่าง A (ผู้ช่วยเก็บข้อมูล) และ B (ผู้บอกภาษา) ที่กำลัง พูดคุยกันเรื่องประวัติของร้านค้า โดยมี C ซึ่งเป็นพ่อของ B นั่งเล่นอยู่ภายในบริเวณร้านด้วย ทั้ง A B และ C เป็นผู้รู้สองภาษา ผู้วิจัยกำหนดวิเคราะห์เฉพาะผลัดของผู้บอกภาษา คือ B เท่านั้น จาก ตัวอย่างที่ 4 ผู้วิจัยวิเคราะห์การสลับภาษาครั้งที่ 5 และ 6 ของผลัด B ที่ขีดเส้นใต้

A อันนี้ก็ปีแล้วคะ สร้างมา *jia ʔ21 tsoj21 ni55 liaw21* ('สร้างมาก็ปีแล้ว')

B 60 ปี

A โห

B ((พูดกับ C)) *ʔ33 ʔoj21 ta55 tɨŋ21 ʔuaj21* ('เค้าพูดภาษาจีนได้')

#5# ((หันไปพูดกับ A)) "ยังเหลือนะ ยังเหลืออยู่" ((หัวเราะ))

A แล้ว *ʔa33 pæ21 tsɔ21 tsuŋ55 laj55 tsɔ21 tsuŋ55 laj55 sa33 tsap21*

jik55 bɔ55 ('อาแปะ นั่งเรือมา นั่งเรือมา สามสิบวันเธอ')

C: อาทิตย์นี้

B ((พูดกับ A)) อาทิตย์เดียวเองเธอ ((หัวเราะ))

#6# ((เห็นไปพูดกับ C)) “sa33 tsap21 jik55 tsek21 kaj21 nuaj33
 (‘สามสิบวันหนึ่งเดือน’)

ตัวอย่างที่ 19 การสลับภาษาในครั้งที่ 5 ผู้บอกภาษาสลับจากภาษาจีนแต้จิ๋วที่พูดกับพ่อไปเป็นภาษาไทยเมื่อหันไปพูดกับผู้ช่วยเก็บข้อมูล ส่วนการสลับภาษาครั้งที่ 6 ก็มีการสลับจากการพูดภาษาไทยกับผู้ช่วยเก็บข้อมูลไปเป็นภาษาจีนแต้จิ๋วเมื่อหันไปพูดกับพ่อ

ตัวอย่างที่ 20

ตัวอย่างที่ 20 เป็นการสนทนาระหว่าง A (ผู้ช่วยเก็บข้อมูล) และ B (ผู้บอกภาษา) ที่กำลังพูดคุยกันถึงเรื่องคดีในการทำงาน มี C ซึ่งเป็นพี่สาวของ B นั่งอยู่ภายในบริเวณร้านขณะดำเนินการสนทนาด้วย A B และ C เป็นผู้รู้สองภาษา ผู้วิจัยกำหนดวิเคราะห์เฉพาะผลัดของผู้บอกภาษา คือ B เท่านั้น สัญลักษณ์ (.) คือ การหยุดพูด ในตัวอย่างนี้ ผู้วิจัยวิเคราะห์การสลับภาษาในครั้งที่ 23

A ค่ะ แบบว่าคดีในการทำงาน ทำอะไรพวกนี้อะค่ะ ว่ามีหรือเปล่า

B มีหรือเปล่าหรือ (.)

((พูดกับ C)) li21 ?eη33 l#55 ta21 (‘หลี่เอ็งเธอพูด’)

#23# ((เห็นไปพูดกับ A)) ให้เค้าพูดดีกว่า

ตัวอย่างที่ 20 การสลับภาษาในครั้งที่ 23 ผู้บอกภาษาสลับจากภาษาจีนแต้จิ๋วที่พูดกับพี่สาวไปเป็นภาษาไทยเมื่อหันไปพูดกับผู้ช่วยเก็บข้อมูล

จากทั้งตัวอย่างที่ 19 และ 20 จะเห็นได้ว่าการสลับภาษาเกิดขึ้นอย่างเฉพาะเจาะจงกับผู้รับสารคนใดคนหนึ่งอย่างตั้งใจ โดยที่มีตัวบ่งชี้หน้าที่ คือ การหันไปพูดกับผู้รับสารขณะสลับภาษา

ผู้วิจัยพบข้อสังเกตจากการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ในหน้าที่การเจาะจงผู้รับสาร นอกจากผู้บอกภาษาสลับภาษาเพื่อระบุผู้รับสารแล้ว ยังเจาะจงสลับใช้เฉพาะภาษาจีนแต้จิ๋วกับคนในครอบครัวเท่านั้น ซึ่งตรงกับที่ผู้วิจัยพบเมื่อเข้าชุมชนว่า ผู้บอกภาษาค้นเคยกับการใช้ภาษาจีนแต้จิ๋วสื่อสารกับคนใกล้ชิดในชุมชน แต่เมื่อค้าขายหรือสนทนากับบุคคลอื่นที่ไม่ใช่คนในชุมชนก็จะใช้ภาษาไทยในการสื่อสารเป็นประจำอยู่แล้ว ทำให้เมื่อเจาะจงคุยกับผู้ช่วยเก็บข้อมูลที่เป็นคนภายนอกจึงมีการสลับใช้ภาษาไทยตามความคุ้นเคย ดังนั้น ในงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยจึงระบุว่า การเจาะจงผู้รับสารต้องอาศัยตัวบ่งชี้หน้าที่ที่เป็นอวัจนภาษา กล่าวคือ ขณะที่กำลังพูดอยู่กับคนหนึ่ง มีการใช้อวัจนภาษา คือ การหันไปหาอีกคน แล้วสลับไปใช้อีกภาษาหนึ่งอย่างตั้งใจ

4.1.7 การเบี่ยงบัง (Hedging)

ผู้วิจัยพบหน้าที่เพิ่มในการสลับภาษาไทยกับภาษาจีนแต้จิ๋วของคนไทยเชื้อสายจีนในชุมชนเยาวราช คือ การเบี่ยงบัง อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (Prasithrathsint, 2015) นิยามความหมายของการเบี่ยงบัง คือ การทำให้ถ้อยคำมีความหมายเบาบางลง เพื่อลดผลกระทบ ซึ่งอาจทำให้เกิดความไม่แน่นอนในภาษา ส่วนงานวิจัยของเคลย์เมน (Clemen, 1997) ให้คำจำกัดความว่า เป็นกลวิธีหรือการใช้โครงสร้างทางภาษาที่เฉพาะเจาะจงเพื่อทำให้ความหมายของถ้อยคำรุนแรงน้อยลง กล่าวคือ การเบี่ยงบังทางภาษาเกิดขึ้นเพราะต้องการลดความรุนแรงของถ้อยคำจากความเป็นจริง นอกจากนี้ ริชชีและบาเทีย (Ritchie & Bhatia, 2006) สนับสนุนว่า การเบี่ยงบังเป็นหน้าที่สำคัญอย่างหนึ่งของการสลับภาษา การสลับภาษาเกิดขึ้นเมื่อต้องการกล่าวถ้อยคำที่ไม่เหมาะสม ต้องห้าม รุนแรง หรือหยาบคาย ซึ่งมักถูกใช้เมื่อสนทนากับกลุ่มและในวัจนลีลาที่ค่อนข้างเป็นทางการ

ในการสลับภาษา ผู้วิจัยนิยามการเบี่ยงบัง หมายถึง ถ้อยคำที่ถูกสลับพูดด้วยอีกภาษาหนึ่งแล้ว ความหมายของถ้อยคำนั้นเบาบางและรุนแรงน้อยลง กล่าวคือ การสลับภาษาถูกใช้เพื่อลดผลกระทบของถ้อยคำที่สื่อความหมายไปในทางลบ ตัวอย่างที่ 21 คือ ถ้อยคำที่สลับภาษามีความหมายเบาบางลง งานวิจัยนี้ ผู้วิจัยพบการเบี่ยงบังเฉพาะการสลับจากภาษาไทยเป็นภาษาจีนแต้จิ๋ว

ตัวอย่างที่ 21

เค้าบอกว่า เตี้ยวนี่มีคนมาพอกกับ #30# tɿŋ21 sua33 naŋ55 ('คนเมืองจีนแผ่นดินใหญ่')
#31# เยอะ พอกเงินอะ

ตัวอย่างที่ 21 ถ้อยคำ tɿŋ21 sua33 naŋ55 ('คนเมืองจีน') มีความหมายเบาบางเมื่อสลับพูดด้วยภาษาจีนแต้จิ๋ว การสลับเรียกคนจีนแผ่นดินใหญ่ในเมืองไทยด้วยภาษาแต้จิ๋วแทนการใช้ภาษาไทย ลดผลกระทบการเปิดเผยความหมายที่รุนแรง

ตัวอย่างที่ 22

ก็แต่ละคนรวย ๆ กันหมดแล้ว ค่าขายกับ #44# huaŋ33 naŋ55 ('คนไทย') khək21⁵
kiə ʔ42 ('คนแขก') #45# ไม่ค่อยดี เห็นแก่เงิน เห็นแก่คอร์รับชั่น

⁵ สำเนียงแต้จิ๋วที่พบในงานวิจัยนี้มีความหลากหลาย บางส่วนได้รับอิทธิพลจากการออกเสียงแมนดาริน อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยไม่ได้คำนึงถึงความแตกต่างของสำเนียงเมื่อวิเคราะห์

ตัวอย่างที่ 22 ถ้อยคำ *huɑŋ33 naŋ55* ('คนไทย') *khək21 kiaʔ42* ('คนแขก') มีความหมายเบาลง เมื่อสลับพูดด้วยภาษาจีนแต้จิ๋ว การสลับเรียกคนไทยและคนแขกด้วยภาษาแต้จิ๋วลดผลกระทบการเปิดเผยความหมายเชิงลบ

ตัวอย่างที่ 23

พูดจีนแหละ แต่ #12# *ʔ33 nɑ21 naŋ55* ('เขาสองคน') #13# โง่ พูดไม่ได้ ((พยักหน้าไปทางลูก)) ไม่สนใจ ฟังพอได้ แต่ไม่ดี ภาษาฝรั่งค้นพูด ((หัวเราะ))

ตัวอย่างที่ 23 ถ้อยคำ *ʔ33 nɑ21 naŋ55* ('เขาสองคน') มีความหมายเบาลงเมื่อสลับพูดด้วยภาษาจีนแต้จิ๋ว การสลับเรียกลูกของตนเองด้วยภาษาแต้จิ๋วลดผลกระทบการเปิดเผยความหมายที่ไม่ดี

ผู้วิจัยพบหน้าที่การเบี่ยงบังเฉพาะเมื่อผู้บอกภาษาสนทนากับผู้ช่วยเก็บข้อมูลที่เป็นคนนอกชุมชนเท่านั้น ซึ่งผู้วิจัยเชื่อว่า เพราะผู้บอกภาษาค่อนข้างระมัดระวังตัวและพยายามทำให้ความหมายของถ้อยคำที่มีความหมายในเชิงลบมีความหมายเบาลง และสนับสนุนงานของริชชีและบาเทีย (Ritchie & Bhatia, 2006) ที่ว่า การเบี่ยงบังมักถูกใช้เมื่อพูดกับคนนอกกลุ่มและในการสนทนาที่ค่อนข้างเป็นทางการ

4.2 ความถี่ของหน้าที่ของการสลับภาษา

หลังจากวิเคราะห์หน้าที่ของการสลับภาษาแล้ว ผู้วิจัยนับความถี่หน้าที่ของการสลับภาษาเป็นจำนวนครั้ง เพื่อพิสูจน์ว่าหน้าที่ใดของการสลับภาษาถูกใช้มากที่สุดในงานวิจัยนี้ โดยมีสมมติฐานคือ หน้าที่ของการสลับภาษาที่พบมากที่สุด คือ การยกถ้อยคำ เถลไถลในการนับจำนวนครั้ง คือ เมื่อเกิดการสลับภาษาจากภาษาหนึ่งไปอีกภาษาหนึ่งมีหน้าที่อะไร โดยต้องระบุตัวบ่งชี้หน้าที่ได้ด้วยถึงจะนับเป็น 1 ครั้ง เมื่อนับจำนวนครั้งทั้งหมดแล้วจึงคิดเป็นร้อยละ

ผู้วิจัยพบความถี่ของหน้าที่ของการสลับภาษาในการสนทนาของคนไทยเชื้อสายจีนในชุมชนเยาวราช ดังตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 ความถี่หน้าที่ของการสลับภาษาที่ปรากฏในการสนทนาของคนไทยเชื้อสายจีนในชุมชน
เยาวราช

หน้าที่ของการสลับภาษา	ครั้ง	ร้อยละ
1. การยกถ้อยคำ	162	41.01
2. การซ้ำถ้อยคำเพื่อเน้นย้ำ	107	27.09
3. การขยายความ	84	21.27
4. การทำให้เป็นเรื่องส่วนตัว	33	8.35
5. การอุทาน	3	0.76
6. การเจาะจงผู้รับสาร	3	0.76
7. การเบี่ยงบัง	3	0.76
รวม	395	100

ตารางที่ 4.1 แสดงความถี่เรียงตามหน้าที่ของการสลับภาษาที่พบมากที่สุดไปน้อยที่สุด ผู้วิจัยพบว่า หน้าที่ของการสลับภาษาที่มากที่สุด คือ การยกถ้อยคำ คิดเป็นร้อยละ 41.01 รองลงมา คือ การซ้ำถ้อยคำเพื่อเน้นย้ำ คิดเป็นร้อยละ 27.09 ลำดับที่สาม คือ การขยายความ คิดเป็นร้อยละ 21.27 ถัดมา คือ การทำให้เป็นเรื่องส่วนตัว คิดเป็นร้อยละ 8.35 ส่วนหน้าที่ที่พบความถี่น้อยเท่ากันสามหน้า คือ การอุทาน การเจาะจงผู้รับสาร และการเบี่ยงบัง คิดเป็นร้อยละ 0.76

เมื่อพิจารณาจากร้อยละ ผู้วิจัยพบว่า หน้าที่ของการสลับภาษาที่พบมากในสามลำดับแรก คือ การยกถ้อยคำ การซ้ำถ้อยคำเพื่อเน้นย้ำ และการขยายความ มีร้อยละรวมกันสูงมาก (89.37) เมื่อเปรียบเทียบกับหน้าที่ของการสลับภาษาอื่น ๆ ในที่นี้ สาเหตุที่พบหน้าที่ทั้งสามหน้าที่นี้มากตามลำดับดังในตารางที่ 4.1 นั้น อธิบายได้ดังนี้

หน้าที่ของการสลับภาษาที่พบมากที่สุด คือ การยกถ้อยคำ ตรงกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ สาเหตุหลักที่การยกถ้อยคำเป็นหน้าที่ที่ใช้นามากที่สุด อาจเนื่องมาจากผู้บอกภาษาชาวไทยเชื้อสายจีนแต่จิวไม่รู้หรือไม่แน่ใจในการพูดถ้อยคำด้วยภาษาไทย รวมถึงถ้อยคำบางถ้อยคำ ผู้บอกภาษาก็ไม่สามารถหาถ้อยคำที่มีความหมายเหมือนหรือเท่ากันในภาษาไทยได้ กล่าวคือ ไม่มีถ้อยคำหรือมโนทัศน์นั้นในภาษาไทย จึงเกิดการสลับยกถ้อยคำที่เป็นภาษาจีนแต่จิวขึ้น เพื่อให้ตรง เหมาะสม และมั่นใจในการสนทนามากกว่า สอดคล้องกับงานวิจัยของโรส (Rose, 2006) ที่กล่าวว่า ผู้รู้สองภาษาสลับภาษาเมื่อเกิดความไม่แน่ใจในถ้อยคำหรืออาจเกิดจากการลืมว่าจะพูดอย่างไรในภาษานั้น นอกจากนี้ โรสยังอธิบายอีกว่า การยกถ้อยคำในภาษาหนึ่งแสดงให้เห็นถึงอัตลักษณ์ของชาติพันธุ์ได้ด้วย ในที่นี้ ผู้วิจัย

เห็นว่า อັตลัษณ์คหุเป็นชาวจีนแต้จิ๋ว สะท้อนผ่านการยกถ้อยคำภาษาจีนแต้จิ๋วที่เกี่ยวข้องกับคหุเป็นอยู่ คหุเชื่อ และวัฒนธรรมประเพณีของชาวจีนแต้จิ๋วในประเทศไทย

หน้าทึที่พบมากรองลงมาเป็นลำดับที่สอง คือ การซ้ำคำเพื่อบ่งชี้ ด้วบ่งชี้ของหน้าทึนี้ คือ ถ้อยคำที่พูดแล้วในภาษาหนึ่ง ถูกพูดซ้ำอีกครั้งในคหุหมายเดียวกันด้วอีกภาษาหนึ่ง เพื่อบ่งชี้ ถ้อยคำมีคหุชัดเจนและเข้าใจง่ายมากขึ้น ซึ่งผู้วิจัยพบว่า การซ้ำคำเป็นพฤติกรรมที่เกิดขึ้นบ่อยในการสนทนาของคนไทยเชื้อสายจีน สาเหตุอาจเนื่องมาจากผู้บอกภาษาต้องการเน้นคหุหมายของถ้อยคำให้ชัดเจนมากขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของสุจิตรา จานงอุดม (2556) ที่อธิบายว่า การนำคำที่มีคหุหมายไปในทิศทางเดียวกันมาซ้อนกัน เกิดขึ้นเพื่อบ่งชี้คหุหมายของคำให้ชัดเจนมากขึ้น เน้นการสื่อสารที่ให้เกิดภาพพจน์ในภาษา รวมทั้งการแสดงอารมณ์และความรู้สึกไปยังผู้รับสาร ซึ่งพบบ่อยในการสนทนาของคนไทย

หน้าทึที่พบมากเป็นลำดับที่สาม คือ การขยายคหุ ในงานวิจัยนี้ การขยายคหุเกิดขึ้นเฉพาะกับการสลับภาษาจีนแต้จิ๋วเป็นภาษาไทย ผู้วิจัยพบว่า ผู้บอกภาษามีคหุตั้งใจทำให้ถ้อยคำภาษาจีนแต้จิ๋วที่พูดอยู่มีคหุชัดเจนมากขึ้น จึงสลับภาษาเพื่อบ่งชี้คหุด้วยภาษาไทย สาเหตุเพื่อบ่งชี้ให้ผู้ฟัง คือ ทั้งผู้วิจัยและผู้ช่วยเก็บข้อมูลเข้าใจถ้อยคำที่เป็นภาษาจีนแต้จิ๋วง่ายขึ้น โดยเฉพาะผู้วิจัยซึ่งผู้บอกภาษารู้ว่าเป็นคนไทยที่ไม่เข้าใจภาษาจีนแต้จิ๋ว ผู้บอกภาษาจึงพยายามสลับภาษาเพื่อบ่งชี้คหุด้วยภาษาไทย เพื่อบ่งชี้ให้ผู้วิจัยเข้าใจการสนทนาทั้งหมดด้ว หน้าทึการขยายคหุจึงเกิดขึ้นบ่อยครั้งในการสนทนา

บทที่ 5

ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะของการสลับภาษาของคนไทยเชื้อสายจีนในชุมชนเยาวราชกับ ความเป็นปึกแผ่นและหัวข้อการสนทนา

บทนี้เสนอผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะของการสลับภาษาของคนไทยเชื้อสายจีนในชุมชนเยาวราชกับความเป็นปึกแผ่น (solidarity) และหัวข้อการสนทนา โดยผู้วิจัยมุ่งศึกษาตัวแปรทางสังคม 2 ตัวแปร คือ ความเป็นปึกแผ่นและหัวข้อการสนทนาที่เกี่ยวข้องกับการสลับภาษา ผู้วิจัยมีสมมติฐานว่า เมื่อสนทนากับคนที่มีความเป็นปึกแผ่นและหัวข้อการสนทนาเป็นเรื่องเกี่ยวกับวัฒนธรรมจีน คนไทยเชื้อสายจีนมีการสลับภาษาน้อยครั้งกว่าแต่สลับภาษาระหว่างประโยคมากกว่า และใช้ภาษาจีนเป็นภาษาหลักมากกว่า เมื่อสนทนากับคนที่ไม่มีความเป็นปึกแผ่นและหัวข้อการสนทนาไม่เกี่ยวกับวัฒนธรรมจีน

ตัวแปรสังคมดังกล่าวข้างต้นเป็นตัวแปรอิสระในการวิเคราะห์ส่วนนี้ ตัวแปรแรก ซึ่งได้แก่ความเป็นปึกแผ่น หมายถึง การเป็นสมาชิกในครอบครัวเดียวกัน มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกันในฐานะญาติพี่น้องโดยแบ่งตัวแปรความเป็นปึกแผ่นออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ 1) ผู้พูดผู้ฟังมีความเป็นปึกแผ่นซึ่งกันและกัน คือเป็นคนในครอบครัวเดียวกันสนิทสนมคุ้นเคยกันเป็นอย่างดี และ 2) ผู้พูดผู้ฟังไม่มีความเป็นปึกแผ่นซึ่งกันและกันคือ เป็นคนที่ไม่ใช่สมาชิกในครอบครัว ไม่มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกันในฐานะญาติ หรือคุ้นเคยกับผู้ออกภาษามาก่อน ซึ่งผู้วิจัยกำหนดให้เป็นคนนอกชุมชนเยาวราช โดยมีเงื่อนไขสำคัญ คือ ผู้พูดผู้ฟังทั้งหมดในงานวิจัยนี้ต้องเป็นผู้รู้สองภาษา คือ ภาษาไทยและภาษาจีนแต่จิว

ส่วนตัวแปรที่สอง คือ หัวข้อการสนทนา แบ่งเป็น หัวข้อการสนทนาที่เกี่ยวกับวัฒนธรรมจีน และหัวข้อการสนทนาที่ไม่เกี่ยวกับวัฒนธรรมจีน ผู้วิจัยกำหนดหัวข้อไว้ให้หลากหลายเพื่อเป็นแนวทางการสนทนา โดยพยายามให้ตอนเก็บข้อมูลภาคสนามมีความเป็นธรรมชาติมากที่สุด ซึ่งผู้ช่วยเก็บข้อมูลเป็นคนเลือกหัวข้อที่เตรียมไว้มาสนทนาให้เหมาะสมกับสถานการณ์ และต้องมีทั้งหัวข้อที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมและไม่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมเพื่อใช้วิเคราะห์ ตัวอย่างหัวข้อการสนทนาที่เกี่ยวกับวัฒนธรรมจีน เช่น ประเพณี เทศกาล วันสำคัญ เทพเจ้า การทำบุญทำทาน การสะเดาะเคราะห์ การสวดมนต์ ส่วนหัวข้อการสนทนาที่ไม่เกี่ยวกับวัฒนธรรมจีน เช่น ประวัติครอบครัว การศึกษาเล่าเรียน การประกอบอาชีพ ครอบครัวญาติพี่น้อง งานอดิเรก คติในการทำงาน สถานที่ท่องเที่ยวในประเทศและต่างประเทศ การค้าขายย่านเยาวราช ความเปลี่ยนแปลงในชุมชนเยาวราช และข่าวสารบ้านเมืองทั่วไป

ตัวแปรด้านการสลับภาษาเป็นตัวแปรตามในการวิเคราะห์ ได้แก่ ลักษณะของการสลับภาษาที่ผู้วิจัยต้องการพิสูจน์ความสัมพันธ์กับตัวแปรอิสระ ในงานวิจัยนี้ แบ่งเป็น 3 ลักษณะ ลักษณะแรกคือ ความถี่ของการสลับภาษา ลักษณะที่สอง คือ รูปแบบของการสลับภาษาว่าเป็นการสลับภาษาภายในประโยค (intra-sentential) หรือการสลับภาษาระหว่างประโยค (inter-sentential) และลักษณะสุดท้าย คือ การใช้ภาษาหลักในการสลับภาษาภายในประโยค (intra-sentential) ว่าเป็นภาษาไทยหรือภาษาจีนแต่จิว

ในการวิเคราะห์ข้อมูล นอกจากวิเคราะห์ลักษณะของการสลับภาษากับตัวแปรความเป็นปึกแผ่นและหัวข้อการสนทนาในภาพรวมแล้ว ผู้วิจัยยังต้องการควบคุมตัวแปรที่ศึกษาให้ได้ผลการวิเคราะห์ที่ชัดเจนและถูกต้องมากขึ้นจึงจัดชุดข้อมูลเป็นประเภทของการสนทนา 4 ประเภท ได้แก่

- 1) ผู้บอกภาษากับคนที่มีความเป็นปึกแผ่นในหัวข้อการสนทนาที่เกี่ยวกับวัฒนธรรมจีน
- 2) ผู้บอกภาษากับคนที่มีความเป็นปึกแผ่นในหัวข้อการสนทนาที่ไม่เกี่ยวกับวัฒนธรรมจีน
- 3) ผู้บอกภาษากับคนที่ไม่มีความเป็นปึกแผ่นในหัวข้อการสนทนาที่เกี่ยวกับวัฒนธรรมจีน
- 4) ผู้บอกภาษากับคนที่ไม่มีความเป็นปึกแผ่นในหัวข้อการสนทนาที่ไม่เกี่ยวกับวัฒนธรรมจีน

การควบคุมตัวแปรทางสังคมด้วยการแบ่งประเภทของการสนทนาดังกล่าว ทำให้ผู้วิจัยมีหลักฐานเพื่อยืนยันและพิสูจน์สมมติฐานของงานวิจัยในครั้งนี้ได้อย่างชัดเจนมากขึ้น

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ในบทนี้ ผู้วิจัยแบ่งออกเป็น 3 ส่วนตามความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรตามกับตัวแปรอิสระ ได้แก่

- 5.1 ความสัมพันธ์ระหว่างความถี่ของการสลับภาษากับความเป็นปึกแผ่นและหัวข้อการสนทนา
- 5.2 ความสัมพันธ์ระหว่างการสลับภาษาภาษาระหว่างประโยค/ภายในประโยคกับความเป็นปึกแผ่นและหัวข้อการสนทนา
- 5.3 ความสัมพันธ์ระหว่างการใช้ภาษาจีนแต่จิว/ภาษาไทยเป็นภาษาหลักกับความเป็นปึกแผ่นและหัวข้อการสนทนา

5.1 ความสัมพันธ์ระหว่างความถี่ของการสลับภาษากับความเป็นปึกแผ่นและหัวข้อการสนทนา

ผู้วิจัยนับความถี่ของการสลับภาษาในข้อมูลการสนทนาของชาวไทยเชื้อสายจีนแต่จิวในชุมชนเยาวราช 20 คน โดยนับตั้งแต่ผลัดแรกของผู้บอกภาษาในการสนทนา ผลัดการสนทนาที่ใช้วิเคราะห์จากผู้บอกภาษา 1 คน แบ่งเป็น ผลัดจากการสนทนากับคนที่มีความเป็นปึกแผ่นในหัวข้อเกี่ยวกับวัฒนธรรมจีน 15 ผลัดและที่ไม่เกี่ยวกับวัฒนธรรมจีน 15 ผลัด และผลัดจากการสนทนาของผู้

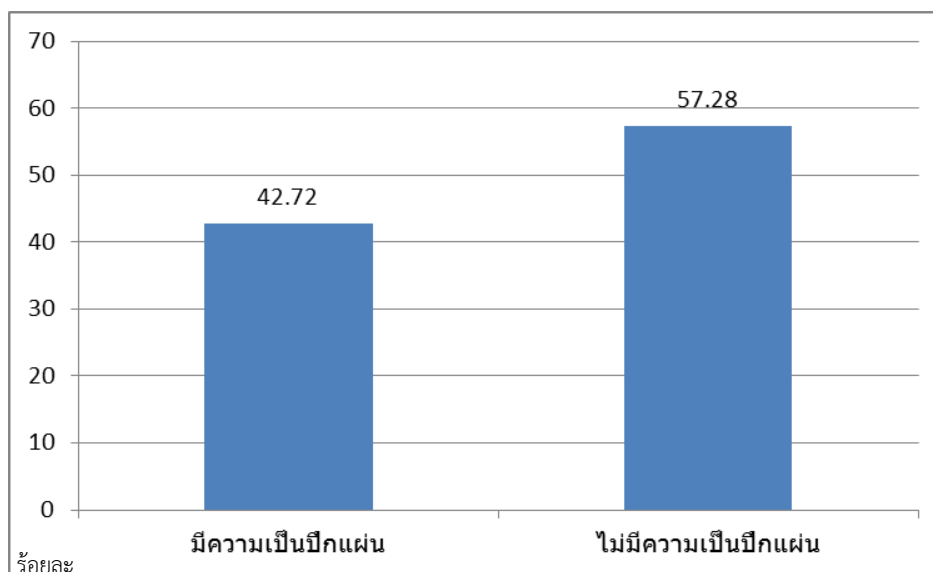
บอกภาษากับคนที่ไม่มีความเป็นปึกแผ่นในหัวข้อเกี่ยวกับวัฒนธรรมจีน 15 ผลัดและที่ไม่เกี่ยวกับวัฒนธรรมจีน 15 ผลัด รวมคนละ 60 ผลัด เพื่อให้จำนวนผลัดที่ใช้ในการวิเคราะห์ของผู้บอกภาษาแต่ละคนเท่ากัน โดยไม่คำนึงถึงความสั้นยาวของผลัดหรือระยะเวลาในการสนทนา ซึ่งผู้วิจัยได้ใช้ผลัดทั้งหมดจำนวน 1,200 ผลัด จากผู้บอกภาษา 20 คน คนละ 60 ผลัด รวมเป็น 1,200 ผลัดในการวิเคราะห์ลักษณะของการสลับภาษาอื่นด้วย คือ ความถี่ของการสลับภาษาภายในประโยคการสลับภาษาระหว่างประโยค (ข้อ 5.2) และความถี่ของการใช้ภาษาหลัก (ข้อ 5.3) เมื่อนับจำนวนครั้งของการสลับภาษาทั้งหมดเสร็จแล้ว ผู้วิจัยนำจำนวนครั้งไปคิดเป็นร้อยละ (ดู 3.2.1)

5.1.1 ความสัมพันธ์ระหว่างความถี่ของการสลับภาษากับความเป็นปึกแผ่น

ผู้วิจัยวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความถี่ของการสลับภาษากับความเป็นปึกแผ่น ซึ่งแบ่งเป็น ผู้พูดมีความเป็นปึกแผ่นกับผู้ฟังและผู้พูดไม่มีความเป็นปึกแผ่นกับผู้ฟัง ได้ผลการวิเคราะห์ดังตารางที่ 5.1 และภาพที่ 5.1

ตารางที่ 5.1 ความถี่ของการสลับภาษากับความเป็นปึกแผ่นของคนไทยเชื้อสายจีนในชุมชนเยาวราช

ความเป็นปึกแผ่น	ครั้ง	ร้อยละ
มีความเป็นปึกแผ่นกับผู้ฟัง	396	42.72
ไม่มีความเป็นปึกแผ่นกับผู้ฟัง	531	57.28
รวม	927	100

ภาพที่ 5.1 ความเชื่อของการสลับภาษากับความเป็นปึกแผ่นของคนไทยเชื้อสายจีนในชุมชนเยาวราช

ตารางที่ 5.1 และภาพที่ 5.1 แสดงให้เห็นว่า เมื่อพิจารณาการแปรตามความเป็นปึกแผ่น ผู้พูดชาวไทยเชื้อสายจีนแต่กำเนิดมีการสลับภาษาร้อยละ 45.72 น้อยกว่าเมื่อสนทนาโดยไม่มีความเป็นปึกแผ่นซึ่งมีการสลับภาษาร้อยละ 57.28 ดังนั้น จึงสรุปได้ว่า ตัวแปรความเป็นปึกแผ่นมีอิทธิพลต่อความถี่ของการสลับภาษา กล่าวคือ ผู้พูดสลับภาษาบ่อยครั้งขึ้นถ้าไม่มีความเป็นปึกแผ่นกับผู้ฟัง

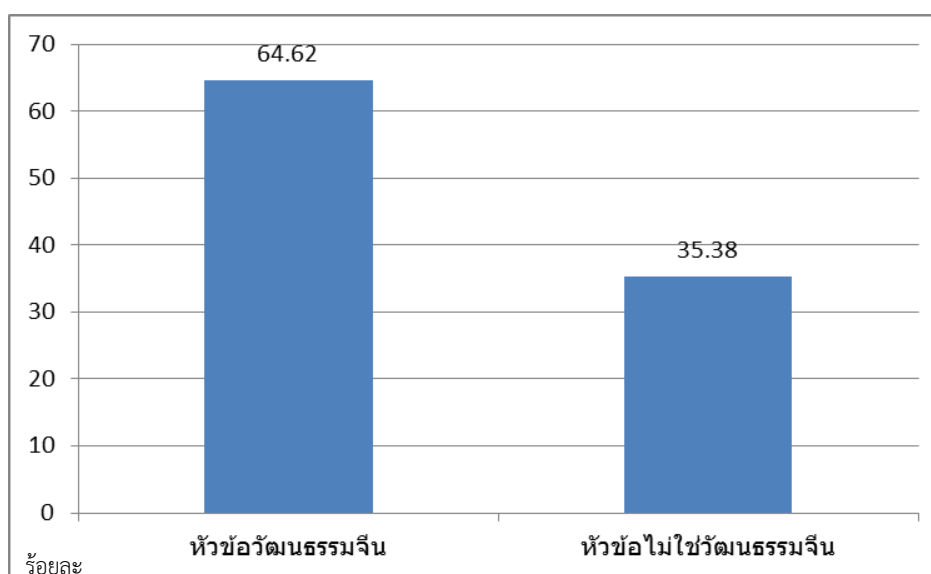
ผลการวิเคราะห์ดังกล่าวมาแล้วตรงตามที่ผู้วิจัยได้สังเกตเห็นจากการใช้ภาษาจริงของผู้ให้ข้อมูล นั่นคือ ความถี่ของการสลับภาษาที่ได้รับอิทธิพลจากตัวแปรความเป็นปึกแผ่น ตรงกับพฤติกรรมการใช้ภาษาในชีวิตประจำวันของผู้บอกภาษา คือ เมื่อผู้บอกภาษาสนทนาพูดคุยกับคนในครอบครัวมักพูดภาษาจีนแต่กำเนิดหรือพูดภาษาไทยเพียงภาษาเดียว ไม่ค่อยสลับภาษา ต่างจากการพูดคุยกับคนอื่นที่จะได้ยินผู้บอกภาษาสนทนาด้วยการสลับภาษาไทยกับภาษาจีนแต่กำเนิดบ่อยกว่า

5.1.2 ความสัมพันธ์ระหว่างความถี่ของการสลับภาษากับหัวข้อการสนทนา

ผลวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความถี่ของการสลับภาษากับหัวข้อการสนทนา ซึ่งได้แก่หัวข้อที่เกี่ยวข้องและไม่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมจีน แสดงในตารางที่ 5.2 และภาพที่ 5.2

ตารางที่ 5.2 ความถี่ของการสลับภาษากับหัวข้อการสนทนาของคนไทยเชื้อสายจีนในชุมชนเยาวราช

หัวข้อการสนทนา	ครั้ง	ร้อยละ
หัวข้อวัฒนธรรมจีน	599	64.62
หัวข้อไม่ใช่วัฒนธรรมจีน	328	35.38
รวม	927	100

ภาพที่ 5.2 ความถี่ของการสลับภาษากับหัวข้อการสนทนาของคนไทยเชื้อสายจีนในชุมชนเยาวราช

ตารางที่ 5.2 และภาพที่ 5.2 แสดงให้เห็นว่า เมื่อพิจารณาการแปรตามหัวข้อการสนทนา ชาวไทยเชื้อสายจีนแต่จิวเมื่อพูดเรื่องวัฒนธรรมจีนมีการสลับภาษาร้อยละ 64.62 มากกว่าเมื่อพูดเรื่องที่ไม่ใช่วัฒนธรรมจีน ซึ่งมีการสลับภาษาร้อยละ 35.58 ดังนั้น จึงสรุปได้ว่า ตัวแปรหัวข้อการสนทนามีอิทธิพลต่อความถี่ของการสลับภาษา กล่าวคือ ผู้พูดสลับภาษาบ่อยครั้งขึ้นถ้าพูดถึงวัฒนธรรมจีน

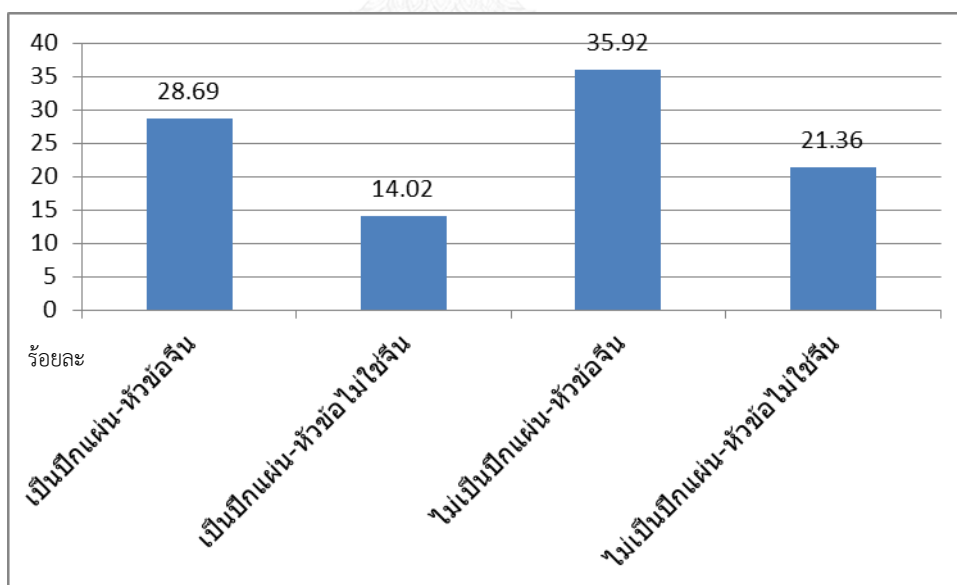
ผู้วิจัยพบว่า สาเหตุที่เกิดการสลับภาษาบ่อยครั้งเมื่อสนทนาในหัวข้อเกี่ยวกับวัฒนธรรมจีน เพราะผู้บอกภาษามักมีการยกยอคำภาษาจีนแต่จิวมาใช้ และถ้อยคำนั้นก็ไม่มีในภาษาไทย ทำให้เกิดการสลับภาษาบ่อยครั้งมากยิ่งขึ้น

5.1.3 ความสัมพันธ์ระหว่างความถี่ของการสลับภาษากับความเป็นปีกแผ่นและหัวข้อการสนทนา

ในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความถี่ของการสลับภาษากับความเป็นปึกแผ่นและหัวข้อการสนทนาผู้วิจัยแบ่งการสนทนาเป็น 4 ประเภท ได้แก่ 1) ผู้บอกภาษาพูดกับคนที่มีความเป็นปึกแผ่นในหัวข้อเกี่ยวกับวัฒนธรรมจีน 2) ผู้บอกภาษาพูดกับคนที่มีความเป็นปึกแผ่นในหัวข้อไม่เกี่ยวกับวัฒนธรรมจีน 3) ผู้บอกภาษาพูดกับคนที่ไม่มีความเป็นปึกแผ่นในหัวข้อเกี่ยวกับวัฒนธรรมจีน และ 4) ผู้บอกภาษาพูดกับคนที่ไม่มีความเป็นปึกแผ่นในหัวข้อไม่เกี่ยวกับวัฒนธรรมจีนผลการวิเคราะห์ ดังตารางที่ 5.3 และ ภาพที่ 5.3

ตารางที่ 5.3 ความถี่ของการสลับภาษากับความเป็นปึกแผ่นและหัวข้อการสนทนาของคนไทยเชื้อสายจีนในชุมชนเยาวราช

ความเป็นปึกแผ่นและหัวข้อการสนทนา	ครั้ง	ร้อยละ
มีความเป็นปึกแผ่น-หัวข้อวัฒนธรรมจีน	266	28.69
มีความเป็นปึกแผ่น-หัวข้อไม่ใช่วัฒนธรรมจีน	130	14.02
ไม่มีความเป็นปึกแผ่น-หัวข้อวัฒนธรรมจีน	333	35.92
ไม่มีความเป็นปึกแผ่น-หัวข้อไม่ใช่วัฒนธรรมจีน	198	21.36
รวม	927	100

ภาพที่ 5.3 ความถี่ของการสลับภาษากับความเป็นปึกแผ่นและหัวข้อการสนทนาของคนไทยเชื้อสายจีนในชุมชนเยาวราช

ตารางที่ 5.3 และ ภาพที่ 5.3 เมื่อพิจารณาการแปรความถี่ของการสลับภาษาตามความเป็นปึกแผ่นและหัวข้อการสนทนา ผู้พูดชาวไทยเชื้อสายจีนแต่จีวส์ลับภาษามากที่สุดร้อยละ 35.92 เมื่อไม่มีความเป็นปึกแผ่นและพูดเรื่องวัฒนธรรมจีน ถัดมา คือ เมื่อมีความเป็นปึกแผ่นและพูดเรื่องวัฒนธรรมจีนร้อยละ 28.69 ลำดับสาม คือ ร้อยละ 21.36 เมื่อสนทนาโดยไม่มีความเป็นปึกแผ่นและพูดเรื่องที่ไม่ใช่วัฒนธรรมจีน และสลับภาษาน้อยที่สุดร้อยละ 14.02 เมื่อมีความเป็นปึกแผ่นและพูดเรื่องที่ไม่ใช่วัฒนธรรมจีน

ผู้วิจัยพบว่า ตัวแปรอิสระทั้งสองตัวแปรต่างมีอิทธิพลต่อความถี่ของการสลับภาษา กล่าวคือ ไม่ว่าหัวข้อการสนทนาจะเกี่ยวหรือไม่เกี่ยวกับวัฒนธรรมจีน ผู้พูดจะสลับภาษามากครั้งกว่าถ้าไม่มีความเป็นปึกแผ่น ส่วนหัวข้อการสนทนามีอิทธิพลต่อการสลับภาษา คือ ไม่ว่าจะมีความเป็นปึกแผ่นหรือไม่ ผู้พูดจะสลับภาษาบ่อยครั้งขึ้นหากพูดหัวข้อเกี่ยวกับวัฒนธรรมจีน

ความถี่ที่พบเมื่อควบคุมตัวแปรก็ยังยืนยันได้ว่า ชาวไทยเชื้อสายจีนแต่จีวส์เมื่อสนทนากับคนที่ไม่มีความเป็นปึกแผ่นและหัวข้อเกี่ยวกับวัฒนธรรมจีน การสลับภาษาเกิดขึ้นบ่อยครั้งกว่าจริง

5.2 ความสัมพันธ์ระหว่างการสลับภาษาระหว่างประโยค/ ภายในประโยคกับความเป็นปึกแผ่นและหัวข้อการสนทนา

ในงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยกำหนดขอบเขตของการวิเคราะห์การสลับภาษาครอบคลุมทั้งการสลับภาษาภายในประโยคและการสลับภาษาระหว่างประโยค เพราะต้องการศึกษาอิทธิพลของตัวแปรความเป็นปึกแผ่นและหัวข้อการสนทนาต่อการสลับภาษาระหว่างประโยคและการสลับภาษาภายในประโยค โดยให้คำจำกัดความของการสลับภาษา คือ การใช้ภาษาหนึ่งในทุกระดับ ได้แก่ หน่วยคำ คำ วลี ประโยค สลับกับอีกภาษาหนึ่งโดยผู้รู้สองภาษาหรือมากกว่าสองภาษา การนับความถี่ของการสลับภาษาระหว่างประโยคและการสลับภาษาภายในประโยคเพื่อเป็นการพิสูจน์ว่ามีความสัมพันธ์ระหว่างการสลับภาษาระหว่างประโยคและภายในประโยคกับตัวแปรความเป็นปึกแผ่นและตัวแปรหัวข้อการสนทนา โดยผู้วิจัยตั้งสมมติฐานว่า เมื่อสนทนากับคนที่มีความเป็นปึกแผ่นและหัวข้อการสนทนาที่เป็นเรื่องเกี่ยวกับวัฒนธรรมจีน คนไทยเชื้อสายจีนมีการสลับภาษาระหว่างประโยคมากกว่าการสนทนากับคนที่ไม่มีความเป็นปึกแผ่นและหัวข้อการสนทนาที่ไม่เกี่ยวกับวัฒนธรรมจีน ผู้วิจัยใช้เกณฑ์การนับและจำนวนผลัดที่วิเคราะห์เหมือนกับข้อ 5.1 คือ นับเฉพาะผลัดของผู้บอกภาษาตั้งแต่ผลัดแรกในการสนทนาตามตัวแปรความเป็นปึกแผ่นและหัวข้อการสนทนา จำนวนคนละ 60 ผลัด (ดูข้อ 3.2.2) แต่ในการนับจำนวนครั้งของการสลับภาษาระหว่างประโยคและภายในประโยคนั้น ผู้วิจัยกำหนดไม่มีการสลับคำกับคำหรือคำกับวลีที่ไม่เป็นประโยคในผลัด เช่น

ไม้ ไม้ #34# b๖24 b๖24 ('ไม้')

น๖51 ('มี') #60# มี

niam21 ('สวด') #27# มั่ง ไม้ #28# niam21 ('สวด') #29# มั่ง

ทกลีบเก้า อายุ เออ #7# lak21 tsap21 kaw42 ('ทกลีบเก้า')

paj21 ('ไหว้') #40# ค่ะ ไหว้ด้วย

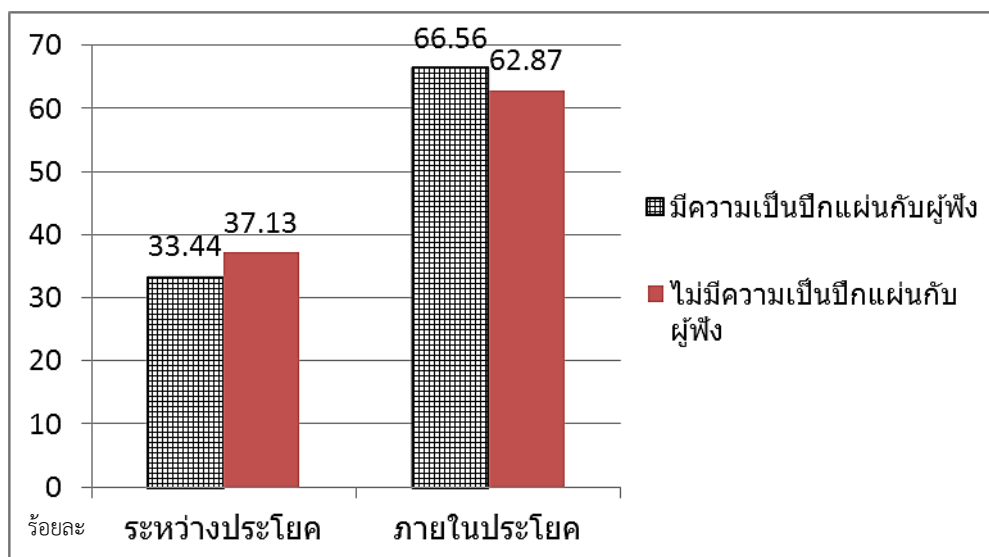
เมื่อนับจำนวนครั้งของการสลับภาษาระหว่างประโยคและภายในประโยคตามตัวแปรความเป็นปีกแผ่นและตัวแปรหัวข้อการสนทนา พบว่า มีการสลับภาษาระหว่างประโยค 270 ครั้ง และภายในประโยค 489 ครั้ง ผู้วิจัยจึงนำจำนวนครั้งที่พบตามความเป็นปีกแผ่นและหัวข้อการสนทนาไปคิดเป็นร้อยละต่อไป

5.2.1 ความสัมพันธ์ระหว่างการสลับภาษาระหว่างประโยค/ ภายในประโยคกับความเป็นปีกแผ่น

ผู้วิจัยวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการสลับภาษาระหว่างประโยคและภายในประโยคกับความเป็นปีกแผ่น ผลการวิเคราะห์ ดังตารางที่ 5.4 และภาพที่ 5.4

ตารางที่ 5.4 ความถี่ของการสลับภาษาระหว่างประโยค/ภายในประโยคกับความเป็นปีกแผ่นของคนไทยเชื้อสายจีนในชุมชนเยาวราช

ความเป็นปีกแผ่น	การสลับภาษา				
	ระหว่างประโยค		ภายในประโยค		รวม
	ครั้ง	ร้อยละ	ครั้ง	ร้อยละ	
มีความเป็นปีกแผ่นกับผู้ฟัง	107	33.44	213	66.56	320
ไม่มีความเป็นปีกแผ่นกับผู้ฟัง	163	37.13	276	62.87	439

ภาพที่ 5.4 ความถี่ของการสลับภาษาระหว่างประโยค/ภายในประโยคกับความเป็นบิกแอนด์ของคนไทยเชื้อสายจีนในชุมชนเยาวราช

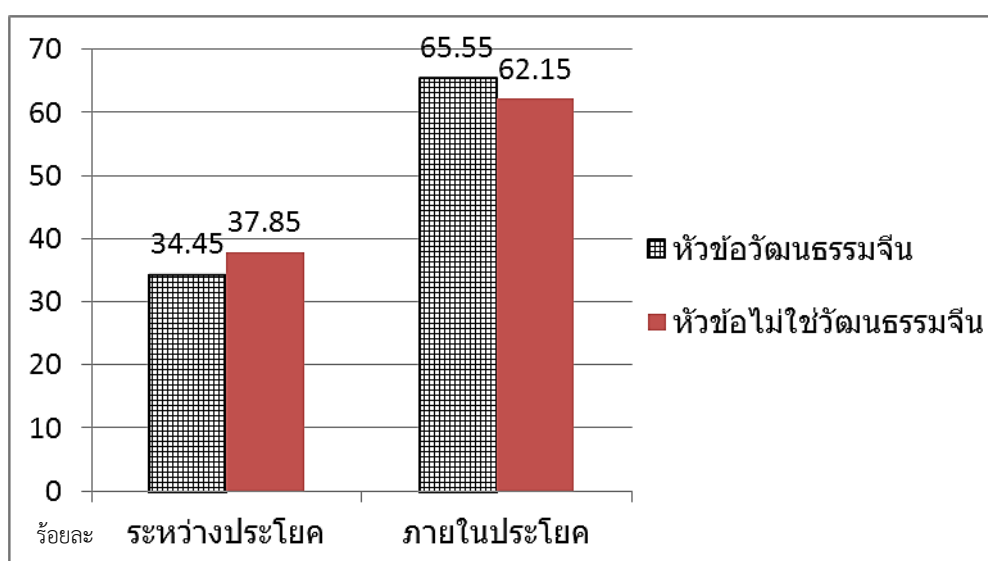
ตารางที่ 5.4 และภาพที่ 5.4 แสดงให้เห็นว่า เมื่อพิจารณาการแปรความถี่ของการสลับภาษาระหว่างประโยคและภายในประโยคตามความเป็นบิกแอนด์แล้ว ในภาพรวมพบว่า การสลับภาษาส่วนใหญ่เป็นการสลับภาษาภายในประโยค โดยเมื่อมีความเป็นบิกแอนด์กับผู้ฟัง ผู้พูดสลับภาษาภายในประโยค ร้อยละ 66.56 มากกว่าการสลับภาษาระหว่างประโยค ซึ่งมีการสลับร้อยละ 33.34 ส่วนเมื่อสนทนาโดยไม่มีความเป็นบิกแอนด์กับผู้ฟัง รูปแบบของการสลับภาษาก็เป็นแบบเดียวกัน กล่าวคือ ผู้พูดสลับภาษาภายในประโยค ร้อยละ 62.87 มากกว่าการสลับภาษาระหว่างประโยค ซึ่งมีการสลับร้อยละ 37.13 ดังนั้น จึงสรุปได้ว่า ความเป็นบิกแอนด์ไม่มีอิทธิพลต่อรูปแบบของการสลับภาษา กล่าวคือ ไม่ว่าจะมีความเป็นบิกแอนด์หรือไม่ ผู้พูดจะสลับภาษาภายในประโยคมากกว่าเสมอ

5.2.2 ความสัมพันธ์ระหว่างการสลับภาษาระหว่างประโยค/ภายในประโยคกับหัวข้อการสนทนา

ผลวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการสลับภาษาระหว่างประโยคและภายในประโยคกับหัวข้อการสนทนา แสดงในตารางที่ 5.5 และภาพที่ 5.5

ตารางที่ 5.5 ความถี่ของการสลับภาษาระหว่างประโยค/ภายในประโยคกับหัวข้อการสนทนาของคนไทยเชื้อสายจีนในชุมชนเยาวราช

หัวข้อการสนทนา	การสลับภาษา				
	ระหว่างประโยค		ภายในประโยค		รวม
	ครั้ง	ร้อยละ	ครั้ง	ร้อยละ	
หัวข้อวัฒนธรรมจีน	175	34.45	333	65.55	508
หัวข้อไม่ใช่วัฒนธรรมจีน	95	37.85	156	62.15	251

ภาพที่ 5.5 ความถี่ของการสลับภาษาระหว่างประโยค/ภายในประโยคกับหัวข้อการสนทนาของคนไทยเชื้อสายจีนในชุมชนเยาวราช

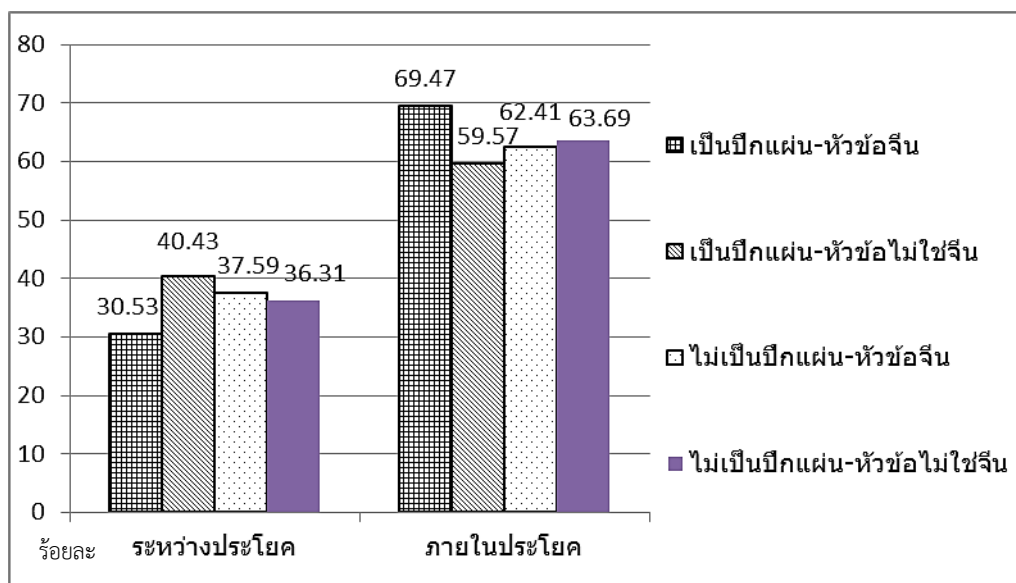
ตารางที่ 5.5 และภาพที่ 5.5 แสดงให้เห็นว่า เมื่อพิจารณาการแปรความถี่ของการสลับภาษาระหว่างประโยคและภายในประโยคตามหัวข้อการสนทนา ในภาพรวมพบว่า การสลับภาษาส่วนใหญ่เป็นการสลับภาษาภายในประโยค โดยเมื่อพูดในหัวข้อวัฒนธรรมจีน ผู้พูดสลับภาษาภายในประโยคร้อยละ 65.55 มากกว่าการสลับภาษาระหว่างประโยค ซึ่งมีการสลับร้อยละ 34.45 ส่วนเมื่อพูดหัวข้อที่ไม่ใช่วัฒนธรรมจีนมีการสลับภาษาในรูปแบบเดียวกัน กล่าวคือ ผู้พูดสลับภาษาภายในประโยคร้อยละ 62.15 มากกว่าการสลับภาษาระหว่างประโยค ซึ่งมีการสลับร้อยละ 37.85 ดังนั้น จึงสรุปได้ว่าหัวข้อการสนทนาไม่มีอิทธิพลต่อรูปแบบของการสลับภาษา กล่าวคือ ไม่ว่าหัวข้อการสนทนาจะเป็นอย่างไร ผู้พูดจะสลับภาษาภายในประโยคมากกว่าเสมอ

5.2.3 ความสัมพันธ์ระหว่างการสลับภาษาระหว่างประโยค/ภายในประโยคกับความ เป็น ปีกแผ่นและหัวข้อการสนทนา

ในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการสลับภาษาระหว่างประโยคและภายในประโยคกับ
ความเป็นปีกแผ่นและหัวข้อการสนทนา ผู้วิจัยควบคุมตัวแปรด้วยการแบ่งการสนทนาเป็น 4 ประเภท
(ดู 5.1.3) ผลการวิเคราะห์ได้นำเสนอไว้ในตารางที่ 5.6 และภาพที่ 5.6

ตารางที่ 5.6 ความถี่ของการสลับภาษาระหว่างประโยค/ภายในประโยคกับความเป็นปีกแผ่นและ
หัวข้อการสนทนาของคนไทยเชื้อสายจีนในชุมชนเยาวราช

ความเป็นปีกแผ่น- หัวข้อการสนทนา	การสลับภาษา				
	ระหว่างประโยค		ภายในประโยค		รวม
	ครั้ง	ร้อยละ	ครั้ง	ร้อยละ	
มีความเป็นปีกแผ่น- หัวข้อวัฒนธรรมจีน	69	30.53	157	69.47	226
มีความเป็นปีกแผ่น- หัวข้อไม่ใช่วัฒนธรรมจีน	38	40.43	56	59.57	94
ไม่มีความเป็นปีกแผ่น- หัวข้อวัฒนธรรมจีน	106	37.59	176	62.41	282
ไม่มีความเป็นปีกแผ่น- หัวข้อไม่ใช่วัฒนธรรมจีน	57	36.31	100	63.69	157

ภาพที่ 5.6 ความถี่ของการสลับภาษาระหว่างประโยค/ภายในประโยคกับความเป็นปึกแผ่นและหัวข้อ การสนทนาของคนไทยเชื้อสายจีนในชุมชนเยาวราช

ตารางที่ 5.6 และภาพที่ 5.6 แสดงให้เห็นว่า เมื่อพิจารณาการแปรความถี่ของการสลับภาษาระหว่างประโยคและภายในประโยคตามความเป็นปึกแผ่นและหัวข้อการสนทนา ในภาพรวมพบว่า รูปแบบของการสลับภาษาเป็นการสลับภาษาภายในประโยคมากกว่า ได้แก่ เมื่อมีความเป็นปึกแผ่นและพูดในหัวข้อวัฒนธรรมจีน ผู้พูดสลับภาษาภายในประโยค ร้อยละ 69.47 มากกว่าการสลับภาษาระหว่างประโยค ซึ่งมีการสลับร้อยละ 30.53 เมื่อมีความเป็นปึกแผ่นและพูดในหัวข้อไม่ใช่วัฒนธรรมจีน ผู้พูดสลับภาษาภายในประโยค ร้อยละ 59.57 มากกว่าการสลับภาษาระหว่างประโยค ซึ่งมีการสลับร้อยละ 40.43 ส่วนเมื่อสนทนาโดยไม่มีความเป็นปึกแผ่นและพูดในหัวข้อวัฒนธรรมจีน ผู้พูดสลับภาษาภายในประโยค ร้อยละ 62.41 มากกว่าการสลับภาษาระหว่างประโยค ซึ่งมีการสลับร้อยละ 37.59 และเมื่อสนทนาโดยไม่มีความเป็นปึกแผ่นและพูดในหัวข้อไม่ใช่วัฒนธรรมจีน ผู้พูดสลับภาษาภายในประโยค ร้อยละ 63.69 มากกว่าการสลับภาษาระหว่างประโยค ซึ่งมีการสลับร้อยละ 36.31 ดังนั้น จึงสรุปได้ว่า เมื่อควบคุมหัวข้อการสนทนา ความเป็นปึกแผ่นไม่มีอิทธิพลต่อรูปแบบของการสลับภาษา ในทำนองเดียวกัน เมื่อควบคุมความเป็นปึกแผ่นก็จะเห็นได้ชัดว่า หัวข้อการสนทาก็ไม่มีผลต่อรูปแบบการสลับภาษาเช่นกัน กล่าวคือ ไม่ว่าจะมีความเป็นปึกแผ่นหรือไม่และหัวข้อการสนทนาจะเป็นอย่างไร ผู้พูดชาวไทยเชื้อสายจีนแต่จิวจะสลับภาษาภายในประโยคมากกว่าเสมอ

จากที่ผู้วิจัยสังเกตพฤติกรรมการสลับภาษาของชาวไทยเชื้อสายจีนแต่จิวก็พบว่า สอดคล้องกับผลที่ได้ กล่าวคือ ผู้พูดสลับภาษาภายในประโยคตลอดเวลาที่สนทนา ไม่ว่าจะพูดกับใครหรือหัวข้อ

ใด ทั้งนี้อาจเป็นความคั่งชินในการใช้ ซึ่งแตกต่างจากการสลับภาษาระหว่างประโยคที่เกิดขึ้นค่อนข้างน้อยอย่างเห็นได้ชัด

5.3 ความสัมพันธ์ระหว่างการใช้ภาษาจีนแต้จิ๋ว/ภาษาไทยเป็นภาษาหลักกับความเป็นปึกแผ่นและหัวข้อการสนทนา

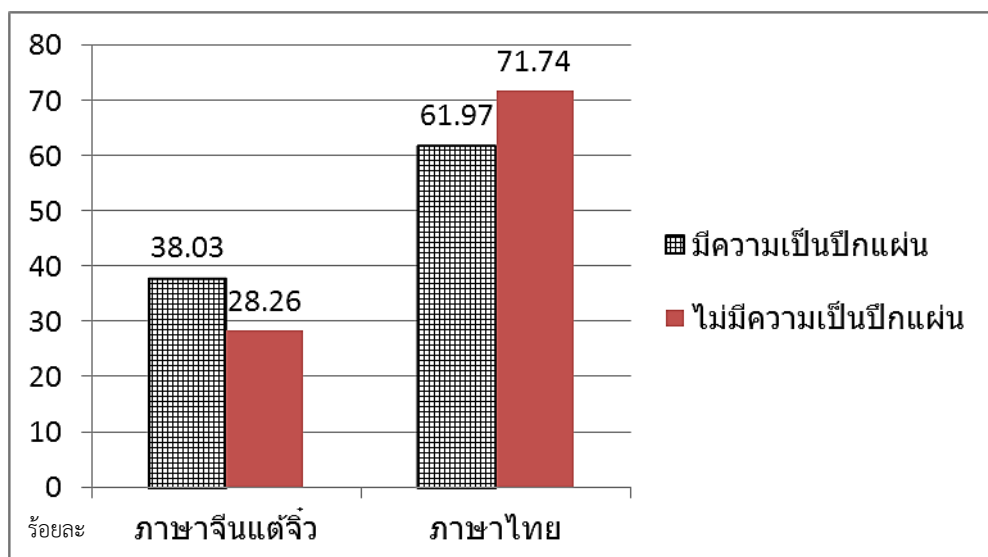
ในการพิจารณานับความถี่การใช้ภาษาหลักเมื่อสลับภาษา ผู้วิจัยวิเคราะห์เฉพาะการสลับภาษาภายในประโยคจำนวน 489 ครั้ง ซึ่งได้มาจากการวิเคราะห์ในข้อ 5.2 โดยอาศัยแนวคิดและหลักการตามแบบจำลองกรอบภาษาหลัก (The matrix language frame model) (Myers-Scotton, 1993b) สาเหตุที่ผู้วิจัยวิเคราะห์ภาษาหลักที่ใช้ในการสลับภาษา เพราะต้องการพิสูจน์ว่าการใช้ภาษาใดเป็นภาษาหลักเมื่อสลับภาษามีความสัมพันธ์กับตัวแปรความเป็นปึกแผ่นและตัวแปรหัวข้อการสนทนา โดยเชื่อว่า เมื่อผู้บอกภาษาสนทนากับคนในครอบครัวซึ่งมีความเป็นปึกแผ่นซึ่งกันและกันในหัวข้อเกี่ยวกับวัฒนธรรมจีน ผู้บอกภาษาใช้ภาษาจีนแต้จิ๋วเป็นภาษาหลักมากกว่า ตัวอย่างการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยแนวคิดและหลักการของแบบจำลองกรอบภาษาหลัก ผู้วิจัยได้นำเสนอไว้แล้วในบทที่ 3 ข้อ 3.2.2 เมื่อวิเคราะห์การสลับภาษาภายในประโยคทั้งหมดแล้ว ได้ผลการวิเคราะห์การใช้ภาษาหลักในการสลับภาษาไทยกับภาษาจีนแต้จิ๋วของคนไทยเชื้อสายจีนในชุมชนเยาวราช ดังนี้

5.3.1 ความสัมพันธ์ระหว่างการใช้ภาษาจีนแต้จิ๋ว/ภาษาไทยเป็นภาษาหลักกับความเป็นปึกแผ่น

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการใช้ภาษาจีนแต้จิ๋วและภาษาไทยเป็นภาษาหลักกับความเป็นปึกแผ่น แสดงในตารางที่ 5.7 และภาพที่ 5.7

ตารางที่ 5.7 ความถี่ของการใช้ภาษาจีนแต้จิ๋ว/ภาษาไทยเป็นภาษาหลักกับความเป็นปึกแผ่นของคนไทยเชื้อสายจีนในชุมชนเยาวราช

ความเป็นปึกแผ่น	ภาษาหลัก				
	ภาษาจีนแต้จิ๋ว		ภาษาไทย		รวม
	ประโยค	ร้อยละ	ประโยค	ร้อยละ	
มีความเป็นปึกแผ่นกับผู้ฟัง	81	38.03	132	61.97	213
ไม่มีความเป็นปึกแผ่นกับผู้ฟัง	78	28.26	198	71.74	276

ภาพที่ 5.7 ความถี่ของการใช้ภาษาจีนแต้จิ๋ว/ภาษาไทยเป็นภาษาหลักกับความเป็นปึกแผ่นของคนไทยเชื้อสายจีนในชุมชนเยาวราช

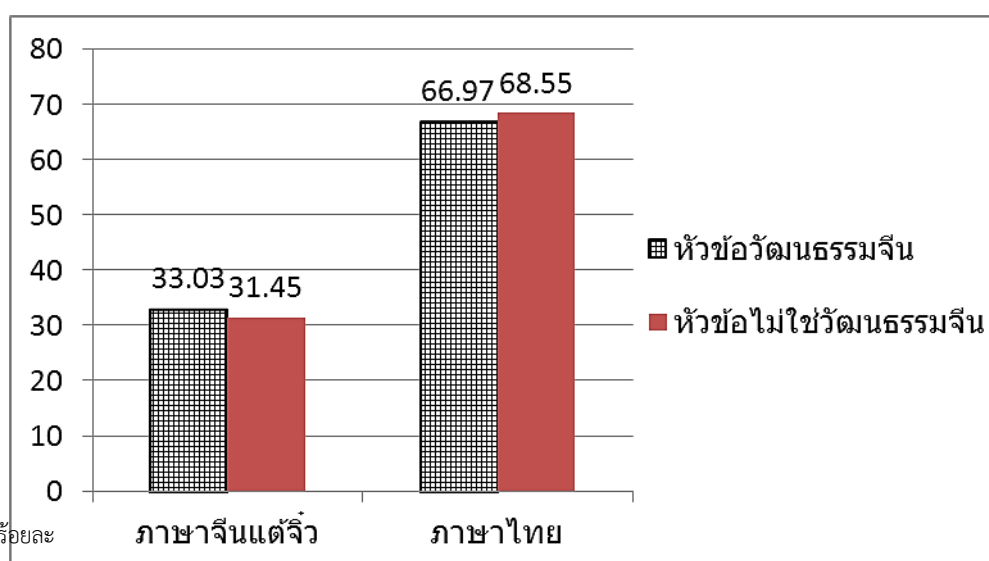
ตารางที่ 5.7 และภาพที่ 5.7 แสดงให้เห็นว่า เมื่อพิจารณาการแปรความถี่ของการใช้ภาษาจีนแต้จิ๋วและภาษาไทยเป็นภาษาหลักตามความเป็นปึกแผ่น ในภาพรวมพบว่าส่วนใหญ่มีการใช้ภาษาไทยเป็นภาษาหลัก โดยเมื่อมีความเป็นปึกแผ่นกับผู้ฟัง ผู้พูดใช้ภาษาไทยเป็นภาษาหลัก ร้อยละ 61.97 มากกว่าใช้ภาษาแต้จิ๋ว ซึ่งมีการสลับร้อยละ 38.03 ส่วนเมื่อสนทนาโดยไม่มีความเป็นปึกแผ่นกับผู้ฟังมีการใช้ภาษาไทยเป็นภาษาหลักมากกว่าเช่นกัน คือ ผู้พูดใช้ภาษาไทยเป็นภาษาหลัก ร้อยละ 71.14 มากกว่าใช้ภาษาแต้จิ๋ว ซึ่งมีการสลับร้อยละ 28.26 ดังนั้น จึงสรุปได้ว่า ความเป็นปึกแผ่นไม่มีอิทธิพลต่อการใช้ภาษาหลักในการสลับภาษาภายในประโยค กล่าวคือ ไม่ว่าจะมีความเป็นปึกแผ่นหรือไม่ ผู้พูดจะใช้ภาษาไทยเป็นภาษาหลักมากกว่า

5.3.2 ความสัมพันธ์ระหว่างการใช้ภาษาจีนแต้จิ๋วและภาษาไทยเป็นภาษาหลักกับหัวข้อการสนทนา

ผู้วิจัยวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการใช้ภาษาจีนแต้จิ๋วและภาษาไทยเป็นภาษาหลักกับหัวข้อการสนทนา ได้ผล ดังตารางที่ 5.8 และภาพที่ 5.8

ตารางที่ 5.8 ความถี่ของการใช้ภาษาจีนแต้จิ๋ว/ภาษาไทยเป็นภาษาหลักกับหัวข้อการสนทนาของคนไทยเชื้อสายจีนในชุมชนเยาวราช

หัวข้อการสนทนา	ภาษาหลัก				รวม
	ภาษาจีนแต้จิ๋ว		ภาษาไทย		
	ประโยค	ร้อยละ	ประโยค	ร้อยละ	
วัฒนธรรมจีน	109	33.03	221	66.97	330
ไม่ใช่วัฒนธรรมจีน	50	31.45	109	68.55	159

ภาพที่ 5.8 ความถี่ของการใช้ภาษาจีนแต้จิ๋ว/ภาษาไทยเป็นภาษาหลักกับหัวข้อการสนทนาของคนไทยเชื้อสายจีนในชุมชนเยาวราช

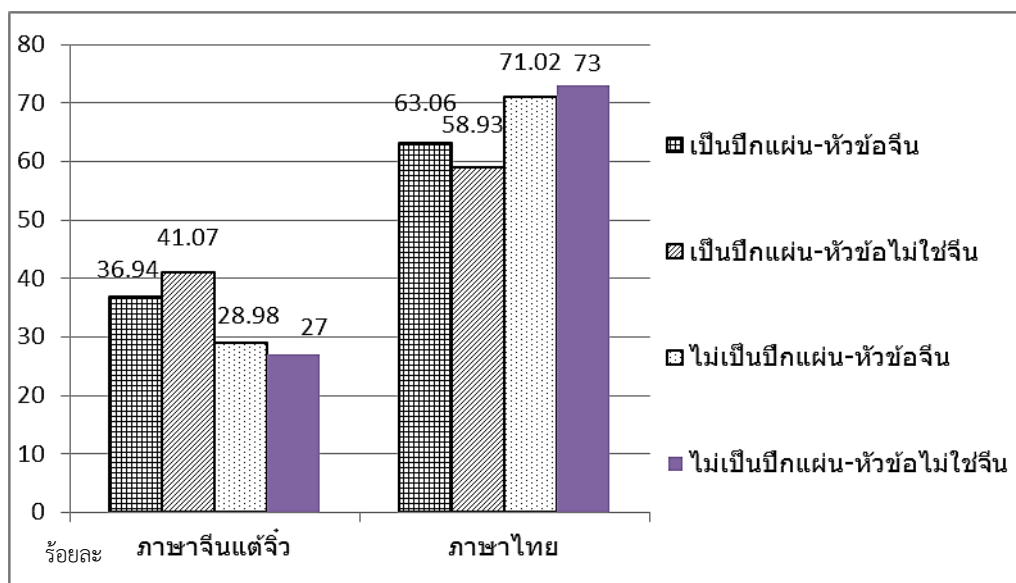
ตารางที่ 5.8 และภาพที่ 5.8 แสดงให้เห็นว่า เมื่อพิจารณาการแปรความถี่ของการใช้ภาษาจีนแต้จิ๋วและภาษาไทยเป็นภาษาหลักตามหัวข้อการสนทนา ในภาพรวมพบว่า มีการใช้เป็นภาษาไทยเป็นภาษาหลักมากกว่า โดยเมื่อพูดในหัวข้อวัฒนธรรมจีน ผู้พูดใช้ภาษาไทยเป็นภาษาหลัก ร้อยละ 66.97 มากกว่าใช้ภาษาแต้จิ๋ว ซึ่งมีการสลับร้อยละ 33.03 ส่วนเมื่อพูดในหัวข้อที่ไม่ใช่วัฒนธรรมจีนก็พบแบบเดียวกัน คือ ผู้พูดใช้ภาษาไทยเป็นภาษาหลัก ร้อยละ 68.55 มากกว่าใช้ภาษาแต้จิ๋ว ซึ่งมีการสลับร้อยละ 31.45 ดังนั้น จึงสรุปได้ว่า หัวข้อการสนทนาไม่มีอิทธิพลต่อการใช้ภาษาหลักในการสลับภาษาภายในประโยค กล่าวคือ ไม่ว่าหัวข้อการสนทนาจะเป็นอย่างไร ผู้พูดชาวไทยเชื้อสายจีนแต้จิ๋วจะใช้ภาษาไทยเป็นภาษาหลักมากกว่า

5.3.3 ความสัมพันธ์ระหว่างการใช้ภาษาจีนแต้จิ๋ว/ภาษาไทยเป็นภาษาหลักกับความเป็น ปีกแผ่นและหัวข้อการสนทนา

เมื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการใช้ภาษาจีนแต้จิ๋วและภาษาไทยเป็นภาษาหลักกับ
ความเป็นปีกแผ่นและหัวข้อการสนทนา ได้ผลการวิเคราะห์ ดังตารางที่ 5.9 และภาพที่ 5.9

ตารางที่ 5.9 ความถี่ของการใช้ภาษาจีนแต้จิ๋ว/ภาษาไทยเป็นภาษาหลักกับความเป็นปีกแผ่นและ
หัวข้อการสนทนาของคนไทยเชื้อสายจีนในชุมชนเยาวราช

ความเป็นปีกแผ่น- หัวข้อการสนทนา	ภาษาหลัก				
	ภาษาจีนแต้จิ๋ว		ภาษาไทย		รวม
	ประโยค	ร้อยละ	ประโยค	ร้อยละ	
มีความเป็นปีกแผ่น- หัวข้อวัฒนธรรมจีน	58	36.94	99	63.06	157
มีความเป็นปีกแผ่น- หัวข้อไม่ใช่วัฒนธรรมจีน	23	41.07	33	58.93	56
ไม่มีความเป็นปีกแผ่น- หัวข้อวัฒนธรรมจีน	51	28.98	125	71.02	176
ไม่มีความเป็นปีกแผ่น- หัวข้อไม่ใช่วัฒนธรรมจีน	27	27	73	73	100

ภาพที่ 5.9 ความถี่ของการใช้ภาษาจีนแต้จิ๋ว/ภาษาไทยเป็นภาษาหลักกับความเป็นปึกแผ่นและหัวข้อสนทนาของคนไทยเชื้อสายจีนในชุมชนเยาวราช

ตารางที่ 5.9 และภาพที่ 5.9 แสดงให้เห็นว่า เมื่อพิจารณาการแปรความถี่ของการใช้ภาษาจีนแต้จิ๋วและภาษาไทยเป็นภาษาหลักตามความเป็นปึกแผ่นและหัวข้อการสนทนา ในภาพรวมพบว่า มีการใช้เป็นภาษาไทยเป็นภาษาหลักมากกว่าเสมอ ได้แก่ เมื่อมีความเป็นปึกแผ่นและพูดในหัวข้อวัฒนธรรมจีน ผู้พูดใช้ภาษาไทยเป็นภาษาหลัก ร้อยละ 63.06 มากกว่าใช้ภาษาแต้จิ๋ว ซึ่งมีการสลับร้อยละ 36.94 เมื่อมีความเป็นปึกแผ่นและพูดในหัวข้อไม่ใช่วัฒนธรรมจีน ผู้พูดใช้ภาษาไทยเป็นภาษาหลัก ร้อยละ 58.93 มากกว่าใช้ภาษาแต้จิ๋ว ซึ่งมีการสลับร้อยละ 41.07 ส่วนเมื่อสนทนาโดยไม่มีความเป็นปึกแผ่นและพูดในหัวข้อวัฒนธรรมจีน ผู้พูดใช้ภาษาไทยเป็นภาษาหลัก ร้อยละ 71.02 มากกว่าใช้ภาษาแต้จิ๋ว ซึ่งมีการสลับร้อยละ 28.98 และเมื่อสนทนาโดยไม่มีความเป็นปึกแผ่นและพูดในหัวข้อไม่ใช่วัฒนธรรมจีน ผู้พูดใช้ภาษาไทยเป็นภาษาหลัก ร้อยละ 73 มากกว่าใช้ภาษาแต้จิ๋ว ซึ่งมีการสลับร้อยละ 27 ดังนั้น ความเป็นปึกแผ่นและหัวข้อการสนทนาไม่มีอิทธิพลต่อการใช้ภาษาหลักในการสลับภาษาภายในประโยค กล่าวคือ ไม่ว่าจะมีความเป็นปึกแผ่นหรือไม่และหัวข้อการสนทนาจะเป็นอย่างไร ผู้พูดชาวไทยเชื้อสายจีนแต้จิ๋วจะใช้ภาษาไทยเป็นภาษาหลักมากกว่า

การใช้ภาษาไทยเป็นภาษาหลักมากกว่าสอดคล้องกับสิ่งที่ผู้วิจัยสังเกต คือ ผู้บอกภาษามีการใช้ภาษาไทยมากกว่าอยู่แล้วทั้งพูดกับคนในครอบครัวและคนอื่น นอกจากนี้ อาจจะเป็นเพราะในการสัมภาษณ์มีผู้วิจัยร่วมฟังการสนทนาอยู่ด้วย ผู้บอกภาษาจึงสนทนาด้วยภาษาไทยเป็นส่วนใหญ่ เพื่อให้ผู้วิจัยที่ไม่เข้าใจภาษาจีนแต้จิ๋วสามารถเข้าใจได้ด้วย

เมื่อวิเคราะห์ในทุกประเด็นแล้ว ผู้วิจัยพบว่า ตัวแปรอิสระ คือ ความเป็นปึกแผ่นและหัวข้อการสนทนามีอิทธิพลต่อตัวแปรตามเฉพาะความถี่ของการสลับภาษา แต่ไม่มีอิทธิพลต่อรูปแบบของการสลับภาษา คือ การสลับภาษาระหว่างประโยคและภายในประโยคและการใช้ภาษาจีนแต่จีนและภาษาไทยเป็นภาษาหลัก

เมื่อพิจารณาสมมติฐานตามที่คุณวิจัยตั้งไว้ว่าความเป็นปึกแผ่นทำให้ความถี่ในการสลับภาษาลดลง พบว่า ผลการวิจัยสนับสนุนประเด็นนี้ อย่างไรก็ตาม ที่คาดว่าหัวข้อการสนทนาที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมจีนจะทำให้สลับภาษาน้อยครั้งกว่าการสนทนาในหัวข้อที่ไม่เกี่ยวกับวัฒนธรรมจีนนั้น ผลการวิจัยกลับเป็นตรงกันข้าม คือ ถ้าสนทนาหัวข้อที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมจีน ผู้พูดชาวไทยเชื้อสายจีนแต่จีนจะสลับภาษาในความถี่สูงกว่าสนทนาหัวข้อที่ไม่เกี่ยวกับวัฒนธรรมจีน ส่วนที่ตั้งสมมติฐานไว้ว่าการเลือกรูปแบบการสลับภาษา คือ สลับภาษาแบบระหว่างประโยคหรือภายในประโยค และการใช้ภาษาไทยหรือจีนแต่จีนเป็นภาษาหลักขึ้นอยู่กับความเป็นปึกแผ่นและหัวข้อการสนทนานั้น ผลการวิจัยไม่สนับสนุนประเด็นดังกล่าว

ผลการวิเคราะห์ทั้งหมดที่แสดงในบทนี้สามารถสรุปได้ 3 ประการ ดังนี้

ประการแรก เมื่อสนทนากับคนที่มีความเป็นปึกแผ่นหรือคนในครอบครัว ชาวไทยเชื้อสายจีนแต่จีนไม่ค่อยสลับภาษา มักใช้ภาษาใดภาษาหนึ่งในการสนทนา

ประการที่สอง ในการสนทนาหัวข้อที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมจีน การสลับภาษาเกิดขึ้นบ่อยครั้ง เพราะความจำเป็น กล่าวคือ ไม่มีถ้อยคำในภาษาใช้ทำให้เกิดการสลับภาษา

ประการสุดท้าย โดยทั่วไป เมื่อสนทนาชาวไทยเชื้อสายจีนแต่จีนสลับภาษาภายในประโยค และใช้ภาษาไทยเป็นส่วนใหญ่ในการพูดคุย

บทที่ 6

เงื่อนไขบังคับทางวากยสัมพันธ์ของคนไทยเชื้อสายจีนในชุมชนเยาวราช

บทนี้เสนอผลการวิเคราะห์เงื่อนไขบังคับ (constraint) ทางวากยสัมพันธ์ของการสลับภาษาของคนไทยเชื้อสายจีนในชุมชนเยาวราช ผู้วิจัยนำข้อมูลการสลับภาษาทั้งหมดมาวิเคราะห์โครงสร้างประโยคที่มีการสลับภาษา เริ่มจากพิจารณาชนิดของคำที่สลับภาษา การลำดับคำ การปรากฏร่วมของกริยาในหน่วยสร้างกริยาเรียงที่สลับภาษาว่ามีการละเมิดกฎไวยากรณ์ของภาษาไทยและภาษาจีนแต่จิวหรือไม่ และพิจารณาคำแรกที่สลับภาษาว่าเป็นคำไวยากรณ์หรือไม่

ผู้วิจัยใช้แนวทางการวิเคราะห์ตามเงื่อนไขบังคับการสลับภาษาของป๊อบแล็ก (Poplack, 1981) ซึ่งกล่าวว่า การสลับภาษาเกิดเฉพาะกับหน่วยคำอิสระ (free morpheme constraint) และในโครงสร้างของภาษาที่มีความหมายเดียวกัน การสลับภาษาเกิดในโครงสร้างของภาษาใดภาษาหนึ่งที่ไม่ละเมิดกฎไวยากรณ์ของภาษานั้น (equivalence constraint) โดยผู้วิจัยมีสมมติฐานว่า การสลับภาษาไทยกับภาษาจีนแต่จิวขึ้นอยู่กับเงื่อนไขบังคับทางวากยสัมพันธ์ ได้แก่ การสลับภาษาที่เกิดในโครงสร้างทางวากยสัมพันธ์ของภาษาใดภาษาหนึ่งต้องไม่ละเมิดกฎไวยากรณ์ของภาษานั้น เช่น ไม่ละเมิดกฎการลำดับคำ กฎการปรากฏร่วมของกริยาในหน่วยสร้างกริยาเรียง และคำแรกที่สลับต้องไม่เป็นคำไวยากรณ์ ดังนั้น ในงานวิจัยนี้ เพื่อหาเงื่อนไขบังคับการสลับภาษาของชาวไทยเชื้อสายจีนแต่จิวผู้วิจัยจึงวิเคราะห์โครงสร้างของประโยคที่สลับภาษาโดยศึกษาในประเด็นหลัก ได้แก่ ชนิดของคำที่สลับภาษา การลำดับคำเมื่อสลับภาษาการปรากฏร่วมของกริยาในหน่วยสร้างกริยาเรียงที่สลับภาษา และคำแรกที่สลับภาษา

ในงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยกำหนดวิเคราะห์เฉพาะโครงสร้างการสลับภาษาที่ปรากฏ ไม่วิเคราะห์แยกโครงสร้างลึกกับโครงสร้างผิว รวมทั้งอาศัยความรู้ภาษาไทยซึ่งเป็นภาษาแม่ของผู้วิจัยช่วยตัดสินส่วนการวิเคราะห์วากยสัมพันธ์ภาษาจีนแต่จิว ผู้วิจัยให้ผู้รู้ภาษาจีนแต่จิวแปลประโยคที่มีการสลับภาษาแบบคำต่อคำเพื่อใช้วิเคราะห์ โดยในการวิเคราะห์ ผู้วิจัยวิเคราะห์ทุกคำที่สลับภาษา ไม่คำนึงว่าคำนั้นเป็นคำยืมหรือไม่

ในการวิเคราะห์ชนิดของคำ ผู้วิจัยอาศัยเกณฑ์การจำแนกชนิดของคำตามอมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (2553) เกณฑ์ที่ใช้ คือ เกณฑ์การปรากฏร่วม (co-occurrence) หรือการกระจายคำ (word distribution) ซึ่งจำแนกชนิดของคำในภาษาไทยออกเป็น 8 ชนิด ได้แก่ คำกริยา คำนาม คำคุณศัพท์ คำบุพบท คำวิเศษณ์ คำสันธาน คำปริมาณ และคำอนุภาค และสำหรับข้อมูลภาษาจีนแต่จิว ผู้วิจัยก็อาศัยเกณฑ์เดียวกันนี้จำแนกชนิดของคำด้วย

ในบทนี้ ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์เงื่อนไขบังคับทางวากยสัมพันธ์ของการสลับภาษาใน 2 หัวข้อ ได้แก่ 6.1 การไม่ละเมิดกฎไวยากรณ์เมื่อสลับภาษา ซึ่งได้แก่ กฎการลำดับคำและกฎการปรากฏร่วมของกริยาในหน่วยสร้างกริยาเรียง และ 6.2 กฎคำแรกที่สลับต้องไม่เป็นคำไวยากรณ์

6.1 การไม่ละเมิดกฎไวยากรณ์เมื่อสลับภาษา

ในการศึกษาเงื่อนไขบังคับทางวากยสัมพันธ์ ผู้วิจัยคาดว่า ในโครงสร้างของภาษาที่มีความหมายเดียวกัน การสลับภาษาของคนไทยเชื้อสายจีนแต่จิวไม่ละเมิดกฎไวยากรณ์ของภาษาไทยหรือจีนแต่จิว ซึ่งในที่นี้ คือ ไม่ละเมิดกฎการลำดับคำและกฎการปรากฏร่วมของกริยาในหน่วยสร้างกริยาเรียง

เป็นที่ยอมรับกันทั่วไปว่าภาษาไทยและภาษาจีนมีความแตกต่างทางไวยากรณ์ในเรื่องการลำดับคำของคำหลัก (head) กับคำขยาย (modifier) ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมุ่งพิจารณาประเด็นนี้ในการวิเคราะห์ ผลการวิเคราะห์แสดงให้เห็นชัดเจนว่าในภาษาไทยคำขยายปรากฏหลังคำหลัก ส่วนในภาษาจีนแต่จิวคำขยายปรากฏหน้าคำหลัก ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ภาษาไทย	
คำหลัก	คำขยาย
ปี	นี้
ลูก	หนึ่งคน
บ้าน	หลังนี้
คน	เมืองจีน
เดือน	เก้า (ลำดับที่)
ภาษา	ง่าย ๆ
หลาน	ใน (หลานสายตรง)

จีนแต่จิว	
คำขยาย	คำหลัก
kiŋ33 ('นี้')	ni24 ('ปี')
tsek21 kaj21 ('หนึ่งคน')	kiaʔ24 ('ลูก')
tsi33 kaj21 ('หลังนี้')	laj21 ('บ้าน')
tiŋ21 sua33 ('เมืองจีน')	naŋ24 ('คน')
kaw33 ('เก้า')	ŋuaj21 ('เดือน')
pæʔ21 pæʔ21 kaj21 ('ง่าย ๆ')	ʔuaj21 ('ภาษา')
lai21 ('ใน')	sunŋ33 ('หลาน')

ภาษาไทย	
คำหลัก	คำขยาย
ภาษา	ไทย
ซั๊กผ้า	เอง
งาน	ในบ้าน
เพลง	จิ้นกลาง
เที่ยว	ดี/ได้
พูด	ได้
พระ	ญี่ปุ่น

จิ้นแต่จิว	
คำขยาย	คำหลัก
huan33 ('ไทย')	ʔuaj21 ('ภาษา')
ka33 ki21 ('เอง')	soj21 ('ซั๊กผ้า')
kæ 33 laj24 ('ในบ้าน')	kaŋ33 kuaj21 ('งาน')
kok51 ki33 ('จิ้นกลาง')	kw33 ('เพลง')
hw24 ('ดี/ได้')	thik24 tho24 ('เที่ยว')
ʔoj21 ('ได้')	ta21 ('พูด')
jik21 piŋ24 ('ญี่ปุ่น')	huk24 ('พระ')

จากตัวอย่างจะเห็นได้ว่า ตำแหน่งของคำหลักกับคำขยายของสองภาษาต่างกัน ดังนั้น ถ้าเป็นไปตามที่ผู้วิจัยคาดไว้ จะไม่ปรากฏการสลับคำที่ผิดตำแหน่งไวยากรณ์ของภาษา เช่น

- (1) *ปี *kiŋ33* ('นี้')
- (2) *huan33 ('ไทย') คน
- (3) *ภาษา *tiŋ21* ('จิ้น')
- (4) *hw24 ('ดี/ได้') เที่ยว
- (5) *เองซั๊กผ้า
- (6) *หนึ่งคนลูก
- (7) *จิ้นกลางเพลง

จากการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยไม่พบว่ามีกรณีการละเมิดกฎการลำดับคำของทั้งสองภาษา โดยในโครงสร้างที่มีความหมายเหมือนกันภายในประโยคที่สลับภาษา ถ้าหากมีการลำดับคำที่ต่างกัน ผู้พูดจะคงไวยากรณ์เดิมของภาษาไว้ เช่น

(8) ตอนนี้เนี่ย tɿŋ21 ('จีน') naŋ24 ('คน') kiaʔ24 ('ลูก') ก็เป็นใหญ่เป็นโตกันแล้ว
(ตอนนี้เนี่ย ลูกคนจีนก็เป็นใหญ่เป็นโตกันแล้ว)

(9) ปีซงเทรอ ผมไม่ค่อยถือ tsoŋ33 ('ปะทะ') ni24 ('ปี')
(ปีซงเทรอ ผมไม่ค่อยถือปีซง)

(10) คำขายกับ huɑŋ33 ('ไทย') naŋ55 ('คน') khək21 ('แขก') kiaʔ24 ('คน') ไม่ค่อยดี
(คำขายกับคนไทยคนแขกไม่ค่อยดี)

(11) pa21 pa51 ('พ่อ') ma21 ma51 ('แม่') มาจาก tɿŋ21 ('จีน') sua33 ('เมือง')
(พ่อแม่มาจากเมืองจีน)

(12) เดี่ยวนี้ ka33 ki21 ('เอง') soj21 ('ซึกผ้า') สบายนี้เนอะ
(เดี๋ยวนี้ซึกผ้าเองสบายนี้เนอะ)

ตัวอย่าง (8)-(12) เมื่อสลับเป็นภาษาจีนแต่จิว มีการคงไวยากรณ์ของภาษาไว้ คือ คำขยายปรากฏหน้าคำหลัก

(13) tse24 ('พี่') ก็ ha24 ('ชอบ') tia33 ('ฟัง') เพลงจีนมั่งเพลงไทยมั่ง
(พี่ก็ชอบฟังเพลงจีนมั่งเพลงไทยมั่ง)

(14) ha21 ('ชอบ') khɿ24 ('ไป') thik24 tho24 ('เที่ยว') เมืองนอก
(ชอบไปเที่ยวเมืองนอก)

ตัวอย่าง (13)-(14) เมื่อสลับเป็นภาษาไทย มีการคงไวยากรณ์ของภาษาไว้ คือ คำหลักปรากฏหน้าคำขยาย

ประเด็นต่อมา คือ การไม่ละเมิดกฎไวยากรณ์ในหน่วยสร้างกริยาเรียง ในกรณีที่คำกริยาสองคำหรือมากกว่ามีการปรากฏร่วมเฉพาะในภาษาไทยแต่ไม่มีในภาษาจีนแต่จิว จะไม่พบในการสลับภาษา เช่น ภาษาไทยมีการปรากฏของกริยาเรียง *ขอมี* เช่น *ฉันขอมีเงินก่อน* แต่ในภาษาจีนแต่จิวไม่มีการปรากฏร่วมของคำกริยา khɿ51 ('ขอ') และ ŋu51 ('มี') ดังนั้น คาดว่าจะไม่พบการสลับภาษา เช่น **ฉันขอ มีเงินก่อน* แต่อาจจะพูดว่า ho21 ŋu55 ŋu21 ('ให้ฉันมี') เงิน

ก่อน กล่าวคือ ผู้พูดจะไม่สลับภาษาในกริยาเรียงที่ผิดไวยากรณ์ ส่วนอีกลักษณะหนึ่ง คือ เมื่อกริยาเรียงของทั้งสองภาษาอยู่ในตำแหน่งที่ต่างกัน เช่น ภาษาไทยพูดว่า *กินดี* ภาษาจีนแต่จีวมีการลำดับคำต่าง คือ *ho51* ('ดี') *tsia221* ('กิน') ซึ่งก็คาดว่าจะไม่พบ **ho51* ('ดี') *กิน* **ดีกิน* หรือ **ดี tsia221* ('กิน') เพราะผิดกฎไวยากรณ์ของทั้งสองภาษา โดยเชื่อว่า ถ้ากริยาเรียงมีการลำดับที่ต่างกัน ผู้พูดจะคงไวยากรณ์เดิมของภาษาไว้

ผลการวิเคราะห์เป็นไปตามคาด กล่าวคือ ผู้วิจัยไม่พบการละเมิดกฎไวยากรณ์ในหน่วยสร้างกริยาเรียง ตัวอย่างการสลับภาษาในหน่วยสร้างกริยาเรียง เช่น

(15) *จิ้นกลางก็ย้ง* *ʔoj21* ('ได้') *ta21* ('พูด') *ฟังได้อยู่นะ*
(*จิ้นกลางก็ย้งพูดได้ฟังได้อยู่นะ*)

(16) *ประจวบ เพชร ก็* *hɔ24* ('ดี/ได้') *thik24* *thɔ24* ('เที่ยว') *อยู่นะ*
(*ประจวบ เพชร ก็ไปเที่ยวดี/ได้อยู่นะ*)

ตัวอย่าง (15)-(16) เมื่อสลับเป็นภาษาจีนแต่จีว มีการคงไวยากรณ์ของภาษาไว้ คือ คำขยายปรากฏหน้าคำหลัก

ผลการวิจัยสนับสนุนว่า การสลับจีนแต่จีวกับภาษาไทยขึ้นอยู่กับเงื่อนไขบังคับทางวากยสัมพันธ์ คือ ไม่ละเมิดกฎไวยากรณ์ในการลำดับคำและการปรากฏร่วมของกริยาในหน่วยสร้างกริยาเรียง

6.2 คำแรกที่สลับต้องไม่เป็นคำไวยากรณ์

อีกประเด็นที่ผู้วิจัยสนใจเกี่ยวกับเงื่อนไขบังคับทางวากยสัมพันธ์ คือ คำแรกที่สลับภาษา โดยเชื่อว่าชาวไทยเชื้อสายจีนแต่จีวเมื่อสลับภาษา คำแรกที่สลับต้องไม่เป็นคำไวยากรณ์ (grammatical word) อาศัยแนวคิดจากงานวิจัยของดิซิวิโล มุยสเกิน และชิงห์ (Di Sciullo et al., 1986) ที่วิเคราะห์การสลับภาษาอังกฤษกับฮินดี และเบลลาซี รูบิน และโตริบิโอ (Belazi et al., 1994) นำเสนอการสลับภาษาอังกฤษกับภาษาสเปนและการสลับภาษาอารบิกตูนิเซียนกับภาษาฝรั่งเศส ซึ่งทั้งสองงานได้ผลการวิจัยในทำนองเดียวกัน คือ คำแรกที่สลับภาษาต้องไม่เป็นคำไวยากรณ์ ดังนั้น

ผู้วิจัยจึงต้องการพิสูจน์ว่า เงื่อนไขบังคับนี้สามารถใช้ได้กับการสลับภาษาของชาวไทยเชื้อสายจีนแต่จิวได้หรือไม่

ผู้วิจัยนิยามคำไวยากรณโดยสรุปจากงานของเมอร์ฟี (Murphy, 2010) ว่าเป็นคำที่มีสมาชิกจำนวนจำกัด เพิ่มสมาชิกใหม่ยาก (closed class) มีการกระจายคำ (distribution) จำกัด และต้องอ้างอิงบริบทในการเข้าใจความหมาย ในขณะที่ คำเนื้อหา (content word) ตรงกันข้าม คือ เป็นคำที่สมาชิกเกิดขึ้นเพิ่มเติมได้ (open class) และสื่อความหมายในตัวเอง

การแบ่งชนิดของคำตามเกณฑ์ของอมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (2553) ทำให้กำหนดได้ว่า คำเนื้อหา ได้แก่ คำกริยา คำนาม คำวิเศษณ์ และคำคุณศัพท์ และคำไวยากรณ ได้แก่ คำบุพบท คำปริมาณ คำสันธาน และคำอนุภาค

คำเนื้อหาที่ผู้พูดชาวไทยเชื้อสายจีนแต่จิวใช้เมื่อเริ่มสลับภาษาที่พบในข้อมูล ผู้วิจัยพบทุกชนิดคำ ได้แก่ คำกริยา คำนาม คำวิเศษณ์ และคำคุณศัพท์ มีตัวอย่างดังนี้

คำกริยาที่สลับเป็นคำแรกมีจำนวนมากทั้งคำภาษาไทยและคำภาษาจีนแต่จิว คำกริยา คือ คำที่ขีดเส้นใต้ เช่น

(17) *อย่างปี้ นี้ พวกเรา khɿ24 ('ไป') tiŋ21 sua33 ('เมืองจีน')*

ตัวอย่าง (17) สลับจากภาษาไทยเป็นภาษาจีนแต่จิว คำที่สลับ คือ คำกริยา *khɿ24* ('ไป')

(18) *ɲua24 ('ฉัน') ไหว ti21 tsan21 ɲuaŋ51 ('พระกษัตริศรรภโทธิลัตว์')*

ตัวอย่าง (18) สลับจากภาษาจีนแต่จิวเป็นภาษาไทย คำที่สลับ คือ คำกริยา *ไหว*

คำนามเป็นคำส่วนใหญ่ที่สลับเป็นคำแรก พบทั้งคำภาษาไทยและคำภาษาจีนแต่จิว คำนาม คือ คำที่ขีดเส้นใต้ เช่น

(19) *ที่ร้านขาย เอ่อ ชาย huan33 kua?21 thiŋ33 ('มันตัมน้ำจิง') ชายดี*

ตัวอย่าง (19) สลับจากภาษาไทยเป็นภาษาจีนแต่จิว คำที่สลับ คือ คำนาม *huan33 kua?21 thiŋ33* ('มันตัมน้ำจิง')

(20) *Pa33 tse23 ('พี่สาว') ɲu55 ('มี') tia33 ('ฟัง') kaj21 ('ของ') คลื่นวิทยุ 93.5 (พูดว่า เก้า สิบสามจุดห้า) kok24 kɿ33 kw33 ('เพลงจีนสากล')*

ตัวอย่าง (20) สลับจากภาษาจีนแต่จิวเป็นภาษาไทย คำที่สลับ คือ คำนาม *คลื่นวิทยุ 93.5*

คำวิเศษณ์ที่สลับเป็นคำแรกพบเฉพาะคำภาษาไทย ได้แก่ คำว่า *แล้ว ก็ ไม่* คำวิเศษณ์ คือ คำที่ขีดเส้นใต้ เช่น

(21) *naŋ24* ('ฉัน') *thak21 tsɿ33* ('เรียนหนังสือ') *soj24 soj21* ('เล็ก ๆ') แล้ว *ก็* *laɟ21* ('มา')
sia33 hu55 ('ช่วยงาน')

(22) *hɿ33* ('เขา') ก็ *ta21* ('พูด') *huanɿ33* *ɲuaj21* ('ภาษาไทย') *laɟ24* ('มา')

(23) *hɑ24* ('ชอบ') *khɿ24* ('ไป') ก็ *khɿ24* ('ไป') *jik21 piŋ24* ('ญี่ปุ่น')

(24) *ɲa33 pa33* ('พ่อ') *toj33* ('ดู') *liaw24* ('แล้ว') ไม่ *law51* ('แก่') *hrok*

ตัวอย่าง (21)-(24) คำที่สลับ คือ คำวิเศษณ์ *แล้ว ก็* จะ พบบ่อยในประโยคที่มีการสลับภาษา ส่วน *ไม่* พบน้อย

คำคุณศัพท์ที่สลับ พบเฉพาะคำว่า *นี้* คำคุณศัพท์ คือ คำที่ขีดเส้นใต้ เช่น

(25) *thi* *pak24 khoŋ33* ('ปากคลอง') *tak24 lak24* ('ตลาด') นี้ *hro* *paɲan* *krɿŋ*

ตัวอย่าง (25) เป็นการสลับจากภาษาจีนแต่จึงเป็นภาษาไทยด้วยคำคุณศัพท์ *นี้*

ส่วนคำไวยากรณ์ที่พบว่าสลับเป็นคำแรก ผู้วิจัยก็พบว่า ผู้พูดชาวไทยเชื้อสายจีนแต่จึงสลับใช้ทุกชนิดคำ ได้แก่ คำบุพบท คำปริมาณ คำสันธาน และคำอนุภาค มีตัวอย่างดังนี้

คำบุพบทที่สลับเป็นคำแรกพบทั้งคำภาษาไทยและภาษาจีนแต่จึง ได้แก่ *ตั้งแต่ ก่อน ที่* เช่น ใน กับ *hɿ24 tsuŋ21* ('เมื่อก่อน') คำบุพบท คือ คำที่ขีดเส้นใต้ เช่น

(26) *khɿ24* ('ไป') *tsɔ24* *khɑŋ33* *khuaɟ21* ('ทำงาน') ตั้งแต่ *pik24* *ŋiap51* ('เรียนจบ')
tsɔ33 *ŋhɿ33* *haŋ24* ('ทำธนาคาร') *gi* *o* *ka* *ɲai*

(27) *khɿ24* ('ไป') *paɟ21* ('ไหว้') *poj24* *sian33* *kuaj51* *haj24* ('แปดเขียนข้ามทะเล') ที่
tɿŋ21 *sua33* ('เมืองจีน')

ตัวอย่าง (26) และ (27) สลับจากภาษาจีนแต้จิ๋วเป็นภาษาไทย ด้วยคำบุพบท ตั้งแต่ ที่

(28) *ŋuaʔ24* ('ฉันท') เทรอ ก็ชายของ *hɿ24 tsuŋ21* ('เมื่อก่อน') เคยทำงาน

ตัวอย่าง (28) สลับจากภาษาไทยเป็นภาษาจีนแต้จิ๋ว ด้วยคำบุพบท *hɿ24 tsuŋ21* ('เมื่อก่อน')

คำปริมาณที่สลับเป็นคำแรก พบเฉพาะคำภาษาไทย ได้แก่ ทั้ง ทุก แค่ คำปริมาณ คือ คำที่ขีดเส้นใต้ เช่น

(29) *ŋu55* ('มี') *paj21* ('ไหว้') ทั้ง *paj21* ('ไหว้') *konŋ33 ma24* ('ปู่ย่า') *paj21* ('ไหว้')
law21 ŋaʔ24 ('เจ้า')

(30) *ŋuaʔ51* ('ฉันท') *ŋoj21* ('ได้') *ta21* ('พูด') ทั้ง *tɿŋ21* *ŋuaj21* ('ภาษาจีน') *huanŋ33*
ŋuaj21 ('ภาษาไทย')

(31) ก็ *ŋu51* ('มี') แค่ *ŋu51* ('มี') *su33 kiaʔ24* ('เล็กน้อย')

ตัวอย่าง (29) และ (31) สลับจากภาษาจีนแต้จิ๋วเป็นภาษาไทย ด้วยคำปริมาณ ทั้ง ทุก แค่

คำสันธานที่พบสลับเป็นคำแรกเป็นคำภาษาไทย ได้แก่ แต่ และ หรือ คำสันธาน คือ คำที่ขีดเส้นใต้ เช่น

(32) คุณธรรมนี้ *heŋ21 tek21* ('คุณธรรม') คือ *heŋ21 tek21* ('คุณธรรม') ในชีวิต

(33) ผม *ha21* ('ชอบ') *tia33* ('ฟัง') *kw33* ('เพลง') แต่ ไม่ค่อยได้ไปร้อง

(34) *tsiaʔ21* ('กิน') *tse33* ('ใจ') และ ก็ *khɿ24* ('ไป') *paj21* ('ไหว้') ที่ตลาดน้อย

(35) แล้ว *li24* ('คุณ') ว่า *niam21 keŋ33* ('สวดมนต์') *tɿŋ21* *ŋuaj21* ('ภาษาจีน') หรือ
niam21 ('สวดมนต์') *huanŋ33* *ŋuaj21* ('ภาษาไทย') ดีล่ะ

ตัวอย่าง (32)-(35) สลับจากภาษาจีนแต้จิ๋วเป็นภาษาไทย ด้วยคำสันธาน คือ *แต่* และ *หรือ* ซึ่งพบว่าเกิดบ่อยในการสลับภาษา

คำไวยากรณ์ชนิดสุดท้ายที่พบสลับเป็นคำแรก คือ คำอนุภาค พบสลับทั้งคำภาษาไทยและคำภาษาจีนแต้จิ๋ว ได้แก่ *ครับ ค่ะ คะ อะ นะ นะ หรือก n๑21* คำอนุภาค คือ คำที่ขีดเส้นใต้ เช่น

(36) แบบ *b๑21* ('ไม่') *sim33* ('มีใจ') *ts๑24* *seŋ33* *li24* ('ค้าขาย') นะ

(37) *เค้าไป thik55 th๑24* ('ท่องเที่ยว') หรือ

ตัวอย่าง (36)-(37) สลับจากภาษาจีนแต้จิ๋วเป็นภาษาไทย ด้วยคำอนุภาค *นะ ครับ หรือ*

(38) *tse24* ('พี่') *ก็ไปเที่ยวใกล้ ๆ นี้ n๑21* ('น่อ')

ตัวอย่าง (38) สลับจากภาษาไทยเป็นภาษาจีนแต้จิ๋ว ด้วยคำอนุภาค *n๑21*

ผลการวิจัยไม่สนับสนุนว่า คำแรกที่สลับภาษาต้องไม่เป็นคำไวยากรณ์ เพราะในการสลับภาษาของชาวไทยเชื้อสายจีนแต้จิ๋วมีการสลับในคำแรกด้วยคำไวยากรณ์ ดังแสดงข้างต้น

เมื่อพิจารณาสมมติฐานตามที่ตั้งไว้ คือ การสลับภาษาไทยกับภาษาจีนแต้จิ๋วขึ้นอยู่กับเงื่อนไขบังคับทางวากยสัมพันธ์ ผลการวิจัยสนับสนุนว่า การสลับภาษาไทยกับภาษาจีนแต้จิ๋วไม่ละเมิดกฎไวยากรณ์ในการลำดับคำและกฎการปรากฏร่วมของกริยาในหน่วยสร้างกริยาเรียง แต่ไม่สนับสนุนกฎที่ว่า คำแรกที่สลับต้องไม่เป็นคำไวยากรณ์ เพราะผู้วิจัยพบว่า คำแรกที่สลับเป็นคำไวยากรณ์ได้

บทที่ 7 สรุปผลการวิจัยและอภิปรายผล

7.1 สรุปผลการวิจัย

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์การสลับภาษาระหว่างภาษาจีนแต้จิ๋วกับภาษาไทยของคนไทยเชื้อสายจีนในชุมชนเยาวราชใน 3 ประเด็น ได้แก่ หน้าที่ของการสลับภาษา ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะของการสลับภาษากับความเป็นปึกแผ่นและหัวข้อการสนทนา และเงื่อนไขบังคับทางวากยสัมพันธ์ของการสลับภาษา ในงานวิจัยนี้ การสลับภาษา หมายถึง การที่ผู้รู้สองภาษาหรือมากกว่าสองภาษาใช้ภาษาหนึ่ง สลับสับเปลี่ยนกับอีกภาษาหนึ่งในทุกระดับ ได้แก่ หน่วยคำ คำ วลี ประโยค การสลับภาษาอาจเกิดภายในประโยคหรือระหว่างประโยคก็ได้ ส่วนคนไทยเชื้อสายจีนที่งานวิจัยนี้ศึกษา หมายถึง ชาวจีนแต้จิ๋วที่เกิดในประเทศไทยและเป็นเชื้อสายของผู้อพยพชาวจีน ซึ่งพูดทั้งภาษาไทยและจีนแต้จิ๋ว

ข้อมูลที่ใช้ในการวิเคราะห์ได้มาจากการสนทนาของคนไทยเชื้อสายจีนจากบริเวณจุดเก็บข้อมูล 4 จุด ได้แก่ (1) วงเวียนโอเดียน-แยกเฉลิมบุรี (2) ตลาดเก่า-ถนนมังกร-เยาวราช 17 (3) ซอยทรงสวัสดิ์-เยาวราช 2-สี่แยกผดุงด้าว และ (4) ซอยบำรุงรัฐ-เยาวราช 10

การเก็บข้อมูลเริ่มจากให้คนในชุมชนที่ผู้วิจัยรู้จักพาเข้าไปเพื่อสร้างความคุ้นเคยกับคนที่อาศัยอยู่ในแต่ละจุดเก็บข้อมูล โดยอาศัยการแนะนำต่อกัน ซึ่งใช้ระยะเวลาประมาณ 4-5 เดือน หลังจากนั้นจึงคัดเลือกผู้บอกภาษา โดยกำหนดให้ผู้บอกภาษาเป็นคนไทยเชื้อสายจีนรุ่นที่ 2 ซึ่งต้องเป็นผู้รู้สองภาษา คือ ภาษาไทยและจีนแต้จิ๋ว และเติบโตในชุมชนเยาวราช ผู้วิจัยคัดเลือกผู้บอกภาษาจำนวน 5 คน จาก 5 ครอบครัว ในแต่ละจุดเก็บข้อมูล รวมเป็น 20 คน และเลือกคนในครอบครัว 1 คนจากทุกครอบครัวเพื่อเป็นผู้ช่วยเก็บข้อมูล

ผู้ช่วยเก็บข้อมูลมี 2 ประเภทกำหนดตามตัวแปรทางสังคม ตัวแรกที่ต้องการศึกษา คือ ความเป็นปึกแผ่น ซึ่งหมายถึง ความสัมพันธ์ใกล้ชิดระหว่างผู้พูดกับผู้ฟังอันเนื่องมาจากการเป็นสมาชิกของกลุ่มเดียวกัน ดังนั้น ผู้วิจัยจึงกำหนดให้ผู้ช่วยเก็บข้อมูลประเภทแรกเป็นผู้มีความเป็นปึกแผ่นกับผู้บอกภาษา คือ เป็นสมาชิกในครอบครัวเดียวกัน มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกันในฐานะญาติพี่น้อง ส่วนผู้ช่วยเก็บข้อมูลอีกประเภท เป็นคนนอกชุมชนเยาวราช ไม่เป็นสมาชิกในครอบครัว ไม่มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกันในฐานะญาติ หรือคุ้นเคยกัน ซึ่งจัดให้เป็นผู้ที่ไม่มีความเป็นกับผู้บอกภาษา โดยเงื่อนไขสำคัญของงานวิจัย คือ ผู้พูดผู้ฟังทั้งหมดในงานวิจัยนี้ต้องเป็นผู้รู้สองภาษา คือ ภาษาไทยและจีนแต้จิ๋ว

ตัวแปรทางสังคมอีกหนึ่งตัวแปรที่ศึกษา คือ หัวข้อการสนทนา แบ่งเป็น 2 หัวข้อใหญ่ ได้แก่ หัวข้อที่เกี่ยวกับวัฒนธรรมจีนและหัวข้อที่ไม่เกี่ยวกับวัฒนธรรมจีน แต่ละหัวข้อกำหนดให้มีหลากหลายเพื่อเป็นแนวทางการสนทนา ตัวอย่างหัวข้อวัฒนธรรมจีน เช่น ประเพณี เทศกาล วันสำคัญ เทพเจ้า ส่วนหัวข้อที่ไม่ใช่วัฒนธรรมจีน เช่น ประวัติครอบครัว การศึกษาเล่าเรียน การประกอบอาชีพ งานอดิเรก สถานที่ท่องเที่ยวในประเทศและต่างประเทศ การค้าขายย่านเยาวราช

ในขณะที่เก็บข้อมูล ผู้วิจัยพยายามให้มีความเป็นธรรมชาติมากที่สุด โดยให้ผู้ช่วยเก็บข้อมูลเป็นคนเลือกหัวข้อสนทนาให้เหมาะสมกับสถานการณ์ แต่ต้องมีทั้งหัวข้อที่และไม่เกี่ยวกับวัฒนธรรมจีนเพื่อใช้ในการวิเคราะห์ หลังจากนั้น จึงนำเสียงสนทนาเฉพาะที่เป็นภาษาจีนแต่จี้วจีมาถ่ายถอดเสียงเป็นสัทอักษร แปลคำต่อคำ และแปลความหมายโดยรวมของประโยคเพื่อใช้ในการวิเคราะห์

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสรุปได้เป็น 3 ประเด็น คือ หน้าที่ของการสลับภาษา ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะของการสลับภาษากับความเป็นปึกแผ่นและหัวข้อการสนทนา และเงื่อนไขบังคับทางวากยสัมพันธ์ของการสลับภาษา ดังนี้

7.1.1 หน้าที่ของการสลับภาษา

ผู้วิจัยพบว่า หน้าที่ของการสลับภาษามี 7 หน้าที่ ได้แก่ การยกถ้อยคำ (quotation) การซ้ำถ้อยคำเพื่อเน้นย้ำ (reiteration) การขยายความ (message qualification) การทำให้เป็นเรื่องส่วนตัว (personalization) การอุทาน (interjection) การเจาะจงผู้รับสาร (addressee specification) และการเบี่ยงบัง (hedging) หน้าที่ที่ใช้น้อยที่สุด คือ การยกถ้อยคำ โดยแต่ละหน้าที่สามารถระบุตัวบ่งชี้หน้าที่ (function marker) ได้ โดยสรุปตามลำดับการใช้น้อยที่สุดไปน้อยที่สุด ดังนี้

7.1.1.1 การยกถ้อยคำ คือ การสลับภาษาเมื่อต้องการยกถ้อยคำที่เป็นถ้อยคำพูดของบุคคลอื่น จากหนังสือ หรือถ้อยคำที่ใช้กันทั่วไปในสังคม มีตัวบ่งชี้หน้าที่ **คือ คีอว่า เป็น เรียก เรียกว่า บอก บอกว่า** ตามด้วยการยกถ้อยคำภาษาจีนแต่จี้วจี ถ้อยคำที่ยกมาสลับแบ่งเป็น 6 ประเภท ได้แก่ (1) งานเทศกาล (2) สถานที่ (3) เทพเจ้า (4) ดวงชะตา ราศี นักษัตร (5) ประวัติศาสตร์ ตำนาน และ (6) คติ คำคม หลักคำสอน

7.1.1.2 การซ้ำถ้อยคำเพื่อเน้นย้ำ มีตัวบ่งชี้หน้าที่ คือ ถ้อยคำที่พูดแล้วในภาษาหนึ่ง ถูกพูดซ้ำอีกครั้งในความหมายเดียวกันด้วยอีกภาษาหนึ่ง เพื่อให้ถ้อยคำมีความชัดเจนและเข้าใจง่ายมากขึ้น

7.1.1.3 การขยายความ หมายถึง การอธิบายถ้อยคำที่กล่าวมาแล้วในภาษาหนึ่งด้วยถ้อยคำในอีกภาษาหนึ่งเพื่อให้เข้าใจง่ายขึ้น ตัวบ่งชี้หน้าที่แบ่งเป็น 2 ประเภท คือ (1) มีตัวบ่งชี้หน้าที่ **คือ คือว่า เพราะ เพราะ** ตามด้วยถ้อยคำขยายความภาษาไทย และ (2) ไม่มีตัวบ่งชี้หน้าที่ เป็นการขยายความถ้อยคำที่กล่าวมาแล้วด้วยการสลับไปพูดอีกภาษาในถ้อยคำถัดไป มีเกณฑ์ คือ ต้องเกี่ยวข้องกับเรื่องที่พูดเท่านั้น โดยกำหนดให้ตัวบ่งชี้หน้าที่ของการขยายความเป็นประเภทใดประเภทหนึ่งก็ได้ใน 2 ประเภทดังกล่าว

7.1.1.4 การทำให้เป็นเรื่องส่วนตัว คือ การสลับภาษาที่ใช้ถ้อยคำแสดงความเห็นส่วนตัว มีการสะท้อนความคิด มุมมอง หรือความรู้สึกของผู้พูดขณะกล่าวถ้อยคำด้วยการสลับภาษาอย่างเฉพาะเจาะจงและตั้งใจ ตัวบ่งชี้หน้าที่ คือ คำบอกทัศนภาวะ เช่น กริยาช่วย วิเศษณ์ อนุภาคลงท้าย

7.1.1.5 การอุทาน เป็นการสลับภาษาด้วยคำอุทานในภาษาใดภาษาหนึ่งเพื่อแสดงความรู้สึกและอารมณ์ของผู้พูด ตัวบ่งชี้หน้าที่ คือ คำอุทานในภาษาไทยหรือภาษาจีนแต้จิ๋ว ซึ่งเมื่อผู้บอกภาษาอุทานด้วยคำอุทานในภาษาหนึ่ง ถ้อยคำที่ตามมาต้องเป็นอีกภาษาหนึ่งเสมอ

7.1.1.6 การเจาะจงผู้รับสาร คือ การสลับภาษาที่เกิดขึ้นจากความตั้งใจของผู้พูดที่จะส่งสารให้กับคนหนึ่งคนใดโดยเฉพาะ อาศัยตัวบ่งชี้หน้าที่วจนภาษา คือ ขณะที่กำลังพูดอยู่กับคนหนึ่ง มีการใช้วจนภาษา คือ การหันไปหาอีกคน แล้วสลับไปใช้อีกภาษาหนึ่งอย่างตั้งใจ

7.1.1.7 การเบี่ยงบัง หมายถึง ถ้อยคำที่ถูกสลับพูดด้วยอีกภาษาหนึ่งแล้วทำให้ความหมายของถ้อยคำนั้นเบาบาง รุนแรงน้อยลง และลดผลกระทบของถ้อยคำที่สื่อความหมายไปในทางลบ ตัวบ่งชี้หน้าที่นี้ คือ ถ้อยคำที่สลับภาษามีความหมายเบาบางลง

จากสมมติฐานข้อแรกของการวิจัยในเรื่องหน้าที่ของการสลับภาษา ผลการวิจัยแสดงว่าหน้าที่ของการสลับภาษาที่พบ ได้แก่ การยกถ้อยคำ การเจาะจงผู้รับสาร การอุทาน การซ้ำถ้อยคำเพื่อเน้นย้ำ การขยายความ และการทำให้เป็นเรื่องส่วนตัว ตรงกับที่คาดไว้ และหน้าที่ใช้มากที่สุด คือ การยกถ้อยคำ ก็สนับสนุนสมมติฐาน ซึ่งผลที่ได้สอดคล้องกับงานวิจัยในอดีตของกัมเปอร์ซ (Gumperz,

1982) แต่ในการสลับภาษาของคนไทยเชื้อสายจีน ผู้วิจัยพบเพิ่มอีก 1 หน้าที คือ การเบี่ยงบัง ผู้วิจัยจะอภิปรายหน้าที่การเบี่ยงบัง ที่ไม่ได้ระบุไว้ในสมมติฐานในหัวข้อ 7.2

7.1.2 ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะของการสลับภาษากับความเป็นปึกแผ่นและหัวข้อการสนทนา

ในส่วนนี้ ผู้วิจัยสรุปผลตามความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรตามกับตัวแปรสังคมซึ่งเป็นตัวแปรอิสระของการศึกษา ได้แก่ ความถี่ของการสลับภาษากับความเป็นปึกแผ่นและหัวข้อการสนทนา รูปแบบการสลับภาษา ซึ่งได้แก่ การสลับระหว่างประโยค/ภายในประโยคกับความเป็นปึกแผ่นและหัวข้อการสนทนา และ การใช้ภาษาจีนแต่จีว/ภาษาไทยเป็นภาษาหลักกับความเป็นปึกแผ่นและหัวข้อการสนทนา ดังนี้

ผู้วิจัยพบว่า ความเป็นปึกแผ่นและหัวข้อการสนทนามีอิทธิพลต่อตัวแปรตามเฉพาะ ความถี่ของการสลับภาษา แต่ไม่มีอิทธิพลต่อรูปแบบของการสลับภาษา คือ การสลับภาษาระหว่างประโยค/ภายในประโยค และการใช้ภาษาจีนแต่จีว/ภาษาไทยเป็นภาษาหลัก

จากสมมติฐานข้อสอง ผลการวิจัยสนับสนุนประเด็นที่ว่า ความเป็นปึกแผ่นทำให้ความถี่ในการสลับภาษาลดลง แต่ที่คาดไว้ว่า หัวข้อการสนทนาที่เกี่ยวกับวัฒนธรรมจีนจะทำให้สลับภาษาน้อยครั้งกว่าการสนทนาในหัวข้อที่ไม่เกี่ยวกับวัฒนธรรมจีนนั้น ได้ผลตรงข้าม คือ ถ้าสนทนาหัวข้อที่เกี่ยวกับวัฒนธรรมจีน ผู้พูดชาวไทยเชื้อสายจีนแต่จีวจะสลับภาษาในความถี่สูงกว่าสนทนาหัวข้อที่ไม่เกี่ยวกับวัฒนธรรมจีน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะเมื่อผู้พูดพูดถึงวัฒนธรรมจีนจะมีการยกถ้อยคำด้วยภาษาจีนแต่จีวในการสนทนาเสมอ

ส่วนการเลือกรูปแบบการสลับภาษาที่ตั้งสมมติฐานว่า การสลับภาษาระหว่างประโยคหรือภายในประโยคและการใช้ภาษาไทยหรือจีนแต่จีวเป็นภาษาหลักขึ้นอยู่กับความเป็นปึกแผ่นและหัวข้อการสนทนานั้น ผลการวิจัยก็ไม่สนับสนุนประเด็นดังกล่าว

7.1.3 เจื่อนไขบังคับทางวากยสัมพันธ์ของการสลับภาษา

ผลการวิเคราะห์เจื่อนไขบังคับทางวากยสัมพันธ์ของการสลับภาษาของคนไทยเชื้อสายจีนในชุมชนเยาวราช สรุปได้ว่า การสลับจีนแต่จีวกับภาษาไทยขึ้นอยู่กับเจื่อนไขบังคับทางวากยสัมพันธ์ คือ ไม่ละเมิดกฎไวยากรณ์ในการลำดับคำและการปรากฏร่วมของกริยาในหน่วยสร้างกริยาเรียง ตรงกับสมมติฐาน อย่างไรก็ตาม ผลการวิจัยไม่สนับสนุนกฎที่ว่า คำแรกที่สลับภาษาต้องไม่เป็นคำไวยากรณ์

คือ ต้องเป็นคำเนื้อหาเท่านั้น แต่ผู้วิจัยพบว่า คำแรกที่สลับไปเป็นอีกภาษานั้นเป็นคำไวยากรณ์ได้ด้วย

7.2 อภิปรายผล

ในหัวข้อนี้ ผู้วิจัยอภิปรายใน 4 ประเด็น ได้แก่ หน้าที่การเบี่ยงบัง รูปแบบของการสลับภาษากับพฤติกรรมการใช้ภาษา คำแรกที่สลับภาษาไม่จำเป็นต้องเป็นแต่คำเนื้อหาเท่านั้นแต่เป็นคำไวยากรณ์ได้ด้วย และสาเหตุอื่นที่ส่งผลต่อผลการวิจัย

ประเด็นแรก คือ การพบหน้าที่การเบี่ยงบัง ผู้วิจัยสังเกตว่า การสลับภาษาที่ยกมาเพื่ออธิบายหน้าที่ของการสลับภาษาโดยส่วนใหญ่จากงานวิจัยของกัมเปอร์ซ (Gumperz, 1982) พูดผู้ฟังมีความสัมพันธ์กัน เช่น พ่อลูก สามีภรรยา เพื่อนร่วมงาน จึงทำให้ไม่พบการเบี่ยงบังเมื่อสลับภาษา แต่ในงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยกำหนดตัวแปรความเป็นปึกแผ่น คือ ให้ชาวไทยเชื้อสายจีนแต่จีวสนทนากับคนที่ไม่มี ความใกล้ชิด อีกทั้งยังเป็นคนนอกชุมชน การเบี่ยงบังจึงเกิดขึ้นเพื่อลดความรุนแรงของถ้อยคำให้เบาบางลง ผลการวิจัยที่พบก็สนับสนุนประเด็นนี้ เพราะว่าการเบี่ยงบังเกิดขึ้นเฉพาะเมื่อผู้พูดชาวไทยเชื้อสายจีนแต่จีวสนทนากับคนที่ไม่มีความเป็นปึกแผ่นเท่านั้น และยังสอดคล้องกับงานของริชชีและบาเทีย (Ritchie & Bhatia, 2006) ที่กล่าวว่า การเบี่ยงบังมักถูกใช้ในการสนทนากับคนนอกกลุ่ม และยกตัวอย่างการสลับภาษาอังกฤษกับภาษาฮินดีเพื่อการเบี่ยงบัง ตัวอย่างที่ยกเป็นบทสนทนา ระหว่างสัตวแพทย์กับชาวบ้านเรื่องการผสมเทียม การสลับจากภาษาอังกฤษเป็นภาษาฮินดีทำให้ถ้อยคำต้องห้ามเรื่องเพศมีความหมายเบาบางลง

“Artificial insemination” Dekho ise kyaa kahte hain hindi men... barii aasaan ciiz hai... jab bhains garam ho rahii ho... to use AI Center le jaaiyee aur uskaa AI karva Daaliye

(“Artificial insemination” Look, what do people call it in Hindi...It is very easy (to explain). When a buffalo is in heat, take her to the AI Center and have her artificially inseminated.) (Literally: have AI done on her)

นอกจากนี้ เมื่อพิจารณาภาษาที่ใช้สลับในการเบี่ยงบัง ผู้วิจัยพบว่า ผู้พูดสลับใช้เฉพาะภาษาจีนแต่จีว เช่น สลับจากไทยเป็นจีนแต่จีว คือ *tim21 sua33 nam55* (‘คนเมืองจีน’) เมื่อพูดถึงเรื่องพอกเงิน ประเด็นการสลับเป็นภาษาใดภาษาหนึ่งเมื่อพูดเรื่องเชิงลบนั้น สอดคล้องกับงานวิจัย

ของอับบัลฮัสซันและอัลชาลาวี (Abalhassan & Al Shalawi, 2000) ศึกษาการสลับภาษาอังกฤษกับภาษาอารบิกและพบการสลับจากภาษาอารบิกเป็นภาษาอังกฤษเมื่อพูดคำหยาบและชู้ทท์ (Shabt, 2007) ที่ศึกษาการสลับภาษาของวัยรุ่นชาวเลบานอนและพบการสลับใช้ภาษาอังกฤษหรือฝรั่งเศสเมื่อพูดเรื่องเพศ การสลับจีนแต้จิ๋วก็เป็นไปในทำนองเดียวกัน คือ สลับเป็นจีนแต้จิ๋วเมื่อพูดเรื่องในทางลบ ซึ่งอาจเป็นเพราะผู้วิจัยนั่งสังเกตการณ์อยู่ด้วยและมีการบันทึกเสียงสนทนา อีกทั้งผู้บอกภาษาก็ทราบว่า ผู้วิจัยไม่เข้าใจภาษาจีนแต้จิ๋วจึงสลับพูดด้วยภาษาจีนแต้จิ๋ว

ประเด็นที่สอง คือ รูปแบบของการสลับภาษากับพฤติกรรมการใช้ภาษา จากผลการวิจัยพบว่า คนไทยเชื้อสายจีนแต้จิ๋วสลับภาษาภายในประโยคและใช้ภาษาไทยเป็นภาษาหลักในการสนทนา ซึ่งไม่ตรงกับสมมติฐานที่ว่า ถ้ารูปแบบการสลับภาษาและการใช้ภาษาหลักขึ้นอยู่กับความเป็นปึกแผ่นและหัวข้อการสนทนาจะมีการสลับภาษาระหว่างประโยคและใช้ภาษาจีนแต้จิ๋วเป็นภาษาหลักมากกว่า อย่างไรก็ตาม ผลการวิเคราะห์หัตถ์เหมือนจะสอดคล้องกับข้อสังเกตของผู้วิจัยใน 2 ประการ คือ ประการแรก ผลที่ได้ตรงกับการใช้ภาษาในชีวิตประจำวันของผู้บอกภาษา กล่าวคือ ตั้งแต่ที่ผู้วิจัยเข้าไปทำการสำรวจชุมชนเยาวราช จนกระทั่งเก็บข้อมูลบันทึกเสียงเพื่อทำการวิเคราะห์ ผู้บอกภาษาทั้ง 20 คน มีพฤติกรรมการสลับภาษาส่วนมากเป็นการสลับภาษาภายในประโยคและใช้ภาษาไทยเป็นส่วนใหญ่ในการสนทนา ประการที่สอง อาจเป็นเพราะตัวผู้วิจัยเองที่ร่วมอยู่ในการสนทนาตลอดระยะเวลาที่สัมภาษณ์ บันทึกเสียง และแสดงออกว่าร่วมฟังอยู่ ถึงแม้ว่าจะไม่รู้ภาษาจีนแต้จิ๋ว ซึ่งผู้บอกภาษาทุกคนก็รับรู้เรื่องนี้ตั้งแต่แรก จึงเกิดการใช้รูปแบบการสลับภาษาที่ผู้พูดคิดว่าจะช่วยให้ผู้ที่ไม่รู้ภาษาจีนแต้จิ๋วสามารถร่วมฟังและเข้าใจการสนทนาได้ ซึ่งก็คือการสลับภาษาภายในประโยคที่มีการใช้ภาษาไทยเป็นภาษาหลัก นอกจากนี้ อาจเป็นเพราะสาเหตุเดียวกันนี้ที่ทำให้หน้าที่ของการสลับภาษาที่พบมากเป็นการยกยอคำและการขยายความ

ประเด็นถัดมา คือ งานวิจัยนี้พบว่า คำแรกที่สลับภาษาเป็นได้ทั้งคำเนื้อหาและไวยากรณ์ ซึ่งค้านกับหลักการที่ได้จากงานวิจัยในอดีต ภาษาไทยและภาษาจีนแต้จิ๋วเป็นที่ยอมรับกันว่าเป็นภาษาคำโดด (isolating language) คือ ไม่มีการเปลี่ยนแปลงรูปไปตามหน้าที่หรือตามความสัมพันธ์ทางไวยากรณ์ที่เกี่ยวข้องกับคำอื่น (ราชบัณฑิตยสถาน, 2523) ในการสลับภาษาไทยกับภาษาจีนแต้จิ๋วจึงมักเกิดในทุกตำแหน่งที่สลับภาษาได้ ผู้วิจัยยกตัวอย่างเปรียบเทียบประโยคภาษาไทย ภาษาจีนแต้จิ๋ว และประโยคที่พบการสลับภาษาจากข้อมูล ดังนี้

ไทย:	ถ้า	ฉัน	มี	เวลา	ฉัน	ก็	ไป	เที่ยว
	↑	↑	↑	↑	↑	↑	↑	↑
แต้จิ๋ว:	/kɔ55 pi55/	/ɿuaŋ55/	/ɿu21/	/si21 kaŋ33/	/ɿuaŋ55/	/ɿaj55/	/khɿ55/	/thik55 tho55/
สลับภาษา:	ถ้า	/ɿuaŋ55/	/ɿu21/	/si21 kaŋ33/	/ɿuaŋ55/	ก็	/khɿ55/	/thik55 tho55/
ความหมาย:	('ถ้าฉันมีเวลา ฉันก็ไปเที่ยว')							

จากตัวอย่าง ทุกตำแหน่งในประโยคสามารถสลับภาษาได้ (แสดงด้วยเส้นประ) ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ภาษาไทยกับภาษาจีนแต้จิ๋วที่เป็นภาษาคำโดดนั้น เมื่อมีโครงสร้างทางวากยสัมพันธ์ที่เหมือนกัน การสลับภาษาเกิดขึ้นได้ในทุกตำแหน่งของประโยค ที่ไม่ผิดกฎไวยากรณ์ของทั้งสองภาษา ผู้วิจัยจึงพบว่า ในตำแหน่งแรกที่สลับภาษาไทยกับภาษาจีนแต้จิ๋วเป็นได้ทั้งคำเนื้อหาและคำไวยากรณ์

นอกจากนี้ ผู้วิจัยเห็นว่า ที่ผลการวิจัยแตกต่างจากที่คาดไว้ เพราะผู้วิจัยอาศัยแนวคิดจากงานของของดิซิโวล มุยสกิน และซิงห์ (Di Sciullo et al., 1986) ที่วิเคราะห์การสลับภาษาอังกฤษกับภาษาฮินดี และเบลลาซี รูบิน และโตริปีโอ (Belazi et al., 1994) ที่วิเคราะห์การสลับภาษาอังกฤษกับภาษาสเปน และการสลับภาษาอารบิกตูนิเซียนกับภาษาฝรั่งเศส ซึ่งภาษาทั้งหมดเป็นภาษาวิภัติปัจจัย คือ ภาษาแบบที่มีการสร้างคำด้วยการเติมอุปสรรค อากมหรือปัจจัย เป็นหน่วยคำไม่อิสระ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2523) ต่างจากภาษาไทยและภาษาจีนแต้จิ๋วที่เป็นภาษาคำโดด ดังนั้น ข้อจำกัดชนิดของคำที่สลับภาษาในคำแรกจึงต่างกัน

ประเด็นสุดท้าย การที่ผลการวิจัยไม่เป็นไปตามสมมติฐานบางข้อดังกล่าวข้างต้น อาจเป็นเพราะสาเหตุอื่นดังนี้

1. ในการคัดเลือกผู้บอกภาษาและผู้ช่วยเก็บข้อมูลที่เป็นผู้รู้สองภาษา ผู้วิจัยไม่ได้คำนึงถึงความรู้ภาษาจีนแต้จิ๋วและภาษาไทยของแต่ละคนว่าเท่ากันหรือต่างกันน้อยแตกต่างกันอย่างไร ซึ่งอาจมีผลทำให้การใช้ภาษาแต่ละภาษาของแต่ละคนแตกต่างกัน ในงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยคัดเลือกผู้บอกภาษาและผู้ช่วยเก็บข้อมูลทุกคนที่รู้ เข้าใจ และใช้ทั้งภาษาไทยและภาษาจีนแต้จิ๋วได้ดี แต่ไม่ได้วัดระดับความรู้ทางภาษาของแต่ละคนว่าเท่ากันหรือไม่ ซึ่งในความเป็นจริง การหาวิธีวัดระดับความรู้ทางภาษาของทุกคนให้เท่ากันก็ทำได้ค่อนข้างยาก ดังนั้น เมื่อเก็บข้อมูลจึงสังเกตเห็นว่า ผู้บอกภาษาและผู้ช่วยเก็บข้อมูลแต่ละคนมีการใช้ภาษาต่างกันไปตามระดับความรู้ความสามารถของแต่ละคน ส่วนใหญ่มีการสนทนาด้วยภาษาไทย ในการสลับภาษาก็มักใช้ภาษาจีนแต้จิ๋วเฉพาะการสลับภาษาภายในประโยคเป็นคำ ๆ และสลับทั้งคำเนื้อหาและคำไวยากรณ์ตลอดการสนทนา อาจทำให้ผลที่คาด

ไว้ว่าจะมีการสลับภาษาระหว่างประโยคหรือการใช้ภาษาจีนเป็นภาษาหลักมากกว่า หรือที่คาดว่าคำแรกที่ต้องไม่ใช่คำไวยากรณ์นั้นไม่เป็นไปตามที่คาดไว้

2. ในการเก็บข้อมูล ผู้วิจัยไม่ได้ควบคุมบางตัวแปรที่อาจส่งผลต่องานวิจัย ซึ่งเมื่อทำการวิเคราะห์ข้อมูลทำให้พบว่า มีตัวแปรอื่นอีกที่น่าจะส่งผลต่อการสลับภาษาในงานวิจัยนี้ คือ ระดับการศึกษาของผู้บอกภาษาและรุ่นอายุของผู้ช่วยเก็บข้อมูล ตัวแปรระดับการศึกษาของผู้บอกภาษานั้น มีผลต่อการสลับภาษาก่อนข้างมากจากการสังเกตขณะสัมภาษณ์ กล่าวคือ ผู้บอกภาษาที่มีการศึกษาดีมักสนทนาด้วยภาษาไทยหรือภาษาจีนแต่จั่วภาษาใดภาษาหนึ่ง ไม่ค่อยสลับภาษา ต่างจากผู้ที่มีการศึกษาน้อยและทำการค้าขายในเยาวราชมาตั้งแต่เด็กที่สลับภาษาไปมาอย่างเห็นได้ชัด ส่วนรุ่นอายุของผู้ช่วยเก็บข้อมูลก็มีผลต่อการสลับภาษาของผู้บอกภาษา คือ ถ้าผู้ช่วยเก็บข้อมูลเป็นรุ่นที่สามคือ รุ่นลูก ผู้บอกภาษามักเลือกที่จะไม่สลับภาษาหรือสลับภาษาภายในประโยคมากกว่าระหว่างประโยค และใช้ภาษาไทยเป็นภาษาหลักมากกว่าภาษาจีน ตรงข้ามกับผู้ช่วยเก็บข้อมูลที่เป็นรุ่นเดียวกันกับผู้บอกภาษา คือ มีอายุประมาณ 60 ปี ที่สลับภาษาทั้งภายในประโยคและระหว่างประโยค และมักใช้ภาษาจีนเป็นภาษาหลัก ดังนั้น การที่ผลออกมาว่าการเลือกรูปแบบการสลับภาษา คือ สลับภาษาแบบระหว่างประโยคหรือภายในประโยคและการใช้ภาษาไทยหรือจีนแต่จั่วเป็นภาษาหลักไม่ได้ขึ้นอยู่กับตัวแปรความเป็นปีกแผ่นและหัวข้อการสนทนา แต่อาจเนื่องมาจากสาเหตุดังกล่าวข้างต้น เพราะมีตัวแปรระดับการศึกษาและรุ่นอายุที่อาจมีอิทธิพลมากกว่า

3. ในการวิเคราะห์ความถี่ของการสลับภาษา ถึงแม้ว่าผู้วิจัยจะไม่ได้คำนึงถึงความสั้นยาวของผลัด แต่ก็มีเกณฑ์การนับที่ชัดเจนคือ มีการนับจำนวนครั้งของการสลับภาษาที่สัมพันธ์กับตัวแปรความเป็นปีกแผ่นและหัวข้อการสนทนาโดยกำหนดจำนวนผลัดที่เท่ากันในแต่ละตัวแปร ดังนั้น การที่ผลัดสั้นหรือยาวจึงไม่มีผลต่อการนับ แต่อาจเป็นไปได้ว่า ความยาวของผลัดระหว่างกลุ่มที่ต่างกันก็อาจมีผลต่อการสลับภาษา เมื่อวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยพบว่า ในผลัดของผู้บอกภาษาที่พูดเกี่ยวกับวัฒนธรรมจีน ความยาวของผลัดมักจะมากกว่าของผลัดที่พูดเรื่องอื่น ซึ่งอาจเป็นสาเหตุที่ทำให้สมมติฐานที่ว่าหัวข้อการสนทนาที่เกี่ยวกับวัฒนธรรมจีนจะทำให้สลับภาษาน้อยครั้งกว่าหัวข้อที่ไม่เกี่ยวกับวัฒนธรรมจีนไม่เป็นไปตามสมมติฐาน กล่าวคือ เมื่อพูดเรื่องวัฒนธรรมจีน ผู้บอกภาษาพูดยาวกว่า การสลับภาษาจึงมากกว่า

7.3 ข้อเสนอแนะ

7.3.1 ผู้วิจัยคิดว่าน่าจะมีการศึกษาการสลับภาษาไทยกับภาษาอื่น ๆ อีก เช่น การสลับกับภาษาถิ่น ภาษาชนกลุ่มน้อย หรือภาษาอื่นในประเทศไทย ผู้วิจัยเสนอแนะว่า พาหุรัดเป็นอีกชุมชนที่

น่าสนใจศึกษาการสลับภาษาของชาวไทย-ซิกข์ ซึ่งมีการใช้ทั้งภาษาไทย ภาษาอังกฤษ ภาษาฮินดี และภาษาปัญจาบในการสนทนา

7.3.2 การสลับภาษาในประเด็นอื่น ๆ ก็เป็นเรื่องที่น่าสนใจ เช่น การสลับภาษาในกลวิธีทางการเมือง การสลับภาษากับผู้รู้มากกว่าสองภาษา หรือการใช้แบบจำลองอื่นมาวิเคราะห์การสลับภาษา

7.3.3 การศึกษาการสลับภาษากับตัวแปรอื่น ๆ เช่น เพศ ชนชั้นทางสังคม การศึกษา หรือทัศนคติก็น่าสนใจ เพราะจะทำให้เข้าใจว่ามีตัวแปรใดอีกบ้างที่มีอิทธิพลต่อการสลับภาษา

รายการอ้างอิง

- Abalhassan, K. M., & Al Shalawi, H. G. (2000). Code-Switching Behavior of Arab Speakers of English as a Second Language in the United States. *Intercultural Communication Studies, X (1)*, 179-188.
- Auer, P. (1984). *Bilingual Conversation*. Amsterdam/Philadelphia John Benjamin Publishing Company.
- Auer, P. (1992). *The Contextualization of Language*. Amsterdam/ Philadelphia John Benjamin Publishing Company.
- Auer, P. (1995). The Pragmatics of Code-switching: A Sequential Approach. In L. Milroy & P. Muysken (Eds.), *One Speaker, Two Languages: Cross-disciplinary Perspectives on Code-switching* (pp. 115-135). Cambridge: Cambridge University Press.
- Bailey, B. (2000). Language and negotiation of ethnic/racial identity among Dominican Americans. *Language in Society, 29*.
- Bateson, G. (1959). The Message: 'This is play'. In B. Schaffner (Ed.), *Group Processes*, (pp. 145-242). New York: Joshia Macy Jr. Foundation.
- Belazi, H. M., Rubin, E. J., & Toribio, A. J. (1994). Code Switching and X-bar Theory: The Functional Head Constraint. *Linguistic Inquiry, 25(2)*, 221-237.
- Bentahila, A., & Davies, E. (1983). The Syntax of Arabic-French Code-Switching. *Lingua, 59*, 301-330.
- Bentahila, A., & Davies, E. (1995). Patterns of Code-switching and Patterns of Language Contact. *Lingua, 96*.
- Blom, J.-P., & Gumperz, J. (1972). Social Meaning in Linguistic Structures: Code Switching in Northern Norway. In J. Gumperz & D. Hymes (Eds.), *Code Switching in Sociocultural Linguistics Directions in Sociolinguistics: The Ethnography of Communication* (pp. 407-434). New York: Holt, Rinehart, and Winston.
- Bokamba, E. (1989). Are there Syntactic Constraints on Code-Mixing? *World Englishes 8*.

- Boztepe, E. (2003). Issues in Code-Switching: Competing Theories and Models, *Working Papers in TESOL and Applied Linguistics*.
- Bullock, B. E., & Toribio, A. J. (2009). *The Cambridge Handbook of Linguistic Code-switching*: Cambridge University Press
- Cenoz, J., & Genesee, F. (2001). *Trends in Bilingual Acquisition* Amsterdam: John Benjamins.
- Clemen, G. (1997). The Concept of Hedging: Origins, Approaches, and Definitions. In Markkanen/Schorder, 235-248.
- Clyne, M. (1987). Constraints on Code-Switching, How Universal Are They? *Linguistics*, 25, 739-764.
- De Fina, A. (2007). Code-Switching and the Construction of Ethnic Identity in a Community of Practice. *Language in Society*, 36, 371-392.
- Deuchar, M. (2006). Welsh-English Code-Switching and the Matrix Language Frame Model. *Lingua*, 116(11), 1986-2011.
- Di Sciullo, A. M., Muysken, P., & Singh, R. (1986). Government and Code-Mixing. *Journal of Linguistics*, 22(1-24).
- Eastman, C. M. (1992). Codeswitching as an Urban Language Contact Phenomenon. *Journal of Multilingual and Multicultural Development*, 13(1-2), 1-17.
- Essizewa, K. E. (2010). *Sociolinguistic Aspects of Kabiye-Ewe Bilingualism in Togo* (Ph.D.), New York University.
- Fotos, S. (2001). Codeswitching by Japan's Unrecognized Bilinguals: Japanese University Students' Use of Their Native Language as a Learning Strategy. In M. G. Noguchi & S. Fotos (Eds.), *Studies in Japanese Bilingualism*. Clevedon: Multilingual Matters.
- García, E. (2005). *Teaching and Learning in Two Languages*. New York Teachers College.
- Gardner- Chloros, P. (2009). *Code-Switching*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Goodwin, C. (1981). *Conversational Organization: Interaction between Speakers and Hearers*. New York: Academic Press.
- Gumperz, J. (1982). *Discourse Strategies*. Cambridge: Cambridge University Press.

- Hamers, J. F., & Blanc, M. H. A. (2000). *Bilinguality and Bilingualism*: Cambridge University Press.
- Hasselmo, N. (1970). Code-Switching and Modes of Speaking. In G. Gilbert (Ed.), *Texas Studies in Bilingualism* (pp. 179-210). Berlin: Walter de Gruyter.
- Haugen, E. (1953). *The Norwegian Language in America A Study of Bilingual Behavior*. Philadelphia: University of Pennsylvania Press.
- Heller, M. (1992). The Politics of Codeswitching and Language Choice. In C. Eastman (Ed.), *Codeswitching* (pp. 123-142). Clevedon: Multilingual Matters.
- Heller, M. (1995). Code-switching and the Politics of Language. In L. Milroy & P. Muysken (Eds.), *One Speaker, Two Languages: Cross-disciplinary Perspectives on Code-switching*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Kachru, B. B. (1983). The Indianization of English: The English Language in India. In B. B. Kachru (Ed.), *On Mixing* (pp. 193-207). New Delhi: Oxford University Press.
- Labov, W. (1971). The Notion of 'System' in Creole Languages. In D. Hymes (Ed.), *Pidginization and Creolization of Languages* (pp. 447-472). Cambridge: Cambridge University Press.
- Liang, Z., & Li-shan, X. (2011). Study of Relativity on Code-switching of Chinese Teen-age students in Malaysian Pulau Pinang. *Asia-Pacific Science and Culture Journal*, 1(1), 1-10. วารสารการพิมพ์มหาวิทยาลัย
- Macswan, J. (2006). Code Switching and Grammatical Theory. In T. K. Bhatia & W. C. Ritchie (Eds.), *The Handbook of Bilingualism*: Blackwell Publishing Ltd.
- McCormick, K. (1995). *Code-Switching, Code-Mixing and Convergence in Cape Town*. In R. Mesthrie (ed.) *Language and Social History*. Cape Town: David Philip Publishers.
- Milroy, L., & Muysken, P. (1995). *One Speaker, Two Languages: Cross-disciplinary Perspectives on Code-Switching*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Muhr, R. (2006). *Innovation and Continuity in Language and Communication of different Language Cultures*. Frankfurt/M., Wien. Peter Lang Verlag.
- Murphy, M. L. (2010). *Lexical Meaning*. Cambridge University: Cambridge University Press.

- Muysken, P. (2000). *Bilingual Speech: A Typology of Code-Mixing*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Myers- Scotton, C. (1993a). *Duelling languages: Grammatical Structure in Codeswitching*. New York: Oxford University Press.
- Myers- Scotton, C. (1993b). *Social Motivations for Codeswitching: Evidence from Africa* Oxford: Clarendon Press.
- Natboon, R. (1993). *Codeswitching in Northern Thai (Chiang Mai Province)*. Mahidol University.
- Nilep, C. (2006). Code Switching in Sociocultural Linguistics. *Colorado Research in Linguistics*, 19.
- Nortier, J. (1990). *Dutch-Moroccan Arabic Code Switching Among Moroccans in the Netherlands*. Dordrecht: Foris Publications.
- Poplack, S. (1978). Dialect Acquisition among Puerto Rican Bilinguals. *Language in Society*, 7, 89-103.
- Poplack, S. (1980). Sometime I'll start a Sentence in English y termino en español: Toward a Typology of Code-Switching. *Linguistics*, 18, 581-618.
- Poplack, S. (1981). Syntactic Structure and Social Function of Codeswitching. In R. Duran (Ed.), *Latino Language and Communicative Behavior* (pp. 169-184). New Jersey: Ablex Publishing Corp.
- Poplack, S. (2001). Code-Switching (Linguistics). In N. Smeber & P. Baltes (Eds.), *International Encyclopedia of the Social and Behavioral Sciences* (pp. 2062-2065): Elsevier Science Ltd.
- Poplack, S., Wheeler, S., & Weatwood, A. (1987). *Distinguishing Language Contact Phenomena Evidence from Finnish-English Bilingualism*. Paper presented at the The Nordic Languages and Modern Linguistics 6, The Sixth International Conference of Nordic and General Linguistics, Helsinki.
- Prasithratsint, A. (2015). Linguistic Markers and the Stylistic Attributes of Hedging in English Academic Papers Written by Native and Non-Native Speakers of English. *MANUSYA Journal of Humanities Regular*, 18.1.
- Rampton, B. (1995). *Crossing Language and Ethnicity among Adolescents*. Harlow: Longman.

- Ritchie, W. C., & Bhatia, T. K. (2006). *Social and Psychological Factors in Language Mixing*, in: Bhatia, Tej K. & Ritchie, William (eds.), *The Handbook of Bilingualism*: Blackwell Publishing.
- Romaine, S. (1986). The Syntax and Semantics of the Code-Mixed Compound Verb in Panjabi-English Bilingual Discourse. In D. Tannen & J. Alatis (Eds.), *Language and Linguistics, The Interdependence of Theory, Data and Application* (pp. 35-49). Washington DC. : Georgetown University Press.
- Romaine, S. (1989). *Bilingualism*. Oxford: Basil Blackwell.
- Romaine, S. (1992). *Language, Education and Development: Urban and Rural Tok Pisin in Papua New Guinea*. Oxford: Oxford University Press.
- Rose, S. (2006). *The functions of Code Switching in a Multicultural and Multilingual High School*. Degree of MPhil in Intercultural Communication. Stellenbosch University.
- Sankoff, D., & Poplack, S. (1981). A Formal Grammar for Code - Switching. *International Journal of Human Communication*, 14(1-4).
- Sankoff, D., Poplack, S., & Vanniarajan, S. (1990). The Case of Nonce Loan in Tamil. *Language Variation and Change*, 2, 71-101.
- Shabt, P. C. (2007). *The Relationship Between Gender and Types of Code-Switching Among Lebanese Youth*. American University of Beirut, Beirut.
- Siegal, J. (1994). Review of S. Romaine 'Language, Education, and Development'. *Language in Society*, 23, 144-149.
- Singh, R. (1985). Grammatical Constraints on Code-Switching: Evidence from Hindi-English. *Canadian Journal of Linguistics*, 30, 33-45.
- Sridhar, S. N., & Sridner, K. (1980). The Syntax and Psycholinguistics of Bilingual Code-Mixing. *Canadian Journal of Linguistics*, 34, 407-416.
- Thepkanjana, K. (1986). *Serial verb constructions in Thai*. (Ph.D.), University of Michigan.
- Treepornthip, N. (2004). *The Semantic Understanding of Swatow loanwords in Thai Usage*. Mahidol.
- Treffers-Daller, J. (1994). *Mixing Two Languages, French -Dutch Contact in a Comparative Perspective*. Berlin: Mouton de Gruyter.

- Van Dulm, O. (2007). The Grammar of English-Afrikaans Code-Switching: a Feature Checking Account. *LOT*, 9-39.
- Wangset, Y. (2002). *The Use of Addressing Terms by Chaozhou People in Bangkok*. Mahidol.
- Wei, L. (2005). How Can You Tell? Towards a Common Sense Explanation of Conversational Code-Switching. *Journal of Pragmatics*, 37, 375-389.
- Weinreich, U. (1968). *Language in Contact: The Hague: Mouton*.
- Wenger, E. (1998). *Communities-of-Practice: Learning, Meaning and Identity*. Cambridge: Cambridge University Press.
- จิราณัฐ งามพัฒนกุล. (2534). การใช้ลักษณะนาม /kaj55/ ของชาวจีนแต้จิ๋วในประเทศไทย. *วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย*.
- ดิฐ ศรีนราวัฒน์ และคณะ. (2537). การใช้ภาษาของคนจีนในกรุงเทพมหานคร: คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ทวี วัดงาม. (2540). *ถนนเก่าในเมืองกรุง*. กรุงเทพมหานคร: บริษัทต้นอ้อ แกรมมี่ จำกัด.
- ธนทรัพย์ มีทรัพย์. (2549). พฤติกรรมการสื่อสารเพื่อการสืบทอดภาษาจีนของชาวจีนในเขตชุมชนชาวจีนกรุงเทพมหานคร. *วิทยานิพนธ์นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาการประชาสัมพันธ์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย*.
- นภารัฐ ฐิติวัฒนา. (2539). การปนภาษาอังกฤษในภาษาไทยของอาจารย์ต่างสาขาวิชาในมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. *วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย*.
- นัฐยา บุญกองแสน. (2542). การปนภาษาอังกฤษในภาษาไทยกับทัศนคติทางภาษาของต่างชั้นอาชีพ. *วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย*.
- บงกช ฐานุดม. (2541). การสลับภาษาระหว่างภาษาไทยกลางและภาษาไทยถิ่นใต้ของนักศึกษาชาวใต้. *วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์*.
- ปราณี กายอรุณสิทธิ์. (2527). คำยืมภาษาจีนในภาษาไทยปัจจุบัน. *วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย*.
- พรลัดดา เมฆบัณฑูรย์. (2547). การศึกษาคำเรียกรสและทัศนคติเกี่ยวกับรสในภาษาจีนแต้จิ๋วตามแนววรรณคดีชาติพันธุ์. *วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย*.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2523). *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2523*. กรุงเทพฯ ฯ: ไทยวัฒนาพานิช.

- ราชบัณฑิตยสถาน. (2553). พจนานุกรมศัพท์ภาษาศาสตร์ (ภาษาศาสตร์ประยุกต์) ฉบับราชบัณฑิตยสถาน. กรุงเทพมหานคร: รุ่งศิลป์การพิมพ์.
- วาริน ลิ้มวัฒนา, โสภา โทณสิมมา, & และสิทธิชัย แซ่หู่ (บรรณาธิการ). (2546). เกียรติประวัติชาวไทยเชื้อสายจีน. กรุงเทพมหานคร: Info Media and Publication.
- สุจิตรา จำนงอุดม. (2556). คำซ้อนสี่หน่วย : วรรณลีลาและทัศนคติ. วิทยานิพนธ์ดุขฎิบัณฑิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สุดา หัสสภานุ. (2545). คำเรียกขานในภาษาจีนแต่จิวที่ใช้โดยคนไทยเชื้อสายจีนในชุมชนเยาวราช. วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เสาวภาคย์ วรลัคนากุล. (2532). ลักษณะคำซ้ำในภาษาจีนแต่จิว. วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- เสี่ยว อานต้า. (2547). ไวยากรณ์จีน. กรุงเทพฯ : ทฤษฎี.
- อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. (2553). ชนิดของคำในภาษาไทย: การวิเคราะห์ทางวากยสัมพันธ์. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์เอเอสพี.
- อัญชลี ชัยวิเชียร. (2550). การสลับภาษาระหว่างภาษาไทยและภาษาอังกฤษโดยนักเรียนที่ศึกษาในหลักสูตรการเรียนการสอนแบบสองภาษา. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี.

ภาคผนวก

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ตัวอย่างการถอดเทป

A ผู้ช่วยเก็บข้อมูล B ผู้บอกภาษา

A	มีชื่อเล่นไหมคะ
B	ก็เฮียเฮียม ฮะ
A	เฮียเฮียมนะคะ แซ่เดียวกับแม่เลยคะ แซ่ลิ้ม ค่ะ ตอนนี้อายุเท่าไรคะ
B	คือจีนกับไทยมันจะกำกวมกัน คือทุกวันนี้ อย่างพวกผมเขียนในพวกดวงจีนนี้นะ อ้าว สมมติเกิดปี 94 อย่างนี้ จริง ๆ แล้ว อย่างของ ของไทยนี่ มันจะ 60 61 ไข่มุฮะ แต่ของ จีนมันจะเลยมาละ เป็น 61 ประมาณนั้น มากขึ้นไปอีกปี ก็ประมาณ 60 61 นี่แหละ ประมาณนี้
A	คะ ก็เป็นปีนักษัตรปีไรคะ
B	ปีเถาะฮะ xia21 thow21 ('ปีกระต่าย')
A	คะ แล้วอาชีพหะคะ
B	อาชีพก็ขายเครื่องเขียน

A	ขายเครื่องเขียนแล้วก็เป็นล่าม แพล หรือว่าเป็นงานอดิเรก
B	คือจริง ๆ แล้วไม่ได้ทำงาน จริงอยู่ ตอนเด็ก ๆ นี้ สมัยก่อนตั้งแต่ปี 16 เนี่ย ก็มีอาจารย์ที่ เค้า เค้า สมัยก่อนนี้ไม่มีลิขสิทธิ์ พอหนังสือเงินมา ช่วงนั้นเป็นช่วงที่เค้าเรียกว่า 14 ตุลาไง ปรากฏว่าหนังสือคนเค้าอยากจะอ่านพวกการ์ตูนเงินมาก แล้วอาจารย์ผมเค้าเปิดสอน เค้าก็เอามา เอามาเสริ้จ๊ีบ เค้าเล่นคล้ายปั๊บ ประโยคนี้มา แพลเป็นภาษาไทย แล้วก็ถือป แล้วก็ขายเลย เล่มละเจ็ดบาท เค้าทำจนรวนนะ แต่ตอนหลังมันไปเสียโ้ไปเล่นการเมือง กับไปเสีย โ้ ๆ ทำหนังสือพิมพ์
A	อ้อ
B	เล่นจนขาดทุนหมดเลย ตั้งแต่ขนาดมีเงินซื้อบ้านเป็นล้านนา สมัยนั้นปี 16 แล้วอีกก็ไปเล่น การเมือง คือ ชอบการเมืองมาก ก็ไปเล่น ๆ เสียเงินหมดเลย หมด ไม่มีเหลือ ก็ตอนนี้ยัง ไม่รู้ที่อยู่ไหน <i>tsaw21 law21</i> ('หนีนี่') เลย คืออีเล่นแบบ ช่วงนั้นหัวอีจะเอียงซ้ายมาก แล้วเค้าว่า คือถ้าคนน้ำ ฉลาดจริงๆ นะ อย่าไปซ้าย อย่าไปขวา เรามี <i>ru21 ka33 ki33</i> <i>ti33 tsu33 ʔi21</i> ('เรามีความคิดของตนเอง') ไซ้ไหม อย่างรุ่นผมอย่างจี้ ปี 2500 ถึง 2510 สมัยนั้น สมัยจอมพลสฤษดิ์ จอมพลถนอม สิ่งหนึ่งที่ต้องบอกว่าจอมพลสฤษดิ์ จอม พลถนอม คือ รับเงินจากอเมริกามา แล้วเค้าจะกดคนจีนเอาไว้ ผมเรียนอยู่สหคุณนี่นะ กลางวันใส่เสื้อสารวัตร กลางคืนต้องถอดเสื้อทิ้ง ใส่เสื้อสีขาว แล้วเจ้าหน้าที่กระทรวงมา ตรวจเรื่อยเลย เพราะกลัวว่าสอนคอมมิวนิสต์ แต่จริง ๆ แล้วไม่เกี่ยวกัน นะอะ ปรากฏว่า ไปยิงกต อย่างผมตอนเด็ก ๆ นี้ผมเปิด short wave ฟัง บอกพรรคคอมมิวนิสต์แห่ง ประเทศไทยด่ามันทุกวัน จอมพลถนอม แต่เราก็ไม่ได้ว่าเราจะไปเชื่อมั่นทั้งหมดร้อย เปอร์เซ็นต์ แล้วตอนหลังผมไปเรียนของ เรียนแบบ เค้าเรียก <i>toŋ33 hua33 ham21</i> <i>siw42</i> ('โรงเรียนไปรษณีย์ทางไกลของไต้หวัน') คือเรียนแบบทางไปรษณีย์ เรียนของ ตอนนี้ก็รู้สึกจะมีนะ ของจีนก็มาละ แต่ผมเรียนของไต้หวัน ปรากฏว่าผมไปเรียนลัทธิ คอมมิวนิสต์จากต๋อกเตอร์ซุนยัตเซน คือ <i>suŋ33 toŋ33 sua33 siŋ33 sə33 ti33 sɛ33</i>

	<p><i>siaŋ24</i> ('แนวความคิดของชุมชนยัดเซ็น') คำเขียนหมดเลยคือว่า อันไหนเป็น <i>sia21 huaj21 tsu33 ŋi55</i> ('ลัทธิสังคมนิยม') สังคมนิยม อันไหนเป็น <i>kaŋ21 sua24 tsu33 ŋi55</i> ('ลัทธิคอมมิวนิสต์') อันไหนเป็น <i>tsi33 piŋ33 kæ33</i> ('ลัทธินายทุน') อันไหนเป็น <i>miŋ21 tsu24</i> ('ประชาธิปไตย') ประชาธิปไตย คำสอนละเอียด คำเขียนละเอียด คำเขียนดีมากเลย ปรากฏว่ามันไม่ได้น่ากลัวอะไรมากมาย ประมาณนั้นอะนะ ตอนนั้นไม่ใช่ไรหรอก อเมริกาเค้ากลัวคนจีนรู้ภาษาจีน เพราะถ้ามันรู้เมื่อไหร่ละ อเมริกาตาย (หัวเราะ) มันกลัว อีก็เลย เลยบอกกับถนอม บอกกับพวกประภาส บอก เออ นี่คอมมิวนิสต์น่ากลัวมาก แต่จริง ๆ มันไม่น่ากลัวขนาดนั้น ทุกวันนี้มัน มัน คนจีนฉลาด โอเค แกออกพันธบัตรมา ฉันทซื้อ ถ้าแก่กว่าฉัน เทขายพันธบัตรอย่างเดียวเลย ไม่ต้องทำสงคราม ให้มันเจ็ง มันกลัว</p>
A	อ้อ แล้วโรงเรียนที่เฮียไปนี่ เป็นโรงเรียนสอนภาษาไทยหรือภาษาจีนอะคะ
B	ผมเรียนอยู่สหคุณ <i>piŋ21 huŋ51</i> ('ชื่อโรงเรียน') เป็นโรงเรียนที่มากับสี่ตบุตร นี่มา ๆ พร้อมกันเลย แต่ <i>piŋ21 huŋ51</i> ('ชื่อโรงเรียน') เสือกเจ็งก่อน
A	อ้อ
B	เลิกไปก่อน
A	แล้วสอนสองภาษาเลยเปล่าคะ
B	ตอนนั้นผมเรียนทั้งไทย จีน อังกฤษเลย เอ้อ แล้ว แล้วไอ้ ถึงตอนจบ ป 7 ตอนนั้น ออกมาออกมาเรียนตามบ้านอยู่ ตามบ้านนี่นะ ก็อย่างนี้ เค้าเป็นอยู่ในซอย แล้วก็เมียเค้า

	<p>ก็นั่งเย็บผ้าอยู่หน้าบ้าน แล้วเวลาคนไปนะ เอารองเท้าใส่ไว้ในกล่อง แล้วขึ้นมาเรียน ชั้นสอง เรียน 5 คน แล้วตำรวจไปไถเงินอะ พุดกันง่าย ๆ สมัยเราเด็ก ๆ เฮ้ย ทำไมมันทุเรศอย่างงี้วะ แบบไม่ได้ขโมยนะเนี่ย คือ หนึ่งมันยังงี้ สมัยรุ่น 2500</p>
A	<p>(แทรก) แสดงว่าเค้าไม่อนุญาตให้สอนหนังสือใช้ไหมคะ ต้องแอบเรียนอะไรอย่างนี้</p>
B	<p>ใช่ ประมาณนั้น อะ คือจริง ๆ แล้วมันไม่มีอะไรหรอกเพราะว่า ผมตอนนั้นเรียนกับครูคนนี้นะ ได้เรียนทั้งลูกคิดจีน แล้วก็ ได้เรียนบัญชีจีนด้วย เออ บัญชีจีน แล้วก็ ได้ <i>chej33 ji21 bun42</i> ('หนังสือพันอักษร') เคยได้เรียนใหม่ <i>chej33 ji21 bun42</i> ('หนังสือพันอักษร') กับ <i>sa33 ji21 kia33</i> ('หนังสือสามอักษร') นะ เค้าเรียน นักเรียนมีอยู่ 20 คน ปรากฏว่าคนอยากเรียนจริง ๆ 6 คน อีก 14 คน บอกไม่เรียน เพราะเรียน <i>nan42 tsɿ33 chɔ33 sæ42 pɿŋ55 siŋ55 thi33 ti21 ŋuan21 ʔiŋ51 hu33 tiw51 hoŋ21 huan33</i> ('แรกกำเนิด ชีวิตพิสุทธ์ แรกกำเนิด เกิดฟ้าดิน เกิดแผ่นดิน เนื้อพื้นน้ำ') ซึ่งตำราพวกนี้เป็นตำราที่ตึ้นะ เค้าก็บอก <i>ba21 siaʔ42 ba21 hoŋ51 ŋuaʔ24 ʔa33 ba21 ka21 pak21 jik55 ba21 nan21 leŋ21 ka21</i> ('จะอย่างไร หากฉันไม่สอน วันข้างหน้าไม่มีใครสอน') แล้วคนก็ไม่ค่อย ไม่มีคนสอนจริง ๆ แต่ปรากฏว่าระยะหลังนี่นะ ไร่ราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้านั้นนักเรียนก็มาหาผมนี่ เรียนอย่างหนึ่ง แต่เวลาสอบทำรายงาน อีกอย่างหนึ่ง เค้าไ้ <i>chej33 ji21 bun42</i> ('หนังสือพันอักษร') เค้าบอกว่าให้จับสลาก ไ้ โห ตายเลย บอกเรียนอย่างนี้ ทำอย่างนี้ แล้วก็เอามาให้ผมช่วยเค้าทำ ทำรายงาน นี้ อย่าง <i>thi33 ti21 ŋuan21 ʔiŋ51 hu33 tiw51 hoŋ21 huan33</i> ('แรกกำเนิด เกิดฟ้าดิน เกิดแผ่นดิน เนื้อพื้นน้ำ') นี้ แรกกำเนิดเกิดฟ้าดิน เกิดแผ่นดินเนื้อพื้นน้ำ เค้าทำลักษณะนั้น แต่ตอนนี้กลับมาเรียนแล้วนะ ช่วงหนึ่งที่บอกว่าปฏิวัติวัฒนธรรม เอาไปเผาตำรา แต่จริง ๆ แล้วเผาเล่น ๆ ไม่ได้เผาจริงหรอก เพราะว่าตำราดี ๆ ยังเก็บไว้เผาทำไม เพราะเค้าก็รู้แต่เค้าจำเป็นต้องทำอย่างนั้น ให้คนกลัว ทุกวันนี้ก็กลับไปเรียนใหม่นะ ประเทศจีนมีแล้ว ทั้ง <i>chej33 ji21 bun42</i> ('หนังสือพันอักษร') แล้วก็ไ้ <i>sa33 ji21 kia33</i> ('หนังสือสามอักษร') พวกนี้ ตำราพวกเนี่ย แล้วก็ มี <i>tseŋ33 kuan33 hian21 bun42</i> ('หนังสือโบราณเพิ่มโลกทัศน์') อะไรประมาณนั้นหนะ เป็นหนังสือโบราณ แต่ตีมีประโยชน์ พวกนี้ เพราะว่าผมได้เรียนแค่ 2 3 period เอง แต่ก็คือดี ก็คือพอรู้ ฐน็ดหน่อย</p>

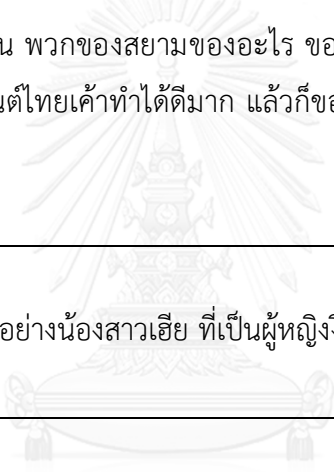
A	แล้วหนังสือพวกนี้มันเกี่ยวกับอะไรอะคะ
B	มันเป็นปรัชญาโบราณ แล้วก็สอนให้คน ส่วนใหญ่จะเน้นทางด้าน ด้านกตัญญู ทุกวันนี้ก็
A	(แทรก) แล้วมีแปล แปล่าคะ หนังสือ
B	เออ คือตอนนั้นเค้าเอามาให้ผมทำ ผมทำแค่ เค้าจับฉลากมา คนละครึ่งเล่ม ก็ทำได้ ได้ไม่ครบ แต่อย่างของสวนสุนันทาจะง่าย จะไปเที่ยวพัทยา เที่ยววัดพระแก้ว เที่ยววัดโพธิ์อะไรจะง่าย แล้วเอแบคก็มีมาเหมือนกัน เอแบคก็จะมีพวกก็หลาย ๆ อย่างเหมือนกัน แต่หัวเฉียวนี่เก่งจริง นักเรียนเค้าพูดค่านึงเค้ารู้เรื่องหมดเลย
A	อ้อ
B	ตอนนี้มาทำส่วนใหญ่ผมจะแก๊งค์เค้า เค้าต้องมีการทำตัวพินอินด้วยนะ แล้วก็ไปพิมพ์ ผมบอก นี่ আহมยหน้า เสียทำไว้ผิดอยู่ 5 ตัว คือต้องการให้เค้าอ่านไม่ใช่อะไรหรอก ปราบกฎ เค้าเก่งเค้าไปอ่าน เค้าบอกเสียผิด 6 ตัว (หัวเราะ) แสดงว่าเค้าอ่านจริง เพราะไม่อย่างนั้นอย่าง ๆ เค้าต้องไป พิธีเซ็นต์หน้าชั้น ถ้าหากเค้าลอกไป เดี่ยวจบไปแล้วก็ไม่รู้เรื่อง
A	แล้วเงี่ยมีคติในการทำงานยังไง
B	คติทำงานเหรอหะ

A	ในการใช้ชีวิต
B	<p>จริง ๆ แล้วผมเคยเขียนในหลักปรัชญาอันนึ่งนะ คือว่า <i>naŋ21 sæ33 ɲuj33 kaŋ33 tsak33 seŋ24 koŋ33 si21 heŋ21 hok21</i> ('คนเราเกิดมาแล้วทำงานจนประสบความสำเร็จถือว่าเป็นความสุข') คือผมเป็นคนที่ว่า มองการทำงานเป็นความสุขนะ มองการทำงานเป็นความสุข ผมไม่ได้ไปดูที่ตัวเงินมากกว่า ซึ่ง ไอ้ ไอ้ แบบนี้ จริง ๆ แล้วเค้า ถ้าในหลัก หลักการจัดการนี้ ผิด หลักการจัดการนี้ สมัยก่อนผมไป ไปเรียนอาจารย์เล็กชั่วโมงแรก อาจารย์เล็กออกมาต้อนรับนักศึกษาว่า ว่า นี่พวกเธออยากรวยไหม ถ้าอยากนะ ก็กู้เงินเขามาเยอะ ๆ กลับมาบอกพ่อ ๆ อาจารย์เล็กบอกว่า ถ้าอยากทำงานอยากรวยนะ กู้เงินเขามาเยอะ ๆ พ่อผม <i>si55 sua55 thiw33 huaŋ33</i> ('พูดจาเหลวไหล') เพราะพ่อผมกู้เงินจากธนาคารเอเชีย ตอนนั้นกู้มาสองแสน</p>
A	ตอนนั้นดอกเบี้ยยเยอะมาก
B	<p>คือตอนนั้น ช่วงสองพันห้าร้อยกว่า ก็ยัง ๆ 7 เปอร์เซ็นต์ 8 เปอร์เซ็นต์ 10 กว่าเปอร์เซ็นต์ ไม่ใช่ไปกู้เงินแล้วเขาให้คุณกู้นะ ต้องเอาญาติผมสองคนไปค้ำนะฮะ แล้วสองแสนนี้ได้สี่แสน แล้วทุกวันนี้ะ อย่างตอนพ่อผมทำแล้วแย เพราะว่าเป็นอย่างสมมติ โอเค 30 มิถุนายนนะ คุณเอาไปเท่าไร สี่แสน คุณต้องเอามาคืนให้หมด แล้ววันที่ 2 กรกฎาคม คุณมาเอาไปใหม่ะ เค้าก็ยังงี้ ของเรารู้อยู่แล้วว่า งวดหน้ามันขึ้นมา 15 เปอร์เซ็นต์เต็ม แต่ว่าไม่มีเงินไปให้เค้า ไม่มีก็ต้องเทขายไปราคาถูก อันนี้ได้กำไรก็ได้กำไร ไอ้อย่างหลักการจัดการอย่างอาจารย์เล็ก ถูกไหม ถูก ทุกวันนี้ทุกคนก็ใช้ระบบนี้นะ คือกู้เงินเค้าอย่างเดียว</p>
A	อืม

B	คือถามว่ากู้เงินเค้าอย่างเดี๋ยวดีไหม ดี ถ้าคุณเครดิตดี แล้วคุณทำไป แล้วคุณผ่อนทัน โอเคดี เพราะว่าในอนาคตนี้ ทรัพย์สินเพิ่ม เพิ่มขึ้นมา นอกจาก ไร่ช่วงปี 40 นะ คนเค้าซื้อ ไร่บ้านที่ดินมันไม่มีราคาจ้ ้เค้าก็แก้งบ่น ๆ ให้มันสูงขึ้นมา แล้วไอ้แบ่งค้มนก็ <i>su33 ไร่55</i> ('สมยอม') ให้เค้าไปปล่อย ๆ ๆ เสร็จ เป็นไง เติ้งไป ก็ตาย
A	อืม
B	อย่างทองค้อย่างจ้ เพื่อนผมคนนึงค้จะเก่งมาก ค้เคยซื้อสะสม ๆ นะ ตอน 25,000 ค้หาทั้งหมดเลย ค้บอกว่าเป็นไปไม่ได้ที่จะเลยราคานี้ แล้วจริง ๆ ทุกวันนี้ยังขึ้น แล้ว ยังบอกว่า ไอ้จิตติบอกว่า 30,000 บอกว่า <i>tsek21 ไร่24 si33 ไร่24 haj33 nan24</i> ('บาปกรรม ทำร้ายคน') เป็นไปไม่ได้ที่จะติดอยู่ ไอ้ของผมตอนนั้นก็มี แต่ว่าผมขายไป ๆ เรื่อย ๆ 15,000 ผมก็เกลี้ยงแล้วไม่เหลือแล้ว (หัวเราะ)
A	เสียดาย
B	คือ ผมอยู่เยาวราช ผมเห็นราคาทองตั้งแต่ บาทนึง 300 กว่าบาทตั้งแต่เด็ก ๆ 60 ปีมาไม่รู้ ทองค้เป็นโลหะตัวเดียวที่ว้ขึ้นราคาสูงที่สุด แล้วอย่างอื่น สิ้นค้ตัวอื่น ไม่ได้ขึ้นขนาด นั้น เครื่องเขียนนี่นะ อย่างปากกาแท่งนึง ตอนเด็ก ๆ บาทนึง ตอนนี เออซัก 7 บาทหนะ 7 แท้ แต่ทองค้ 300-20,000 ซึ่งมันแพงมาก ตัวเดียวที่มัน ถ้าคนทีรู้ รู้ล่วงหน้าว่ามัน จะมีตัวราคาอย่างนี้ คนค้ซื้อเก็บตัวเดียวค้รวยแล้ว
A	ถ้าเรารู้ เราก้ซื้อเก็บ
B	อย่าง อย่างผม สมัยนี้ ผมเรียน ค้บอกว่า ผมเรียนการจัดการมาค้บอกว่า ทรัพย์สิน ที่ดินนี้ไม่มีการเสื่อมค่า แต่ปี 40 โอ้โห คนซื้อไว้ล้านนึง ขายห้าแสนยังไม่มีคนเอาเลย

	เพราะว่ามันไม่ใช่ราคาจริง มันเป็นราคาที่ปั่นขึ้นมา
A	อืม
B	ถ้าตอนนั้นคนไปคิดยั้ง แทบจะเผาตำราทิ้งเพราะมันใช้ไม่ได้
A	(หัวเราะ) ค่ะ เออ แล้วเสียมีพี่น้องไหมอะคะ
B	มีครับ
A	มีกี่คนคะ
B	คือ ผมนี่คนโต เออ มีน้องชายสอง น้องสาวสาม แต่น้องสาวเสียชีวิตไปคนนึง
A	อ้อ ที่วันนั้นเจอนั้น น้องชายเสียหรือคะ ที่มากับอามา ที่มีหลาน
B	อ้อ คนนั้นเก่งนะ คนนั้นเค้าจบปริญญาโทจุฬานะฮะ แล้วลูกเค้าเก่งนะ ลูกเค้าได้ทุนไปเรียนอเมริกา 10 ปี จนกระทั่งจบเป็นต็อกเตอร์เลยนะอีกหน่อย ตอนนั้นเค้ากลับมาขอวิชาแล้วเค้าสอบได้ละ เค้ากำลังจะไป
A	โห

B	สมัยก่อนคนจีน เค้ายังงี้ ตอนนั้นผมเรียนนะ จริง ๆ แล้วผมไม่สูงนะ ผมจบป 7 นะ ผมออกมาเลยนะ
A	เพราะว่าเป็นพี่คนโตใช่ไหมคะ
B	เพราะพ่อไม่สบาย พ่อบอกว่า เออกลับมาช่วย เพราะว่าถ้า แต่เค้าก็ให้ผมเรียนกลางคืน ผมเรียนหนังสือ ผมเรียนกลางคืนมาตลอด
A	อ้อ
B	เรียน ๆ กลางคืนมา แต่สมัยก่อนจะไม่มี กศน. ที่จะสอบเทียบ ต้องสอบเทียบ สอบไปเรื่อย ๆ แล้วตอนช่วงปี 13 เนี่ย ตอนนั้น ตั้งใจว่าจะเรียนจุฬาสมทบ เพราะว่าเค้ามี่กลางคืน เรียน 6 ปี แต่เดี๋ยวนีไม่มีแล้วนะ
A	ไม่มีแล้วค่ะ ตอนนี้เลิกไปแล้ว
B	ปรากฏว่าพ่อเสียตอนปลายปี อุดเรียนเลย ตอนนั้นเรียนรามคำแหงก็ได้เหมือนกัน เพราะว่า รามคำแหง ปี 14 เค้าเปิดปีแรก แต่ปรากฏว่า ตอนนั้นยุ่ง ๆ ก็เลยไม่ได้เรียน แล้วตอนหลังไปจบ น้องสาวบอก เอ๊ยเฮียเราไปเรียนได้ละ ไปเรียนมอ จบเอา มศธ มา
A	อ้อ ดีค่ะ เอ้าแล้วอย่าง คุณพ่อของเฮีย ทำงานอะไรล่ะคะ ตอนที่บอกว่าให้ออกมาช่วย

B	ตอนนั้นก็ขายพวกกระดาษอยู่ แต่ช่วงนั้นกระดาษก็จะ
A	ขายที่นี้เลยหรอคะ
B	ขายที่นี้ ตอนนั้นเค้า สมัยก่อนเค้าเป็นเอเยนต์ของ คือกระดาษขาวจริง ๆ สมัยก่อนนั้นมาจากต่างประเทศนะฮะ แล้วตอนหลังที่เริ่มมาทำในประเทศไทย โรงงานแห่งแรก คือ บางปะอินนะฮะ บางปะอินเค้าทำ ทำเสร็จแล้วก็มีโรงงานเมืองกาญจน์ แล้วตอนหลังก็ทำแบบพัฒนาใหญ่ขึ้น พวกของสยามของอะไร ของอย่างพวกปูนซีเมนต์ไทยนี่ก็มาทำเอาตอนหลัง ปูนซีเมนต์ไทยเค้าทำได้ดีมาก แล้วก็ของดับเบิลเอก็ทำได้ดีมาก ตอนนี่ส่งออกแล้วไม่ใช่ไอ้ นั้น
A	เอ่อ แล้วอยากรู้ว่าอย่างน้องสาวเฮีย ที่เป็นผู้หญิงจ๊ะ ได้เรียนหนังสือหรือเปล่า เพราะว่า
B	ได้เรียนฮะ ได้เรียน <small>ภาควิชาการศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย</small> <small>CHULALONGKORN UNIVERSITY</small>
A	ได้เรียนใช่ไหมคะ แต่อันนี้แล้วแต่ครอบครัวใช่ไหมคะ ว่าจะให้เรียนหรือไม่ให้เรียน
B	คือจริง ๆ แล้ว ในชนชั้นกลางแล้ว เค้าก็ยังให้เรียนอยู่นะฮะ ชนชั้นกลางนี่ก็ นอกจากว่าบางคนเค้าเรียนไม่ไหว อย่างน้องสาวคนนึงเค้าชอบตัดเสื้อ เค้าก็ไปเรียนตัดเสื้อมา เค้าก็จบพรสธินมา เค้าก็ แต่น้องทุกคน ก็โอเค ก็จบระดับปริญญาตรีกันทุกคน ปริญญาโทก็มี
A	แล้วเฮีย อยู่เยาวราชมาตั้งแต่

B	มาตั้งแต่เกิดเลย แต่อยู่นานนี้ไม่ได้เก่งนะ อยู่นานนี้ไม่ถูกต้อง ก็บอกน้อง ๆ เค้าให้ไปเจริญที่อื่นเหอะ
A	อ้อ ร้านนี้ก็คือนานแล้วใช่ไหมคะ
B	นานแล้ว 60 เนี่ยผมอยู่มา 60 ปีก่อนผมเกิด พ่อเค้ายูมา 10 ปี ก็ประมาณ 70 ปีแล้วอย่างต่ำนะ
A	แล้วรู้สึกยังไงกับเขาราชตอนนี้กับสมัยก่อนอะคะ เหมือนกันหรือ
B	(แทรก) คือโลกมัน เวลามันเปลี่ยนนี่โลกมันต้องพัฒนาไป ถ้าว่า รู้สึกว่า อนาคตนี้น่าเขาราชคงต้องมีการแข่งขันสูงมากนะ คนที่ถ้าปรับตัวไม่ทันก็คงต้องหลุดออกไป เหมือนกับคัตทิ้งประมาณนั้นอะ
A	<i>tsi21 tsuŋ42 seŋ33 li21 hɔ42 mo42</i> ('เวลานี้ ชายดีไหม')
B	<i>seŋ33 li21 tsi21 tsuŋ42 phow33 thoŋ33 tsi33 kaj21 si33 haw33 bɔ21 mi42 hɔ42</i> ('ชายของ เวลานี้ พอใช้ได้ ไม่นับว่าดี')
A	<i>lɛ55 kaj21 laj55 soj33 sa33</i> ('บ้านคุณซักเลื้อ')

B	soj33 sa33 soj33 sa33 ('ซั๊กเลื้อ ซั๊กเลื้อ') ใช้เครื่องซั๊กผ้า
A	ka33 ki21 soj21 ('ซั๊กผ้าเอง') หรือว่า ti33 tiaŋ21 soj21 ('ให้ใครซั๊ก')
B	ก็ ka33 ki21 soj21 ('ซั๊กผ้าเอง') เดียวนี้ ka33 ki21 soj21 ('ซั๊กผ้าเอง') สบายนี้เนอะ เดียวนี้มันไม่ลำบากนี้เนอะ ก็ ทิ้งลงไป อีกสองชั่วโมงมาเอา เก็บไป ตาก
A	แล้ว ɲu21 khɛ55 thik55 thɔ55 ti21 kɔ21 bɔ42 ('มีไปเที่ยวที่ไหนบ้างไหม')
B	มันก็ ɲu21 hoŋ21 kuaj55 ni24 hoŋ21 siŋ33 ni24 ki33 niam21 jik55 thow33 ɲu21 khɛ55 ('มี ตรุษจีน ปีใหม่ วันหยุดราชการ มีไป')
A	kuaj33 phow33 khɛ21 ('ปิดร้านไปเที่ยว') เออ แล้ว ɬ55 ha21 chiaŋ55 kɔ33 bɔ55 ('คุณชอบร้องเพลงไหม')
B	chiaŋ55 kɔ33 ก็ bɔ55 ('ไม่') แต่ tia33 kɔ33 ɲu55 ('ฟังเพลง มี')
A	ɲa33 ma24 kaj21 sə33 jik55 ɲu21 khɛ55 tsiaŋ21 tɔ21 tsiaŋ21 ti21 kaj21 bɔ55 แล้ว ('วันเกิดอามา มีไปกินเลี้ยงที่ไหนไหม')
B	tsiaŋ21 phow33 thoŋ33 tia33 ('กินเลี้ยงธรรมดา') ก็คือ ก็คือ kæ33 theŋ55 hia33 ti55 ('ครอบครัว พี่น้อง') แล้วก็ khɛ55 tsiaŋ21 phow33 thoŋ33 tia33 ('ไป

	กินเลี้ยงธรรมดา')
A	kaj cheŋ33 meŋ55 jik21 lɛ55 ('วันแข่งแข่ง คุณ')
B	cheŋ33 meŋ55 ɲu55 ('วันแข่งแข่ง มี')
A	ta21 ti21 kaj21 ba55 ('ไปที่ไหน')
B	ɲu21 kuaj33 tsuaŋ55 ɲu55 ('มี สุสาน มี')
A	ɲu21 kuaj33 tsuaŋ55 ('มี สุสาน') แล้วก็ ɲu21 khɛ55 boj21 ('มีไปซื้อ')
B	cheŋ33 meŋ55 ɲu21 khɛ55 kuaj33 tsuaŋ55 kɔ33 tsia33 toŋ33 naŋ21 tsej33 tsej21 ɲu55 paj21 ɲu55 laŋ33 khi33 naŋ21 paj21 kuaj55 ni24 ka21 chik55 ŋuaj33 puaŋ21 tia33 hɔ55 ('วันแข่งแข่งได้ไปที่สุสาน เช่นไหว้ บรรพบุรุษ ในหลักที่ประเทศจีนต้องไหว้ทุกเทศกาล ปัจจุบันบางที่ บางคนก็จะไหว้อากงอาม่า เฉพาะวันตรุษจีน สารทจีน') แต่ ɲuaŋ55 ('ฉัน') ยัง ɲeŋ33 law21 sek21 kaj21 tsej33 tsej21 ɲu55 paj21 ('ยึดแบบเก่าคือไหว้ทุกเทศกาล') tseŋ21 ji21 khi21 thaw24 kaj21 tsej33 tsiw33 si55 ŋuan21 siaw33 ŋuan21 siaw33 liaw33 tsiw21 cheŋ33 meŋ55 cheŋ33 meŋ55 liaw33 tsiw21 ɲow55 ŋuaj21 tsoj21 ɲow55 ŋuaj21 tsoj21 liaw33 tsiw33 chik55 ŋuaj33 puaŋ21 poj33 ŋuaj21 toŋ33 siw33 liaw33 taŋ33 tsoj21 liaw33 kuaj55 ni24 ɲu21 paj21 liaw55 tsɔ33 khi21 tow33 ɲu21 paj21 paj21 konŋ33 ma24 ('จะเริ่มต้น สารทแรก คือ สารทง่วนเซียว จากง่วนเซียวเป็นวันแข่งแข่ง จากแข่งแข่งเป็นเทศกาลไหว้บ๊ะจ่าง เทศกาลไหว้บะ

	จ่างแล้วก็เทศกาลวันสารทจีน จากนั้นจะเป็นวันไหว้พระจันทร์ วันไหว้ขนมบัวลอย แล้วก็มาถึงตรุษจีน และไหว้วันที่ระลึกของการจากไปของผู้ใหญ่ ทุกสารทจะมีการไหว้อ่างอาม่า')
A	แล้ว tsek21 ni24 paj21 ɦaʔ21 tsej33 tsua21 ('หนึ่งปีต้องไหว้กี่ครั้ง')
B	tsek21 ni24 ɦu55 kuaj55 ni24 ɦuan21 siaw33 cheɦ33 meɦ55 ɦow55 ɦuaj21 tsoj21 chik55 ɦuaj21 puaʔ21 poj21 ɦuaj21 toɦ33 chiw33 taɦ33 tsoj21 liaw33 kuaj55 ni24 sam33 tɔ33 poj24 tsua21 sua33 loʔ55 khɛ21 tsi21 tsuɦ24 naɦ24 paj21 chik55 ɦuaj21 puaʔ21 kuaj55 ni24 ka21 tsɔ33 khi21 ('หนึ่งปี มี ตรุษจีน ง่วนเซียว แซงแม้ง ไหว้บะจ่าง วันสารทจีน ไหว้พระจันทร์ ไหว้บัวลอย ประมาณ 8 ครั้ง ต่อไป คนจะไหว้เพียง วันสารทจีน ตรุษจีน และ วันรำลึกถึงแก่กรรม')
A	paj21 tsek21 tsua21 lɛ55 boj21 muaj21 kia ʔ55 ('ไหว้ครั้งหนึ่งคุณซื้อประมาณ')
B	ก็ pow33 thoɦ33 naɦ21 ʔeɦ21 pow33 thoɦ33 pɦɦ21 chaj21 ('ธรรมดา เป็นกับข้าวธรรมดา')
A	pɦɦ21 chaj21 ('กับข้าว') แล้ว ʔa21 koj33 ('เปิด ไก')
B	bɔ21 bɔ21 ('ไม่') ʔa21 koj33 ('เปิด ไก')
A	bɔ55 ('ไม่') เหรอ

B	<p>pa21 koj33 bɔ55 tɔ21 naŋ21 tɕ33 huj33 ta33 pu21 tua33 tsej33 tsej33 pu21 pa21 koj33 liaw33 pow33 thoŋ33 bɔ21 peŋ33 tsi21 tsuŋ24 naŋ21 ('ไม่ไหว เปิดไก่อ แล้วแต่คนไหว นอกจากเทศกาลใหญ่จึงจะมีเปิดไก่อ เทศกาลธรรมดา ไม่มี เดี๋ยวนี')</p>
A	<p>sa33 sɛ33 pu55 bɔ55 ('ของควาสามอย่างมีใหม่')</p>
B	<p>sa33 sɛ33 tsi21 maŋ33 paɔ55 bɔ21 tɕ33 huj33 lɛ55 pu33 tsɔ21 khi21 tsiaɔ55 kaj55 kia33 tsɔ33 tua33 tsoj21 liaw33 kuaj55 ni24 maŋ33 paɔ21 naŋ21 sɛ55 tiaw33 tsi21 tsuŋ24 naŋ21 tsɔ55 ni24 kia33 sa33 sɛ33 huab55 lɛ55 poj33 tsaj33 bɔ21 tsia33 sa33 sɛ33 huab55 ɰ33 tia33 pu21 koj33 pu21 hɛ55 liaw33 pu21 tɕ33 ba21 pow21 peŋ33 kuaj33 taw24 hɛ55 liaw24 paŋ21 pa21 nɰ33 kiam24 nɰ33 ho33 khɰ33 khi21 pak21 jik55 tsiaɔ21 kɔ33 ho24 ɰ33 hi24 cho21 lɛ55 boj33 laj24 kaw24 naŋ21 tsi33 tsiaɔ55 koj33 naŋ21 bɔ21 leŋ21 pu21 kuj33 liaw24 bɔ21 leŋ21 pu21 tsiaɔ21 sɔ33 ɰ55 mai21 tɔ24 ho24 tsi21 tsuŋ24 taj24 puaj21 naŋ21 bɔ21 paɔ21 paj21 suaɔ55 sɛ33 ɰ33 paj21 tsɔ33 tsɛ33 taj24 puaj21 tɕ33 taw24 kaj24 ɰw33 mua55 tɕ33 taw24 koj33 si21 ɰw24 mua55 koj33 tsi21 tsuŋ24 naŋ21 siaŋ33 siŋ33 kuaj33 ɰm33 niaɔ55 tsoj21 taj24 puaj21 bɔ55 paɔ21 paj21 suaɔ21 sɛ33 ('ของควาสามอย่าง ระยะเวลาไม่มี นอกจากวันรำลึงถึงแก่กรรม เรียกว่า การเช่นไหว ระยะเวลา ช่วงเทศกาลตรุษจีน ผู้คนประหยัดชุดซาแซ คุณรู้ไหมว่า อะไรคือ ซาแซ ซาแซจะต้องมี ไก่อหรือเปิด ปลา เนื้อหมูติดหนัง ปัจจุบัน คนใช้หมูแผ่น ปลา กระป๋อง ไข่ต้มหรือไข่เค็มแทน เพราะเก็บได้ ไว้วันอื่นก็กินได้ แต่หากคุณซื้อไก่อต้มมา หาก คุณไม่สามารถสับไก่อ เดียวคุณก็ไม่สามารถได้กิน ดังนั้น เดี๋ยวนีจึงไม่นิยมไหวแบบเก่า ขณะนี้คนที่ไต่ห้วนไม่นิยมเช่นไหวของไหวจากสัตว์ หลายที่ไหวเป็นเจ หัวหมูที่ไต่ห้วนใช้ เป็นหัวหมูงา ไก่อเป็นไก่องา ปัจจุบัน ที่ไต่ห้วน มีคนนับถือพระโพธิสัตว์กวนอิมมาก ไม่ไหว ของควา')</p>

A	kuaj33 ʔim33 niaʔ55 bɔ21 tsiaʔ55 ('แม่กวานอิมไม่กิน')
B	<p>ʔi33 bɔ21 tsiaʔ55 chɔ33 tsi21 tsuŋ24 tsek21 chɔʔ21 siŋ33 naŋ21 si55 bɔ21 ni21 law24 bɔ21 ʔaj33 ʔeŋ21 suaʔ21 sɛ33 ʔi33 ʔeŋ21 tsɔ33 tsɛ33 liaw55 tsɛ33 chaj21 chɛ33 kuaj24 tsɛ33 chaj21 chɛ33 kuaj24 tsi21 tsuŋ24 naŋ21 ʔeŋ21 kiam55 tɰ21 huj33 ni24 buaj24 naŋ21 sia21 siŋ55 paj21 peŋ24 ʔaŋ33 ti21 tsu21 ʔaʔ55 tia33 tsiaʔ21 koj33 hoj24 ʔi33 ʔu55 naŋ21 pow33 thoŋ33 sɛ24 khɰ21 ʔu55 ʔaw33 kiam24 bɔ21 ʔaj21 paj21 kha55 tsoj21 bɔ21 naŋ21 tsiaʔ55 liaw24 bɔ21 naŋ21 leŋ21 khuj33 tsiaʔ21 koj21 bɔj33 kaw33 tsiaʔ55 laj55 bɔ21 leŋ21 khuj33 tsi21 tsuŋ24 bɔj24 na21 lɰ55 ka21 ʔuaʔ33 kuj33 piŋ21 paj21 kaw24 puaʔ21</p> <p>(‘ท่านไม่กินเนื้อสัตว์ ปัจจุบัน คนรุ่นใหม่ เมื่อมีคนตาย หรือผู้ใหญ่เสียชีวิต จะไม่นิยมไหว้เนื้อสัตว์ นิยมไหว้ของเจ มีเจใช้ผลไม้ ปัจจุบัน การไหว้ของควาจึงลดลง นอกจากว่าปลายปี ไหว้ขอบคุณเจ้า ต้องมีไก่ตัวหนึ่ง ไหว้ท่าน ปัจจุบัน การเซ่นไหว้ได้ประหยัดลง หากไหว้ของมากเกินไปก็กินไม่หมด ไม่มีคนกิน อย่างไก่ซื้อมาแล้วก็สับไม่เป็น หากจะไหว้ก็ขอให้เขาช่วยสับมาเลย ไหว้ทั้งงานที่สับแล้ว’)</p>
A	<p>คืออย่างนี้ ถ้าเกิดเราไหว้บรรพบุรุษ เราไม่ต้องไหว้เป็ดไก่ก็ได้หรอกคะ</p>
B	<p>จริง ๆ แล้วผมศึกษาตำราเล่มนี้มานะ คืออย่างของใต้หวันนี่นะ เดียวนี้เค้า ผมไปคุยกับพระจีนมา การไหว้อากง อามา นี่ สิ่งที่สำคัญที่สุดคืออะไรรู้ไหม ข้าวยสวยถ้วยเดียวก็ใช้ได้ ละ นะฮะ คือ ทุกวันนี้เนี่ย อย่างผมซื้ออย่างนี้ โอเค เอ้อ ผมไปซื้อ มีอีกอย่างนึงที่สำคัญมาก คือ ปลา ปลานี่นะ ปลาคุณจะเอาทั้งตัวหรือไม่ทั้งตัวก็ได้ hɰ55 paj21 liaw33 tsiaʔ21 ʔu21 ʔɰ55 ('ไหว้ปลา แล้วกิน มีเก็บ') ไหว้แล้ว ʔu21 chuŋ24 ('มีเหลือเก็บ')</p> <p>อีกอันหนึ่ง คือ chaj24 thaw21 kuaj24 ('ขนมผักกาด') คนส่วนใหญ่เค้าไม่รู้พิธีกรรมอันนี้ ที่ผมทำหนังสือพวกนี้ ผมรู้ ผมจะไหว้มีปลา แล้วก็ มี chuŋ33 chaj21 ('จับจ่าย') ก็</p>

	<p>คือ จับฉ่าย นั้นแหละ นะ แล้วก็ ji21 tsek21 chɔʔ21 thɨŋ33 naŋ21 ʔaj21 hɨ5 ʔɨ55 thɨŋ33 kɔ33 hɔ24 ɲu21 chuŋ33 chaj21 hɨ5 liaw24 ɲu21 chaj24 thaw21 kuaj24 liaw24 ɲu21 ʔa21 ti33 ʔa21 ti33 naŋ21 boj21 tsia21 ki33 ('เดี๋ยวนี้มีบรรดาน้ำแกง อาจใช้น้ำแกงลูกชิ้นปลาก็ได้ เรามีจับฉ่าย ปลา ขนมหักกาด และของหวาน') เดี่ยวนี้มันมี เค้าเรียกว่าไร บัวลอย ʔɨ55 ('บัวลอย') naŋ21 paj21 sam33 thɔ33 lak21 ʔa33 kɔ33 ɲu55 lak21 ʔa33 poj21 ʔa33 ɨ55 ʔaj21 paj21 chæ33 kuaj55 kɔ33 hɔ24 tsi33 maŋ55 ʔaw21 naŋ21 paj21 tsɔ33 chæ33 kuaj55 ɲua33 pɨŋ21 liaw24 ku21 si55 tɨŋ21 sua33 naŋ55 paj21 ɲua33 pɨŋ21 ka21 taw33 kua33 ʔɨŋ21 ʔɨŋ24 liaw24 ɲu21 kaj21 ʔaŋ33 ʔɨŋ33 ('คนไหว้ประมาณ 6 อย่างก็มี จะ 6 อย่างหรือ 8 อย่าง หรือคุณไหว้ผลไม้เพิ่มก็ได้ ระยะ หลัง บางแห่งไหว้เพียงผลไม้จานเดียวกับข้าวสวยหนึ่งถ้วย ในสมัยก่อนที่เมืองจีน ชาวบ้านจะไหว้เพียงข้าวสวยขามหนึ่งข้างบนวางด้วยเต้าหู้สี่เหลี่ยม') แค่นั้นก็ใช้ได้ละ liaw24 ɨ55 ɲu21 tæ33 ɲu21 tsiw24 ('แล้วคุณมีขามีเหล้า') ก็แล้วแต่</p>
A	<p>ก็จะมีปลา มีข้าว chaj24 thaw21 kuaj24 ('ขนมหักกาด') chuŋ33 chaj21 ('จับฉ่าย') แกงลูกชิ้น</p>
B	<p>น้ำแกงนี่อะไรก็ได้ แต่ต้องมี คือส่วนใหญ่ เค้าจะมีปลา</p>
A	<p>จะได้มีเหล้าใช้ไหมคะ</p>
B	<p>มีเหล้า คือเสียงมันจะ ɲu21 ʔɨ55 ('มีเหล้า') คือ มีเหล้าไง เหล้ากินเหล้าใช้</p>
A	<p>แล้ว chuŋ33 chaj21 ('จับฉ่าย') ละคะ</p>

B	<i>chun33 chaj21</i> ('จับฉ่าย') คือ ไหว้แล้วดิณะ <i>chun33 chaj21</i> ('จับฉ่าย') เค้าบอกว่าสาวเสมอ สวยเสมอ <i>chun33 chaj21</i> ('จับฉ่าย')
A	อ้อ (หัวเราะ)
B	คือถ้าอามา นี่เค้าก็อยากจะได้ <i>chun33 chaj21</i> ('จับฉ่าย')
A	ค๊ะ แล้วอย่างเฮีย ดูฮวงจู้ยเป็นไหมคะ
B	คือ ผมเคยรับปากพอว่าจะไม่ทำงานอาชีพนี้ ถ้าทำอาชีพนี้รายนะ
A	ใช่
B	แต่ผมไม่ทำ ผมแปลหนังสืออย่างเดียว ถามว่า เพื่อนเอาไปดู พาไปดูได้ไหม ดูได้ ก็คือไม่ได้เก็บเงินเค้านะ ดูเฉย ๆ แล้วก็ (หัวเราะ) บอกเค้า แต่ส่วนใหญ่ เค้ามีหลักอยู่อันนึงนะคือถ้ามันไม่ดี เราก็คงบอกเค้าว่าไม่ดีทั้งหมดไม่ได้ เรากบอกให้ระวังเฉย ๆ มีคนถามผมว่า ไอ้ฮวงจู้ย นีนา จะต้องทิสอะไร ทิสนังอะไร ทิสทางอะไร ผมบอกว่า เราไม่มีทางเลือก เพราะหมู่บ้านเค้าทำมานีนา เค้าก็ คือมันเหมือนกับว่า ไม่มีสิทธิ์เลือก แต่ผมขอทิสเดียวทิส ตต ทิส ตต ก็คือ ทิสตะวันตกเฉียงใต้ เพราะว่าทิสนี้เนีย เป็น ตั้งเดิมเนียเป็นดาวสองด้า เค้าอยู่ ดาวสองด้า อยู่เนีย ถ้าปีใดที่ดาวสองด้ามันอยู่จุดศูนย์กลางของจักรวาล ดาวสองด้า นี่จริง ๆ มันให้เงินนะ แต่มันก็ให้เจ็บป่วยกับให้เสื่อมถอยด้วย ถ้าปีนั้น คุณนอนนานนะ คุณก็มีสิทธิ์เจ็บป่วย มันก็เป็นอะไรที่แก้ทางฮวงจู้ยไม่ได้ ทุกวันนี้อย่างตำราที่ผมช่วยเค้าแปลอยู่ ขายอยู่ ที่เค้าเป็นหมอดูอินเตอร์นี่นะ คน เอ๊ย วัตถุประสงค์เค้าขายตีมาก

	<p>เลย เพราะคนเค้าเชื่อ เค้ามีชื่อเว็บไซต์ของเค้านะ คือทิสโก้หนั่งนี้ ขนาด พวกบางบริษัท ต้องเปลี่ยนทีศนั่งหันเลยนะ แต่ผมว่า ขนาดนั้นมันก็มากไป บางทีมันก็ จะเครียดมากไป อย่างไถ่ ๆ นี่ก็มีคนมา มาให้ช่วยดู (หยิบรูป)</p>
A	<p>อ้อ</p>
B	<p>(ชี้ดูรูปบ้าน) คือมูม มูม เค้กกล้วยมูมนี้มา ตรงนี้มันจะมีอีกบ้านหนึ่ง เป็นสามเหลี่ยมแล้วมา ตรงนี้ ผมดูแล้วไม่เป็นอะไร นะ แล้วอย่างตรงนี้มันจะมีถนนมา ๆ เข้าตรงบ้านเค้า ผมดู ดู แล้วก็ไม่มีอะไร เพราะบ้านอยู่ในหมู่บ้าน พลัง ๆ มันไม่เยอะ แต่ผมดูแล้วนะ ตรงนี้ ไอ้ จุดที่เป็นปัญหาใหญ่ เสาต้นนี้</p>
A	<p>อ้อ</p>
B	<p>คือเสาต้นเดียวเค้าถือว่าเป็นรูปก้านเดียว</p>
A	<p>อ้อ แล้วเสานี้ตรงกับหน้าบ้านเค้าหรือเปล่าคะ</p>
B	<p>คือ ก็ยังมีประตู อยู่ตรงนี้ไง คือทิสโก้ต้องแก้ด้วยฮวงจุ้ย เเท่นั้นเอง อาจจะไปปลุกต้นไม้หรืออะไร แล้วผมเคยไปเจออันนี้ ผมไม่เชื่อก็ต้องเชื่อ บ้านหลังนี้ เจอเสาต้องสามต้น เพราะมันอยู่ทางโค้ง ผมบอกไอ้สามต้นยังไม่เท่าไร ข้างหลังมันเป็นเสาวิทย์ โอ้โฮ อ้าวบอกว่าบ้านหลังนี้น้ำ รับประกันได้เลย คนที่อยู่ไม่ใช่เจ้าของ คนที่เจ้าของไม่ได้อยู่ แล้วจริง ๆ นะ มันซ่งไปตั้งสองสามรอบ แล้วซิ่งเอาไว้เฉย ๆ เพราะว่า ถ้าลื้อนอนอยู่ตรงนี้นะ นอนนาน ๆ แล้วปวดหัวแน่ เพราะเสาส่งสัญญาณนี้มันจะส่งออกมาเรื่อย ๆ เลย เสาเป็นเสา</p>

	<p>โทรศัพท์ที่เค้า พวกเนี่ย แต่ ๆ คือ บ้านมันก็โอเคอะนะ ดี แต่ว่านั่นนะ เพราะฉะนั้น บางทีเราดูบ้าน ก็คือ บางคนถึงขนาด ต้องทุบบ้านทิ้ง ก็มากเกินไป มันก็ ทุกวันนี้ผมจะพยายาม พยายามหลีกเลี่ยงให้เค้าแก่ แต่บางคนนะ ญาติผมเองไปเรียกเค้ามาดู โอ้โฮ ชื่อของอะไรไม่รู้เนะ รกไปหมด หมดเป็นหมื่นนะ ที่นี้ไอ้ของพวกนี้มันก็คือ เพื่อนผมเป็นคนทำขาย พุดไม่ออกอีกเหมือนกัน แต่ตอนเราก็บอกไม่ต้องแก้มากขนาดนั้นหรอก ก็คือนิด ๆ หน่อย ๆ ก็พอ ไม่ต้อง อันไหนที่มันดูนั้น ก็แก้ได้ แก้ด้วยหลักนี้ มันเป็นหลักธาตุทั้ง 5 ถ้าเรารู้จักวิธี แก้บริหารธาตุทั้ง 5 มันก็ โอเค ก็ช่วยได้หน่อยนึง ระดับนี้ อะไอย่างนี้ แล้วก็ บางทีอย่างดวงดาวมันก็เปลี่ยนทุกปี ทุกปีอะ มันเปลี่ยนทุกปี อย่าง ส่วนใหญ่ ูร้านค้าขายเค้าก็จะสำคัญที่ตำแหน่งการเงินนะ ทุกวันนี้คนก็มาถาม เนี่ยคุณดูเซเว่น อีเลเว่นดี ตำแหน่งการเงิน เค้าจะอยู่ตรงนี้ (ชี้มือ)</p>
A	อิม
B	<p>คือ ตำแหน่งนี้เนะ ฝั่งนี้จะเป็นเสื้อขาว ฝั่งนี้จะเป็นมังกรเขียว ข้างหลังจะเป็นเต่าสูง ข้างหน้าจะเป็นหงส์แดง นะ ก็คือ โอเค คือ เซเว่นอีเลเว่น เป็นบริษัทเดียวที่มัน มันจ้าง หมอดู เยอะที่สุด ซิพีเนี่ย เพราะเค้า คือ ถ้าคุณไปทำงานกับเค้า วันเดือนปีเกิดเค้าดูละ เค้าดูคุณลักษณะ คุณ อะไรต่าง ๆ ทำไมเค้าต้องดู เพราะว่าราศีนี้เนะ เค้ามี เค้า เรียก <i>sa33 ha55</i> ('<i>ราศีกุล่มละ 3 ราศี</i>') อะไรพวกนั้น เค้าบอกว่า ถ้าบางคนหัวหน้าเค้าอย่างหนึ่ง ลูกน้องเค้าอย่างหนึ่งไป แล้วก็ทะเลาะกันไม่มีจบ เค้าก็ต้องพยายามเอาที่ ลื้อ ไป ด้วยกันได้นะ เพราะว่าไม่จั้นนะ ยุ่ง เสื่อขาเก้าอี้เจ้านายลื้อ ซึ่งระบบราชการจะเจอ ปัญหาข้อนี้เยอะมาก แล้วเค้าก็ เซเว่นอีเลเว่น หมอดูเค้าทำอยู่ (ชี้ไปที่เคาน์เตอร์เก็บเงิน) ตรงนี้มันก็ไม่ผิดนะ เพราะอะไรรู้ไหม เพราะคุณเข้ามาซื้อของเสร็จ คุณออกไปคุณก็ จ่ายเงินเค้าแล้วก็ออกไป ถูก หลักการจัดการถูกต้อง สมัยก่อนผมเรียนคอมเมิร์ซ เค้าบอกบ้าน โอ้โฮ บ้านไอ้ตรงหัวมุมทำเล ไอ้ตรงหัวมุมนี่นา ดีที่สุด แต่คนจิบบอกอ้อย <i>tson33</i> ('<i>ปะทะ</i>') มันไม่เหมือนกัน ฝรั่งมันใช่ สองทิศทางมา ลูกค้มาสองทิศทาง แต่เมืองไทย ไอร์ถมันมา มันวิ่งเสยเข้าบ้านเลย มันขับมาเร็วเหลือเกิน (หัวเราะ) มันก็เลยคน ละอย่าง ก็ถ้ามีอยู่หัวมุมดีไม่ตี ตามหลักของการจัดการคอมเมิร์ซดี แต่ว่าเราก็ต้องมีเว้น เนื้อที่นิดหน่อย เพื่อป้องกัน เพราะว่าบางทีกลางคืนพวกรถใหญ่มันเสยเข้ามา พวกขี่เมา</p>

	เยอะ แต่เดี๋ยวนี้มันดีขึ้นหน่อย เดี่ยวนี้คนมันก็ พวกกฎหมายต่าง ๆ ก็เล่นมัน
A	เอ๊ะ แล้วถ้าเกิดว่ามีหม้อแปลงแล้วมีเสาสองเสาอยู่
B	เออ หม้อแปลงนี้เค้ากลัวนะ หม้อแปลงนี้กลัว
A	แล้วแกเิ่งคะ ต้องแกเิ่งง
B	คือจริง ๆ แล้วผมว่า หลีกเลียงไปเลย อย่างตรงข้ามบ้านเป็นหม้อแปลงไฟฟ้าใหญ่ ๆ ไซ้ ไหม ผมไปดูแล้วนะ หลายต่อหลายที่ ทำแล้วก็ไม่ค่อยขึ้นเท่าไรหรื นะฮะ มีคนเค้าอุตสาหกรรม อย่างภัตตาคารที่นี้ เค้าก็อุตสาหกรรม ทำเป็นแผง แล้วก็ให้น้ำพุงลงมานะฮะ แต่ถ้าเป็นไปได้ ประตุพยายามอย่าไปหันเจอหม้อแปลงให้หลีกเลียงซะ หลีกเลียงซะ

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นางสาววิลาสินี ดาราฉาย เกิดเมื่อวันอังคารที่ 2 กันยายน พ.ศ. 2523 ที่ กรุงเทพมหานคร สำเร็จการศึกษาปริญญามนุษยศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาอังกฤษ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ในปีการศึกษา 2540 และปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในปีการศึกษา 2546 และศึกษาต่อในหลักสูตรอักษรศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาภาษาศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จนสำเร็จการศึกษาในปีการศึกษา 2557

